

LANGUAGE RICH EUROPE

TENDÈNCIES DE LES POLÍTIQUES I PRÀCTIQUES RELATIVES AL MULTILINGÜISME A EUROPA

ESBORRANY: Guus Extra i Kutlay Yağmur

Amb el suport de:

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Aquest projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del seu autor. La Comissió no és responsable de l'ús que es pugui fer de la informació continguda.

LANGUAGE RICH EUROPE

TENDÈNCIES DE LES POLÍTIQUES I PRÀCTIQUES
RELATIVES AL MULTILINGÜISME A EUROPA

ESBORRANY: GUUS EXTRA I KUTLAY YAĞMUR

Amb el suport de:

Lifelong Learning Programme

Aquest projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea. Aquesta publicació és responsabilitat exclusiva del seu autor. La Comissió no és responsable de l'ús que es pugui fer de la informació continguda.

Publicat per Cambridge University Press en nom del British Council. Novembre de 2012.

© Language Rich Europe, British Council.

El contingut de Language Rich Europe es pot copiar, descarregar (www.language-rich.eu) o imprimir per a ús propi i es poden incloure passatges de Language Rich Europe en documents, presentacions, blocs, materials de pàgines web i educatius d'ús propi sempre que s'indiqui de manera adequada que la font és Language Rich Europe i que el propietari del copyright és el British Council. Totes les sol·licituds per fer-ne ús públic o comercial i sobre drets de traducció s'han de presentar a info@language-rich.eu.

Els autors són els responsables de les idees o les opinions expressades en aquesta publicació. La Comissió Europea no és responsable de les idees o opinions, ni de cap ús que se'n pugui fer.

Imprès i enquadernat a Itàlia per Rotolito Lombarda SpA

9781107655805

SUMARI

AGRAÏMENTS	2	PART 3: INFORMES NACIONALS I REGIONALS	79
INTRODUCCIÓ	5	1. Àustria <i>Tanja Nagel, Anke Schad, Barbara Semmler i Michael Wimmer</i>	88
RESULTATS PRINCIPALS I REFLEXIÓ		2. Bòsnia i Hercegovina.....	96
Guus Extra i Kutlay Yağmur.....	7	3. Bulgària <i>Gueorgui Jetchev</i>	102
PART 1	13	4. Dinamarca <i>Sabine Kirchmeier-Andersen</i>	109
De camí cap a uns indicadors europeus de les polítiques i pràctiques lingüístiques Guus extra i Kutlay Yağmur.....	13	5. Estònia <i>Kersti Sõstar</i>	116
1.1. Actors europeus en la promoció del multilingüisme i el plurilingüisme.....	14	6. França <i>Louis-Jea Calvet</i>	124
1.2. La fórmula trilingüe i el plurilingüisme.....	19	7. Alemanya <i>Ingrid Gogolin, Joana Duarte i Patrick Grommes</i>	131
1.3. Varietats lingüístiques explorades en el projecte.....	21	8. Grècia <i>Sara Hannam i Evagelia Papathanasiou</i>	136
1.4. Dominis lingüístics tractats a l'enquesta.....	22	9. Hongria <i>Csilla Bartha</i>	143
1.5. Recopilació de dades i metodologia basada en tres ciutats.....	23	10. Itàlia <i>Monica Barni</i>	152
1.6. Metodologia de la recerca.....	26	11. Lituània <i>Irena Smetonienė i Julija Moskvina</i>	160
PART 2	29	12. Països Baixos.....	169
Anàlisi transnacional dels resultats de Language Rich Europe Kutlay Yağmur, Guus Extra i Marlies Swinkels.....	29	12.1 Països Baixos en conjunt <i>Saskia Benedictus-van den Berg</i>	169
2.1. Llengües utilitzades en els documents i les bases de dades oficials.....	30	12.2 Frísia <i>Saskia Benedictus-van den Berg</i>	178
2.2. Llengües a l'educació infantil.....	35	13. Polònia <i>Liliana Szczuka-Dorna</i>	183
2.3. Llengües a l'educació primària.....	39	14. Portugal <i>J. Lachlan Mackenzie</i>	190
2.4. Llengües a l'educació secundària.....	47	15. Romania <i>Alexandru Cernat, Anca Nedelcu, Stefan Colibaba, Călin Rus i Ruxandra Popovici</i>	198
2.5. Perspectives longitudinals sobre l'educació infantil, primària i secundària.....	56	16. Espanya.....	206
2.6. Llengües a la formació professional i superior.....	57	16.1 Madrid, València, Sevilla <i>Marta Genís</i>	206
2.7. Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa.....	62	16.2 Catalunya <i>F. Xavier Vila</i>	213
2.8. Llengües en els serveis i espais públics.....	67	16.3 País Basc <i>Iván Igartua</i>	220
2.9. Llengües a les empreses.....	70	17. Suïssa <i>Raphael Berthele, Bernhard Lindt-Bangerter i Susanne Obermayer</i>	227
2.10. Perspectives transversals dels perfils multilingües obtinguts més enllà de l'àmbit educatiu.....	74	18. Ucraïna <i>Lyubov Naydonova</i>	237
Referències de les parts 1 i 2.....	75	19. Regne Unit.....	244
Glossari.....	77	19.1 Anglaterra <i>Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch</i>	244
		19.2 Gal·les <i>Hywel Jones</i>	253
		19.3 Escòcia <i>Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch</i>	260
		19.4 Irlanda del Nord <i>Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch</i>	267

AGRAÏMENTS

Equip coordinador del projecte Language Rich Europe

Karin Berkhout, secretària de Babylon, Universitat de Tilburg
Guus Extra, catedràtic de Llengua i Minories, Universitat de Tilburg
Martin Hope, director del projecte Language Rich Europe (de l'any 2009 a l'agost del 2012), British Council
Simon Ingram-Hill, director del projecte Language Rich Europe (des del setembre del 2012)
Christiane Keilig, coordinador de Comunicacions, British Council
Eilidh MacDonald, coordinadora del Projecte, British Council
Nadine Ott, anterior cap del Projecte Sènior, British Council
Aneta Quraishy, cap del Projecte Sènior, British Council
David Sorrentino, cap de Comunicacions, British Council
Marlies Swinkels, Departament d'Estudis Culturals, Universitat de Tilburg
Kutlay Yağmur, professor adjunt de Multilingüisme, Universitat de Tilburg

Membres del grup director del projecte Language Rich Europe

Juan Pedro de Basterrechea, director de Patrocini i Gestió Comercial, Institut Cervantes
Guus Extra, catedràtic de Llengua i Minories, Universitat de Tilburg
Mário Filipe, vicepresident, Institut Camões
Martin Hope, director de l'Oficina del Benelux i de la UE del British Council (fins a l'agost del 2012)
Thomas Huddleston, analista polític, Grup de Polítiques Migratòries
Simon Ingram-Hill, director d'Hongria, British Council (des del setembre del 2012)
Tony Jones, assessor sènior, Innovació per a la llengua anglesa, British Council
Elidir King, director de The Languages Company
Ulla-Alexandra Mattl, coordinadora de l'EUNIC a Brussel·les
Xavier North, delegat general de la Llengua Francesa i les Llengües de França, Delegació General de la Llengua Francesa i les Llengües de França
Aneta Quraishy, cap del Projecte Sènior, Language Rich Europe
Joe Sheils, antic director del Departament d'Educació i Política Lingüística, Consell d'Europa
Wolf von Siebert, cap del Projecte, Llengua i Integració, Institut Goethe
Liliana Szczuka-Dorna, cap del Departament de Llengües Modernes, Universitat de Tecnologia de Poznan

Consorti de socis

Aquesta primera edició de l'LRE – Tendències de les polítiques relatives al multilingüisme a Europa ha estat possible gràcies a una extensa col·laboració a llarg termini amb el nostre consorci de socis de confiança, als quals volem mostrar el nostre agraïment per la seva energia i el seu grau de compromís.

Alemanya: Universitat d'Hamburg, LIMA – Gestió de la Diversitat Lingüística a les Zones Urbanes i Goethe-Institut

Àustria: EDUCULT, Denken und Handeln im Kulturbereich

Bèlgica: Grup de Política Migratòria, EUNIC a Brussel·les, Institut Danès de Cultura i Universitat de Gant (Steunpunt Diversiteit en Leren/Centre Director per a la Diversitat i l'Aprenentatge)

Bòsnia i Hercegovina: Universitat de Sarajevo, Facultat de Filosofia

Bulgària: Universitat de Sofia, Facultat de Filologies Clàssiques i Modernes

Dinamarca: Consell de la Llengua Danesa

Espanya: Institut Cervantes, Universitat Nebrija, Departament de Cultura, Universitat de Barcelona

Estònia: Centre Nacional d'Exàmens i Qualificacions

França: Observatoire Européen du Plurilinguisme

Grècia: Centre de Recerca del Sud-est d'Europa

Hongria: Institut de Recerca sobre Lingüística, Centre de Recerca sobre Multilingüisme

Itàlia: Università per Stranieri di Siena, LEND

Lituània: Centre d'Estudis Socials de Lituània, Institut de Recerca Laboral i Social, Comissió Estatal de la Llengua Lituana

Països Baixos: Universitat de Tilburg – Babylon, Centre d'Estudis de la Societat Multicultural, Fryske Akademy

Polònia: Institut per a la Qualitat en l'Ensenyament

Portugal: ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computational, Instituto Camões

Regne Unit: The Languages Company, Junta de la Llengua Gal·lesa i Centre Nacional de Llengües CILT (en va fer l'estudi inicial)

Romania: Centre Education 2000+, EuroEd Foundation

Suïssa: Universitat de Friburg, Institut de Multilingüisme

Ucraïna: Institut de Psicologia Social i Política

Associats

Consell d'Europa, Estrasburg

Centre Europeu de Llengües Modernes, Graz

També volem donar les gràcies al nostre equip de col·legues del British Council dels països següents per la seva valuosa col·laboració i ajuda.

Alemanya: Michael Croasdale

Àustria: Martin Gilbert

Bèlgica: Julia Kofler, Kirsi Suutarinen

Bòsnia i Hercegovina: Samir Avdibegovic i Alisa Mulalic

Bulgària: Tzvetanka Panova

Dinamarca: Dorte Friis i Brid Conneely

Espanya: Raquel Fernández Montes

Espanya (Catalunya): Isabella Petith

Estònia: Ursula Roosmaa

França: Marianne Garcia

Grècia: Alison Weedall

Hongria: Viktoria Vas i Agota Biro

Itàlia: Susan Costantini

Lituània: Vilma Bačkiūtė

Països Baixos: Manon de Ruijter, Aleksandra Parcinska i Canan Marasligil

Polònia: Alicja Dudziak

Portugal: Fátima Dias

Regne Unit: Tony Jones

Regne Unit (Gal·les): Simon Ford

Romania: Ruxandra Popovici

Suïssa: Caroline Morrissey i Simon Brimblecombe

Ucraïna: Irina Sukhinina i Elena Gorsheniova

Finalment, volem ampliar el nostre agraïment més sincer a les xarxes d'experts, els grups de revisors i les persones que han contribuït a elaborar els perfils dels països/regions, i que han compartit els seus coneixements detallats per elaborar les dades en què es basa aquest informe preliminar. A continuació en detallem els noms.

Alemanya

Joana Duarte, Universitat d'Hamburg, LIMA

Ingrid Gogolin, Universitat d'Hamburg, LIMA

Patrick Grommes, Universitat d'Hamburg, LIMA

Emel Özcep, Universitat d'Hamburg, LIMA

Uwe Mohr, Institut Goethe

Rolf C. Peter, Institut Goethe

Wolf von Siebert, Institut Goethe

Barbara Thiel, Institut Goethe

Heike Uhlig, Institut Goethe

Àustria

Anke Schad, EDUCULT

Michael Wimmer, EDUCULT

Waldemar Martyniuk, Consell d'Europa, ECML

Bèlgica

Piet Van Avermaet, Universitat de Gant

Rebecca Marx, Institut Danès de Cultura

Bòsnia i Hercegovina

Jasmin Dzindo, Universitat de Sarajevo, Facultat de Filosofia

Ivo Komsic, Universitat de Sarajevo, Facultat de Filosofia

Bulgària

Gueorgui Jetchev, Universitat de Sofia

Galina Sokolova, Universitat de Sofia

Dinamarca

Sabine Kirchmeier-Andersen, Consell Danès per a la Llengua

Revisora:

Anne Holmen, Departament d'Anglès, Alemany i Estudis Romànics, Universitat de Copenhaguen

Espanya

Marta Genís, Universitat Nebrija

Iván Igartua, Departament de Cultura, Cultura (País Basc)

Xavier Vila, Universitat de Barcelona

Estònia

Kersti Sostar, Centre Nacional d'Exàmens i Qualificacions

França

Membres del grup director francès:

Christos Clairis, Observatori Europeu del Plurilingüisme

José Carlos Herreras, Observatori Europeu del Plurilingüisme

Christian Tremblay, Observatori Europeu del Plurilingüisme

Claire Extramiana, Delegació General de la Llengua Francesa i les Llengües de França

Xavier North, Delegació General de la Llengua Francesa i les Llengües de França

Michel Lefranc, Ministeri d'Ensenyament

François Monnanteuil, Ministeri d'Ensenyament

Louis-Jean Calvet, Universitat de Provença

Valérie Drake, Ministeri d'Afers Estrangers

Claude Truchot, Universitat d'Estrasburg

Grècia

Sara Hannam, Oxford Brookes University

Evangelia Papathanasiou, Centre de Recerca del Sud-est d'Europa

Zoi Tatsioka, Centre de Recerca del Sud-est d'Europa

Nikos Zaharis, Centre de Recerca del Sud-est d'Europa

Hongria

Csilla Bartha, Acadèmia Hongaresa de Ciències, Centre de Recerca sobre el Multilingüisme

Noemi Nagy, Acadèmia Hongaresa de Ciències, Centre de Recerca sobre el Multilingüisme

Itàlia

Monica Barni, Università per Stranieri di Siena

Silvia Minardi, Lend – Lingua e Nuova Didattica

Lituània

Boguslavas Gruževskis, Centre d'Estudis Socials de Lituània

Julija Moskvina, Centre d'Estudis Socials de Lituània

Irena Smetonienė, Comissió Estatal sobre la Llengua Lituana

Països Baixos

Saskia Benediktus, Fryske Akademy

Cor van der Meer, Fryske Akademy

Portugal

Nuno Carvalho, ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computacional

Lis Gonçalves, ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computacional

Lachlan Mackenzie, ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computacional

Maria Helena Mateus, ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computacional

Fabiola Santos, ILTEC – Institut de Lingüística Teòrica i Computacional

Cristina Faustino, Instituto Camões

Regne Unit

Phillip Harding-Esch, Languages Company

Elidir King, Languages Company

Teresa Tinsley, Alcantara Communications

Nick Byrne, Centre Lingüístic de l'Escola d'Economia i Ciència Política de Londres

Hywel Jones, Comissionat per a la Llengua Gal·lesa

Meirion Prys Jones, Junta de la Llengua Gal·lesa

Revisors:

Mike Kelly, Universitat de Southampton

Colin Williams, Universitat de Cardiff (Gal·les)

I anteriorment també:

Kathryn Board, Centre Nacional de Llengües CILT

Youping Han, Centre Nacional de Llengües CILT

Nick Joujou, Centre Nacional de Llengües CILT

Romania

Monica Dvorski, Center Education 2000+

Anca Nedelcu, Center Education 2000+

Anca Colibaba, Fundació EuroEd

Stefan Colibaba, Fundació EuroEd

Monica Vlad, Fundació EuroEd

Calin Rus, Institut Intercultural Timisoara

Suïssa

Raphael Berthele, Universitat de Friburg, Institut de Multilingüisme

Bernhard Lindt, Universitat de Friburg, Institut de Multilingüisme

Susanne Obermayer, Universitat de Friburg, Institut de Multilingüisme

Ucraïna

Lyubov Naydonova, Institut de Psicologia Social i Política

INTRODUCCIÓ

Martin Hope, *director del Projecte Language Rich Europe (de l'any 2009 a l'agost del 2012)*

Com a organització dedicada a les relacions culturals internacionals del Regne Unit, el British Council treballa per establir relacions i lligams de confiança a llarg termini entre el Regne Unit i altres països. Language Rich Europe (LRE), un projecte que presentem amb Instituts Nacionals de Cultura de la Unió Europea (EUNIC) i una xarxa de socis europeus compromesos amb la nostra causa, es troba al bell mig del nostre objectiu d'establir relacions culturals. A través de l'LRE pretenem fomentar la cooperació entre els legisladors i professionals europeus a l'hora de desenvolupar bones polítiques i pràctiques per al multilingüisme. Aquestes polítiques asseguraran que les llengües i l'intercanvi cultural continuïn promocionant-se i fomentant-se a l'escola, la universitat i la societat en general. Creiem que això és essencial si volem que els europeus de totes les edats desenvolupin una perspectiva internacional més àmplia, i si Europa en conjunt vol estar ben posicionada a l'hora de fer negocis amb les potències econòmiques emergents del segle XXI.

Des de la seva fundació l'any 1934, el British Council ha ajudat estudiants d'anglès de tot el món a comunicar-se de manera més efectiva amb les persones d'altres països i a millorar les seves perspectives laborals mitjançant cursos presencials, i en els últims temps també a través d'Internet. De la mateixa manera, treballem en col·laboració amb ministeris i autoritats educatives regionals per donar suport als professors d'anglès en el seu desenvolupament professional. Tot i que no és una tasca tan coneguda, també donem suport a la millora de l'aprenentatge de llengües estrangeres al Regne Unit a través del nostre programa d'auxiliars de conversa en llengua estrangera (Foreign Language Assistants), del desenvolupament de llibres de text en llengua estrangera per a les escoles del Regne Unit i de la creació d'associacions escolars amb professors i estudiants d'altres països. L'any 2012 comptem amb més de 2.500 auxiliars de conversa al Regne Unit procedents de països de parla francesa, alemanya i espanyola, i també d'Itàlia, la Xina, el Japó, Oman i Rússia. Aquests auxiliars donen suport als nostres professors de llengua estrangera de les escoles de primària i secundària, i els ajuden a enriquir el contingut cultural de les nostres aules al Regne Unit.

L'estudi LRE forma part del nostre compromís com a organització que dona suport al diàleg intercultural i a la diversitat a Europa, una diversitat que es manifesta en l'extraordinària varietat i riquesa de les llengües que ens envolten, visquem on visquem. Aquesta publicació marca el final de la primera fase del projecte, i hi presentem els resultats de la recerca de base duta a terme per investigar les polítiques i pràctiques lingüístiques habituals en els nostres països associats, i per analitzar-ne la riquesa lingüística. A l'estudi hem estat ambiciosos quant a la varietat dels tipus de llengües explorades: llengües estrangeres, llengües regionals o minoritàries, llengües immigrants i llengües nacionals. En aquest últim cas, analitzem especialment la manera en què les nostres institucions donen suport als nòvinguts en l'aprenentatge de la llengua nacional, un fet crucial per al món educatiu i laboral.

Naturalment, hem centrat la investigació en el sector educatiu, que és on normalment s'ensenyen i s'aprenen les llengües, però també hem volgut anar més enllà de l'educació i explorar les polítiques i pràctiques lingüístiques dels mitjans de comunicació, els serveis i espais públics, i les empreses. Creiem que un entorn lingüísticament ric fora de l'escola és tan important per donar forma al reconeixement i coneixement d'altres llengües i cultures com l'ensenyament formal. Unes bones polítiques lingüístiques poden fer que les ciutats siguin més acollidores per als visitants i els mateixos ciutadans, unes bones pràctiques lingüístiques poden atorgar avantatges competitiu a les empreses, i una varietat de llengües més àmplia a la televisió i a la ràdio generarà més tolerància i farà que la societat sigui més receptiva.

Els objectius generals de Language Rich Europe, cofinançat per la Comissió Europea, són els següents:

- facilitar l'intercanvi de bones pràctiques fomentant el diàleg intercultural i la inclusió social a través de l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües;
- fomentar la cooperació europea en el desenvolupament de polítiques i pràctiques lingüístiques entre els diferents sectors educatius i a la societat en general;
- conscienciar sobre les recomanacions de la UE i el Consell d'Europa per fomentar l'aprenentatge de llengües i la diversitat lingüística a tot Europa.

La primera fase de la recerca, que queda reflectida en aquest llibre, ofereix una plataforma per a la creació de xarxes i associacions entre els dissenyadors de polítiques lingüístiques i els professionals lingüístics europeus. La nostra ambició és crear una xarxa de 1.200 persones procedents de la comunitat educativa de l'etapa infantil, el sector educatiu formal, les universitats i instituts, el món empresarial, els serveis públics de les ciutats, els mitjans de comunicació i les associacions d'immigrants. Creiem que només amb la col·laboració entre tots aquests grups s'arribarà a societats lingüísticament riques en què es reconeixerà la importància de les llengües per aconseguir la cohesió i el benestar de les nostres comunitats i societats, i també per a la nostra prosperitat.

La feina feta fins ara no hauria estat possible sense el nostre consorci de socis i investigadors, als quals voldria agrair el seu compromís i la seva paciència. L'equip de Guus Extra, Kutlay Yağmur i Marlies Swinkels, amb el suport de Karin Berkhout, del Babylon Centre for Studies of the Multicultural Society de la Universitat de Tilburg, mereix un agraïment especial per haver completat l'extraordinària tasca de dissenyar l'estudi, recopilar totes les dades i presentar-ne els resultats en aquesta publicació.

Espero que els resultats d'aquesta recerca inicial siguin estimulants i contribueixin al debat sobre la utilitat de les llengües al vostre país. Certament, gaudim d'una Europa amb una gran riquesa lingüística, i ens enfrontem al repte de saber-ne treure el màxim profit.

El Consell d'Europa

El projecte Language Rich Europe ha decidit fer ús dels resultats de la llarga tradició i l'extensa feina duta a terme pel Consell d'Europa en l'àmbit de la política lingüística en els seus quaranta-set estats membres. D'acord amb això, el Consell va acceptar la invitació dels directors del projecte, el British Council, en associació amb l'EUNIC, de vincular-se a la fase pilot i de desenvolupament inicial, especialment en relació amb l'ús dels seus instruments normatius.

El Consell d'Europa representa un fòrum paneuropeu que permet compartir coneixements tècnics i experiència a partir de valors comuns i respecte per la diversitat de contextos. Amb aquest esperit, dóna suport als objectius globals d'aquest projecte: l'intercanvi de bones pràctiques en la promoció del diàleg intercultural i la inclusió social, la promoció de la cooperació europea en el desenvolupament de polítiques i pràctiques lingüístiques i la conscienciació sobre els valors i els principis rectoris europeus. L'objectiu del Consell d'Europa és utilitzar els resultats del projecte LRE per estudiar la millor manera de reforçar l'impacte que els seus instruments normatius i les seves accions tenen sobre la promoció de la diversitat lingüística i l'educació plurilingüe i intercultural.

El Consell d'Europa desitja expressar el seu agraïment als autors i als directors del projecte per la seva feina, i reconeix les dimensions del repte al qual es van enfrontar en intentar planificar un constructe extremadament complex i implementarlo en més de vint contextos diferents. Fase següent la consulta d'aquest esborrany proporcionarà informació essencial per a la fase següent de perfeccionament.

Tot i que el Consell d'Europa ha ofert orientacions respecte de la seva política i les accions relacionades, no pot acceptar cap responsabilitat pels continguts d'aquest informe o els documents relacionats, en versió impresa o electrònica, i són responsabilitat exclusivament dels autors.

A la pàgina web del Consell d'Europa els lectors poden consultar informació completa i actualitzada sobre els convenis, recomanacions, instruments i activitats de cooperació intergovernamental del Consell d'Europa.

DG II – Direcció General de la Democràcia

Direcció General de la Ciutadania Democràtica i la Participació –
Departament d'Educació

Unitat de Política Lingüística

www.coe.int/lang

Plataforma de Recursos i Referències

per a l'Educació Plurilingüe i Intercultural

Centre Europeu de Llengües Modernes

www.ecml.at

Resultats principals i reflexió

Guus Extra i Kutlay Yağmur

Malgrat els reptes que planteja la comparació de polítiques i pràctiques sobre multilingüisme/plurilingüisme en els diferents contextos nacionals o regionals, les dades comparatives que es presenten en aquest estudi representen una font molt útil de perspectives internacionals. Deixant de banda el *grau de reconeixement* del multilingüisme/plurilingüisme, hi ha polítiques i pràctiques multilingües/plurilingües en els 24 països/regions estudiats, i se segueixen moltes de les recomanacions de la Unió Europea (UE) i el Consell d'Europa. A partir dels resultats transversals comparatius presentats aquí i del detall contextual proporcionat pels investigadors en els perfils nacionals/regionals de la part 3 d'aquest estudi, esperem que els legisladors, professionals i especialistes que treballen sobre el terreny puguin identificar bones pràctiques que esdevinguin una bona base per al desenvolupament i l'intercanvi de coneixements. A continuació es presenta un resum dels resultats més importants per a cadascun dels dominis lingüístics estudiats.

Llengües utilitzades en els documents i les bases de dades oficials

- Hi ha legislació relacionada amb les llengües nacionals i llengües regionals/minoritàries (R/M) a gairebé tots els països/regions, sobre les llengües estrangeres a 14 països/regions, i sobre llengües immigrants només a 6 països/regions.
- Hi ha documents oficials de política lingüística relativa a la promoció de la llengua nacional i les llengües estrangeres a gairebé tots els països/regions, sobre les llengües R/M a 18 països/regions, i sobre llengües immigrants només a quatre països/regions.
- La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries ha estat ratificada pel Parlament a 11 dels 18 països estudiats, i ha estat firmada pels governs de França i Itàlia. Bulgària, Estònia, Grècia, Lituània i Portugal no l'han ratificat ni firmat.
- Als països del sud-est i el centre d'Europa és on s'ofereixen més llengües R/M en l'ensenyament oficial. A l'Europa occidental, Itàlia i França representen les excepcions més clares d'aquesta norma general, atès que ofereixen una àmplia varietat de llengües. El concepte de *llengües regionals o minoritàries* no s'especifica a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, però les llengües immigrants en són excloses de manera explícita. Als països de l'Europa occidental sovint les llengües immigrants apareixen amb més prominència que les llengües R/M, però gaudeixen de menys reconeixement, protecció i/o promoció.
- La majoria dels països/regions estan familiaritzats amb els mecanismes oficials de recopilació de dades sobre llengua i la majoria tracten amb tres tipus de llengües: llengües nacionals, llengües R/M i llengües immigrants. Cinc dels 24 països/regions no tenen cap tipus de mecanisme per a les dades lingüístiques: Àustria, Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Grècia i els Països Baixos. Portugal només recopila dades sobre la llengua nacional.
- També hi ha certa variació en les preguntes principals sobre llengua formulades dins els mecanismes oficials nacionals/regionals de recopilació de dades. Més de la meitat dels països/regions estudiats formulen una pregunta sobre la llengua nacional, mentre que els altres pregunten sobre la llengua principal i/o la llengua materna.

Llengües a l'educació infantil

- Molts documents de la UE i del Consell d'Europa subratllen la importància de l'aprenentatge primerenc de llengües. En en l'àmbit de l'educació infantil, 14 dels 24 països/regions estudiats proporcionen suport addicional amb finançament estatal per a l'ensenyament de la llengua nacional a tots els infants. Els Països Baixos i Ucraïna són els que més temps hi dediquen.
- En aquest nivell s'ensenyen llengües estrangeres a set països/regions: Bòsnia i Hercegovina, el País Basc, Bulgària, Catalunya, Estònia, Espanya i Ucraïna, tot i que són classes que poden estar finançades totalment o parcialment pels pares/tutors. L'anglès, el francès i l'alemany són les llengües que més s'ofereixen.
- S'ofereixen llengües R/M a 17 països/regions, principalment finançades per l'estat/regió. En alguns països hi ha requisits sobre el nombre mínim d'alumnes per crear un grup. Àustria, Hongria, Itàlia, Romania i Ucraïna són els que ofereixen la varietat més àmplia de llengües.
- Encara no és gaire habitual l'ensenyament de llengües immigrants a l'educació infantil. No obstant això, malgrat les dificultats que implica la identificació de professors i materials d'aprenentatge adequats, hi ha tres països (Dinamarca, Espanya i Suïssa) que ofereixen suport per tal que els infants més petits mantinguin i desenvolupin les seves llengües i cultures d'origen. A Dinamarca, el finançament nacional, regional i local cobreix tots els costos d'aquests programes, mentre que a Espanya i Suïssa són els països d'origen els que cobreixen parcialment els costos mitjançant acords bilaterals.
- L'únic país que ofereix l'aprenentatge primerenc de tots els tipus de llengües és Espanya.

Llengües a l'educació primària

- Segons la UE i el Consell d'Europa, tots els infants europeus haurien d'aprendre dues llengües a més de la llengua nacional del país en què viuen. A l'educació primària, a part d'Itàlia i Ucraïna tots els països/regions ofereixen un suport addicional per tal que els nòvingsuts aprenguin la llengua nacional.
- Amb l'excepció de Gal·les, tots els països/regions informen sobre l'existència de recursos de formació en llengües estrangeres a l'educació primària. A Dinamarca i Grècia hi ha dues llengües estrangeres obligatòries, mentre que 18 països/regions tenen una llengua estrangera obligatòria. A Anglaterra, Irlanda del Nord i Escòcia, les llengües estrangeres són opcionals.

- S'ensenyen llengües estrangeres des del primer any de primària a 12 dels països estudiats, des de cycle mitjà a 7 països, i a partir del cycle superior només als Països Baixos, Escòcia i Suïssa.
- L'anglès, el francès i l'alemany són les llengües estrangeres més ensenyades. En molts casos, una d'aquestes llengües és una assignatura obligatòria que han d'estudiar tots els alumnes. L'italià, el rus i l'espanyol són altres llengües que s'ofereixen com a llengües estrangeres obligatòries o opcionals.
- L'*Aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera* (AICLE) és una pràctica habitual només a Espanya. És un plantejament que s'utilitza a 13 països/regions més, però no de manera sistemàtica.
- Un total de set països/regions indiquen que fan servir el *Marc europeu comú de referència per a les llengües* de manera explícita per a l'ensenyament de llengües estrangeres, tot i que un nombre més elevat podrien basar els estàndards nacionals en els seus propis principis i plantejaments. En relació amb l'aprenentatge de llengües estrangeres, el nivell A1/A2 del Marc europeu comú de referència per a les llengües és l'objectiu per a aquest grup d'edat.
- A part de Dinamarca i Estònia, s'ofereixen llengües estrangeres a 22 països/regions. Les classes de llengües R/M i les classes d'altres assignatures que s'ensenyen a través de llengües R/M són obertes a tots els alumnes sigui quin sigui el seu origen lingüístic a 20 països/regions, tot i que Bulgària i Grècia només tenen com a objectiu els parlants nadius d'aquestes llengües. A diversos països/regions hi ha una oferta àmplia, i Àustria, Bulgària, Hongria, Itàlia, Lituània, Romania i Ucraïna ofereixen quatre o més llengües R/M com a assignatures o, en la majoria de casos, com a mitjà d'ensenyament. Un total de 12 països/regions indiquen un ús extens de l'AICLE, i sis diuen que es fa servir en algunes àrees.
- Només cinc països/regions indiquen que ofereixen llengües immigrants a primària. Es tracta d'Àustria, Dinamarca, França, Espanya i Suïssa (al cantó de Zuric). A França i a Suïssa les classes de llengües immigrants estan obertes a tots els alumnes, mentre que a Àustria, Dinamarca i Espanya estan reservades als parlants nadius de llengües immigrants. Espanya i Suïssa ofereixen aquestes classes parcialment durant l'horari escolar, mentre que en els altres països s'ofereixen com a activitats extracurriculars. L'assoliment d'objectius en l'aprenentatge de les llengües immigrants no està vinculat a cap estàndard nacional, regional o escolar, tot i que es fa el seguiment del desenvolupament de les competències lingüístiques a tots els països menys a Àustria. Les classes de llengües immigrants estan totalment finançades per l'estat a Àustria i Dinamarca, mentre que a França, Espanya i Suïssa el suport prové principalment del país d'origen.
- En els països/regions estudiats, a l'educació primària es contracta professors especialistes en llengua segons el que s'indica a continuació: 16 de 24 països/regions contracten professors especialistes en la llengua nacional, 17 de 22 contracten professors especialistes en llengües R/M; 14 de 23, professors especialistes en llengües estrangeres, i dos de cinc països, professors especialistes en llengües immigrants. A Àustria, Anglaterra, França, Itàlia, els Països Baixos, Irlanda del Nord, Escòcia i Suïssa, les llengües estrangeres les ensenyen tutors amb una qualificació general. A la majoria de països/regions la formació abans de començar la feina i un cop s'ha començat a treballar és una pràctica generalitzada, excepte en el cas de les llengües immigrants.
- La mobilitat dels professors és una àrea que clarament s'ha de desenvolupar en l'àmbit de l'ensenyament de llengües estrangeres: nou dels 24 països/regions indiquen que no ofereixen cap suport en aquest sentit, i només Catalunya i Suïssa informen sobre programes estructurats de mobilitat dels professors. S'hauria de fer més per animar els professors de llengües a passar més temps en el país de la llengua que estan ensenyant per adquirir un nivell més alt de competències lingüístiques i culturals.
- Una sèrie de països/regions estan prenent mesures actives per augmentar l'oferta de professors de llengua. El País Basc, Dinamarca, Estònia i Suïssa estan contractant professors de la llengua nacional. Bulgària, Dinamarca, Anglaterra, Frísia, Hongria, Lituània i Ucraïna estan contractant professors específics per a les llengües estrangeres. El País Basc, Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Irlanda del Nord, Escòcia, Espanya i Ucraïna estan contractant professors de llengües R/M. Cap dels països/regions estudiats està contractant activament professors de llengües immigrants.

Llengües a l'educació secundària

- A 21 països/regions es proporciona un suport addicional per a l'ensenyament de la llengua nacional als nouvinguts abans o durant l'ensenyament general. Dinamarca, Itàlia i Ucraïna no han informat sobre cap tipus de recurs en aquest sentit.
- Com s'esperava, tots els països/regions estudiats ofereixen llengües estrangeres en el cycle inicial i superior de l'educació secundària. Sorgeixen diferències significatives, però, en el nombre de llengües obligatòries que s'ofereixen, la varietat de llengües, el seguiment de l'evolució de les capacitats lingüístiques, l'ús de l'AICLE i el punt fins al qual es fa servir el Marc europeu comú de referència per a les llengües per avaluar el nivell assolit.
- Els únics països/regions en què hi ha dues llengües obligatòries en el cycle inicial i superior de l'educació secundària són Àustria, Estònia, França, Polònia, Portugal, Romania i Suïssa.
- Com s'esperava, els objectius d'assoliment quant a llengües estrangeres segons el Marc europeu comú de referència per a les llengües estan molt més ben establerts a les escoles de secundària que a les de primària en els països/regions participants. Un total de 13 països/regions indiquen de manera explícita el nivell que s'ha d'assolir. El nivell B2 sembla que és el nivell de competència que en general es considera apropiat per a la primera llengua estrangera, i el B1 per a la segona.

- Un total de 19 països/regions ofereixen llengües R/M dins l'educació secundària. Els països/regions que no ofereixen ensenyament en llengües regionals/minoritàries són Dinamarca, Anglaterra, Estònia, Grècia i Polònia.
  - Un total de 18 països/regions fan el seguiment de les capacitats lingüístiques adquirides mitjançant proves nacionals/regionals o escolars, i només Itàlia indica que no es fa cap seguiment. Àustria i Gal·les no fixen objectius sobre el nivell que s'ha d'assolir, però la resta de països/regions sí. Tots els països/regions ofereixen les llengües gratuïtament a tots els alumnes.
  - Pocs països/regions ofereixen l'ensenyament de llengües immigrants de manera sistemàtica (tres en el nivell d'infantil i cinc en el de primària), i a la secundària vuit països/regions dels 24 van respondre positivament. Es tracta d'Àustria, Dinamarca, Anglaterra, Estònia, França, Països Baixos, Escòcia i Suïssa.
  - A Àustria, Dinamarca, Anglaterra, els Països Baixos i Escòcia l'estat finança totalment l'ensenyament de llengües immigrants. A França i Suïssa el finançament procedeix dels països d'origen dels alumnes immigrants, i a Estònia els pares cobreixen els costos. Els únics països/regions que ofereixen llengües immigrants a l'educació primària i secundària són Àustria, Dinamarca, França i Suïssa.
  - Les llengües estrangeres que més s'ofereixen són l'anglès, l'alemany i el francès, tot i que també s'ofereixen altres llengües europees com l'espanyol i l'italià. Algunes llengües immigrants com l'àrab, el croat, el polonès, el rus i el turc s'ofereixen com a llengües estrangeres opcionals, i l'àrab i el turc tenen una sòlida posició com a assignatures d'examen a les escoles de secundària de França i els Països Baixos. El rus s'ofereix àmpliament als països de l'Europa de l'Est, com a llengua regional/minoritària o com a llengua estrangera.
  - Com en el cas de l'educació primària, es fa un ús extens de l'AICLE en l'ensenyament de llengües R/M, però aquest ús està molt menys generalitzat en el cas de les llengües estrangeres. Només a França se'n fa un ús generalitzat, i 14 països/regions més esmenten exemples localitzats.
  - Els professors de llengües estrangeres estan ben qualificats, i només a Estònia i Irlanda del Nord els professors amb formació no especialitzada en llengua ensenyen llengües estrangeres.
  - En l'àmbit de secundària hi ha un suport a la mobilitat una mica més estructurat que en l'àmbit de primària. Àustria i Catalunya indiquen que els professors passen un semestre a l'estranger com a part de la seva formació anterior o simultània a la feina. Un total de 17 països/regions animen a la mobilitat dels professors i hi donen suport financer. Estònia, França, Itàlia, Portugal i Romania són els països en què és menys probable que els professors passin un temps en un país de la llengua que ensenyen.
  - D'acord amb les recomanacions de la UE i del Consell d'Europa, els professors de llengua estrangera de la majoria dels països han d'haver assolit un determinat nivell de competència en la llengua estrangera. Aquest nivell es determina segons el Marc europeu comú de referència per a les llengües a vuit països/regions. El C1 sembla que és el nivell que s'exigeix més habitualment, tot i que el B2 ja es considera adequat al País Basc.
  - En alguns països/regions hi ha manca de professors de llengua, i s'estan prenent mesures especials per contractar professionals amb les qualificacions adequades i per animar la gent a formar-se com a professors de llengua. Els països/regions més actius quant a contractació de professors són Escòcia, el País Basc, Anglaterra, Romania i Suïssa, que estan contractant professors en un mínim de tres de les quatre categories lingüístiques.
- ### Llengües a la formació professional i superior
- Es van recopilar dades noves/primàries directament dels 69 centres de formació professional (FP) més importants de les 67 ciutats participants: la llengua nacional té bastant suport, i 30 de les 69 institucions d'FP estudiades ofereixen una àmplia varietat de programes de suport en la llengua nacional, que van des de la comunicació bàsica fins a competències més avançades. Un total de 24 institucions ofereixen una varietat limitada de programes, i 15 de les institucions estudiades no ofereixen cap suport.
  - De les 69 institucions estudiades, 62 ofereixen llengües estrangeres, i 15 indiquen que s'ensenyen més de quatre llengües, 22 ofereixen tres o quatre llengües i 25 una o dues llengües. Un total de 41 institucions ofereixen una àmplia varietat de programes orientats a capacitats lingüístiques bàsiques o més avançades, mentre que 18 ofereixen només capacitats lingüístiques bàsiques. Hi ha 26 institucions que alineen els seus programes amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües.
  - Hi ha 25 institucions que ofereixen llengües R/M, i n'hi ha 13 que en cobreixen tots els costos. Els països/regions que ofereixen cursos de llengües R/M a les tres institucions d'FP estudiades són el País Basc, Catalunya, Hongria, Irlanda del Nord i Gal·les. Les llengües immigrants només s'ofereixen a quatre de les institucions estudiades, una a Àustria, una a Anglaterra, una a Itàlia i una a Gal·les.
  - Com s'esperava, l'anglès, el francès, l'alemany i l'espanyol són les llengües estrangeres més prominents. S'ofereix el rus com a llengua R/M en alguns països/regions i com a llengua estrangera en d'altres. L'àrab també s'ofereix en algunes institucions de formació professional. L'oferta més important per a les llengües R/M prové dels països/regions en què hi ha més d'una llengua oficial.
  - S'han recopilat dades noves/primàries a 65 universitats generals/públiques de tots els països/regions. Com caldria esperar, totes les universitats europees de les ciutats de la nostra mostra proporcionen ensenyament en la llengua nacional perquè en la majoria dels casos és la llengua principal de les seves poblacions d'estudiants i és la llengua estatal oficial. Ara bé, a la majoria de les institucions estudiades també es poden fer servir altres llengües.
  - La mobilitat internacional dels estudiants i del personal, i el desig d'atraure una massa d'estudiants global i diversa, estan fent que l'anglès es converteixi en la segona llengua de moltes universitats europees, i molts llibres de text també s'estan elaborant en anglès.

- Un nombre molt elevat d'universitats ofereix cursos d'idiomes als estudiants de disciplines no lingüístiques, tal com recomanen les institucions europees. L'oferta és àmplia, i 31 universitats (gairebé la meitat) donen als estudiants la possibilitat de triar entre més de quatre llengües. Només vuit de les universitats de la nostra mostra no ofereixen als estudiants de disciplines no lingüístiques l'oportunitat d'aprendre altres llengües. La determinació del nombre real d'inscrits queda fora de l'abast del nostre estudi.
- Gairebé totes les universitats fan esforços específics per atraure estudiants internacionals. La meitat també indiquen que fan un esforç conscient per atraure estudiants d'origen immigrant.
- La mobilitat dels estudiants rep el suport financer de les universitats europees, però només a 10 de les universitats estudiades els programes de mobilitat són obligatoris per als estudiants de llengües.

Llengües utilitzades en els mitjans audiovisuals i la premsa

- Per explorar la diversitat de llengües dels mitjans de comunicació, hem demanat als investigadors que registrin les llengües que s'ofereixen durant una setmana a la ràdio i la televisió nacionals segons els diaris més venuts de les ciutats estudiades. La majoria dels països/regions participants ofereixen algunes emissions de ràdio i televisió en llengües diferents de la llengua nacional. Catalunya té programes de televisió en una àmplia varietat de llengües estrangeres, R/M i immigrants. Hongria i Itàlia ofereixen emissions de ràdio en més de deu idiomes.
- Quant al doblatge i la subtitulació, els resultats de l'estudi LRE són comparables a estudis anteriors: al voltant de la meitat dels països/regions segueixen pràctiques de doblatge i l'altra meitat proporciona subtítols. Els països/regions en què es dobla tant a la televisió com al cinema són Àustria, Catalunya, Hongria, Itàlia, Irlanda del Nord, Polònia i Espanya. Els països/regions en què se subtitula tant a la televisió com al cinema són Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Anglaterra, Estònia, Frísia, Grècia, Portugal, Romania, Escòcia, Suïssa i Gal·les. Altres països/regions tenen un plantejament més híbrid i els programes se subtitulen en un mitjà i es doblen en l'altre.
- En relació amb la disponibilitat de diaris als quioscos i estacions de trens més importants de les ciutats estudiades a cada país/regió, els investigadors han visitat els quioscos i les estacions de trens i han fet un llistat dels diaris disponibles en els diferents idiomes, seguint la metodologia de l'elaboració d'un paisatge lingüístic, que permet obtenir la instantània d'un moment i un lloc determinats. En general, els diaris en anglès són els més habituals, seguits dels diaris en alemany, francès, rus i italià. Els diaris en àrab i turc també ocupen una posició prominent.
- També s'ha investigat el reconeixement de les llengües de signes i la disponibilitat de la retransmissió en llengües de signes dels esdeveniments importants emesos pels mitjans de comunicació. Les llengües de signes estan reconegudes/fomentades a tots els països/regions amb l'excepció del País Basc, Dinamarca, Grècia, Itàlia i Polònia. Les persones sordes sempre poden fer servir les llengües de signes en les interaccions oficials amb les autoritats a la meitat dels països/regions estudiats. A Estònia sempre hi ha facilitats disponibles per a la subtitulació en llengua de signes dels esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació, i és un servei que està disponible sovint a nou països/regions més. Ara bé, a Itàlia, Polònia i Romania els investigadors indiquen que no hi ha aquest tipus de servei.

Llengües en els serveis i espais públics

- S'han estudiat les polítiques i estratègies lingüístiques en l'àmbit municipal, a més del nombre de llengües en què s'ofereixen els diferents serveis públics. A més, els representants municipals han informat sobre les llengües que realment estan disponibles en la comunicació oral i escrita dels serveis educatius, d'emergències, sanitaris, socials, jurídics, de transport, immigració, turisme i programacions teatrals.
- S'ha estudiat un total de 63 ciutats, i bàsicament s'ha seleccionat, per a cada país, una capital, la segona ciutat més important, i una ciutat amb presència d'una llengua regional. Segons els informes dels investigadors, totes les ciutats combinades presten serveis en 140 llengües a part de la llengua nacional.
- Aproximadament una tercera part de les ciutats estudiades tenen una estratègia institucionalitzada àmpliament practicada per promocionar el multilingüisme, i la meitat de les ciutats estudiades indiquen que l'oferta de serveis multilingües és una pràctica generalitzada. Només deu de les 63 ciutats estudiades no proporcionen serveis multilingües. A 23 ciutats hi ha la política d'incloure les competències lingüístiques a les descripcions dels llocs de treball del personal, i 18 ofereixen una àmplia formació en idiomes per al personal. Segons les dades obtingudes, les cinc ciutats amb les polítiques més desenvolupades són, per aquest ordre, Viena, Barcelona, Londres, Milà i Cracòvia.
- La provisió més multilingüe la trobem en els serveis relatius al turisme, la immigració i la integració, els serveis jurídics (comunicació oral) i els serveis de transports (comunicació escrita). Sovint els serveis sanitaris també s'ofereixen en una varietat de llengües. Els nivells més baixos de serveis multilingües es troben en el sector cultural (teatre) i en els debats polítics/processos de presa de decisions. Els serveis educatius no ocupen una posició tan alta com es podria esperar, tenint en compte el gran nombre d'estudiants (i pares) de les escoles de tot Europa que no s'expressen amb fluïdesa en la llengua oficial del país en què reben l'educació.

- Un total de 17 ciutats ofereixen la majoria dels serveis anteriors en més de quatre llengües, i 23 els ofereixen en tres o quatre llengües. Les ciutats en què s'ofereixen més serveis de comunicació oral en més llengües són, per aquest ordre, Londres, Aberdeen, Glasgow, Madrid, València, Zuric, Milà, Belfast, Barcelona i Lugano.
- Menys ciutats han respost positivament quant als serveis de comunicació escrita: només sis han indicat que la majoria dels serveis s'ofereixen en més de quatre llengües, i 27 en tres o quatre llengües. Això podria suggerir que les ciutats no donen tanta importància a la disponibilitat dels documents en múltiples llengües com a la disponibilitat d'interpretació o mediació oral immediata.
- L'anglès és la llengua que més s'ofereix, a banda de la llengua nacional, en els serveis orals i escrits de totes les ciutats estudiades, seguit de l'alemany, el rus, el francès i l'espanyol, per aquest ordre. El xinès i l'àrab també es troben en una posició destacada i els ofereixen un bon nombre de ciutats. El gal·lès, el català i el basc s'utilitzen àmpliament en els serveis públics de les regions on es parlen. Els resultats per a les llengües més freqüents dels serveis públics són molt similars als obtinguts per a les llengües dels diaris.
- Podem inferir que hi ha tres tipus de grups destinataris per als serveis de comunicació oral i escrita en els serveis i espais públics: a) persones que viatgen, persones de negocis i turistes; b) grups immigrants, i c) parlants i lectors de llengües R/M.
- A la majoria de les pàgines web municipals l'anglès és la llengua principal a part de la llengua nacional. L'alemany i el francès també són força habituals a tota la mostra de ciutats. Algunes de les segones ciutats més importants tenen pàgines web més multilingües que les de la capital en el mateix context nacional. Per exemple, Roma ofereix informació només en italià i anglès, mentre que la ciutat de Milà, amb més indústria, ofereix informació en vuit llengües diferents a més de l'italià. S'observa el mateix fenomen a Polònia entre Cracòvia i Varsòvia. A les ciutats regionals estudiades, l'anglès torna a ser la llengua més habitual de les pàgines web municipals al costat de les llengües nacionals.

Llengües a les empreses

- L'estudi LRE ha desenvolupat una enquesta destinada a explorar les estratègies lingüístiques de les empreses per esbrinar si prioritzen i donen suport a la formació en idiomes dels seus empleats, i també per determinar la varietat de llengües que utilitzen per comunicar-se amb els clients i en els materials promocionals. Els criteris investigats es divideixen en tres categories principals: estratègies lingüístiques generals de l'empresa, estratègies lingüístiques internes i estratègies lingüístiques externes.
- S'han recollit dades a partir d'un conjunt d'empreses seleccionades establertes a diferents ciutats de tots els països/regions, i se n'ha analitzat un total de 484. S'han estudiat quatre sectors empresarials (bancs, hotels, empreses de construcció i supermercats). En general, tot i que el nombre d'hotels participants ha estat relativament elevat en comparació amb els altres sectors, hi ha hagut un bon equilibri entre els sectors.
- En l'àmbit de les estratègies lingüístiques generals, una quarta part de les empreses estudiades té una estratègia explícita relativa a les llengües i més de la meitat té en compte els idiomes a l'hora de contractar personal. Una quarta part fomenta regularment la mobilitat del personal destinada a l'aprenentatge d'idiomes i al desenvolupament d'una consciència intercultural. Amb tot, el 70% no manté registres de les competències lingüístiques dels empleats, i molt poques empreses aprofiten els programes de la UE destinats a l'aprenentatge de llengües.
- En un 27% de les empreses estudiades hi ha una àmplia provisió de formació en anglès empresarial, mentre que un 14% ofereix suport en la llengua nacional als parlants no nadius i un 12% per a altres llengües. Un percentatge relativament baix d'empreses tenen programes de recompenses o promocions per a l'aprenentatge d'idiomes, un 11% indiquen que és una pràctica generalitzada per a l'anglès empresarial i només un 5% per a la llengua nacional i altres llengües. El nombre d'empreses que estableixen associacions amb el sector educatiu per desenvolupar les competències lingüístiques del seu personal també sembla modest: una quarta part ho fa sovint o ocasionalment per a l'anglès, un 17% per a la llengua nacional per a parlants no nadius i un 14% per a altres llengües.
- En els sectors estudiats, poc menys de la meitat de les empreses fan servir àmpliament l'anglès empresarial, a més de la llengua nacional, en les comunicacions externes, i fins al 30% fan servir altres llengües en les seves pàgines web a més de l'anglès i la llengua nacional.
- L'alemany, el rus, el francès i l'espanyol són, per aquest ordre, les llengües més utilitzades, a part de l'anglès, per les empreses estudiades, la qual cosa reflecteix la fortalesa del mercat intern a Europa. Algunes de les empreses estudiades també valoren el xinès, el japonès, l'àrab i el turc, tot i que potser se'ls podria donar encara més prioritat.

Reflexió

Els resultats comparatius presentats anteriorment destaquen algunes tendències interessants en les polítiques i pràctiques per al multilingüisme/plurilingüisme en el context europeu. Tot i que alguns països/regions tenen polítiques i pràctiques molt ben desenvolupades en dominis específics, d'altres han de seguir desenvolupant-les si volen alinear-se millor amb les recomanacions europees i crear societats amb més riquesa idiomàtica. De tots els *dominis lingüístics* estudiats, és a l'educació primària i secundària on es fan més esforços per fomentar el multilingüisme/plurilingüisme. Tanmateix, en l'aprenentatge primerenc de llengües i en els sectors de l'educació professional i superior, els mitjans de comunicació, els serveis públics i les empreses, els resultats del nostre estudi LRE suggereixen que el compromís de suport oficial al multilingüisme/plurilingüisme dels països/regions europeus encara s'ha de traduir en plans d'acció i pràctiques en l'àmbit local i institucional.

De totes les *varietats de llengües* no nacionals investigades, les llengües immigrants són les menys reconegudes, protegides i/o fomentades, malgrat totes les accions afirmatives a escala europea. Prestar més atenció a les llengües diferents de les nacionals permetria que les ciutats i empreses europees esdevinguessin més inclusives en el context de l'augment de la mobilitat i la migració a Europa.

Creiem que els resultats presentats aquí van més enllà de l'estat actual dels nostres coneixements respecte de les polítiques i pràctiques lingüístiques a Europa des de quatre perspectives diferents: i) l'elevat nombre de països i regions europeus participants, ii) l'extensa gamma de varietats lingüístiques escollides dins la constel·lació de llengües d'Europa, iii) la varietat de dominis lingüístics seleccionats dins i més enllà de l'educació, i (iv) la publicació i difusió dels resultats d'aquest estudi en 23 llengües a part de l'anglès. L'àmbit i la magnitud de l'estudi LRE, que deriva en una enorme base de dades sobre una varietat de polítiques i pràctiques lingüístiques dins i més enllà dels sectors educatius, es pot expressar en 260 preguntes formulades per a 24 països/regions que sumen un total de 6.240 valors puntuats i analitzats (menys les dades parcials només per a Frísia).

Com s'ha esmentat a la introducció de la part 1 d'aquesta publicació, la finalitat dels indicadors preliminars desenvolupats pel projecte LRE és esdevenir una eina per ajudar els països i les regions a avaluar-se a si mateixos prenent com a referència documents sobre multilingüisme i plurilingüisme de la UE i el Consell d'Europa. Mitjançant aquest procés, tenim l'objectiu de conscienciar els legisladors europeus, nacionals i regionals en un macronivell públic i polític, i motivar els grups d'interès més importants d'una varietat de sectors, llengües i països/regions per tal que prenguin mesures. Qualsevol suggeriment per incloure més indicadors serà benvingut, atès que representa una resposta activa als nostres descobriments.

PART 1

De camí cap a uns indicadors europeus de les polítiques i pràctiques lingüístiques

Guus Extra i Kutlay Yağmur

Introducció

Aquesta publicació forma part del projecte Language Rich Europe (LRE), cofinançat per la Comissió Europea dins el programa Lifelong Learning (Aprentatge Permanent) i posat en marxa pel British Council, l'organització internacional del Regne Unit dedicada a les oportunitats educatives i les relacions culturals. El projecte està gestionat pel British Council i supervisat per un grup director format per representants d'Instituts Nacionals de Cultura de la Unió Europea i les nostres organitzacions associades.

El Babylon, Center for Studies of the Multicultural Society de la Universitat de Tilburg, ha encapçalat l'element investigador del projecte: s'han desenvolupat indicadors preliminars basats en resolucions, convenis i recomanacions de la Unió Europea (UE) i del Consell d'Europa per examinar les polítiques i pràctiques lingüístiques de 24 països i regions, i s'ha elaborat i repartit el qüestionari de recerca entre la nostra xarxa d'associats; després se n'han processat i analitzat les dades i s'han redactat els resultats derivats de la recopilació de les dades dels diferents països. Els socis que han col·laborat en la investigació a cada país/regió han complementat les dades recopilades amb anàlisis pròpies dels resultats, amb el suport d'exemples de bones pràctiques i iniciatives prometedores.

Els objectius generals del projecte LRE són els següents:

- facilitar l'intercanvi de bones pràctiques en la promoció del diàleg intercultural i la inclusió social a través de l'ensenyament i l'aprenentatge de llengües;
- fomentar la cooperació europea en el desenvolupament de polítiques i pràctiques lingüístiques entre els diferents sectors educatius i a la societat en general;
- conscienciar sobre les recomanacions de la UE i el Consell d'Europa per fomentar l'aprenentatge de llengües i la diversitat lingüística a tot Europa.

La finalitat dels indicadors preliminars desenvolupats pel projecte és esdevenir una eina per ajudar els països i les regions a avaluar-se ells mateixos prenent com a referència documents sobre multilingüisme i plurilingüisme de la UE i el Consell d'Europa.

Mitjançant aquest procés, tenim l'objectiu de conscienciar en un macronivell tant públic com polític els legisladors europeus, nacionals i regionals, i de motivar els grups d'interès més importants d'una varietat de sectors, llengües i països/regions per tal que prenguin mesures. Qualsevol suggeriment per incloure més indicadors serà benvingut, atès que representa una resposta activa als nostres descobriments. Esperem que els resultats presentats aquí esdevinguin estudis de casos rellevants i de seguiment continuat, i desencadenin una recerca més profunda de les polítiques i pràctiques de micronivell relatives al multilingüisme i el plurilingüisme.

Hi ha limitacions òbvies respecte del que es pot aconseguir en un estudi com aquest. Aquestes limitacions es tractaran a l'apartat 1.6, en què es parla d'aspectes de validesa. Tanmateix, creiem que els resultats que presentem van més enllà de l'estat actual dels nostres coneixements sobre polítiques i pràctiques lingüístiques a Europa des de tres perspectives diferents:

- l'alt nombre de països i regions participants: 24;
- l'espectre de varietats lingüístiques triades dins la constel·lació de llengües d'Europa: estudiem llengües estrangeres, regionals o minoritàries, immigrants i nacionals, aquestes últimes amb una atenció especial al suport que es dona als nòvinguts;
- la varietat de dominis lingüístics seleccionats dins i més enllà de l'educació, i que inclouen les empreses, els serveis i espais públics a les ciutats, i els mitjans de comunicació;
- la publicació i disseminació dels resultats d'aquest estudi en 23 idiomes.

Les seccions 1.1 i 1.2 ofereixen informació bàsica sobre els actors europeus en la seva tasca de promoció del multilingüisme i el plurilingüisme, i sobre el que s'anomena la fórmula trilingüe. Les seccions 1.3 i 1.4 se centren en les varietats lingüístiques i els dominis lingüístics explorats en el projecte. La secció 1.5 aborda la recopilació de dades i el nostre plantejament basat en tres ciutats. La metodologia emprada en aquest projecte es descriu a la secció 1.6.

1.1. Actors europeus en la promoció del multilingüisme i el plurilingüisme

La diversitat lingüística és una propietat clau de la identitat europea, i tant les institucions de la UE, establertes a Brussel·les, com el Consell d'Europa, amb seu a Estrasburg, han treballat activament en la promoció de l'aprenentatge de llengües i el multilingüisme/plurilingüisme. Les principals agències de política lingüística d'aquestes dues institucions són la Unitat de Política per al Multilingüisme, dins la Direcció General d'Educació i Cultura de la Comissió Europea, i la Unitat de Política Lingüística de la Direcció d'Educació del Consell d'Europa. La feina feta per aquestes agències sustenta importants resolucions, cartes i convenis elaborats pels organismes respectius. Baetens Beardsmore (2008) ofereix una visió general molt interessant sobre les activitats de promoció lingüística dutes a terme per la UE i el Consell d'Europa en el passat.

Una cerca de publicacions sobre multilingüisme a <http://europa.eu> dóna com a resultat documents clau en una varietat de llengües, organitzats en cinc encapçalaments: documents sobre polítiques de la UE, fullets informatius, informes, estudis i enquestes. A la pàgina web del Consell d'Europa, www.coe.int/lang, s'ofereixen publicacions en els àmbits de desenvolupament de polítiques, instruments i estàndards, llengües en l'educació escolar, immigrants, informes de conferències i estudis seleccionats.

"El Consell d'Europa distingeix entre el plurilingüisme, que és la competència d'un parlant (capacitat de fer servir més d'una llengua), i el multilingüisme, que és la presència de diverses llengües en una determinada àrea geogràfica. La UE fa servir el terme *multilingüisme* per als dos conceptes (de vegades especificant 'multilingüisme de la persona'). En aquest informe es fan servir els dos conceptes de *multilingüisme* i *bilingüisme*."

La Unió Europea (UE)

Dins la Unió Europea, la política lingüística és responsabilitat de cada estat membre. En aquest àmbit les institucions de la UE exerceixen un paper de suport basat en el principi de subsidiarietat. El seu paper és promoure la cooperació entre els estats membres i fomentar la dimensió europea en les polítiques lingüístiques nacionals. Fa molts anys que el multilingüisme és una qüestió clau per als tres organismes constituents de la UE, és a dir, el Consell de la Unió Europea, la Comissió Europea (CE) i el Parlament Europeu.

Les polítiques lingüístiques de la UE tenen l'objectiu de protegir la diversitat lingüística i fomentar el coneixement de les llengües per motius d'identitat cultural i integració social, però també perquè els ciutadans multilingües estan més ben posicionats per aprofitar les oportunitats educatives, professionals i econòmiques que genera una Europa integrada. La política multilingüe s'orienta, segons l'objectiu plantejat pel Consell de la UE a Barcelona l'any 2002, a millorar el domini de les capacitats bàsiques, en particular ensenyant com a mínim dues llengües més des d'una edat molt primerenca. Aquest objectiu ja es desprenia del *Llibre blanc* de 1995 sobre ensenyament i aprenentatge, que recomanava que tothom aprengüés dues llengües europees. A més, a Barcelona es va reclamar l'establiment d'un indicador de competències lingüístiques.

L'any 2003 la CE es va comprometre a dur a terme 45 noves mesures per animar les autoritats nacionals, regionals i locals a treballar per fer un "pas endavant important en la promoció de l'aprenentatge de les llengües i la diversitat lingüística". La primera Comunicació sobre multilingüisme de la CE, *Una nova estratègia marc per al multilingüisme*, es va adoptar el novembre de 2005 i va complementar el seu pla d'acció *Promoció de l'aprenentatge de llengües i de la diversitat lingüística*. La Comunicació de la CE (2005) va establir tres seccions bàsiques en la política sobre multilingüisme de la UE:

1. Assegurar que els ciutadans tinguin accés a la legislació, els procediments i la informació de la UE en el seu idioma.
2. Subratllar el paper principal de les llengües i el multilingüisme en l'economia europea, i trobar formes de desenvolupar-les.
3. Animar tots els ciutadans a aprendre i parlar més llengües per tal de millorar la capacitat d'entendre's i comunicar-se entre ells.

La importància del multilingüisme per a la CE es va veure subratllada pel nomenament per primera vegada d'un comissionat europeu específic, Leonard Orban, per gestionar aquesta cartera al principi del 2007, tot i que en el reajustament que Barroso va dur a terme el 2009 va passar a formar part de les atribucions del Comissionat d'Educació, Cultura, Multilingüisme i Joventut. Durant el període del comissionat Orban, la CE va elaborar la seva Comunicació de 2008 *Multilingüisme: un actiu per a Europa i un compromís compartit*, que va establir la política lingüística com a tema transversal que feia aportacions a la resta de polítiques de la UE. Aquesta comunicació va establir què s'havia de fer per convertir la diversitat lingüística en un actiu de solidaritat i prosperitat. Els dos objectius centrals de la política sobre multilingüisme eren:

- conscienciar sobre el valor i les oportunitats de la diversitat lingüística de la UE i fomentar l'eliminació de barreres per al diàleg intercultural, i
- donar a tots els ciutadans oportunitats reals per aprendre a comunicar-se en dues llengües a més de la seva llengua materna.

Es va convidar els estats membres a oferir una gamma més àmplia d'idiomes de manera més efectiva dins el sistema educatiu des d'una edat primerenca i fins a l'educació adulta, i a valorar i seguir desenvolupant les habilitats lingüístiques adquirides fora del sistema educatiu formal. A més, la CE va fer palès que estava decidida a fer un ús estratègic dels programes i les iniciatives rellevants de la UE per "apropar el multilingüisme al ciutadà".

El *Document de treball del personal de la Comissió* (2008), que acompanyava la Comunicació de la CE esmentada anteriorment, presenta una bona visió general de les activitats actuals de la UE que donen suport al multilingüisme. La Comunicació de la CE (2008) va ser ben rebuda i avalada per les resolucions del Consell de la UE (2008) i el Parlament Europeu (2009), i va posar èmfasi en l'aprenentatge permanent, la competitivitat, la mobilitat i l'ocupabilitat. L'any 2001, la CE va presentar un informe sobre els progressos aconseguits des del 2008 i un inventari complet de les accions de la UE sobre el terreny. També tenia esperances en el *Marc estratègic per a la cooperació europea en educació i formació* (ET, 2020), en què l'aprenentatge de llengües s'identifica com a prioritat, amb la comunicació en llengües estrangeres com una de les vuit competències clau per millorar la qualitat i l'eficiència de l'educació i la formació. Aquí s'inclouen com a competències clau la comunicació en la llengua materna, la mediació i la comprensió intercultural.

L'informe subratlla que les competències lingüístiques són crucials per a la iniciativa de l'*Agenda de noves qualificacions i llocs de treball*, perquè milloren l'ocupabilitat. També són un requisit previ per a la mobilitat i per tant per a la implementació amb èxit de la nova iniciativa insígnia *Juventut en moviment*. En línies més generals, les competències lingüístiques tenen el potencial de fomentar i facilitar l'exercici del dret dels ciutadans de la UE de moure's lliurement i residir en el territori dels estats membres, i d'estimular, més enllà de les fronteres, l'exercici d'una àmplia varietat de drets conferits als ciutadans d'acord amb la legislació de la UE.

Les estadístiques clau sobre aprenentatge i ensenyament de llengües a la UE es recopilen en el context de les enquestes Eurydice i l'Eurobaròmetre. Són de gran importància per als dominis de l'educació primària i secundària del nostre Qüestionari LRE els informes *Dades clau sobre l'ensenyament de llengües a l'escola a Europa* (Eurydice 2008, versió actualitzada de l'informe de 2005) i *Integració d'infants immigrants a les escoles d'Europa* (Eurydice 2009), i dos informes de l'Eurobaròmetre sobre competències lingüístiques dels ciutadans europeus i les seves actituds envers les llengües (Eurobaròmetres 2001 i 2006). L'informe esmentat més amunt elaborat per Strubell et al. (2007) per a la CE també conté dades clau sobre inscripcions d'alumnes a classes de llengua de primària i del cycle inicial i superior d'educació secundària als països de la UE; a més, l'informe ofereix una anàlisi de resultats i tendències transversals, i conclou amb una sèrie de recomanacions.

En una versió posterior del Qüestionari LRE es poden tractar els nombres específics d'alumnes de llengua i exàmens en l'àmbit escolar, així com els tipus de competències lingüístiques. Explorarem les oportunitats de crear sinergies entre la recopilació de dades per al projecte LRE actual i per al Monitor Europeu de les Llengües (ELM) i l'Enquesta Europea sobre Competències Lingüístiques (ESLC), respectivament (vegeu les pàgines web dels dos projectes per veure els treballs en curs). El projecte del Monitor Europeu de les Llengües se centra en les llengües estatals oficials; té un apartat especial sobre l'ensenyament en les llengües estatals oficials i el seu ús respecte de l'anglès en l'àmbit universitari. El projecte ESLC se centra inicialment en la competència dels estudiants en anglès, francès, alemany, italià

i espanyol com a primera i segona llengua estrangera l'últim any del cycle inicial de l'educació secundària o el segon any del cycle superior d'educació secundària, en funció del context educatiu en qüestió. Fa poc (2012) la CE ha presentat el primer informe ESLC, que conté dades sobre gairebé 54.000 estudiants inscrits a 14 països participants. Es van dissenyar, estandarditzar i sol·licitar exàmens independents del currículum per a competències lectores, orals i escrites en cadascuna de les cinc llengües referides i es van vincular als nivells del Marc europeu comú de referència per a les llengües. Els resultats de l'ESLC mostren un nivell en general baix de competències en les primeres i segones llengües estrangeres examinades. A més, els resultats presenten grans diferències entre els països, les llengües triades i les competències lingüístiques mesurades.

El principal programa de finançament de la CE per al període 2007-2013 per donar suport al multilingüisme és el Lifelong Learning Programme (LLP), o Programa d'Aprenentatge Permanent, que col·loca les diferents iniciatives europees d'educació i formació sota un mateix paraigua amb un pressupost de gairebé set mil milions d'euros per a aquest període de set anys. El programa LLP, successor del *Sòcrates*, que va estar en vigor del 1994 al 2006, consta de quatre subprogrames, cadascun dels quals s'adreça a un sector educatiu específic: *Comenius* (escoles), *Erasmus* (educació superior), *Leonardo da Vinci* (formació professional) i *Grundtvig* (formació per a adults). Un programa transversal complementa aquests quatre subprogrames, i inclou l'Activitat Clau (KA, per les seves sigles en anglès) sobre llengües. Finalment, el programa *Jean Monnet* estimula l'ensenyament, la reflexió i el debat sobre el procés d'integració europea a les institucions d'educació superior de tot el món.

Un dels objectius específics de l'LLP és fomentar l'aprenentatge de les llengües i la diversitat lingüística. Les propostes de projectes lingüístics, xarxes i altres activitats orientades a les llengües (per exemple, vinculades a la mobilitat dels estudiants, professors i treballadors) poden sol·licitar el cofinançament europeu dins les diferents parts del programa. Totes les llengües —oficials, nacionals, regionals, minoritàries i immigrants— poden optar a aquest programa. El programa Language Rich Europe està cofinançat dins el Programa KA 2 (Xarxes).

El Consell d'Europa

Fundat el 5 de maig de 1949, el Consell d'Europa és una organització intergovernamental formada per 47 estats membres que inclouen els 27 estats de la Unió Europea.

La missió del Consell d'Europa és fomentar els drets humans, la democràcia parlamentària i l'imperi de la llei. Aquests valors bàsics sustenten les seves accions a totes les àrees, inclosa la política lingüística, que treballa amb tres dimensions distintives però complementàries de la feina de l'organització: *convenis, recomanacions i instruments tècnics*.

El *Conveni Cultural Europeu* anima els estats a donar suport a l'estudi de les llengües, la història i la civilització dels altres estats. La *Carta Social Europea* assegura el dret dels treballadors emigrants i les seves famílies d'aprendre la llengua o les llengües de l'estat que els acull i dona suport a l'ensenyament de la llengua materna dels treballadors immigrants als fills d'aquests treballadors.

Dos *convenis* del Consell d'Europa estan relacionats directament amb els estàndards europeus de promoció i salvaguarda de la diversitat lingüística i els drets lingüístics: la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i el Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals, respectivament. La Carta és un instrument cultural dissenyat per protegir i fomentar les llengües regionals o minoritàries com a aspecte amenaçat del patrimoni cultural d'Europa. Proporciona mesures específiques per donar suport a l'ús d'aquesta categoria de llengües en l'educació i els mitjans de comunicació, i per permetre'n l'ús en entorns judicials i administratius, la vida econòmica i social i les activitats culturals. El Conveni marc especifica les condicions necessàries per tal que les persones que pertanyen a minories nacionals mantinguin i desenvolupin la seva cultura i preservin els elements essencials de la seva identitat: la religió, la llengua, les tradicions i el patrimoni cultural.

En els estats que han ratificat aquests *convenis* es controla el compliment dels compromisos que han assumit.

Les *recomanacions* del Consell d'Europa són afirmacions de pes dirigides a les autoritats nacionals sobre principis orientatius i mesures d'implementació relacionades, però no són legalment vinculants. Aquestes són algunes de les més rellevants per a les finalitats d'aquest projecte:

- *Recomanació núm. R (98) del Comitè de ministres sobre llengües modernes* (Consell d'Europa, 1998), que destaca la comunicació intercultural i el plurilingüisme com a objectius polítics fonamentals i que proposa mesures concretes per a cada sector educatiu i per a la formació dels professors abans i un cop han començat a treballar. L'Apèndix d'aquesta recomanació especifica detingudament, per a cada sector educatiu, les maneres possibles d'establir el plurilingüisme com a objectiu global en un concepte coherent d'educació lingüística a tots els estats membres del Consell d'Europa.
- *Recomanació 1383 (1998) de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa sobre diversificació lingüística*, que diu que la "diversitat lingüística d'Europa és un actiu cultural molt valuós que cal preservar i protegir" i que "per tant, hi hauria d'haver més varietat en l'ensenyament de llengües modernes en els estats membres del Consell d'Europa; això hauria de derivar en l'adquisició no només de l'anglès sinó també d'altres llengües europees i de la resta del món per part de tots els ciutadans europeus, en paral·lel amb el domini de la seva pròpia llengua nacional i, sempre que sigui apropiat, la seva llengua regional".
- *Recomanació 1539 (2001) de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa sobre l'Any Europeu de les Llengües*, que exigeix als estats membres que "mantinguin i desenvolupin les iniciatives de política lingüística del Consell d'Europa per a la promoció del plurilingüisme, la diversitat cultural i la comprensió entre els diferents pobles i nacions" i que "animin tots els europeus a adquirir una determinada capacitat per comunicar-se en diverses llengües, per exemple fomentant plantejaments nous i diversificats adaptats a les necessitats individuals...".
- *Recomanació Rec (2005) 3 del Comitè de Ministres sobre l'ensenyament de llengües veïnes a les regions frontereres*, que exigeix als governs dels estats membres que "apliquin els principis d'educació plurilingüe, en particular establint les condicions que permetin a les institucions educatives de les regions frontereres, en tots els àmbits educatius, salvaguardar o, si fos necessari, introduir, l'ensenyament i l'ús de les llengües dels seus països veïns, juntament amb

l'ensenyament de les cultures d'aquests països, que estan íntimament vinculades a l'ensenyament de llengües".

- *Recomanació 1740 (2006) de l'Assemblea Parlamentària sobre la posició de la llengua materna a l'educació escolar*, que anima els joves europeus a aprendre la seva llengua materna (o llengua principal) sempre que no sigui la llengua oficial del seu país, destacant que tenen l'obligació d'aprendre una llengua oficial del país del qual són ciutadans.
- *Recomanació núm. R (2008) 7 del Comitè de Ministres sobre l'ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües i la promoció del plurilingüisme*, que estableix principis i mesures generals que han d'implementar les autoritats responsables de l'ensenyament de llengües en l'àmbit nacional, regional i local, així com mesures específiques orientades a la creació de polítiques, el desenvolupament de currículums i llibres de text, la formació de professors i l'avaluació.

Allò que es podria descriure com a *instruments tècnics* en l'àmbit de l'ensenyament de llengües són, en general, eines de referència, sempre no normatives, que els responsables polítics i els professionals poden consultar i adaptar segons sigui convenient per al seu context i les seves necessitats educatives específiques. Aquests instruments inclouen el Marc europeu comú de referència per a les llengües (àmpliament utilitzat), el Portafolis europeu de llengües (PEL), orientacions polítiques i altres eines pràctiques desenvolupades en el transcurs dels programes de la Unitat de Política Lingüística d'Estrasburg i el Centre Europeu de Llengües Modernes de Graz.

El *Marc europeu comú de referència per a les llengües* (2001) es va dissenyar per fomentar l'educació plurilingüe i per adaptar-se als contextos específics d'ús. El Marc ofereix una base comuna per desenvolupar i comparar currículums, llibres de text, cursos i exàmens de segones llengües i llengües estrangeres en una perspectiva d'aprenentatge plurilingüe, dinàmic i permanent. Desenvolupat a través d'un procés de recerca científica i àmplies consultes, el Marc proporciona una eina pràctica per establir objectius clars que han de ser assolits en fases successives d'aprenentatge i que permeten avaluar els resultats d'una manera comparable internacionalment. Proporciona una base per al reconeixement mutu de les qualificacions lingüístiques, facilitant la mobilitat educativa i ocupacional. Cada cop es fa servir més en la reforma dels currículums nacionals i per part de consorcis internacionals per a l'homologació dels certificats de llengua, a Europa i a la resta del món, i està disponible en més de 35 idiomes.

El *Portafolis europeu de llengües* (2001) és un document personal en què els que estan aprenent o han après qualsevol llengua – a l'escola o fora de l'escola – poden registrar i reflexionar sobre el seu aprenentatge de llengües i les experiències culturals. És propietat de l'alumne. En el Portafolis es valoren totes les competències, sigui quin sigui el nivell o independentment de si s'obté dins de l'educació formal o fora. Està vinculat al Marc europeu comú de referència per a les llengües.

La *Guia per al desenvolupament de les polítiques d'ensenyament de llengües a Europa* (2007) és un instrument analític que pot servir com a document de referència per a la formulació o reorganització de les polítiques d'ensenyament de llengües per fomentar el plurilingüisme i la diversificació d'una forma planificada, de manera que les decisions es vinculin de forma coherent. La Guia planteja el plurilingüisme com una competència única que pot abastar diverses llengües amb

nivells normalment variables de competència, “una competència comunicativa a la qual contribueixen tots els coneixements i experiències de la llengua i en què les llengües s’interrelacionen i interactuen”.

Els instruments polítics esmentats anteriorment van ser desenvolupats per la Divisió de Política Lingüística (ara Unitat de Política Lingüística), que fa poc ha llançat la Plataforma de recursos i referències per a l’educació plurilingüe i intercultural (www.coe.int/lang). Aquest lloc web amplia el radi de consideració més enllà del domini de les llengües estrangeres modernes, incloses les llengües clàssiques, les llengües dels immigrants i, significativament, les llengües d’escolarització. Això fa referència a llengües com l’alemany a Alemanya o el suec a Suècia –que s’ensenyen com a assignatures a l’escola i es fan servir com a mitjà d’ensenyament per a altres assignatures escolars (de manera que tenen en compte que la llengua té un paper clau en la creació de coneixements en totes les assignatures). La Plataforma ofereix un recurs obert i dinàmic, amb un sistema de definicions, punts de referència, descripcions i descriptors, estudis i bones pràctiques que els estats membres estan convidats a consultar i fer servir com a suport a la seva política de foment de l’accés igualitari a un ensenyament de qualitat en funció de les necessitats, els recursos i la cultura educativa.

Acompanya a la Plataforma la *Guia per al desenvolupament i la implementació de currículums per a l’educació plurilingüe i intercultural*, que actualment està en fase pilot a diferents sectors de l’educació formal. La Guia té la intenció de facilitar la implementació millorada dels valors i els principis de l’educació plurilingüe i intercultural en l’ensenyament de totes les llengües –estrangeres, regionals o minoritàries, clàssiques, i llengües d’escolarització. Proporciona una imatge general dels aspectes i principis implicats en el disseny i/o la millora dels currículums, i dels plantejaments pedagògics i didàctics que obren el camí cap a l’assoliment més complet de l’objectiu general de l’educació plurilingüe i intercultural.

A les obres del Consell d’Europa, la competència plurilingüe i intercultural és la capacitat de fer servir un repertori plural de recursos lingüístics i culturals per satisfer les necessitats de comunicació o interactuar amb persones d’altres orígens i contextos, tot enriquint aquest repertori. L’educació plurilingüe i intercultural té en compte el repertori de llengües, i les cultures associades a aquestes llengües que els alumnes han adquirit, ja sigui formalment reconegudes en el currículum escolar o no: llengües d’escolarització (com a assignatura i com a mitjà d’ensenyament), llengües regionals/minoritàries, llengües estrangeres modernes i llengües clàssiques i llengües immigrants. El Consell d’Europa fomenta un plantejament holístic que desenvolupa una sinergia més intensa entre les llengües, una millor coordinació entre els professors i la possibilitat d’explotar les competències transversals dels alumnes.

La feina del Consell d’Europa sobre l’ensenyament de llengües està coordinada per la Unitat de Política Lingüística d’Estrasburg i el Centre Europeu de Llengües Modernes de Graz.

La Unitat de Política Lingüística duu a terme programes de cooperació intergovernamental dins el programa del Comitè Director per a la Política i la Pràctica Educativa (CDPPE).

La Unitat de Política Lingüística ha estat pionera en la cooperació internacional en l’ensenyament de llengües des del 1957, actuant com a catalitzadora de la innovació, i proporcionant un fòrum paneuropeu únic en el qual es poden abordar les prioritats polítiques de tots els estats membres. Els resultats dels programes de la Unitat han derivat en una sèrie de recomanacions i resolucions del Comitè de Ministres i de l’Assemblea Parlamentària del Consell d’Europa, que proporcionen suport polític per als seus instruments i iniciatives polítiques. A partir d’aquí, la Unitat va organitzar l’Any Europeu de les Llengües 2001 amb la Comissió Europea, els objectius del qual se segueixen fomentant en el Dia Europeu de les Llengües (www.coe.int/edl).

La Unitat de Política Lingüística també proporciona assistència experta als estats membres a l’hora de dur a terme revisions de la política seguida en l’ensenyament de llengües, i ha estat implicada en el desenvolupament de polítiques per a l’ensenyament de les minories. La seva feina més recent s’ocupa, en particular, de les llengües d’escolarització (incloses les necessitats dels alumnes amb problemes) en el context més ampli de l’ensenyament plurilingüe i intercultural, i de les polítiques lingüístiques relacionades amb la integració dels immigrants adults.

Els programes de la Unitat de Política Lingüística es veuen complementats pels programes del Centre Europeu de Llengües Modernes (ECML) i l’Acord parcial ampliat del Consell d’Europa establert l’any 1994 a Graz (Àustria). Actualment 31 estats subscriuen l’Acord parcial.¹

La missió de l’ECML és fomentar plantejaments innovadors i difondre bones pràctiques en l’aprenentatge i l’ensenyament de llengües. El Centre duu a terme programes de quatre anys a mitjà termini de projectes organitzats en cooperació amb experts europeus en el camp de l’ensenyament de llengües.

El projecte deriva en kits de formació “pràctica”, directrius i pàgines web interactives, com el Portafolis europeu per a futurs professors d’idiomes (EPOSTL), traduït a 13 idiomes i adoptat a molts programes de formació de professors d’Europa (epostl.ecml.at) i el Marc de referència per a aproximacions pluralístiques a les llengües i les cultures (CARAP), que mostren com donar suport al desenvolupament de les competències plurilingües i interculturals dels alumnes en una aula (carap.ecml.at). Diverses eines desenvolupades a l’ECML estan relacionades amb l’ús pràctic del Marc europeu comú de referència per a les llengües i el Portafolis europeu de llengües (PEL), i s’ocupen de les necessitats dels professionals de les llengües que actuen en entorns multilingües. Totes les publicacions de l’ECML estan disponibles gratuïtament a través de la pàgina web del Centre (www.ecml.at).

A l’hora de dissenyar el qüestionari LRE per a la nostra enquesta, vam aprofitar les resolucions, convenis, recomanacions i comunicacions clau de la UE i del Consell d’Europa que han contribuït al desenvolupament de polítiques i pràctiques per al multilingüisme/plurilingüisme. La taula 1 ofereix una visió general dels documents consultats. Es pot trobar un resum dels punts principals i del qüestionari mateix a la pàgina web de l’LRE. Cal destacar la diferència entre el Consell de la UE (caps d’estat i de govern) i el Consell d’Europa.

¹ Albània, Alemanya, Andorra, Armènia, Àustria, Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Croàcia, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Irlanda, Islàndia, Letònia, Liechtenstein, Lituània, Luxemburg, Malta, Montenegro, Noruega, els Països Baixos, Polònia, la República Txeca, Romania, Suècia, Suïssa, Xipre i l’antiga República Iugoslava de Macedònia.

Taula 1. Visió general dels documents de la UE i del Consell d'Europa utilitzats per desenvolupar el qüestionari LRE

Documents de la Unió Europea	Documents del Consell d'Europa
Resolucions/Conclusions del Consell <ul style="list-style-type: none"> – Decisió del Parlament Europeu i del Consell sobre l'Any Europeu de les Llengües 2001 (2000) – Conclusions de la Presidència del Consell Europeu a Barcelona (2002) – Conclusions sobre el multilingüisme (maig de 2008) – Resolució sobre una estratègia europea per al multilingüisme (novembre de 2008) – Conclusions sobre un marc estratègic per a la cooperació europea en educació i formació ET 2020 (2009) – Conclusions sobre les competències lingüístiques per millorar la mobilitat (2011) 	Convenis <ul style="list-style-type: none"> – Conveni cultural europeu (1954) – Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (1992) – Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals (1995) – Carta social europea (rev. 1996)
Resolucions del Parlament Europeu <ul style="list-style-type: none"> – Resolució per fomentar la diversitat lingüística i l'aprenentatge de llengües (2001) – Resolució sobre llengües europees regionals i poc utilitzades (2003) – Resolució sobre el multilingüisme: un actiu per a Europa i un compromís compartit (2009) 	Recomanacions del Comitè de Ministres <ul style="list-style-type: none"> – Recomanació núm. R (82) 18 relativa a les llengües modernes (1982) – Recomanació núm. R (98) 6 relativa a les llengües modernes (1998) – Recomanació CM/Rec (2008) 7 sobre l'ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües i el foment del plurilingüisme
Comunicacions de la Comissió Europea <ul style="list-style-type: none"> – Comunicació 2005: Una nova estratègia marc per al multilingüisme – Comunicació 2008: Multilingüisme: un actiu per a Europa i un compromís compartit – Llibre verd 2008. Migració i mobilitat: reptes i oportunitats per als sistemes educatius de la UE 	Recomanacions de l'Assemblea Parlamentària <ul style="list-style-type: none"> – Recomanació 1383 (1998) sobre diversificació lingüística – Recomanació 1539 (2001) sobre l'Any Europeu de les Llengües 2001 – Recomanació 1598 (2003) sobre la protecció de la llengua de signes als estats membres del Consell d'Europa – Recomanació 1740 (2006) sobre la posició de la llengua materna en l'educació escolar
Informes externs <ul style="list-style-type: none"> – <i>Informe definitiu del grup d'alt nivell sobre multilingüisme</i> (2007) – <i>Les llengües són negoci: les empreses funcionen millor amb llengües</i>, Fòrum Empresarial per al Multilingüisme (2008) 	Informes externs <ul style="list-style-type: none"> – <i>De la diversitat lingüística a l'educació plurilingüe. Guia per al desenvolupament de polítiques lingüístiques educatives a Europa</i>, Beacco i Byram (2007) – <i>Guia per al desenvolupament i la implementació de currículums per a l'educació plurilingüe i intercultural</i>, Beacco et al. (2010)
	Eines per ensenyar i aprendre <ul style="list-style-type: none"> – Marc europeu comú de referència per a les llengües (2001) ¹¹¹ – Portafolis europeu de llengües (PEL) (2001) – Marc de referència per a plantejaments pluralístics de les llengües i les cultures (FREPA) (2012): carap.ecml.at – Portafolis europeu per a futurs professors d'idiomes (2007): epost12.ecml.at

¹¹¹Dissenyat per fomentar l'ensenyament plurilingüe i per adaptar-se als diferents contextos d'ús, el Marc europeu comú de referència del Consell d'Europa ofereix una base comuna per al desenvolupament i la comparació dels currículums, llibres de text, cursos i exàmens de segona llengua/llengua estrangera en una perspectiva dinàmica d'aprenentatge plurilingüe permanent.

1.2. La fórmula trilingüe i el plurilingüisme

La promoció del multilingüisme en termes de trilingüisme no només ha estat defensada per la UE. La UNESCO va adoptar el terme *educació multilingüe* el 1999 (Resolució 12 de la Conferència General) per referir-se a l'ús d'un mínim de tres llengües en l'àmbit educatiu, és a dir, la llengua materna, una llengua regional o nacional i una llengua internacional. Ja a principi dels anys cinquanta del segle xx, el govern indi va presentar l'esborrany d'una política educativa multilingüe que incloïa l'ensenyament en la llengua materna, en la llengua regional (o estatal), en hindi com a idioma de comunicació general i en una de les llengües clàssiques (sànskrit, pali, àrab o persa). Revisada el 1961, la proposta es va anomenar la *fórmula de les tres llengües* (TLF per les seves sigles en anglès), i incloïa ensenyament en la llengua regional, en hindi a les àrees de parla no hindi o en una altra llengua índia a les àrees de parla hindi, i en anglès o en una altra llengua europea.

La CE (1995), en el que s'anomena un *Llibre blanc*, va optar pel trilingüisme com a objectiu per a tots els ciutadans europeus. A part de la llengua materna, cada ciutadà hauria d'aprendre com a mínim dues llengües de la comunitat. Aquest objectiu va ser desenvolupat per la Resolució del 2002 del Consell de la UE a Barcelona. En aquesta fase, el concepte de *llengua materna* es feia servir per referir-se a les llengües oficials dels estats membres i ignorava el fet que per a molts habitants d'Europa la llengua materna i la llengua estatal oficial no coincideixen (Extra i Gorter, 2008: 44). Al mateix temps, el concepte de *llengües de la comunitat* es feia servir per fer referència a les llengües oficials de dos estats membres més de la UE. En documents més recents de la CE es feia referència a una llengua estrangera amb un elevat prestigi internacional (no es feia referència a l'anglès deliberadament) i al que s'anomenava *llengua veïna*. Aquest últim concepte feia referència a països veïns i no tant a la llengua dels veïns reals de la porta del costat. Més recentment, l'opinió de la CE al voltant d'aquest tema ha evolucionat i el paràgraf 4.1 de la Comunicació de la CE de 2008 es titula "Valorar totes les llengües":

En el context actual d'augment de la mobilitat i la migració, el domini de la llengua o llengües nacionals és fonamental per integrar-se correctament i desenvolupar un paper actiu a la societat. Per tant, els parlants no nadius haurien d'incloure la llengua del país d'acollida en la seva combinació "d'una més dues" llengües.

També hi ha recursos lingüístics sense explotar a la nostra societat: les llengües maternes i altres llengües que es parlen a casa i als entorns locals i veïns s'han de valorar millor. Per exemple, els infants amb llengües maternes diferents —de la UE o d'un tercer país— presenten a les escoles el repte d'ensenyar la llengua d'ensenyament com a segona llengua, però també poden motivar els seus companys de classe a aprendre llengües diferents i obrir-se a altres cultures.

Amb la finalitat de permetre l'establiment de vincles més estrets entre les comunitats, el Grup d'Intel·lectuals per al Diàleg Intercultural (2008), grup assessor de la Comissió, va desenvolupar el concepte de llengua adoptiva personal, que seria bo que fos objecte d'una reflexió més àmplia.

Tot i que no s'especifica de manera explícita el nombre de llengües que s'han d'aprendre, el Consell d'Europa ha estat pioner en la promoció de l'aprenentatge de llengües i en el desenvolupament del plurilingüisme des d'una edat primerenca, i ha subratllat de manera consistent la necessitat de valorar totes les llengües. També ha afegit una perspectiva interessant en plantejar la idea de les competències variables i parcials.

A partir de la Resolució de 1969 sobre un programa intensificat d'ensenyament de llengües modernes per a Europa i la Recomanació 814 (1977), l'any 1982 el Consell d'Europa va elaborar una Recomanació —R/M (82) 18— que exigia als estats membres que garantissin que, fins allà on fos possible, totes les capes de població tinguessin accés a mitjans efectius d'adquisició de les llengües d'altres estats membres (o d'altres comunitats dins el seu propi país) i que fomentessin l'ensenyament de com a mínim una llengua europea a part de la llengua nacional, o la llengua vehicular de l'àrea en qüestió, als alumnes a partir dels deu anys o en el moment en què comencen l'educació secundària. La Recomanació també exigia als estats que facilitessin serveis per aprendre "una varietat de llengües tan àmplia com fos possible". El Consell d'Europa també va tenir en compte en aquesta recomanació les necessitats dels treballadors immigrants, i exigia serveis adequats per a ells:

[...] per adquirir uns coneixements suficients de la llengua de la comunitat receptora per tal que puguin tenir un paper actiu en la vida laboral, política i social de la comunitat, i en particular per permetre que els fills dels immigrants adquireixin una educació adequada i preparar-los per a la transició de l'educació a la feina, per desenvolupar les seves llengües maternes com a instruments educatius i també culturals, i per tal de mantenir i millorar els seus vincles amb la seva cultura d'origen.

A la recomanació posterior del Comitè de Ministres, la CM/R (98) 6, el Consell d'Europa exigia que els europeus assolissin un cert grau de capacitat comunicativa en una sèrie de llengües i demanava als estats membres que ho aconseguissin diversificant les llengües que s'ofereixen i fixant objectius adequats per a cada llengua, inclosos cursos modulars i cursos que tinguin l'objectiu de desenvolupar competències parcials.

La recomanació més recent del Consell d'Europa és la CM/Rec (2008) 7E, dirigida als estats membres, relativa a l'ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa i el foment del plurilingüisme.

Cullen *et al.* (2008) ofereixen un resum detallat i una anàlisi de les polítiques sobre multilingüisme a la UE i diuen que encara hi ha reticències o resistències significatives respecte de l'aprenentatge de llengües addicionals amb l'excepció de l'anglès. Aquesta opinió es veu recolzada per les dades de l'Eurostat del 2009, que mostren un fort augment en l'aprenentatge de l'anglès però no d'altres llengües. Segons Cullen, només un de cada cinc europeus es pot descriure com a aprenent actiu de llengües addicionals, i les habilitats lingüístiques es distribueixen de manera geogràficament i culturalment irregular. La majoria de les activitats destinades a promoure el multilingüisme tenen lloc en el sector educatiu formal, més específicament en el domini de l'educació secundària. Cullen *et al.* (2008: iii-iv) arriben a les conclusions principals següents respecte del context polític i legislatiu de la promoció del multilingüisme a la UE:

- *De vegades, el multilingüisme i la diversitat lingüística esdevenen agendes polítiques en conflicte. La política d'aprenentatge d'idiomes s'ha vist influenciada per prioritats més "dures", com la competitivitat econòmica i la mobilitat del mercat laboral, i les polítiques de diversitat lingüística per aspectes més "tous", com la inclusió i els drets humans. A la política sobre el multilingüisme se li ha donat més prioritat que a la política sobre diversitat lingüística en termes d'accions concretes.*
- *L'acció del Parlament Europeu reflecteix un esforç consistent i persistent per mantenir la protecció de les llengües minoritàries i el suport a la diversitat lingüística. Des del final dels anys setanta del segle xx, el Parlament Europeu ha emès una sèrie de comunicacions i resolucions que demanen a la Comissió que prengui mesures de promoció de l'ús de les llengües minoritàries i revisi totes les lleis o pràctiques de la comunitat que discriminin les llengües minoritàries. Però un dels problemes més importants és que cap d'aquestes iniciatives no és vinculant per als estats membres.*

Actituds dels ciutadans de la UE respecte del multilingüisme/plurilingüisme

Un dels baròmetres europeus periòdics de la CE, el Baròmetre especial 243 (2006), ofereix una mostra transversal de l'opinió pública sobre temes relacionats amb el multilingüisme. S'analitza el suport que reben alguns dels principis que sustenten la política sobre multilingüisme de la Comissió, al costat de les percepcions dels enquestats sobre la situació als seus països o regions i el seu suport a les polítiques multilingües en l'àmbit nacional. Es van presentar als enquestats cinc afirmacions que il·lustren alguns dels principis fonamentals que hi ha al darrere de les polítiques dirigides a promoure el multilingüisme a Europa. Totes les afirmacions reben el suport de la majoria dels europeus, però en diferents graus, com posa de manifest la taula 2.

Taula 2. Actituds envers el multilingüisme a Europa (font: Informe de l'Eurobaròmetre especial 243: 53, Comissió Europea 2006)

Afirmacions	Més d'acord	Més en desacord	No ho saben
1. Tots els ciutadans de la UE haurien de saber parlar una llengua addicional	84%	12%	4%
2. Totes les llengües que es parlen a la UE haurien de ser tractades equitativament	72%	21%	7%
3. Tots els ciutadans de la UE haurien de saber parlar una llengua comuna	70%	25%	5%
4. Les institucions europees haurien d'adoptar una única llengua per comunicar-se amb els ciutadans europeus	55%	40%	5%
5. Tots els ciutadans de la UE haurien de saber parlar dues llengües addicionals	50%	44%	6%

Els resultats de l'enquesta mostren que tot i que l'àmplia majoria dels ciutadans de la UE creu que és possible gestionar una llengua addicional, només el 50% creu que dues llengües són un objectiu realista. Hi ha un sentiment clar que les llengües s'haurien de tractar de manera equitativa, però també hi ha un sentiment igualment clar que tots hauríem de saber parlar una llengua comuna. Hi ha opinions dividides sobre si les institucions de la UE haurien d'adoptar una llengua per a la comunicació amb els ciutadans.

L'Eurobaròmetre Especial 386, publicat recentment i elaborat en nom de la CE (2012), mostra uns resultats molt similars per a cadascuna de les cinc afirmacions referides a la taula 2 quant als percentatges de persones que estan (totalment) d'acord – (totalment) en desacord – no ho saben: (1) 84-13-3, (2) 81-25-4, (3) 69-27-4, (4) 53-42-5, i (5) 72-25-3. El canvi més important que es produeix amb el temps és que s'està més d'acord amb les afirmacions (2) i (5). En particular, el fet que s'estigui més d'acord amb l'afirmació (5) fa referència a un suport més ampli de la fórmula trilingüe de la CE. A part de les dades actitudinals clau a les quals es fa referència, el Baròmetre especial 386 ofereix una gamma completa de dades recents sobre el multilingüisme actual a la UE, sobre l'ús de les llengües i sobre les actituds envers les llengües.

El projecte LRE ofereix informació interessant sobre el seguiment real dels principis de Barcelona en els sistemes educatius als països/regions que s'han estudiat, i també proporciona dades sobre la manera en què totes les llengües (nacionals, estrangeres, immigrants i regionals o minoritàries) s'estan valorant dins i fora de l'escola.

1.3. Varietats lingüístiques explorades en el projecte

Amb el projecte LRE tenim l'ambició de reflectir la riquesa de les llengües presents a la societat europea i el punt fins al qual totes aquestes llengües s'inclouen a les polítiques i pràctiques relatives al multilingüisme i el plurilingüisme. El nostre repte era distingir els tipus de llengües i categoritzar-les adequadament.

A la Comunicació de 2008 la CE fa referència a les moltes llengües "nacionals, regionals, minoritàries i immigrants" que es parlen a Europa "afegint una faceta al nostre rerefons comú" i també a les "llengües estrangeres", utilitzades principalment per fer referència a llengües europees i no europees amb cobertura mundial.

Es reconeix àmpliament el valor d'aprendre bé la llengua nacional per tal de funcionar amb èxit a la societat i beneficiar-se totalment de l'educació. L'aprenentatge de llengües estrangeres també ha estat habitual a Europa. Els tipus de llengües que menys s'han destacat són les llengües regionals/minoritàries i les llengües immigrants, però el seu valor en els estats membres europeus ha estat reconegut i recolzat tant pel Consell d'Europa com per la UE, que han destacat que aquests dos tipus de llengües han de rebre suport perquè són mitjans importants per a la comunicació intragrupal i formen part de la identitat personal, cultural i social de molts ciutadans de la UE.

A la Recomanació CM/R (98) 6, el Consell d'Europa (1998) ja havia demanat als estats membres que s'asseguessin de tenir en compte les estipulacions de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i el *Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals* perquè indiquen paràmetres desitjables per a la política sobre llengües o cultures regionals o minoritàries. També s'havia d'exigir paritat de tracte entre totes les llengües i que els països "continuessin fomentant el bilingüisme a les àrees o barris immigrants i donessin suport als immigrants perquè puguin aprendre la llengua de l'àrea en què viuen".

L'Informe final del Grup d'Alt Nivell sobre Multilingüisme (2007) també esmenta que és necessari fer ús del potencial dels immigrants com a font de coneixement lingüístic i com a oportunitat perquè les empreses aprofitin les seves capacitats culturals i lingüístiques per tal d'obtenir accés als mercats dels països d'origen dels immigrants.

Massa sovint es considera que els immigrants només són un problema —els nens immigrants fracassen a l'escola o els immigrants adults tenen un domini molt limitat de l'idioma del país d'acollida. Moltes vegades es passa per alt el fet que els immigrants constitueixen un recurs valuós. Valorant les llengües immigrants que ens envolten, podem fer que els immigrants estiguin més motivats per aprendre la llengua del país d'acollida i també altres llengües, i podem permetre que esdevinguin mediadors competents entre diferents cultures.

Molt sovint, els immigrants joves de segona i tercera generació tenen una bona competència oral en les seves llengües d'origen o de la seva comunitat, però no saben llegir ni escriure en aquestes llengües i molts volen dominar aquestes altres competències. Les escoles i les institucions d'educació superior i per a adults haurien de proporcionar oportunitats especials d'aprenentatge per a aquests grups destinataris. Seria una inversió molt assenyada, perquè aquestes persones podrien ajudar a establir contactes econòmics en els seus països d'origen i podrien desenvolupar un paper actiu en el diàleg intercultural i en els programes d'integració per a immigrants nous.

Amb aquest rerefons, la constel·lació de llengües que tracta el nostre Qüestionari LRE (vegeu Extra i Gorter 2008: 3-60) inclourà les llengües nacionals, estrangeres, regionals/minoritàries i immigrants. Som plenament conscients de les diferents connotacions de cada país europeu a l'hora de fer referència a les persones (i a les seves llengües) amb un historial més o menys perllongat de residència que procedeixen de l'estranger (vegeu Extra i Gorter 2008: 10 per a la nomenclatura del camp).

En el context del projecte LRE, per tant, explorarem i farem servir els tipus de llengües anteriors amb les definicions següents (vegeu també el Glossari de l'apèndix de les parts 1 i 2):

- *Llengües nacionals*: llengües oficials d'un estat nació.
- *Llengües estrangeres*: llengües que no s'aprenen o no es parlen a casa, però que s'aprenen i s'ensenyen a l'escola o es fan servir com a llengües de comunicació més àmplia en sectors no educatius.
- *Llengües regionals o minoritàries*: llengües que tradicionalment fan servir en un determinat territori d'un estat els ciutadans d'aquell estat que formen un grup numèricament inferior al de la resta de la població de l'estat.
- *Llengües immigrants*: llengües parlades pels immigrants i els seus descendents al país de residència, i que provenen d'una àmplia gamma de països (anteriors) d'origen.

Per a perspectives similars fem referència a McPake i Tinsley (2007). En aquest context, volem expressar que som conscients de la inclusió deliberada de les llengües immigrants com a part del repertori europeu de llengües, mentre que en aquesta primera ronda de recopilació de dades sobre polítiques i pràctiques multilingües encara hi ha poques referències a les llengües de signes. Dins les societats occidentals en què hi ha poca immigració, o dins les minories lingüístiques d'un estat nació, hi ha persones sordes que són, de fet, minories dins de minories. Atesa l'hegemonia oralista, la majoria d'aquestes persones sordes han estat apartades no només de la cultura majoritària, sinó també de les seves pròpies cultures "nadiues", la qual cosa representa una doble opressió (Schermer, 2011). Hi ha una diferència important entre les comunitats sordes i altres minories lingüístiques, i és que les llengües de signes passen d'una generació a l'altra de forma molt limitada. El motiu principal és que més del 95% de les persones sordes tenen pares que no són sords i per als quals la llengua de signes no és una llengua nadiua. La majoria de les persones sordes han après la llengua de signes d'altres persones sordes, adults sords que no formen part de la família i/o de pares que han après la llengua de signes com a segona llengua.

El 17 de juny de 1988 el Parlament Europeu va aprovar de forma unànime una resolució sobre la llengua de signes. La resolució exigia a tots els estats membres el reconeixement de les seves llengües de signes nacionals com a llengües oficials de les persones sordes. Fins ara, aquesta resolució ha tingut efectes limitats. L'any 2003 les llengües de signes van ser reconegudes pel Consell d'Europa com a llengües minoritàries a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. A la nostra primera ronda de recopilació de dades incloem una referència a les llengües de signes en els dominis Llengües en documents i bases de dades oficials i Llengües en els mitjans audiovisuals i la premsa del Qüestionari LRE.

La distinció anterior entre llengües “regionals/minoritàries” i “immigrants” s'utilitza i s'entén àmpliament a tota l'Europa continental, mentre que l'atractiva referència de suport ascendent a les llengües de la “comunitat”, habitual al Regne Unit, pot fer referència a llengües nacionals, regionals i/o immigrants. A més, el concepte *llengües de la comunitat* sovint fa referència a les llengües nacionals dels països de la *Unió Europea* en els documents de la UE, i en aquest sentit és gairebé “territori ocupat”, com a mínim en l'argot de la UE (per a la nomenclatura del camp vegeu Extra i Gorter, 2008: 7-11). Un últim argument a favor de l'ús del terme *llengües immigrants* és el seu ús generalitzat a la pàgina web *Ethnologue: Languages of the World*, una font molt valuosa i àmpliament utilitzada d'informació internacional sobre aquest tema.

En el context d'aquest projecte, considerarem les llengües regionals/minoritàries com a “reconegudes oficialment” si aquest reconeixement procedeix de l'estat nació que s'està considerant. A més, aquest reconeixement també es pot desprendre de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries del Consell d'Europa. La Carta va entrar en vigor el març de 1998. Funciona com a punt de referència europeu per a la comparació de les mesures legals i els serveis dels estats membres en aquest àmbit polític (Nic Craith, 2003), i té l'objectiu de protegir i fomentar les “llengües regionals o minoritàries” històriques d'Europa. Els conceptes de *llengües regionals i minoritàries* no s'especifiquen a la Carta (‘Els estats en decideixen la definició’) i les llengües immigrants en queden excloses de forma explícita. Els estats són lliures d'escollir les llengües regionals/minoritàries que volen incloure. A més, no es prescriu el grau de protecció; per tant, un estat pot triar polítiques més laxes o més estrictes. El resultat és una àmplia varietat d'estipulacions entre els diferents estats membres de la UE (Grin, 2003).

Som conscients que hi ha una sèrie de factors complicadors que fan que sigui pràcticament impossible establir distincions clares entre els tipus de llengües proposats. En primer lloc, dins dels estats membres de la UE i entre aquests estats, moltes llengües regionals/minoritàries i immigrants tenen un nombre de parlants més elevat que moltes llengües estatals oficials. A més, les llengües regionals/minoritàries i les immigrants d'un país de la UE poden ser llengües estatals oficials d'un altre país, com és el cas de l'alemany a Dinamarca o el rus a Ucraïna. També s'hauria de tenir en compte que moltes llengües immigrants dels estats nació europeus, si no totes, tenen el seu origen en països de fora d'Europa. El context de la migració i la minorització en particular és el que fa que la nostra proposta de distinció entre llengües regionals/minoritàries i immigrants sigui ambigua. Tanmateix, no hem trobat cap alternativa més transparent.

Creiem que, com a mínim, la distinció proposada permetrà fer una tasca de conscienciació i en última instància pot derivar en un plantejament inclusiu en la conceptualització europea de les llengües minoritàries.

1.4. Dominis lingüístics tractats a l'enquesta

L'enquesta del projecte LRE cobreix vuit dominis lingüístics. Com a primer domini incloem un metadomini que estudia la disponibilitat de documents i bases de dades nacionals/regionals sobre diversitat lingüística. Atès el paper clau de l'aprenentatge de llengües en l'àmbit educatiu, quatre dominis se centren en les fases principals de l'educació pública, des de l'etapa infantil fins a la universitat. A més, es tracten tres dominis lingüístics fora de l'ensenyament i més enllà per tal de capturar nivells de serveis multilingües a la societat i a les empreses. En total, els vuit dominis del qüestionari es cobreixen amb un total de 260 preguntes repartides per tots aquests dominis segons la taula 3. Les preguntes relatives als dominis lingüístics 2-8 es basen en els documents europeus als quals es fa referència a la secció 1.1.

Taula 3. Distribució de les preguntes entre els dominis lingüístics

Núm.	Dominis lingüístics	Nombre de preguntes
1.	Llengües en els documents i bases de dades oficials	15
2.	Llengües a l'educació infantil	34
3.	Llengües a l'educació primària	58
4.	Llengües a l'educació secundària	60
5.	Llengües a la formació professional i superior	30
6.	Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa	14
7.	Llengües en els serveis i espais públics	31
8.	Llengües a les empreses	18
Nombre total de preguntes		260

El domini 1 explora la disponibilitat de documents i bases de dades oficials nacionals o regionals sobre diversitat lingüística a cadascun dels països o regions participants. La disponibilitat d'aquests documents i bases de dades pot contribuir significativament a conscienciar sobre el multilingüisme en un determinat país/regió i pot ser una font d'informació per a la política lingüística educativa. La divisió d'aquest domini en documents i bases de dades oficials està molt relacionada amb la distinció que se sol fer en els estudis sobre planificació lingüística entre planificació de l'*estatus* i planificació del *corpus*. En el nostre estudi, la secció relativa als documents fa referència als esforços dedicats a *regular* l'ús i la funció de diferents llengües en una determinada societat, i la secció sobre bases de dades es refereix als esforços dedicats a *mapar* la distribució i la vitalitat de l'espectre de llengües d'una determinada societat.

Els dominis 2-4 de l'enquesta se centren en l'educació dels alumnes no adults proporcionada per l'estat. En el Glossari de les parts 1 i 2 d'aquesta publicació es detallen les definicions de cadascun d'aquests dominis, que inclouen la distinció habitual entre educació secundària de cicle inicial i de cicle superior, que pot referir-se a diferències relacionades amb l'edat i/o diferències relacionades amb el tipus d'escolarització. A cadascun d'aquests dominis es tracta l'organització de l'ensenyament de llengües a més de les qualificacions i la formació dels professors per a cadascuna de les quatre varietats lingüístiques. La distinció clau entre organització i professors s'utilitza àmpliament en el context europeu (vegeu, per exemple, Eurydice 2008). Les respostes d'aquestes seccions es basen en dades públiques i en fonts oficials.

Atesa la diversificació significativa de l'ensenyament posterior a l'educació secundària en l'àmbit nacional i internacional, el domini 5 se centra en l'ensenyament bàsic (formació professional) i superior (universitat). Per tant, aquest domini dóna dades molt binàries i complementàries sobre l'ensenyament posterior a l'educació secundària. Els dominis 6-8 cobreixen tres dominis crucials fora de l'àmbit educatiu i més enllà.

Les respostes dels dominis 5-8 es basen en dades recopilades i facilitades en els contextos urbans de tres ciutats de cada país o regió (podeu trobar més detalls a la secció 1.5). El domini 5 explora els recursos per a les llengües en una petita mostra d'institucions educatives superiors (formació professional i universitats). El domini 6 se centra en l'espectre de llengües que s'ofereixen en els mitjans audiovisuals i la premsa. El domini 7 es concentra en les llengües dels serveis i espais públics en termes d'estratègies lingüístiques institucionalitzades, serveis de comunicació oral i serveis de comunicació escrita. L'atenció del domini 8, les llengües a les empreses, se centra en les estratègies lingüístiques de les empreses, les estratègies de comunicació interna i les estratègies de comunicació externa. A cada país/regió es va estudiar una mostra de 24 empreses.

1.5. Recopilació de dades i metodologia basada en tres ciutats

Com s'ha indicat anteriorment, les respostes dels dominis lingüístics 1-4 de l'enquesta LRE es basaven en dades *oficials/secundàries* i reflecteixen polítiques i pràctiques comunes en l'àmbit nacional. Els dominis 5-8, en canvi, es basen en els resultats de la recopilació de dades primàries i l'anàlisi de les dades. La recopilació d'aquestes dades primàries es va dur a terme a tres ciutats de cada país o regió d'acord amb les consideracions següents:

- El multilingüisme és més freqüent en els entorns urbans perquè els residents de llarga durada i els nousvinguts tendeixen a congregar-s'hi per trobar feina.
- Les ciutats reforcen la dinàmica nacional a l'hora de respondre a la diversitat lingüística.
- Les institucions educatives superiors es troben a les ciutats (domini 5).

- La premsa internacional, els cinemes i els canals de televisió es concentren a les ciutats (domini 6).
- Per tant, els alts càrrecs municipals i els urbanistes han de crear polítiques locals sobre el multilingüisme (domini 7).
- Les seus centrals de moltes empreses es troben a les ciutats (domini 8).

La selecció de les ciutats va ser idèntica per als països 1-14 de la taula 4. Aquí es van triar les dues ciutats amb més població més una ciutat en què es parlés la llengua regional/minoritària amb el nivell més alt d'estatus, vitalitat i/o nombre de parlants al país. Els països 15-18 representaven un repte, perquè no encaixen en el model anterior.

El país número 15, Bòsnia i Hercegovina, té tres llengües nacionals: el bosnià, el serbi i el croat. Les ciutats escollides per a la recopilació primària de dades van ser Sarajevo, on es fa servir principalment el bosnià; Banja-Luka, on es parla sobretot el serbi, i Mostar, on es fan servir principalment el bosnià i el croat.

El país número 16, Suïssa, està format per 26 cantons i té quatre llengües oficials: l'alemany, el francès, l'italià i el romanx. L'estudi LRE s'ha realitzat en tots els dominis a tres cantons de mostra: un de parla alemanya (Zuric), un de parla francesa (Ginebra) i un de parla italiana (Ticino). Les dades dels dominis 2-4 s'han agregat a les taules presentades en aquesta publicació, però per als dominis 5-8 es presenten per ciutat.

El país número 17, Espanya, està format per 17 comunitats autònomes i dues ciutats autònomes. Per als dominis 2-4, l'estudi LRE s'ha dut a terme a tres comunitats autònomes (Madrid, Sevilla i València) i dues "nacionalitats històriques" (el País Basc i Catalunya). S'han creat tres perfils: un perfil combinat per a Madrid, Sevilla i València, i dos perfils separats per al País Basc i Catalunya. El País Basc té dues llengües oficials: el basc i l'espanyol. Catalunya té tres llengües oficials: el català, el castellà i l'aranès.

- per a Espanya: Madrid, Sevilla i València
- per a Catalunya: Barcelona, Tarragona i l'Hospitalet
- per al País Basc: Bilbao, Sant Sebastià i Vitòria-Gasteiz

El país número 18, el Regne Unit, està format per quatre països que tenen governs i sistemes educatius separats. Per als dominis educatius (2-4) s'han recopilat dades sobre polítiques i pràctiques comunes a cada país/regió. Per als dominis 5-8 les ciutats de Gal·les i Escòcia s'han triat en funció de la seva població. A Anglaterra, després de Londres s'ha triat triar la ciutat de Sheffield per motius pràctics. Encara no ha estat possible estudiar cap més ciutat, però esperem tenir les dades ben aviat. A Irlanda del Nord fins ara només ha estat possible incloure Belfast a l'estudi.

La selecció de les tres ciutats i les llengües regionals/ minoritàries proposades es va decidir amb antelació en cooperació amb tots els equips nacionals o regionals participants a partir d'estadístiques municipals per a les dues primeres ciutats i estadístiques de llengües/grups regionals/minoritaris per a la tercera ciutat. La taula 4 ofereix una visió general de les ciutats estudiades per país.

Taula 4. Plantejament de l'estudi basat en tres ciutats per a tots els països/regions participants

Núm.	Països amb una llengua nacional	Ciutat més gran	Segona/Tercera ciutat més gran	Ciutat addicional	Llengua regional/ minoritària dominant a la ciutat addicional
1.	Àustria	Viena	Graz	Klagenfurt	eslovè
2.	Bulgària	Sofia	Plovdiv	Shumen	turc
3.	Dinamarca	Copenhaguen	Aarhus	Aabenraa	alemany
4.	Estònia	Tallinn	Tartu	Narva	rus
5.	França	París	Marsella	Corte	cors
6.	Grècia	Atenes	Tessalònica	Xanthi	turc
7.	Hongria	Budapest	Debrecen	Pécs	alemany
8.	Itàlia	Roma	Milà	Trieste	eslovè
9.	Lituània	Vilnius	Kaunas	Klaipeda	rus
10.	Països Baixos	Amsterdam	Rotterdam	Leeuwarden*	frisó
11.	Polònia	Varsòvia	Cracòvia	Gdansk	caixubi
12.	Portugal	Lisboa	Oporto	Miranda do Douro*	mirandès
13.	Romania	Bucarest	Iasi	Cluj	hongarès
14.	Ucraïna	Kiev	Kharkiv	Lviv	rus
	Altres països	Ciutat més important	Ciutat de la regió 2	Ciutat de la regió 3	Llengua o llengües oficials
15.	Bòsnia i Hercegovina	Sarajevo	Banja-Luka	Mostar	bosnià/croat/serbi
16.	Suïssa	Zuric	Ginebra	Lugano	alemany/francès/italià
17.	Espanya: Madrid, València, Sevilla Catalunya País Basc	Madrid Barcelona Bilbao	València Tarragona San Sebastian	Sevilla L'Hospitalet de Llobregat Vitòria-Gasteiz	espanyol català basc
18.	Regne Unit: Anglaterra Gal·les Escòcia Irlanda del Nord	Londres Cardiff Glasgow Belfast	Sheffield Swansea Edimburg -	- Newport Aberdeen -	anglès gal·lès/anglès gaèlic/escocès/anglès irlandès/escocès de l'Ulster/anglès

*No hi ha universitat, i per tant no hi ha dades universitàries.

Els *perfils nacionals o regionals* es basen en la recopilació de dades primàries per a les 23+22+22=67 ciutats indicades a la taula 4. Com es desprèn d'aquesta taula, la majoria de les llengües regionals/minoritàries dominants de les ciutats addicionals escollides tenen l'estatus de llengua nacional a països adjacents. Durant la recollida de les dades primàries per als dominis lingüístics 5-8 a cadascun dels 24 països/regions participants, els criteris han estat els següents:

- Per al domini lingüístic 5, l'atenció se centra en els recursos lingüístics en els diferents tipus de formació per a adults que proporciona l'estat. Es tracten dos sectors complementaris: recursos lingüístics en la formació professional per a adults (joves) de més de 16 anys i recursos lingüístics a l'educació acadèmica/universitària.
- Per al domini lingüístic 6, l'atenció se centra en els recursos lingüístics en els mitjans audiovisuals, que inclouen la ràdio i televisió públiques, els cinemes més importants i la premsa en general a les estacions de trens i els quioscos principals de les ciutats estudiades.

- Per al domini lingüístic 7, l'atenció se centra en els recursos lingüístics dels serveis i espais públics en en l'àmbit municipal, més particularment en les estratègies lingüístiques institucionalitzades, els serveis de comunicació oral i els serveis d'informació escrita en l'àmbit municipal a les ciutats estudiades.
- Per al domini lingüístic 8, l'atenció se centra en quatre sectors empresarials diferents: supermercats, empreses de construcció, hotels i bancs. Es va demanar als investigadors que recollissin mostres distribuïdes de la manera més uniforme possible en empreses multinacionals/internacionals (M/I), nacionals (N) i regionals o locals (R/L). En la pràctica va ser complicat satisfer aquesta ambició a tots els països/regions.

A la taula 5 es proporciona una visió resumida dels dominis lingüístics i els objectius per a la recopilació de dades primàries per ciutat (3x).

Taula 5. Dominis i objectius per a la recopilació de dades primàries per ciutat

Núm.	Domini lingüístic	Objectius per ciutat (3x)
5.	Llengües a la formació professional i universitària	<ul style="list-style-type: none"> - Institució més important de formació professional amb recursos lingüístics - Universitat pública més important
6.	Llengües als mitjans de comunicació	<ul style="list-style-type: none"> - Recursos lingüístics als programes de ràdio i televisió i al cinema d'acord amb la informació publicada al diari més venut - Recursos lingüístics a la premsa a l'estació de trens principal i als quioscos de premsa més importants - Ús de subtítols o doblatge de pel·lícules en llengües diferents de la llengua nacional - Recursos en llengua de signes
7.	Llengües en els serveis i espais públics	<ul style="list-style-type: none"> - Estratègies lingüístiques institucionalitzades, serveis de comunicació oral i serveis d'informació escrita en l'àmbit municipal central
8.	Llengües a les empreses	<ul style="list-style-type: none"> - Supermercats, empreses de construcció, hotels i bancs petits/mitjans i grans, multinacionals, internacionals, nacionals i regionals

1.6. Metodologia de la recerca

Diferents tipus de recerca

Es poden triar diverses metodologies de recerca per investigar les polítiques i pràctiques lingüístiques en una determinada societat. D'acord amb els interessos de cada recerca, els investigadors poden adoptar una perspectiva microsociolingüística o macrosociolingüística per documentar les polítiques i pràctiques rellevants (Fishman i Garcia, 2010). Si la recerca es limita a estudis de casos amb pocs informants, els investigadors opten majoritàriament per l'observació etnogràfica i plantejaments d'anàlisi del discurs. L'etnografia lingüística (Heller, 2007) és una metodologia que se segueix habitualment per investigar com i en quina llengua interactuen les persones. Els etnògrafs lingüístics intenten entendre com les persones fan servir els recursos lingüístics que tenen a l'abast a l'hora d'interactuar amb altres persones.

Tanmateix, els mètodes etnogràfics no sempre resulten òptims en la investigació de les polítiques i pràctiques lingüístiques en l'àmbit de la societat. L'atenció principal del projecte LRE se centra en el multilingüisme de la societat i en particular en les polítiques i pràctiques institucionals que fomenten (o limiten) el multilingüisme. La metodologia adoptada per al projecte LRE, doncs, va ser recopilar *dades d'una enquesta* sobre polítiques i pràctiques lingüístiques en una varietat de dominis lingüístics en determinats contextos nacionals o regionals de tot Europa.

El qüestionari de l'enquesta es va compilar estudiant els documents principals de la UE i del Consell d'Europa descrits anteriorment sobre polítiques i pràctiques lingüístiques i extraient-ne les recomanacions fonamentals. Tanmateix, atès el fet que les polítiques i pràctiques lingüístiques de tot Europa són un fenomen molt complex, no és possible identificar totes les variables rellevants, fer-les operatives i convertir-les en constructes mesurables.

Elaboració del qüestionari

Per elaborar el qüestionari es van seguir els requisits següents a l'hora de redactar les preguntes:

- totes les preguntes havien de donar dades puntuables;
- les dades puntuables s'havien de ponderar per tal d'obtenir una diferenciació de les polítiques i pràctiques informades;
- s'havien d'evitar les preguntes de sí/no quan una de les dues respostes pogués donar puntuacions del 100%;
- les preguntes havien de tenir la solidesa suficient per poder fer un mesurament repetit en el temps.

El més habitual era que cada pregunta tingués tres opcions de resposta i que els investigadors haguessin de seleccionar l'opció que era la més propera a la realitat en termes de la política o la pràctica habitual en el seu país/regió. Cada opció rebia una puntuació. La puntuació més elevada de cada pregunta corresponia a la política o la pràctica que més s'acostava a les recomanacions de la UE o del Consell d'Europa. Els resultats de cada país/regió es presenten a la part 2 d'aquesta publicació. A la part 3 s'ofereix una visió general de tots els perfils nacionals i regionals.

Validesa

Des de la perspectiva de la validesa, el que més ens preocupava en l'àmbit general del qüestionari era el següent:

Validesa interna

- El qüestionari LRE és suficientment *exhaustiu* en el seu disseny i abast conceptual i per tant és adequat per als objectius que pretén aconseguir?
- El qüestionari LRE és suficientment *explícit i transparent* en la seva formulació?
- El qüestionari LRE és suficientment *pràctic* com a eina per a la recollida de dades en termes d'intel·ligibilitat i càrrega de treball administratiu?

Validesa externa

- El qüestionari LRE és *suficientment vàlid* en la seva connexió amb valors de referència europeus que n'orienten la puntuació?

Comparabilitat internacional

- El qüestionari LRE és *suficientment just* a l'hora de representar les quatre varietats lingüístiques clau que es tenen en compte: llengües nacionals, estrangeres, regionals/minoritàries i immigrants?
- El qüestionari LRE es basa en *preguntes iguals* per a tots els països/regions?
- El qüestionari LRE es basa en procediments de *puntuació equitativa* per a tots els països/regions?

Creiem que el qüestionari, que indubtablement la xarxa creada i els grups d'interès encara han de polir i desenvolupar, ja constitueix un bon conjunt d'indicadors preliminars i un marc global per tal que els països/regions es puguin avaluar respecte dels documents de la UE i el Consell d'Europa sobre polítiques i pràctiques lingüístiques, per conscienciar en el macronivell públic i polític els legisladors europeus, nacionals i regionals, i per motivar els grups d'interès clau d'una varietat de sectors, llengües i països per tal que prenguin les mesures adients.

També creiem que els nostres indicadors preliminars permetran que els usuaris situïn les seves pròpies polítiques en relació amb les polítiques d'altres països o regions i per tant podran compartir informació de manera transparent i identificar bones pràctiques. S'espera que els indicadors també puguin contribuir al naixement de noves iniciatives polítiques específiques de context. S'hauria de destacar que els indicadors preliminars no pretenen ser un instrument per dur a terme anàlisis en profunditat de polítiques o pràctiques multilingües en un micronivell. Els resultats de l'estudi, però, poden desencadenar estudis de seguiment de casos molt rellevants que donaran perspectives i dades complementàries derivades de les perspectives de macronivell dels indicadors.

Plantejaments complementaris

No tots els dominis coberts a l'estudi LRE es presten a la mateixa metodologia d'investigació, i per tant es va adoptar un plantejament complementari per als dominis lingüístics 1-8 (vegeu la taula 3). La part del Qüestionari LRE en què hi ha polítiques i documents oficials nacionals o regionals es basa en dades oficials/secundàries (dominis lingüístics 1-4). Les dades van ser recopilades pels nostres socis investigadors, i sempre que era possible es van comparar amb els ministeris nacionals corresponents. Quan no hi ha aquest tipus de dades (educació professional i superior, mitjans de comunicació, serveis i espais públics, empreses), els resultats es basen en dades *recopilades directament/primàries* (dominis lingüístics 5-8).

Les dades primàries no pretenen ser representatives de cap país/regió ni suficientment àmplies per fer generalitzacions, sinó que aspiren a ser un punt de partida per proporcionar indicadors inicials de polítiques i pràctiques sobre el multilingüisme i el plurilingüisme en dominis que han estat menys explorats en documents de la CE i menys estudiats en la recerca. Atesa la metodologia combinada adoptada, es va decidir no presentar puntuacions globals per domini lingüístic ni proporcionar una puntuació o índex global acumulat per país/regió.

Malgrat que, com s'ha dit anteriorment, la base de dades recopilades directament/primàries no es pot fer servir per fer generalitzacions, certament constitueix una valuosa base de dades internacional per aprofundir en la investigació. Creiem que la combinació d'anàlisis de dades secundàries per als dominis lingüístics 1-4 i la recopilació/anàlisi de dades primàries per als dominis lingüístics 5-8 són elements innovadors i pioners d'aquest projecte.

Procés

El procediment següent és un resum dels passos que vam seguir per dissenyar i posar a prova el Qüestionari LRE i per recopilar i processar les dades:

- 2010 – La Universitat de Tilburg, el British Council i el Grup de Polítiques Migratòries de Brussel·les van desenvolupar les preguntes inicials i les propostes de puntuació per a totes les opcions de resposta múltiple. El domini empresarial el va desenvolupar el CLT a Londres, fent servir l'enquesta ELAN (2006) com a punt de partida, i després el va polir l'equip francès de l'estudi. L'equip de llengües de la policia metropolitana de Londres i altres proveïdors de serveis públics londinencs van proporcionar l'assessorament necessari per al domini dels serveis públics.
- La versió preliminar del Qüestionari LRE es va provar en tres estudis pilot realitzats a Polònia, Espanya i la regió de Catalunya a principi del 2011. Els estudis pilot pretenien provar la validesa del contingut i la construcció del Qüestionari LRE tenint en compte la variació en les polítiques i pràctiques lingüístiques entre els països i dins d'aquests països.
- D'acord amb els resultats de les proves pilot es van adaptar el Qüestionari LRE, el Manual de camp per als investigadors i els procediments de puntuació, i després els van examinar el Grup Director de l'LRE i experts externs. El Qüestionari LRE definitiu es va enviar la tardor del 2011 a tots els equips nacionals i regionals per tal que procedissin a la recopilació de les dades.
- Es van crear versions diferents del qüestionari per a Bòsnia i Hercegovina, Espanya, Suïssa i el Regne Unit (vegeu la taula 4).
- Es va enviar als investigadors un manual de camp detallat en què s'explicava el rerefons del projecte i la manera de recopilar les dades. A més, es va celebrar una reunió cara a cara de dos dies per comentar la metodologia, i es van intercanviar correus electrònics i trucades amb tots els equips de recerca.
- Quan els equips nacionals i regionals van haver proporcionat totes les respostes a les preguntes, totes les dades obtingudes van ser revisades per experts de manera independent per assegurar una interpretació doblement verificada i consistent.
- Posteriorment l'equip de l'LRE de la Universitat de Tilburg va processar, analitzar i repassar totes les dades revisades pels experts.
- Durant aquest procés es van detectar diferències d'interpretació d'algunes preguntes per part dels investigadors, i també hi havia altres preguntes que no s'havien entès del tot bé. A principi de 2012 es va completar el procés d'aclarir les preguntes, estandarditzar les respostes i acordar les interpretacions definitives. Es va decidir que algunes preguntes no serien puntuades perquè no era possible recopilar les dades. En alguns països va ser impossible recopilar les dades per a les preguntes sobre col·leccions de llibres en llengües diferents de la llengua nacional a les biblioteques i llibreries públiques. Les preguntes sobre les llengües exigides per als estudis de grau i postgrau eren ambigües i no s'han puntuat.
- Els resultats de cada país/regió es van retornar a tots els investigadors i es va donar una nova oportunitat d'enviar informació. Inicialment els resultats es van presentar en l'àmbit de domini global, però després es va decidir presentar-los en l'àmbit pregunta per tal de capturar les polítiques i pràctiques del paísos/regions de manera més detallada.

Resultats

Els resultats presentats en aquest llibre es basen en aquesta primera enquesta internacional exhaustiva sobre les polítiques i pràctiques relatives al multilingüisme a Europa, i són el resultat d'informes doblement verificats i revisats per experts sobre un total de 260 preguntes. No totes les preguntes han donat resultats que es puguin processar i analitzar de formes previsibles. Aquest és el cas, per exemple, d'algunes de les preguntes sobre llengües en els mitjans de comunicació.

Els perfils nacionals i regionals presentats a la part 3 d'aquest estudi són els resultats del procés descrit anteriorment, igual que les perspectives internacionals i transversals presentades a la part 2. Per a cada país/regió, la descripció es basa en un *perfil qualitatiu i quantitatiu* en termes de text i taules que es relacionen directament amb les preguntes fetes al Qüestionari LRE, acompanyat de *comentaris* en què els investigadors de cada país/regió expliquen els resultats, els posen en context, trien els resultats clau i destaquen iniciatives noves interessants i bones pràctiques. La nostra ambició ha estat proporcionar un equilibri i una interacció contextualitzada entre els dos tipus d'informació.

Inevitablement no és possible incloure totes les variables possibles en una investigació d'aquest tipus. Ara bé, malgrat que hi pot haver alguns buits, creiem que hem cobert molt de terreny i que hem capturat moltes de les qüestions de macronivell de les polítiques i pràctiques lingüístiques. Caldria destacar que, dins els dominis triats de l'educació, l'atenció de l'estudi LRE se centra en els recursos lingüístics, no en les demandes lingüístiques en termes de la participació real dels estudiants, ni en la competència lingüística en termes d'assoliment lingüístic real. Aquestes dues últimes ambicions anaven més enllà de l'àmbit d'aquesta primera ronda de recopilació de dades.

Aquesta publicació té dos apèndixs. El primer apèndix presenta la versió A del Qüestionari LRE i es pot trobar a la pàgina web de l'LRE. La versió B és una versió adaptada de la versió A que es va fer servir als països de la mostra LRE en què hi ha més d'una llengua nacional, com Bòsnia i Hercegovina i Suïssa. El segon apèndix és un Glossari que ofereix definicions dels termes més importants utilitzats en aquesta publicació. A les tres parts, totes les referències a les llengües es basen en un estudi detingut de la pàgina web Ethnologue: Languages of the World, una font estàndard d'informació sobre aquest tema molt valuosa i àmpliament utilitzada.

PART 2

Anàlisi transnacional dels resultats de Language Rich Europe

Kutlay Yağmur, Guus Extra i Marlies Swinkels

Introducció

En aquest capítol s'ofereixen perspectives transnacionals que mostren fins a quin punt les polítiques i pràctiques lingüístiques nacionals/regionals dels 24 països/regions participants estan en línia amb els valors de referència europeus. Basant-nos en els resultats obtinguts a vuit dominis lingüístics i un metadomini, es presenten taules transnacionals que els expliquen en els àmbits de l'educació, els serveis públics, els mitjans de comunicació i les empreses. També es presenten dades transversals de diferents dominis, de forma que el lector pugui entendre millor el grau de difusió i la distribució de les llengües en el context europeu.

A la secció 2.1 s'exposa la informació obtinguda sobre les llengües en els documents i bases de dades oficials dels països/regions participants. A la secció 2.2 l'atenció se centra en les llengües de l'educació infantil en termes de l'oferta lingüística disponible per a la llengua nacional, llengües estrangeres, llengües regionals/minoritàries (R/M) i llengües immigrants. La secció 2.3 presenta perspectives comparatives sobre les llengües a l'educació primària sota els encapçalaments d'organització i professors, i cobreix també els quatre tipus de llengües. A la secció 2.4 es fa el mateix amb l'educació secundària. La secció 2.5 ofereix tres tipus de dades sobre l'educació infantil, primària i secundària des d'una perspectiva longitudinal. La secció 2.6 se centra en les llengües a l'educació superior. La secció 2.7 presenta els resultats obtinguts en el nostre estudi sobre les llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa; mentre que la secció 2.8 es concentra en les llengües dels serveis i espais públics. La secció 2.9 presenta perspectives comparatives sobre les llengües a les empreses a tots els països/regions participants. La secció 2.10 proporciona perspectives transversals sobre la distribució de les llengües en els dominis de la premsa, els serveis i espais públics i les empreses tots junts. Els resultats principals i les conclusions derivades de totes les seccions esmentades es presenten al principi del llibre, després de la introducció, tal com es fa habitualment en els projectes de recerca de la UE.

Alemanya és un estat federal altament descentralitzat, en particular en els àmbits de l'educació i el benestar sociocultural. No ha estat possible recopilar les dades LRE per a Alemanya d'una manera consistent a causa de l'àmplia diversitat i les divergències entre les polítiques i les pràctiques lingüístiques, dins els tres Bundesländer i entre ells, i a cadascuna de les tres ciutats estudiades. En els dominis lingüístics triats per al projecte LRE, les polítiques i pràctiques lingüístiques són responsabilitat dels municipis o fins i tot de les escoles. Atès aquest grau d'autonomia, és pràcticament impossible informar sobre polítiques i pràctiques "comunes" en el context alemany. Per aquests motius, la base de dades d'Alemanya no s'ha incorporat a les anàlisis internacionals de la part 2 d'aquest estudi.

2.1. Llengües utilitzades en els documents i les bases de dades oficials

A la primera part de l'estudi LRE vam examinar si hi havia documents i bases de dades oficials sobre les llengües en els països/regions estudiats. Creiem que l'existència de documents oficials que donin suport a la diversitat lingüística i la construcció de bases de dades que enregistren les llengües parlades reforçarà la consciència del multilingüisme a qualsevol context nacional o regional, i també derivarà en millors polítiques educatives. Basant-nos en les dades obtingudes a l'estudi LRE, i també consultant el registre oficial del Consell d'Europa (Carta europea de les llengües regionals o minoritàries), vam poder mapar les polítiques i les pràctiques registrades en aquesta àrea.

La taula 1 presenta les respostes a dues importants qüestions sobre legislació relativa a les llengües i documents oficials sobre polítiques lingüístiques als 24 països/regions estudiats, d'acord amb els informes dels nostres investigadors. Hi ha legislació relacionada amb les llengües nacionals i R/M a gairebé tots els països/regions, amb les llengües estrangeres a 14 països/regions, i amb les llengües immigrants només a cinc països/regions. Hi ha documents oficials sobre política lingüística per a la llengua nacional i llengües estrangeres a gairebé tots els països/regions, sobre les llengües R/M a 19 països/regions, i sobre llengües immigrants només a quatre països/regions.

Taula 1. Legislació relativa a les llengües i documents oficials sobre política lingüística a 24 països/regions estudiats

País/Regió	Hi ha alguna legislació nacional o regional/federal que contingui articles sobre llengua/llengües?				Hi ha documents oficials sobre política lingüística destinats a fomentar l'aprenentatge i l'ensenyament d'idiomes al seu país o la seva regió?			
	Nacionals	Estrangeres	Regionals o minoritàries	Immigrants	Nacionals	Estrangeres	Regionals o minoritàries	Immigrants
Anglaterra			√		√	√	√	
Àustria	√		√		√		√	
Bòsnia i Hercegovina	√		√		√	√	√	
Bulgària	√	√	√	√	√	√	√	
Catalunya	√		√		√	√	√	√
Dinamarca	√	√	√	√	√			
Escòcia	√	√	√	√	√	√	√	
Espanya	√	√	√	√	√	√	√	√
Estònia	√	√		√	√	√		
França	√	√	√		√	√	√	√
Frísia	√	√	√		√	√	√	
Gal·les	√	√	√			√	√	
Grècia	√				√	√		
Hongria	√	√	√		√	√	√	
Irlanda del Nord	√	√	√		√	√	√	
Itàlia			√		√	√	√	
Lituània	√	√	√		√	√	√	
País Basc	√		√		√	√	√	
Països Baixos	√	√	√		√	√	√	
Polònia	√		√					
Portugal	√		√		√	√		
Romania	√	√	√		√	√	√	
Suïssa	√		√		√	√	√	√
Ucraïna	√	√	√		√	√	√	

Com s'ha esmentat a la secció 1.1, un dels documents clau que dona suport a la diversitat lingüística a Europa és la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries del Consell d'Europa. La Carta és un conveni dissenyat, d'una banda, per protegir i fomentar les llengües R/M com a component amenaçat del patrimoni cultural europeu i, d'altra banda, per permetre que els parlants d'una llengua R/M puguin utilitzar-la en l'àmbit públic i privat. En primer lloc, la Carta estableix els objectius i principis fonamentals que els estats es comprometen a aplicar per a totes les llengües R/M que hi hagi en el seu territori nacional. En segon lloc, la Carta conté una sèrie de mesures concretes dissenyades per facilitar i fomentar l'ús de llengües R/M específiques en la vida pública. Inclou les llengües utilitzades tradicionalment dins el territori d'un estat, però no cobreix les llengües relacionades amb moviments migratoris recents o dialectes de la llengua oficial. La intenció és assegurar, fins allà on sigui raonablement possible, que les llengües R/M es facin servir en l'educació i els

mitjans de comunicació per permetre'n i fomentar-ne l'ús en contextos legals i administratius, en la vida econòmica i social, per a activitats culturals i en els intercanvis transfronterers.

La Carta ha estat ratificada pel Parlament a 11 dels 18 països/regions estudiats, i ha estat firmada pels governs de França i Itàlia. A Bulgària, Estònia, Grècia, Lituània i Portugal no ha estat ratificada ni signada. Un dels motius perquè no hagi estat ratificada és que en alguns països aquesta ratificació entraria en conflicte amb la constitució nacional. La taula 2 mostra les llengües que es reconeixen, es protegeixen i/o es fomenten a cada país en relació amb els documents nacionals només, o en relació amb els documents nacionals i la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Trobareu més detalls sobre aquesta qüestió a la pàgina web del Consell d'Europa relativa a la Carta, que s'actualitza de manera continuada.

Taula 2. Reconeixement, protecció i/o promoció oficial de les llengües R/M a 18 països

EN MAJÚSCULES: NOMÉS A DOCUMENTS NACIONALS OFICIALS

En cursiva: a documents oficials i també a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

País	Llengües R/M reconegudes, protegides i/o fomentades a documents oficials/legislació o a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries
Àustria	<i>Croat (a Burgenland), txec (a Viena), hongarès (a Burgenland i a Viena), romaní (a Burgenland), eslovac (a Viena), eslovè (a Caríntia i Estíria)</i>
Bòsnia i Hercegovina	<i>Albanès, txec, alemany, hongarès, italià, llengües jueves (jiddisch i judeocastellà), macedònic, montenegrí, polonès, ROMANÍ, rutè, serbocroat, eslovac, eslovè, turc, ucraïnès</i>
Bulgària	ARMENI, HEBREU, ROMANÍ, TURC
Dinamarca	<i>Alemany (ESQUIMO-ALEUTIÀ I FERÒES PROTEGIDES PER LES LLEIS DE L'AUTONOMIA)</i>
Espanya	<i>Basc, català, gallec, valencià, àrab, aranès, asturià/bable, llengües berber, caló, fable aragonès, portuguès, romaní</i>
Estònia	LA NOVA LLEI DE LES LLENGÜES (2011) CONSIDERA QUE ÉS IMPORTANT PROTEGIR TOTES LES LLENGÜES REGIONALS ESTONIANES
França	BASC, BRÉTÓ, CATALÀ, CORS, DIALECTES ALEMANYS A LES REGIONS D'ALSÀCIA I MOSELLAN (ALSACIEN I MOSELLAN), FLAMENC OCCIDENTAL, FRANCOPROVENÇAL, LANGUE D'OÏL ('LLENGÜES DEL NORD': FRANCCOMTOIS, WALLON, CHAMPENOIS, PICARD, NORMAND, GALLO, POITEVIN-SAINTONGEAIS, LORRAIN, BOURGUIGNON-MORVANDIAU), OCCITÀ ('LLENGÜES DEL SUD': GASCON, LANGUEDOCIEN, PROVENÇAL, AUVERGNAT, LIMOUSIN, VIVARO-ALPIN), PARLERS LIGURIENS (DE LA VALL DE ROYA ALS ALPES-MARITIMES I BONIFACIO A CÒRSEGA). A MÉS DE LES 41 LLENGÜES DE TERRITORIS D'ULTRAMAR INCLOSES A LA LLISTA OFICIAL DE LLENGÜES DE FRANÇA, I LES LLENGÜES NO TERRITORIALS PARLADES PER LES POBLACIONS IMMIGRANTS: ÀRAB DIALECTAL, ARMENI OCCIDENTAL, BERBER, JUDEOCASTELLÀ I ROMANÍ.
Grècia	Es fomenten, però no s'especifica cap llengua
Hongria	<i>Armeni, búlgar, grec, polonès, rutè, ucraïnès, croat, alemany, romaní, boyash, romanès, serbi, eslovac, eslovè</i>
Itàlia	ALBANÈS, CATALÀ, CROAT, FRANCOPROVENÇAL, FRANCÈS, FURLÀ, ALEMANY, GREC, LADÍ, OCCITÀ, SARD, ESLOVÈ
Lituània	BIELORÚS, HEBREU, POLONÈS, RUS
Països Baixos	<i>Limburguès, baix saxó, romaní, jiddisch: protegides i reconegudes. Frisó: fomentada</i>
Polònia	<i>Armeni, bielorús, txec, alemany, hebreu, karaïm, caixubi, lemko, lituà, romaní, rus, eslovac, tàtar, ucraïnès, jiddish</i>
Portugal	MIRANDÈS
Regne Unit	<i>Còrnic a Anglaterra, irlandès i escocès de l'Ulster a Irlanda del Nord, gaèlic escocès i escocès a Escòcia, gal·lès a Gal·les</i>
Romania	<i>Albanès, armeni, búlgar, croat, txec, alemany, grec, hongarès, italià, macedònic, polonès, romaní, rus, rutè, serbi, eslovac, tàtar, turc, ucraïnès, jiddish</i>
Suïssa	<i>Italià en l'àmbit federal i als cantons de Grisons i Ticino, romanx, francès al cantó de Berna, alemany a Bosco-Gurin i Ederswiler i als cantons de Friburg i Valais, Walser, Yenish, jiddisch</i>
Ucraïna	<i>Bielorús, búlgar, tàtar de Crimea, gagaús, alemany, grec, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus, eslovac, jiddish</i>

El reconeixement i/o la protecció de les llengües per part de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries no necessàriament n'implica la promoció en l'àmbit educatiu. La taula 3 mostra les llengües que s'ofereixen oficialment a cada país en l'educació nacional o regional, d'acord amb els documents nacionals oficials o d'acord amb la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries.

Taula 3. Llengües R/M que s'ofereixen oficialment en l'educació nacional o regional a 18 països

EN MAJÚSCULES: EDUCACIÓ ESMENTADA NOMÉS A DOCUMENTS OFICIALS

En cursiva: educació esmentada a documents oficials i també a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

País	Llengües R/M que s'ensenyen oficialment en l'educació nacional o regional	Total
Àustria	<i>Burgenland: croat, hongarès, romaní, eslovè a Caríntia</i>	4
Bòsnia i Hercegovina	<i>Albanès, txec, alemany, hongarès, italià, llengües jueves (jiddisch i ladí), macedònic, montenegrí, polonès, romaní, romanès, rutè, eslovac, eslovè, turc, ucraïnès</i>	17
Bulgària	ARMENI, HEBREU, ROMANÍ, TURC	4
Dinamarca	<i>Alemany</i>	1
Espanya	Aranès, basc, català, gallec, valencià	
Estònia	LLENGUA VÕRU	1
França	BRETÓ, BASC, CATALÀ, CORS, CRIOLL, LLENGUA DE SIGNES FRANCESA, GAL·LÓ, OCCITÀ, LLENGÜES REGIONALS D'ALSÀCIA, LLENGÜES REGIONALS DEL DEPARTAMENT DE MOSELLE, S'OFEREIXEN LLENGÜES TAHITIANES I MELANÈSIES (AJIE, DREHU, MENGONE, PAICI) ALS TERRITORIS D'ULTRAMAR	10
Grècia	–	–
Hongria	<i>Croat, alemany, ROMANÍ, BOYASH, romanès, serbi, eslovac, eslovè</i>	8
Itàlia	ALBANÈS, CATALÀ, CROAT, FRANCOPROVENÇAL, FRANCÈS, FURLÀ, ALEMANY, GREC, LADÍ, OCCITÀ, SARD, ESLOVÈ	12
Lituània	BIELORÚS, HEBREU, POLONÈS, RUS	4
Països Baixos	<i>Frisó només a Frísia</i>	1
Polònia	<i>Armeni, bielorús, alemany, hebreu, caixubi, lemko, lituà, rus, eslovac, ucraïnès, txec, karaïm, romaní, tàtar, jiddisch</i>	15
Portugal	MIRANDÈS a la regió de Miranda do Douro	1
Regne Unit	<i>Còrnic, irlandès, gaèlic escocès, gal·lès</i>	15
Romania	<i>Búlgar, croat, txec, alemany, grec, hongarès, italià, polonès, romaní, rus, serbi, eslovac, tàtar, turc, ucraïnès</i>	4
Suïssa	<i>Italià, romanx</i>	2
Ucraïna	<i>Bielorús, búlgar, tàtar de Crimea, gagaús, alemany, grec, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus, eslovac, jiddish</i>	13

Com es desprèn de la taula 3, hi ha una variació significativa en el nombre de llengües que s'ofereixen oficialment en l'àmbit educatiu. En general, al sud-est i a la zona central d'Europa és on s'ofereixen oficialment més llengües R/M. A l'Europa occidental, Itàlia i França són les excepcions més clares d'aquesta norma general. Els conceptes de *llengües regionals o minoritàries* no s'especifiquen a la Carta europea de *les llengües regionals o minoritàries*, però les llengües immigrants n'estan excloses de forma explícita (Extra i Gorter 2008: 31). Als països de l'Europa occidental, les llengües immigrants sovint són més prominents que les llengües R/M però estan menys reconegudes, protegides i/o fomentades. Grècia és l'únic país participant a l'estudi LRE en què no es reconeix oficialment ni s'ensenya cap llengua R/M específica, tot i que el turc sí que s'ofereix als infants turcs de les escoles de primària de la regió de Tràcia. D'altra banda, no totes les llengües que s'ensenyen oficialment segons els documents s'ofereixen realment a les escoles. A les seccions 2.3-2.5 es presenta informació sobre les llengües que realment s'ensenyaven en el moment de recopilar les dades, i d'acord amb els informes dels nostres investigadors.

Tant a Europa com fora d'Europa hi ha una variació en els tipus de bases de dades utilitzades per definir i identificar grups de població a les societats multiculturals. Aquestes bases de dades poden incloure dades lingüístiques derivades d'una varietat de qüestions lingüístiques úniques o múltiples. En el context europeu, Poulain (2008) fa una distinció entre els censos nacionals, els registres administratius i les enquestes estadístiques. Els censos es fan a intervals determinats (normalment cada cinc o deu anys) i donen com a resultat bases de dades nacionals. Els registres administratius normalment s'estableixen en l'àmbit municipal i central, i se solen actualitzar cada any o fins i tot cada mes (per exemple als Països Baixos). Es poden dur a terme enquestes estadístiques a intervals periòdics entre subconjunts específics de grups de població. Els tres tipus de recopilació de dades poden dur-se a terme en diferents combinacions. La taula 4 ofereix un resum de les polítiques i pràctiques dels 24 països/regions participants.

Taula 4. Mecanismes oficials de recollida de dades nacionals/regionals sobre llengües nacionals, llengües R/M i llengües immigrants

País/Regió	Mecanismes oficials de recollida de dades nacionals/regionals sobre llengües nacionals, llengües R/M i llengües immigrants
Anglaterra	Dades del padró, dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Àustria	–
Bòsnia i Hercegovina	–
Bulgària	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Catalunya	Dades del padró, dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals i llengües R/M
Dinamarca	–
Escòcia	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Espanya	Dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Estònia	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
França	Dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Frísia	Dades d'enquestes sobre llengües nacionals i R/M
Gal·les	Dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Grècia	–
Hongria	Dades del cens sobre llengües nacionals i R/M
Irlanda del Nord	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Itàlia	Dades d'enquestes sobre llengües nacionals i R/M
Lituània	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
País Basc	Dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals i llengües R/M
Països Baixos	–
Polònia	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Portugal	Dades del cens només sobre la llengua nacional
Romania	Dades del cens sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Suïssa	Dades del padró municipal i dades d'enquestes sobre llengües nacionals, R/M i immigrants
Ucraïna	Dades del cens i dades d'enquestes sobre llengües nacionals i llengües R/M

A partir de la taula 4 es desprèn que la majoria de països/regions estan familiaritzats amb els diferents mecanismes de recollida de dades lingüístiques, i la majoria treballen amb tres tipus de llengües: llengües nacionals, llengües R/M i llengües immigrants. Cinc dels 24 països/regions no tenen cap tipus de mecanisme per a la recollida de dades lingüístiques: Àustria, Bòsnia i Hercegovina (malgrat tenir moltes llengües R/M en l'àmbit educatiu, com mostra la taula 2), Dinamarca, Grècia i els Països Baixos. Portugal només recopila dades sobre la llengua nacional.

La taula 5 mostra les principals preguntes que es formulen sobre llengua en els estudis de població a gran escala o d'àmbit nacional. Hi ha variació en les preguntes més importants sobre la llengua. Extra (2010) aprofundeix en la validesa de les preguntes a gran escala o d'àmbit nacional sobre la llengua materna, la llengua que més es parla i la llengua de la llar. A partir de l'experiència internacional, especialment en els contextos no europeus en què domina l'anglès, com Austràlia, el Canadà i els EUA, argumenta que la pregunta sobre la llengua materna té la validesa empírica més baixa, mentre que la

pregunta sobre la llengua que es parla a casa és la que té més validesa (vegeu les definicions de *llengua materna* o *llengua nadiua* al Glossari). Europa sembla corroborar-ho, i més de la meitat dels països/regions estudiats fan la pregunta sobre la llengua que es parla a casa. A Suïssa, les preguntes sobre llengua són molt remarcables, especialment la primera relativa a la llengua principal: *En quina llengua pensa i quina és la llengua que coneix millor?* S'hauria de fer una última observació: només es fan preguntes addicionals sobre competències lingüístiques a 11 dels 24 països/regions, del tipus sí/no, com ara *Sap...?* i/o en termes més graduals, com ara *Quin és el seu nivell de...?*

Així doncs, la disponibilitat de bases de dades i mecanismes de recollida de dades oficials mostra una forta variació entre els diferents països/regions d'Europa. Des d'una perspectiva europea, hi ha espai de maniobra per seguir desenvolupant i intercanviant coneixements en aquest domini per tal de conscienciar sobre el multilingüisme, proporcionar dades basades en l'evidència per a la planificació lingüística i l'ensenyament, i per dur a terme un estudi comparatiu europeu.

Taula 5. Preguntes sobre llengua en els mecanismes oficials de recollida de dades a 24 països/regions

País/Regió	Principals preguntes sobre llengua	Preguntes sobre les competències lingüístiques (X) de parlar/entendre/llegir/escriure
Anglaterra	Llengua que es parla a casa + llengua principal	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Àustria	Llengua que es parla a casa	–
Bòsnia i Hercegovina	–	–
Bulgària	Llengua materna	–
Catalunya	Llengua que es parla a casa + llengua principal + llengua materna	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Dinamarca	–	–
Escòcia	Llengua que es parla a casa + llengua principal	Sap X?
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Llengua que es parla a casa	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Estònia	Llengua materna	Quin és el seu nivell de X?
França	Llengua que es parla a casa	Sap X?
Frísia	Llengua que es parla a casa	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Gal·les	Llengua que es parla a casa + llengua principal	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Grècia	–	–
Hongria	Llengua que es parla a casa + llengua materna	Sap X?
Irlanda del Nord	Llengua principal	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Itàlia	Llengua que es parla a casa	–
Lituània	Llengua materna	–
País Basc	Llengua que es parla a casa + llengua principal + llengua materna	Sap X? Quin és el seu nivell de X?
Països Baixos	–	–
Polònia	Llengua que es parla a casa	–
Portugal	Llengua materna	–
Romania	Llengua materna	–
Suïssa	Llengua principal + Llengua que es parla a casa + Llengua que es parla a l'escola/a la feina	–
Ucraïna	Llengua materna	–

2.2. Llengües a l'educació infantil

Molts dels documents de la UE i del Consell d'Europa als quals es fa referència a la secció 1.1 subratllen la importància de l'aprenentatge primerenc de les llengües i, en aquest sentit, hem inclòs en el nostre estudi una secció sobre les llengües a l'educació infantil. La Resolució del Consell de la UE de 1997 advoca per l'ensenyament primerenc de les llengües de la Unió Europea, i les *Conclusions del Consell de la UE* de 2002 i 2008 segueixen destacant la importància de la promoció del multilingüisme des d'una edat ben primerenca. El *Llibre verd de la CE sobre migració i mobilitat* (2009) destaca la importància crucial que els infants d'origen immigrant aprenguin la llengua del país d'acollida tan aviat com sigui possible, retenint, però, la llengua i la cultura del seu país d'origen.

El Consell d'Europa també és molt clar respecte als nens d'origen immigrant, i recomana que per facilitar-ne la integració els estats membres haurien de proporcionar-los les competències adequades en la llengua nacional des del nivell d'infantil (*Recomanació CM/Rec(2008)4 sobre la millora de la integració dels fills d'immigrants i d'origen immigrant*).

La *Guia per al desenvolupament i la implementació de currículums per a l'educació plurilingüe i intercultural* (Beacco et al. 2010: 45) ofereix un bon resum del que es requereix:

Com a espais de descoberta i socialització, les escoles d'educació infantil representen un nivell bàsic en l'educació plurilingüe i intercultural, especialment per als infants d'entorns desfavorits i immigrants, les pràctiques lingüístiques dels quals a casa poden entrar en conflicte amb les varietats i les normes seleccionades i fomentades a les escoles. En aquest sentit, i atès que el tema que ens ocupa és el dret a una educació lingüística (i general) de qualitat, un dels primers desideràtums és que es garanteixi aquest tipus d'escolarització als infants des de ben petits i que es proporcioni en unes condicions òptimes per a tots els grups implicats –tant els nadius permanents com les famílies immigrants que acaben d'arribar.

Des de la perspectiva de les llengües R/M, la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (1992) fa referència a la importància de l'educació infantil en llengües R/M: "Els

estats membres haurien de facilitar l'educació infantil en les llengües R/M rellevants com a mínim per a les famílies que ho sol·licitin" (Part III, article 8 – Educació, paràgraf 1).

La publicació més recent sobre l'aprenentatge primerenc de llengües és el manual de polítiques de la CE de 2011 titulat *Language Learning at pre-primary level: making it efficient and sustainable*. El manual ha estat elaborat per un grup de 28 experts nacionals i resumeix els punts forts i les debilitats de l'aprenentatge primerenc de llengües a cada país, a més de perfilar exemples de bones pràctiques.

Aquesta secció proporcionarà una perspectiva sobre l'aprenentatge primerenc de llengües a les institucions infantils de tots els països/regions que participen en el nostre estudi. Cal destacar que no tots aquests països ofereixen educació infantil pública. A la nostra anàlisi tenim l'objectiu de destacar els països/regions que més s'apropen a les recomanacions de la UE per tal de conscienciar i proporcionar oportunitats per a l'intercanvi de coneixements. També exposem els reptes que planteja la nostra recerca per a l'ensenyament de llengües en l'educació infantil.

Suport addicional per a les llengües nacionals a l'educació infantil

Vam fer preguntes sobre el grau de suport addicional en la llengua nacional centrant-nos en:

- els grups destinataris d'aquest suport;
- el nombre d'anys durant els quals s'ofereix;
- el nombre de dies a la setmana que s'ofereix;
- els requisits sobre la mida mínima dels grups per formar una classe;
- l'origen del finançament.

Quinze dels 24 països/regions estudiats proporcionen suport addicional per a la llengua nacional en l'àmbit de l'educació infantil. Es tracta d'Àustria, el País Basc, Bulgària, Dinamarca, Anglaterra, Frísia, Lituània, els Països Baixos, Irlanda del Nord, Romania, Escòcia, Espanya, Suïssa, Ucraïna i Gal·les. Els resultats d'aquests països/regions es mostren a la taula 6.

Taula 6. Suport addicional a les llengües nacionals en l'educació infantil a 15 països/regions

Criteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	14	només per a infants immigrants	1		
Durada del suport	>2 anys	10	1 any	5	<1 any	0
Dies a la setmana	≥1 dia	3	0,5-1 dia	10	<0,5 dia	2
Requisits sobre la mida dels grups	cap	13	5-10	2	>10	0
Finançament estatal disponible	total	14	parcial	1		

Es proporciona suport addicional en la llengua nacional a l'etapa d'educació infantil per a tots els infants a 14 dels 15 països/regions, i Suïssa només proporciona aquest suport als infants immigrants. Els tres països/regions que dediquen més temps a la setmana al suport addicional per a la llengua nacional són els Països Baixos, Frísia i Ucraïna. Deu dels països estudiats ofereixen dos o més anys de suport, mentre que cinc –Bulgària, Dinamarca, els Països Baixos, Escòcia i Suïssa- l'ofereixen durant un any. A 14 països/regions aquest suport el proporciona l'estat, mentre que a Suïssa els pares/tutors assumeixen una part dels costos.

Llengües estrangeres a l'educació infantil

Per obtenir dades sobre l'ensenyament de llengües estrangeres a les escoles d'educació infantil vam plantejar preguntes relacionades amb les qüestions següents:

- quines llengües s'ensenyen;
- hores setmanals dedicades a l'ensenyament de llengües estrangeres;
- anys durant els quals s'ensenyen les llengües estrangeres;
- requisits sobre la mida dels grups;
- fonts de finançament.

Caldria destacar que l'estudi no ha explorat l'ensenyament de llengües estrangeres en el sector privat, on pot ser que hi hagi una oferta més àmplia. En total, set dels 24 països indiquen que s'ensenyen llengües estrangeres a les institucions estatals d'educació infantil. Els resultats es presenten a la taula 7.

Taula 7. Llengües estrangeres a l'educació infantil a set països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris		7		0		
Durada	>2 anys	6	1 any	0	<1 any	1
Dies a la setmana	>1 dia	1	0,5-1 dia	6	<0,5 dia	0
Requisits sobre la mida dels grups	cap	6	5-10	0	>10	1
Finançament estatal disponible	total	2	parcial	3	els pares assumeixen els costos	2

Els set països/regions que ofereixen llengües estrangeres en aquest nivell són Bòsnia i Hercegovina, el País Basc, Bulgària, Catalunya, Estònia, Espanya i Ucraïna. El País Basc ofereix més d'un dia de llengües estrangeres a la setmana, i els altres països/regions ofereixen entre mig dia i un dia. Les llengües que s'ofereixen a cada país/regió es mostren a la taula 8. Bulgària té l'oferta més àmplia, tot i que els cursos són finançats pels pares/tutors. L'anglès, el francès i l'alemany són les llengües que més s'ofereixen.

Taula 8. Llengües estrangeres a l'educació infantil a set països/regions

País/Regió	Llengües estrangeres que s'ofereixen
Bòsnia i Hercegovina	Anglès, francès, alemany
Bulgària	Anglès, francès, alemany, italià, rus, espanyol
Catalunya	Anglès
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Anglès a les comunitats de Madrid i València Anglès, francès i alemany a Sevilla
Estònia	Anglès, alemany, francès, rus
País Basc	Anglès
Ucraïna	Anglès, francès, alemany

La conclusió general que podem extreure d'aquest resum és que cal desenvolupar i millorar el suport nacional/institucional en alguns països/regions per fer arrelar les llengües estrangeres des d'una edat més primerenca. No obstant això, l'informe de la CE de 2011 i el manual de polítiques sobre l'aprenentatge primerenc de llengües suggereixen que s'estan duent a terme més activitats que les que podem reflectir aquí, i s'haurien de consultar per obtenir una anàlisi més detallada.

Llengües regionals/minoritàries a l'educació infantil

Per a les llengües R/M, vam plantejar el mateix conjunt de preguntes que per a les llengües estrangeres, i les respostes es detallen a la taula 9. Hi ha oferta a 17 països/regions.

Taula 9. Llengües regionals/minoritàries a l'educació infantil a 17 països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	14	restringits	1	no especificat	2
Durada	>2 anys	15	1 any	2	<1 any	0
Dies a la setmana	>1 dia	12	0,5-1 dia	3	<0,5 dia	2
Requisits sobre la mida dels grups	cap	13	5-10	2	>10	2
Finançament estatal disponible	total	15	parcial	2	els pares n'assumeixen els costos	0

Com es desprèn de la taula, 15 dels 17 països/regions ofereixen llengües R/M durant més de dos anys, i n'hi ha 13 que no imposen cap requisit sobre la mida mínima dels grups. Irlanda del Nord i Ucraïna exigeixen un mínim de deu alumnes per formar una classe, i a Dinamarca i Hongria es necessita un mínim de cinc alumnes. A 15 dels països/regions els cursos són finançats per l'estat, i Catalunya i Anglaterra indiquen que els pares/tutors assumeixen una part dels costos. Els països en què no s'ofereixen llengües R/M a l'etapa d'educació infantil són Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Estònia, França, Grècia, Polònia i Suïssa.

La taula 10 proporciona un resum de les llengües que s'ofereixen a institucions estatals d'educació infantil als 17 països/regions analitzats.

Segons els informes dels nostres investigadors hi ha una àmplia oferta en una varietat de llengües R/M, i són Àustria, Hongria, Itàlia i Romania els països que ofereixen la gamma més àmplia.

Taula 10. Llengües regionals/minoritàries a l'educació infantil a 17 països/regions

País/Regió	Llengües regionals/minoritàries que s'ofereixen
Anglaterra	Còrnic a Cornualla
Àustria	Croat de Burgenland, txec, hongarès, italià a Tirol, eslovac, eslovè
Catalunya	Català a tot arreu, aranès a la Vall d'Aran
Dinamarca	Alemany
Escòcia	Gaèlic escocès
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Valencià a València
Frísia	Frisó
Gal·les	Gal·lès
Hongria	Búlgar, croat, alemany, grec, romaní/boyash, romanès, rutè, serbi, eslovac, eslovè
Irlanda del Nord	Irlandès
Itàlia	Albanès, croat, francoprovençal, francès, furlà, alemany, grec, ladí, occità, sard, eslovè
Lituània	Bielorús, hebreu, polonès, rus
País Basc	Basc
Països Baixos	Frisó a Frísia
Portugal	Mirandès
Romania	Búlgar, croat, txec, alemany, grec, hongarès, polonès, serbi, eslovac, turc, ucraïnès
Ucraïna	Tàtar de Crimea, alemany, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus

Llengües immigrants a l'educació infantil

Segons es desprèn de les dades aportades per l'estudi LRE, sembla que l'oferta en llengües immigrants a l'educació infantil encara no és gaire habitual. Tanmateix, malgrat les dificultats que implica disposar de professors i materials d'aprenentatge adequats, tres països ofereixen suport en llengües immigrants per als infants més petits: Dinamarca, Espanya i Suïssa. El cantó de Zuric té una oferta molt destacable amb 17 llengües. No hi ha oferta a cap dels altres països/regions. Les llengües que s'ofereixen es detallen a la taula 11.

Taula 11. Llengües immigrants a l'educació infantil a tres països/regions

País/Regió	Llengües que s'ofereixen
Dinamarca	Albanès, àrab, bosnià, islandès, somalí, tàmil, turc, urdú/panjabi
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Àrab (marroquí), portuguès, romanès
Suïssa Cantó de Zuric	Albanès, àrab, bosnià, búlgar, xinès, croat, finès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, portuguès, rus, eslovè, espanyol (llatinoamèrica), turc
Suïssa Cantó de Ginebra	Albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol, turc

Per tal de fomentar la integració lingüística dels infants immigrants, a les escoles d'educació infantil de Suïssa s'ofereixen programes de suport lingüístic en la llengua que parlen a casa. D'acord amb el Pla estratègic per a la ciutadania i la integració 2007-2010, a Espanya s'ofereixen una sèrie de llengües immigrants a les escoles d'educació infantil amb l'objectiu de mantenir i desenvolupar les llengües i cultures d'origen. A Dinamarca els costos d'aquests programes es cobreixen amb un finançament nacional, regional i local, mentre que a Espanya i Suïssa el finançament del país d'origen cobreix els costos a través d'acords bilaterals.

2.3. Llengües a l'educació primària

Les *Conclusions del Consell de la UE* (2002) van subratllar la importància de prendre mesures per oferir als alumnes l'oportunitat d'aprendre, des de ben petits, dues o més llengües a més de la seva llengua materna, i la necessitat d'oferir la màxima diversitat de llengües. També incidien en la importància dels programes lingüístics com a generadors d'actituds positives envers altres cultures.

La integració de parlants no nadius era una qüestió que s'havia de tractar proposant mesures per millorar el seu coneixement de les llengües nacionals d'ensenyament, respectant al mateix temps les llengües i cultures del seu país d'origen. Les *Conclusions* també feien referència a la formació i la mobilitat dels professors, així com al grau de competència lingüística a partir del Marc europeu comú de referència per a les llengües desenvolupat pel Consell d'Europa. Les *Conclusions* de la UE del 2008 reafirmaven els mateixos missatges i afegien una perspectiva d'aprenentatge continuat i d'actualització de les competències lingüístiques per a tothom a través de mitjans formals, informals i no formals. Un cop més, les conclusions exigien una varietat més àmplia de les llengües ensenyades i una avaluació dels estudiants basada en les eines reconegudes. Se subratllava el

valor de la formació i els intercanvis dels professors i, per primera vegada, es recomanava la necessitat de donar suport a l'ensenyament d'assignatures a través d'altres llengües (AICLE). Un cop més, les *Conclusions del Consell de la UE* (2011) van tornar a destacar la importància d'un ensenyament de qualitat en llengües, de l'avaluació del rendiment, de la formació i la mobilitat dels professors, de l'AICLE, de l'ampliació de la varietat de llengües, del reforç de l'ensenyament de la llengua nacional, així com de la consideració d'opcions per tal que els fills dels immigrants mantinguin i desenvolupin les seves llengües d'origen.

El Consell d'Europa també dona suport a la diversitat lingüística i a l'educació intercultural a l'educació primària, i proporciona polítiques concretes i eines per a l'aula. La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries destaca la necessitat d'ensenyar llengües R/M i d'ensenyar en la llengua R/M apropiada quan ho sol·licitin els pares i sense perjudici de l'ensenyament de la llengua nacional. El Marc europeu comú de referència per a les llengües proporciona una base comuna per als plans d'estudis lingüístics, les directrius dels currículums, els exàmens i els llibres de text a tot Europa; millora la transparència dels cursos, els plans d'estudis i les qualificacions, i fomenta la cooperació internacional en el camp de les llengües modernes. La Recomanació 98 (6) instava els estats membres a establir polítiques educatives que fomentin un plurilingüisme extens i a promoure l'ús de les llengües estrangeres en l'ensenyament d'assignatures no lingüístiques. Com la UE, el Consell d'Europa també va fomentar el desenvolupament de vincles i intercanvis amb institucions i persones d'altres països a tots els nivells educatius. Quant al lloc que ocupa la llengua que es parla a casa dins el currículum, la Recomanació del Consell d'Europa 1740 (2006) subratlla que és desitjable animar els joves europeus a aprendre la seva llengua materna (o la llengua principal) quan no sigui la llengua oficial del seu país. Al mateix temps, tots els joves europeus tenen l'obligació d'aprendre les llengües oficials del país on viuen. La Recomanació del Consell d'Europa també diu que l'educació bilingüe és la base de l'èxit i que el bilingüisme i el plurilingüisme són actius molt valuosos.

Atesa la diversitat lingüística dels infants de moltes escoles europees, no sempre és fàcil organitzar l'ensenyament en la llengua que parlen a casa seva. Tanmateix, com assenyalen Extra i Yağmur (2004: 99-105), s'ha demostrat que és possible aconseguir-ho en determinats contextos. Les polítiques i pràctiques pioneres i àmpliament conegudes de la Victorian School of Languages de Melbourne (Austràlia) constitueixen una "bona pràctica" excel·lent que es pot adoptar també en el context europeu. El tret distintiu més important de la VSL és el gran avenç respecte de la *direccionalitat* i la *disposició* de l'aprenentatge de llengües addicionals. A tots els alumnes de primària i secundària de la VSL se'ls ofereix (i tots ho sol·liciten) l'aprenentatge de llengües addicionals a part de l'anglès com a primera o segona llengua, inclosos els que parlen anglès com a primera llengua, i actualment s'ofereixen més de seixanta *llengües d'adopció personal*, en funció de la demanda, a través de les escoles públiques i les escoles "postètniques".

A l'estudi LRE vam fer preguntes basades en les recomanacions i directrius anteriors i en relació amb les llengües nacionals, R/M, estrangeres i immigrants.

Suport per a les llengües nacionals a l'educació primària

La taula 12 presenta un resum de l'organització del suport per a la llengua nacional a les escoles de primària. Vam plantejar preguntes relacionades amb les qüestions següents:

- fins a quin punt hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de suport lingüístic per als nousvinguts;
- prova de diagnòstic quan arriben els nousvinguts;
- seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques.

Taula 12. Suport per a la llengua nacional a l'educació primària a 24 països/regions

Criteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Currículum	coherent i explícit	19	general	5	cap	0
Suport addicional als nousvinguts	total	22	parcial	0	cap	2
Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	per a tots	8	només per als immigrants	7	cap	9
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	àmbit nacional	16	àmbit escolar	8	cap	0

Segons els informes dels nostres investigadors, 19 països/regions tenen un currículum lingüístic nacional coherent i explícit, mentre que a cinc països/regions el currículum s'expressa en termes generals. A part d'Itàlia i Ucraïna, tots els països/regions ofereixen un suport addicional als nousvinguts per tal que aprenguin la llengua nacional. La prova de diagnòstic es pot plantejar de diverses maneres; en aquest sentit, potser caldria que els implementadors de polítiques hi incidissin més. Vuit països/regions –Àustria, Bulgària, Dinamarca, Anglaterra, Lituània, Irlanda del Nord, Escòcia i Gal·les– fan proves de diagnòstic de llengua per a tots els infants a l'inici de l'educació primària, set països/regions només fan la prova als infants immigrants, i nou països/regions no informen sobre cap prova de diagnòstic en el moment de la inscripció. El seguiment periòdic de les capacitats lingüístiques és una altra àrea en què les polítiques divergeixen: 16 països/regions fan proves a escala nacional, i vuit dins l'àmbit escolar. En general, Bulgària, Dinamarca, Lituània i Escòcia són els països/regions que segueixen fil per randa els criteris anteriors de l'LRE sobre el suport per a la llengua nacional, mentre que Itàlia, Polònia i Ucraïna no els segueixen tan de prop.

Aprentatge de llengües estrangeres a l'educació primària

Per a les llengües estrangeres vam plantejar preguntes basades en els aspectes següents:

- els grups destinataris;
- el nombre de llengües estrangeres obligatòries;
- el punt fins al qual hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de difusió de l'AICLE;
- el moment en què comença l'ensenyament de llengües estrangeres;
- programació dins de l'horari escolar o fora;
- requisits sobre la mida mínima dels grups;
- seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques;
- el nivell que s'ha d'assolir i correspondència amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües;
- si hi ha finançament estatal disponible.

Vint-i-tres dels 24 països/regions ofereixen llengües estrangeres a l'educació primària, amb l'excepció de Gal·les, i els resultats d'aquests 23 països/regions es mostren a la taula 13:

Taula 13. Organització de l'ensenyament de llengües estrangeres a les escoles de primària a 23 països/regions

Criteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	23	restringits	0		
Nombre de llengües estrangeres obligatòries	dues	2	una	18	només opcionals	3
Currículum	coherent i explícit	20	general	3	sense directrius	0
Llengua utilitzada com a mitjà d'ensenyament (AICLE)	ús extens	1	ús localitzat	13	cap	9
Inici de l'ensenyament de llengües	des del primer any	12	des del cicle mitjà	7	des del cicle superior	4
Programació	en horari escolar	21	parcialment a l'escola	1	fora de l'escola	1
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	21	5-10 alumnes	1	>10 alumnes	1
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	nivell nacional estandarditzat	10	nivell basat en l'escola	13	cap	0
Nivell que s'ha d'assolir	vinculat al Marc europeu comú	7	nacional o basat en l'escola	13	cap	3
Finançament estatal disponible	total	23	parcial	0		

El nostre estudi revela que les llengües estrangeres s'ofereixen a tots els països/regions estudiats, amb l'excepció de Gal·les. A dos països/regions, Grècia i Dinamarca, hi ha dues llengües estrangeres obligatòries, mentre que 18 en tenen una. A Anglaterra, Irlanda del Nord i Escòcia, les llengües estrangeres són opcionals. Hi ha un currículum coherent i explícit a 20 països/regions, mentre que a Frísia, Itàlia i els Països Baixos s'expressa en termes generals. Espanya és l'únic país que informa sobre un ús extens de l'AICLE, mentre que a 13 països/regions aquest plantejament es fa servir, però no de forma sistemàtica. S'ensenyen llengües estrangeres des del primer any de primària a 12 països/regions, des de cicle mitjà a set països/regions, i només durant l'últim any a Frísia, els Països Baixos, Escòcia i Suïssa. Es fa un seguiment de les competències lingüístiques utilitzant instruments estandarditzats

a deu països/regions, i en l'àmbit local a 13. Tot i que molts països/regions indubtablement recorren al Marc europeu comú de referència per a les llengües per desenvolupar els seus currículums, només set indiquen que fan servir de forma explícita i sistemàtica aquest instrument per avaluar el nivell lingüístic que s'ha d'aconseguir. Es tracta de Bulgària, Estònia, França, Romania, Escòcia, Espanya i Suïssa.

La taula 14 mostra les llengües estrangeres que s'ofereixen a la primària, tant obligatòries com opcionals, segons el que indiquen els nostres investigadors.

Taula 14. Llengües estrangeres a l'educació primària a 23 països/regions

País/Regió	Llengües estrangeres que s'ofereixen a l'educació primària
Anglaterra	Francès, alemany, espanyol, en alguns casos també xinès, italià, japonès, urdú: opcional
Àustria	Croat, txec, anglès, francès, hongarès, italià, eslovac, eslovè (una d'elles és obligatòria)
Bòsnia i Hercegovina	Anglès o alemany: obligatori; francès, italià, àrab: opcional
Bulgària	Anglès, francès, alemany, italià, rus, espanyol: una d'aquestes llengües és obligatòria
Catalunya	Anglès: obligatori
Dinamarca	Anglès i francès o alemany: obligatori; espanyol, alemany o francès: opcional
Escòcia	Francès, alemany, espanyol: opcional
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Anglès, francès, alemany: una d'aquestes llengües és obligatòria
Estònia	Anglès, francès, alemany, rus: una llengua és obligatòria, la resta són opcionals
França	Anglès, alemany, i molt menys altres llengües com l'àrab, el xinès, l'italià, el portuguès, el rus, l'espanyol: una d'aquestes llengües és obligatòria
Frísia	Anglès: obligatori; francès, alemany, espanyol: opcional
Grècia	Anglès i francès o alemany: obligatori
Hongria	Anglès, francès, alemany, italià, rus: una d'aquestes llengües és obligatòria
Irlanda del Nord	Espanyol, francès: opcional
Itàlia	Anglès: obligatori
Lituània	Anglès, francès, alemany: una d'aquestes llengües és obligatòria
País Basc	Anglès: obligatori
Països Baixos	Anglès: obligatori; francès, alemany, espanyol: opcional
Polònia	Anglès, alemany, francès: una d'aquestes llengües és obligatòria
Portugal	Anglès, francès: una d'aquestes llengües és obligatòria
Romania	Anglès, francès, alemany, italià, rus, espanyol: una d'aquestes llengües és obligatòria
Suïssa	Al cantó de Zuric: anglès obligatori Al cantó de Ginebra: alemany obligatori Al cantó de Ticino: francès obligatori
Ucraïna	Anglès, francès, alemany, espanyol: una d'aquestes llengües és obligatòria

L'anglès, el francès i l'alemany són les llengües estrangeres més ensenyades. En molts casos, una d'aquestes llengües és una assignatura obligatòria que han d'estudiar tots els alumnes. L'italià, el rus i l'espanyol són altres llengües que s'ofereixen com a llengües estrangeres obligatòries o opcionals. En alguns països també s'ofereixen l'àrab, el xinès i el japonès com a llengües estrangeres opcionals. Aquesta varietat de llengües que s'ofereixen a les escoles de primària és un signe positiu per al multilingüisme europeu, tot i que la imatge que presentem aquí s'hauria d'equilibrar amb les dades d'Eurydice de 2008 que destaquen el domini creixent de l'anglès en l'ensenyament de llengües primari (eacea.ec.europa.eu/about/eurydice/documents/KDL2008_EN.pdf).

Per facilitar l'aprenentatge de llengües és important desenvolupar un currículum explícit i els objectius que s'han d'assolir. El Marc europeu comú de referència per a les llengües s'ha convertit en l'eina estàndard que dona suport a aquest procés. És un document que descriu de manera exhaustiva, mitjançant escales de descripció il·lustratives, a) les competències necessàries per a la comunicació, b) els coneixements i les capacitats lingüístiques relacionades, i c) les situacions i els dominis de comunicació. Dels països/regions estudiats, set indiquen que fan servir el Marc europeu comú de referència per a les llengües de forma explícita en l'aprenentatge de llengües estrangeres, tot i que n'hi ha més que poden fer servir els seus propis principis i plantejaments com a base per als seus estàndards. A la taula 15 es presenten els objectius d'assoliment per a l'ensenyament de llengües estrangeres dels països/regions estudiats. Com s'esperava, l'A1/A2 és el nivell objectiu per a aquest grup d'edat.

Taula 15. Objectius d'assoliment del Marc europeu comú de referència per a les llengües per a l'ensenyament de llengües estrangeres a les escoles de primària a set països/regions

País/Regió	Nivell de competència per a les llengües estrangeres que s'ha d'assolir al final de l'educació primària
Bulgària	A1-A2
Escòcia	A1
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	A2 i "no especificat" a València
Estònia	A1-A2
França	A1
Romania	A1
Suïssa	Al cantó de Zuric: A2.1 per a la recepció oral i escrita i la producció oral, A1.2 per a la producció escrita

Aprentatge de llengües regionals/minoritàries a l'educació primària

De conformitat amb la metodologia adoptada per a l'ensenyament de llengües estrangeres, vam formular preguntes sobre les llengües R/M que s'ofereixen en el context nacional/regional, centrant-nos específicament en les qüestions següents:

- els grups destinataris;
- el punt fins al qual hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de difusió de l'AICLE;
- moment en què s'inicia l'ensenyament de llengües R/M;
- programació dins o fora de l'horari escolar;
- requisits sobre la mida mínima dels grups;
- seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques;
- existència de requisits específics en relació amb el nivell de domini de les llengües R/M que s'hagin d'assolir al final de l'educació primària;
- si hi ha finançament estatal disponible.

S'ofereixen llengües R/M a 22 dels 24 països/regions estudiats, i Dinamarca i Estònia són els països que no les ofereixen. Els resultats d'aquests 22 països/regions es presenten a la taula 16.

Taula 16. Organització de l'ensenyament de llengües R/M a les escoles de primària a 22 països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	20	restringits	2		
Currículum	coherent i explícit	16	general	5	sense directrius	1
Llengua utilitzada com a mitjà d'ensenyament (AICLE)	ús extens	12	en algunes àrees	6	cap	4
Inici de l'ensenyament de llengües	des del primer any	19	des del cicle mitjà	3	des del cicle superior	0
Programació	en horari escolar	17	parcialment a l'escola	4	fora de l'escola	1
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	16	5-10 alumnes	3	>10 alumnes	3
Seguiment de l'evolució de les competències	nacional estandarditzat	8	basat en l'escola	11	cap	3
Nivell que s'ha d'assolir	normes nacionals/regionals	14	basat en l'escola	3	cap	5
Finançament estatal disponible	total	21	parcial	1	cap	0

Les classes de llengües R/M i les classes d'altres assignatures impartides en llengües R/M estan obertes a tots els alumnes, al marge del seu origen lingüístic, a 20 països/regions; per contra, a Bulgària i Grècia només tenen com a objectiu els parlants nadius d'aquestes llengües. Tots els països excepte Àustria intervenen en el currículum. L'ús de l'AICLE és molt més ampli en l'ensenyament de llengües R/M que en l'ensenyament de llengües estrangeres; a 12 països/regions és habitual i a sis països se'n fa un ús local. Dinou dels 22 països en què s'ensenyen llengües R/M comencen ben aviat, a l'inici de l'educació primària, i només França, Polònia i Suïssa les introdueixen des del cicle mitjà. Setze països/regions no imposen requisits sobre les dimensions mínimes dels grups; Anglaterra (Cornualla), Hongria i Polònia exigeixen un mínim de

cinc alumnes per obrir un grup, i Àustria, Bulgària i Irlanda del Nord n'exigeixen deu. En termes de seguiment de les capacitats lingüístiques, 19 països/regions ho fan utilitzant instruments estandarditzats adequats per a cada edat o plantejaments basats en l'escola, i només Itàlia i els Països Baixos/Frísia no registren cap seguiment periòdic. Els nivells d'assoliment estan vinculats a estàndards nacionals/regionals a 14 països/regions, mentre que tres estableixen estàndards en l'àmbit escolar. Cinc països/regions (Àustria, Bòsnia i Hercegovina, Grècia, Itàlia i Irlanda del Nord) no tenen objectius explícits.

La taula 17 mostra les llengües R/M que s'ofereixen segons els nostres investigadors.

Taula 17. Llengües regionals/minoritàries en l'educació primària a 22 països/regions

País/Regió	Llengües regionals/minoritàries que s'ofereixen en l'educació primària
Anglaterra	Còrnic a Cornualla
Àustria	Croat de Burgenland, txec, hongarès, eslovac, eslovè, romaní
Bòsnia i Hercegovina	Altres llengües nacionals: bosnià, croat i serbi
Bulgària	Armeni, hebreu, romaní, turc
Catalunya	Català a tot arreu, aranès a la Vall d'Aran
Escòcia	Gaèlic escocès
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Valencià només a València
França	Basc, bretó, català, cors, occità Llengües tahitianes i melanèsies (ajie, drehu, nengone, paici) s'ofereixen als territoris d'ultramar de França
Frísia	Frisó
Gal·les	Gal·lès
Grècia	Turc
Hongria	Búlgar, croat, alemany, grec, polonès, romaní/boyash, romanès, rutè, serbi, eslovac, eslovè
Irlanda del Nord	Irlandès
Itàlia	Albanès, català, croat, francès, francoprovençal, furlà, alemany, grec, ladí, occità, sard, eslovè
Lituània	Bielorús, hebreu, polonès, rus
País Basc	Basc
Països Baixos	Frisó només a Frísia
Polònia	Caixubi
Portugal	Mirandès
Romania	Búlgar, croat, alemany, hongarès, italià, polonès, romaní, rus-lipovè, serbi, eslovac, turc, ucraïnès
Suïssa	Altres llengües nacionals: francès, alemany, italià
Ucraïna	Bielorús, búlgar, tàtar de Crímea, gagaús, alemany, grec, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus, eslovac, jiddisch

Hi ha una oferta àmplia de llengües R/M en una sèrie de països/regions; Àustria, Bulgària, Hongria, Itàlia, Lituània, Romania i Ucraïna ofereixen quatre o més llengües R/M com a assignatures o, en la majoria de casos, com a mitjà d'ensenyament.

Aprenentatge de llengües immigrants a l'educació primària

Per a les llengües immigrants, vam plantejar un conjunt de preguntes similars a les formulades per a les llengües R/M i estrangeres. Només cinc països informen sobre una oferta significativa de llengües immigrants a l'educació primària. Es tracta d'Àustria, Dinamarca, França, Espanya (a Madrid i València) i Suïssa (al cantó de Zuric) i els resultats d'aquests cinc països es detallen a la taula 18.

Taula 18. Organització de l'aprenentatge de llengües immigrants a l'educació primària a cinc països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	2	Només per a infants immigrants	3	no especificat	0
Currículum coherent i explícit	coherent i explícit	2	general	3	sense directrius	0
Llengua utilitzada com a mitjà d'ensenyament	ús extens	1	ús localitzat	3	cap	1
Inici de l'ensenyament de llengües	des del primer any	2	des del cicle mitjà	1	des del cicle superior	2
Programació	en horari escolar	0	parcialment a l'escola	2	fora de l'escola	3
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	2	5-10 alumnes	1	>10 alumnes	2
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	àmbit nacional	0	àmbit local	5	cap	0
Nivell que s'ha d'assolir	basat en el país / la regió	0	basat en l'escola	0	cap	5
Finançament estatal disponible	total	2	parcial	3	cap	0

A França i a Suïssa les classes de llengües immigrants estan obertes a tots els estudiants, mentre que a Àustria, Dinamarca i Espanya (Madrid, València, Sevilla) estan reservades als parlants nadius de llengües immigrants. No hi ha requisits sobre la mida mínima dels grups a Suïssa ni a França, mentre que a Espanya es necessiten més de cinc alumnes per obrir un grup i a Àustria i Dinamarca els grups han de tenir un mínim de deu alumnes. A Àustria i Dinamarca hi ha un currículum coherent i explícit, mentre que als altres països el currículum s'expressa en termes generals. A Espanya és habitual fer servir llengües immigrants com a mitjà d'ensenyament, mentre que a Àustria, Dinamarca i França no és una pràctica tan estesa, i a Suïssa aquestes llengües només s'ensenyen com a assignatura. Espanya i Suïssa n'ofereixen cursos parcialment durant l'horari escolar, mentre que als altres països s'ofereixen com a activitats extracurriculars. La competència en llengües immigrants no està vinculada a cap estàndard nacional, regional o escolar, tot i que es fa un seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques a tots els països. Els cursos de llengües immigrants estan totalment finançades per l'estat a Àustria i Dinamarca, mentre que a França, Espanya i Suïssa el suport que reben prové principalment del país d'origen.

Les llengües immigrants que s'ofereixen a cada país es detallen a la taula 19.

Taula 19. Llengües immigrants que s'ofereixen a l'educació primària a cinc països

País/Regió	Llengües immigrants que s'ofereixen a l'educació primària
Àustria	Albanès, bosnià/croat/serbi, polonès, rus, turc
Dinamarca	Albanès, àrab, bosnià, islandès, somalí, tàmil, turc, urdú/panjabi
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Àrab (del Marroc) i portuguès a Madrid i València
França	Àrab, croat, italià, portuguès, serbi, espanyol, turc
Suïssa	A Zuric: albanès, àrab, bosnià/croat/serbi, búlgar, xinès, finès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, kurd, portuguès, turc, rus, espanyol, eslovè, suec
Suïssa	A Ginebra: albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol, turc

Formació dels professors d'educació primària

Tant la UE com el Consell d'Europa han subratllat de forma consistent la importància de contractar i formar professors de llengua qualificats per donar suport al desenvolupament lingüístic i a les capacitats interculturals dels alumnes. Aquestes institucions destaquen la necessitat que els professors desenvolupin les seves pròpies capacitats lingüístiques, les competències interculturals i una consciència sobre el multilingüisme i el plurilingüisme. Els programes de mobilitat dels professors, amb què se'ls anima a passar un temps a l'estranger en el país de la llengua que estan ensenyant, són una opció molt valuosa per ajudar-los a aconseguir aquests objectius (CE, 2008: 11).

A l'estudi LRE vam formular preguntes sobre els aspectes següents:

- les qualificacions dels professors;
- els recursos de formació per als professors abans de començar a treballar i quan ja estan treballant;
- la mobilitat dels professors de llengües estrangeres;
- les mesures per augmentar l'oferta de professors allà on en falten.

A la taula 20 es mostren els resultats dels quatre tipus de llengües a l'educació primària per a tots els països/regions. És important tenir en compte que no tots els tipus de llengües s'ofereixen a tots els països/regions, i això explica la baixa puntuació especialment de les llengües immigrants, que només s'ofereixen a cinc països/regions.

Taula 20. Qualificacions i desenvolupament de les capacitats dels professors en l'educació primària a 24 països/regions

Dimensió	Respostes	Nombre de països				Respostes	Nombre de països				Respostes	Nombre de països			
		LN	R/M	LE	LI		LN	R/M	LE	LI		LN	R/M	LE	LI
Qualificacions dels professors	professors de llengua qualificats	16	17	14	2	professors amb formació general	8	5	9	3	sense qualificacions específiques	0	2	1	19
Formació abans de començar a treballar	específica de l'assignatura	20	18	17	1	general	4	3	4	2	cap	0	3	3	21
Formació durant la feina	específica de l'assignatura	16	14	20	1	general	7	7	3	4	cap	1	3	1	14
Mesures per augmentar l'oferta	mesures estructurals	3	7	8	0	campanyes de contractació a la premsa	1	2	2	0	sense mesures específiques	20	15	14	24
Mobilitat dels professors	incorporada a la formació	N/A	N/A	1	N/A	suport financer informal	N/A	N/A	14	N/A	cap	N/A	N/A	9	N/A

A partir de les respostes aportades, es pot concloure que es contracten professors qualificats, amb una titulació específica de llengua, aproximadament a dues terceres parts dels països/regions estudiats; a 16 de 24, en la llengua nacional; a 17 de 22 en llengües R/M; a 14 de 23 en llengües estrangeres, i a dos de cinc en llengües immigrants. Naturalment, quan hi ha un aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE), no és tan important que els professors siguin realment professors qualificats en llengua (tot i que el seu nivell de competència lingüística ha de ser elevat), i en molts contextos de primària seria inusual tenir professors qualificats en llengua per ensenyar assignatures generals en la llengua nacional i en llengües R/M. Tanmateix, certament s'esperaria que els professors de llengües estrangeres tinguessin una qualificació formal. Malgrat tot, a Àustria, Anglaterra, França, Frísia, Itàlia, els Països Baixos, Irlanda del Nord, Escòcia i Suïssa, les llengües estrangeres les ensenyen tutors amb una qualificació general.

Els programes, específics o generals, de formació dels professors són habituals a tots els països durant el període de formació i quan ja estan en actiu, tot i que a Itàlia i Irlanda del Nord no hi ha formació prèvia per als professors de llengües estrangeres, i a Grècia no hi ha formació continuada per als professors de la llengua nacional. Els professors de llengües R/M que ensenyen còrnic a Anglaterra tampoc reben cap formació formal. En l'ensenyament de llengües immigrants, només Àustria proporciona una formació específica de les assignatures abans de començar a treballar i un cop ja s'està treballant. Inevitablement, l'estudi no va poder preguntar detalladament sobre la naturalesa dels programes de formació dels professors i, per tant, aquesta és una àrea que s'haurà d'estudiar de manera més exhaustiva en un futur.

Un altre aspecte que queda fora de l'abast de l'estudi està relacionat amb el fet que els professors de llengües R/M i de llengües immigrants podrien definir-se formalment com a professors de llengües nadiues si ensenyen a escoles minoritàries o immigrants, o com a professors de llengües estrangeres si ensenyen a parlants no nadius de la seva llengua que van a l'escola de la comunitat minoritària o immigrant. Per tant, poden optar per entrar en programes de formació per a professors de llengües nadiues o estrangeres en funció de la seva situació laboral.

En l'ensenyament de llengües estrangeres, la mobilitat dels professors és un aspecte que clarament s'ha de potenciar. Nou dels 24 països/regions indiquen que no ofereixen cap suport en aquest sentit, i només Catalunya i Suïssa informen sobre programes estructurats de mobilitat dels professors. Tretze països més fomenten la mobilitat i proporcionen suport financer, però és evident que es podrien ampliar els mecanismes per animar els professors de llengua a passar més temps en el país de la llengua que estan ensenyant i seguir les recomanacions de la UE que destaquen la mobilitat i l'intercanvi dels professors com a mitjà important per adquirir millors competències lingüístiques i culturals.

Cal recordar que una sèrie de països/regions estan adoptant mesures actives per augmentar el nombre de professors de llengua. Seria una àrea fructífera per a l'intercanvi de coneixements. Això vol dir que està augmentant la demanda, o només que s'està reduint el nombre de professors? Al País Basc, Dinamarca, Estònia i Suïssa s'estan adoptant mesures especials per contractar professors addicionals de la llengua nacional. Bulgària, Dinamarca, Anglaterra, Frísia, Hongria, Lituània i Ucraïna estan prenent mesures per fomentar i facilitar la contractació i formació suplementària de professors de llengües estrangeres qualificats. Probablement el ressorgiment i la promoció de moltes llengües R/M són responsables del fet que Espanya (País Basc), Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Irlanda del Nord, Escòcia, Espanya (Madrid, València, Sevilla) i Ucraïna estiguin prenent mesures especials per contractar professors de llengües R/M. Cap dels països/regions, però, està contractant activament professors de llengües immigrants, i per tant aquesta és una àrea en què s'haurà d'incidir en un futur.

2.4. Llengües a l'educació secundària

Els documents sobre multilingüisme de la UE i del Consell d'Europa destaquen la necessitat que els alumnes aprofitin l'aprenentatge bàsic de llengües que han rebut a l'escola primària en fer la transició a l'educació secundària, i amplii tant el nombre de llengües que aprenen com la seva capacitat de comunicar-s'hi, pensant en una futura feina i en la formació professional i superior.

Segons la Recomanació CM/R (98) 6 del Consell d'Europa, l'objectiu de l'aprenentatge de llengües a l'educació secundària hauria de ser:

[...] seguir millorant el nivell de comunicació que s'espera que assoleixin els alumnes per tal que puguin utilitzar la llengua estudiada i comunicar-se de forma efectiva amb altres parlants d'aquesta llengua en les transaccions diàries, establir relacions socials i personals i aprendre a entendre i respectar les cultures i pràctiques d'altres persones.

Les escoles de secundària haurien d'oferir una gamma més diversa de llengües en general, i donar als estudiants l'oportunitat d'aprendre més d'una llengua europea o no europea. Els nivells d'assoliment s'haurien de controlar mitjançant valors de referència europeus, que incloquin el reconeixement de competències parcials quan sigui oportú. Es recomana que s'utilitzi més àmpliament l'aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE). El desenvolupament i la mobilitat dels professors i la creació de xarxes internacionals i de cooperació entre països per establir projectes conjunts també es considera un ingredient important per a l'èxit. El nostre estudi es va estructurar de manera que considerés molts dels aspectes anteriors, si no tots.

Naturalment, l'educació secundària és més difícil de comparar entre els diferents països que l'educació primària: els alumnes poden triar una àmplia gamma d'escoles especialitzades, el cicle inicial i el cicle superior s'estructuren de formes diferents a cada país (vegeu el Glossari) i també varia considerablement la forma de planificar els programes lingüístics. Malgrat aquests reptes, els nostres investigadors van recopilar dades sobre l'organització de l'ensenyament de llengües i el desenvolupament dels professors en tots els tipus de llengües a 24 països/regions.

Suport a la llengua nacional a l'educació secundària – organització

El suport a la llengua nacional també és important en el nivell de secundària tant per als nousvinguts com per a la resta de persones que tenen dificultats per entendre's i comunicar-se en la llengua nacional. Als nostres investigadors els vam fer les mateixes preguntes que en el cas de l'educació primària:

- el punt fins al qual hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de suport addicional per als nousvinguts;
- l'existència de proves de diagnòstic en el moment de la inscripció;
- el seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques.

Els resultats es detallen a la taula 21.

Taula 21. Organització del suport per a la llengua nacional a l'educació secundària a 24 països/regions

Criteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Currículum	coherent i explícit	20	general	4	cap	0
Suport addicional als nousvinguts	total	21	parcial	0	cap	3
Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	per a tots	9	només per a infants immigrants	5	cap	10
Seguiment de l'evolució de la competència lingüística	àmbit nacional	15	àmbit escolar	8	cap	1

Segons els informes dels nostres investigadors, 20 països/regions tenen un currículum lingüístic nacional coherent i explícit, mentre que a Frísia, Itàlia, Irlanda del Nord i els Països Baixos s'expressa en termes generals. A 21 països/regions es proporciona un suport addicional per a la llengua nacional als nousvinguts abans de l'ensenyament normal o durant, i Dinamarca, Itàlia i Ucraïna no van informar sobre cap tipus de recurs en aquest sentit. La naturalesa exacta del suport, i la diferència que això implica per a l'èxit acadèmic dels estudiants, és una àrea que cal investigar millor. Com en el cas de l'educació primària, un nombre relativament reduït de països/regions duen a terme un diagnòstic del nivell de competència basat en les necessitats per a tots els estudiants en la llengua nacional en començar l'educació secundària. Es tracta de Bòsnia i Hercegovina, Catalunya, Anglaterra, França, Polònia, Portugal, Escòcia, Ucraïna i Gal·les. Hi ha cinc països/regions més –Bulgària, Hongria, Lituània, Espanya i el País Basc– que proporcionen proves de diagnòstic només per als estudiants immigrants. La naturalesa de les proves i la manera de fer servir la informació per dissenyar els plans d'estudis i per proporcionar un suport continuat és una altra àrea que cal seguir explorant. Com a la primària, hi ha un seguiment periòdic de l'evolució de la competència lingüística en la llengua nacional: 15 països/regions ho fan a escala nacional i vuit a escala local. A Dinamarca no hi ha cap seguiment de l'evolució del nivell de competència en llengua nacional a l'educació secundària.

Llengües estrangeres a l'educació secundària

La taula 22 presenta un resum de l'organització de l'ensenyament de llengües estrangeres a l'educació secundària. Vam preguntar als enquestats sobre:

- els grups destinataris;
- el nombre de llengües que s'ensenyen i si són obligatòries o no;
- el punt fins al qual hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de difusió de l'AICLE;
- la programació dins l'horari escolar;
- els requisits sobre la mida mínima dels grups;
- el seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques;
- el nivell que s'ha d'assolir i l'alineació amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües;
- el nivell de finançament estatal disponible.

Taula 22. Organització de l'ensenyament de llengües estrangeres a l'educació secundària a 24 països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	24	restringits	0	sense suport	0
Nombre de llengües estrangeres obligatòries (cicle inicial d'educació secundària)	dues	14	una	10	cap	0
Nombre de llengües estrangeres obligatòries (cicle superior d'educació secundària)	dues	9	una	10	cap	5
Currículum	coherent i explícit	20	general	4	sense directrius	0
Llengua utilitzada com a mitjà d'ensenyament (AICLE)	ús extens	1	localitzat	14	cap	9
Programació	en horari escolar	23	parcialment a l'escola	1	fora de l'escola	0
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	19	5-10 alumnes	5	>10 alumnes	0
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	àmbit nacional estandarditzat	11	àmbit escolar	13	absent	0
Nivell que s'ha d'assolir	vinculat al Marc europeu comú	13	nacional o basat en l'escola	7	cap	4
Finançament estatal disponible	total	24	parcial	0	cap	0

Com s'esperava, tots els països/regions estudiats ofereixen llengües estrangeres en el cicle inicial i superior de l'educació secundària. Sorgeixen diferències significatives, però, en el nombre de llengües obligatòries que s'ofereixen, la varietat de llengües, el seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques, l'ús de l'AICLE i el punt fins al qual es fa servir el Marc europeu comú de referència per a les llengües per avaluar el nivell assolit.

Un total de 20 països/regions registren un currículum coherent i explícit, i només els Països Baixos, Irlanda del Nord, França i Itàlia diuen que el currículum s'expressa en termes generals. A l'educació primària només un país, Espanya, va informar sobre un seguiment extens de l'AICLE, i en el nivell de secundària és França qui reclama aquest honor. 14 països/regions informen sobre iniciatives localitzades i n'hi ha un total de nou que no registren cap ús del AICLE. A la secció 2.5 hi ha un estudi sobre l'AICLE en tots els tipus de llengües. En general no hi ha cap exigència sobre la mida mínima dels grups d'ensenyament de llengües estrangeres, tot i que Bulgària, Dinamarca, Grècia, Lituània i Romania indiquen que es necessita un mínim de cinc alumnes per iniciar alguns cursos, especialment cursos opcionals en llengües menys habituals. Onze països/regions

fan un seguiment de les capacitats lingüístiques a escala nacional, i 13 en l'àmbit escolar.

La taula 23 mostra l'oferta de llengües obligatòries a l'educació secundària en els països/regions estudiats.

Mentre que a 14 països/regions l'aprenentatge de dues llengües estrangeres és obligatori en el cicle inicial de l'educació secundària, aquest nombre es redueix a nou en el cicle superior, i Dinamarca, Frísia, Itàlia, Lituània, els Països Baixos i Ucraïna redueixen aquesta exigència de dues a una llengua, i Grècia de dues a zero. Hongria i Suïssa l'augmenten d'una a dues. Els únics països/regions en els quals dues llengües són obligatòries en el cicle inicial i superior de l'educació secundària són Àustria, Estònia, França, Polònia, Portugal, Romania i Suïssa. A Anglaterra, Irlanda del Nord i Gal·les hi ha una llengua estrangera obligatòria en el cicle inicial de la secundària, però en el cicle superior són els únics països/regions estudiats en què no hi ha cap llengua estrangera obligatòria, a més de Grècia, en què no hi ha cap llengua estrangera obligatòria. A Escòcia, l'aprenentatge de llengües és un dret tant del cicle inicial com del cicle superior de l'educació secundària, i per tant tècnicament no és obligatori; malgrat tot, en la pràctica la majoria dels alumnes aprenen una llengua estrangera a la secundària.

Taula 23. Nombre de llengües obligatòries a les escoles de cicle inicial i superior de secundària a 24 països/regions

Nombre de llengües obligatòries	Dues llengües obligatòries	Una llengua obligatòria	Cap llengua obligatòria
Cicle inicial de secundària	Àustria, Dinamarca, Estònia, França, Frísia, Grècia, Itàlia, Lituània, Països Baixos, Polònia, Portugal, Romania, Suïssa, Ucraïna	País Basc, Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Catalunya, Anglaterra, Hongria, Irlanda del Nord, Espanya (Madrid, València, Sevilla), Gal·les	Escòcia
Cicle superior de l'educació secundària	Àustria, Bulgària, Estònia, França, Hongria, Polònia, Portugal, Romania, Suïssa	País Basc, Bòsnia i Hercegovina, Catalunya, Dinamarca, Frísia, Itàlia, Lituània, Països Baixos, Espanya (Madrid, València, Sevilla), Ucraïna	Anglaterra, Grècia, Irlanda del Nord, Escòcia, Gal·les

Com s'esperava, els objectius d'assoliment de les llengües estrangeres en línia amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües estan molt més ben establerts a les escoles de secundària que a les de primària en els països/regions participants. Tretze països/regions indiquen de forma explícita el nivell que s'ha d'assolir. Els nivells de competència es detallen a la taula 24.

Taula 24. Objectius d'assoliment del Marc europeu comú de referència per a les llengües per a l'ensenyament de llengües estrangeres a les escoles de secundària a 13 països/regions

País/Regió	Nivell de competència que s'espera aconseguir al final de l'educació secundària
Àustria	B2
Bulgària	B1-B2 per a la primera llengua estrangera; A1 per a la segona llengua estrangera
Dinamarca	B2
Estònia	Cicle inicial de secundària: primera llengua estrangera: B1; segona llengua estrangera: A2 Cicle superior de secundària: dues llengües estrangeres en el nivell B (B1 o B2)
França	Nivell B2 per a la primera llengua estrangera; nivell B1 per a la segona llengua estrangera A2/B1 per a la tercera llengua estrangera
Frísia	En funció del tipus d'escola, entre A1 i B2 (o C1 en competència lectora)
Hongria	Primera llengua estrangera: B1 o B2; segona llengua estrangera: B1
Lituània	Cicle inicial de secundària: primera llengua estrangera: B1; segona llengua estrangera: A2 Cicle superior de secundària: segons els nivells assolits en el cicle inicial de secundària: B2, B1 o A2
País Basc	B1
Països Baixos	En funció del tipus d'escola, entre A1 i B2 (o C1 en competència lectora)
Portugal	Els nivells varien de A.2.2 a B.1.2
Romania	B2
Suïssa	Als cantons de Zúric i Ginebra: B2

El nivell B2 sembla que és el nivell de competència que es considera adequat en general per a la primera llengua estrangera, i el B1, per a la segona. Aquestes descripcions dels nivells probablement s'han adaptat als grups destinataris d'acord amb els principis del Marc europeu comú de referència per a les llengües. Els resultats de l'estudi SurveyLang, que sortiran durant aquest any, revelaran fins a quin punt s'està aconseguint aquest objectiu.

Llengües regionals/minoritàries a l'educació secundària

D'acord amb la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i les obligacions nacionals, els països/regions mantenen el compromís d'ensenyar llengües regionals/minoritàries com a assignatures i com a llengua vehicular. En aquest sentit, hem formulat als investigadors un conjunt de preguntes similars a les de les llengües estrangeres. Han estat preguntes sobre:

- els grups destinataris;
- el punt fins al qual hi ha un currículum coherent i explícit;
- el grau de difusió de l'AICLE;
- la programació dins l'horari escolar;
- els requisits sobre la mida dels grups;
- el seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques;
- el nivell que s'ha d'assolir;
- el nivell de finançament estatal disponible.

Un total de 19 països/regions ofereixen llengües regionals/minoritàries dins l'educació secundària i els resultats es presenten a la taula 25.

Taula 25. Organització de l'ensenyament de llengües regionals/minoritàries en l'educació secundària a 19 països/regions

Críteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	18	restringits	1	no especificat	0
Currículum coherent i explícit	coherent i explícit	16	general	3	sense directrius	0
Llengua utilitzada com a mitjà d'ensenyament (AICLE)	ús extens	10	localitzat	8	cap	1
Programació	en horari escolar	15	parcialment a l'escola	3	fora de l'escola	1
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	13	5-10 alumnes	1	>10 alumnes	5
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	proves nacionals/regionals estàndards	10	proves basades en l'escola	8	sense proves	1
Nivell que s'ha d'assolir	basat en el país/la regió	14	basat en l'escola	3	cap	2
Finançament estatal disponible	total	19	parcial	0	cap	0

Els països/regions que no ofereixen ensenyament en llengües regionals/minoritàries són Dinamarca, Anglaterra, Estònia, Grècia i Polònia. Dels 19 que ho fan, es fa un ús extens de l'AICLE a deu, i està present en algunes àrees a vuit. Només Bulgària indica que aquestes llengües només s'ensenyen com a assignatures. Els cursos estan oberts a tots els alumnes excepte a Bulgària, on només s'ofereixen als parlants nadius. Es duen a terme dins l'horari escolar en tots els casos excepte a Àustria, Bòsnia i Hercegovina i Bulgària, on els cursos es programen en part dins l'horari escolar i en part fora de l'horari escolar. No hi ha requisits relatius a la mida mínima dels grups a 13 països/regions, tot i que a Escòcia s'exigeix un mínim de cinc estudiants per formar un grup, i a Àustria, Bulgària, França, Irlanda del Nord i Romania es requereix un mínim de deu alumnes. Divuit països/regions fan un seguiment de les capacitats lingüístiques adquirides mitjançant proves nacionals/regionals o basades en l'escola, i només Itàlia indica que no es fa cap seguiment. Àustria i Gal·les no fixen objectius sobre el nivell que s'ha d'assolir, però la resta de països sí. Tots els països/regions ofereixen les llengües gratuïtament a tots els alumnes.

Llengües immigrants a l'educació secundària

A causa de l'augment de la mobilitat i la migració dins d'Europa i cap a Europa des de l'exterior, el nombre de "llengües immigrants" que es parlen a les escoles europees ha augmentat dràsticament, i per a molts infants la llengua d'ensenyament de l'escola és la seva segona llengua. Els documents europeus tenen molt interès a destacar la importància de valorar totes les llengües i cultures de l'aula, i la Recomanació CM/R (98) 6 del Consell d'Europa demana als estats membres que garanteixin:

[...] que hi hagi paritat de tracte entre totes les llengües i cultures implicades de manera que els infants de cada comunitat puguin tenir l'oportunitat de desenvolupar-se oralment i per escrit en la llengua de la seva pròpia comunitat a més d'aprendre a entendre i apreciar la llengua i la cultura de l'altra.

El *Llibre verd* de la Comissió Europea de 2008 sobre migració i mobilitat feia referència a la Directiva 77/486/CEE, segons la qual els estats membres havien de:

[...] fomentar l'ensenyament de la llengua materna i la cultura del país d'origen, en coordinació amb l'ensenyament normal i en cooperació amb l'estat membre d'origen.

En el nostre estudi LRE ens hem proposat explorar fins a quin punt els estats membres estan oferint als immigrants i altres persones l'oportunitat d'aprendre aquestes llengües. Com hem vist en l'educació infantil i primària, pocs països/regions faciliten aquesta opció sistemàticament (tres a l'educació infantil i cinc a l'educació primària), i a l'educació secundària vuit països/regions dels 24 van respondre positivament. Es tracta d'Àustria, Dinamarca, Anglaterra, Estònia, França, els Països Baixos, Escòcia i Suïssa.

A la taula 26 presentem un resum de les llengües immigrants en aquests països, centrant-nos en:

- els grups destinataris;
- l'existència d'un currículum coherent i explícit;
- el grau de difusió de l'AICLE;
- la programació dins l'horari escolar;
- els requisits sobre la mida dels grups;
- el seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques;
- el nivell que s'ha d'assolir;
- el nivell de finançament estatal disponible.

Taula 26. Organització de l'ensenyament de llengües immigrants en l'educació secundària a vuit països/regions

Criteris	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	tots	4	restringit només a parlants nadius	3	no especificat	1
Currículum coherent i explícit	coherent i explícit	3	general	3	sense directrius	2
Llengua com a mitjà d'ensenyament (AICLE)	ús extens	1	ús localitzat	2	cap	5
Programació	en horari escolar	1	parcialment a l'escola	1	fora de l'escola	6
Requisits sobre la mida mínima dels grups	cap	4	5-10 alumnes	2	>10 alumnes	2
Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	proves nacionals estàndards	1	proves basades en l'escola	5	cap	2
Nivell que s'ha d'assolir	vinculat als estàndards nacionals	2	basat en l'escola	3	cap	3
Finançament estatal disponible	total	5	parcial	2	cap	1

Dels vuit països/regions que han informat sobre aquests recursos, Anglaterra, Dinamarca, França i els Països Baixos ofereixen llengües com el turc i l'àrab no només als alumnes d'aquests orígens sinó a tots els alumnes de secundària com a llengua estrangera, un model que es pot destacar com a bona pràctica que haurien de seguir els altres països/regions. França és l'únic país/regió que ofereix un ús extens de l'AICLE, mentre que Àustria i Suïssa l'ofereixen en algunes àrees. Els Països Baixos ofereixen llengües immigrants com a part del currículum dins l'horari escolar, mentre que Anglaterra i Suïssa (només Zuric) les ofereixen parcialment en l'horari escolar, i els altres països/regions només com a activitats extracurriculars. No hi ha requisits sobre la mida mínima dels grups a Anglaterra, França, els Països Baixos i Escòcia, mentre que a Dinamarca i Suïssa es requereix un mínim de cinc estudiants per obrir un grup, i a Àustria i Estònia el mínim és de deu. A Anglaterra les capacitats lingüístiques es controlen mitjançant proves nacionals estandarditzades, mentre que a Àustria, Dinamarca, França, els Països Baixos i Suïssa fan servir instruments basats en l'escola, i a Estònia i Escòcia no es fa cap seguiment. Estònia i els Països Baixos són els únics països/regions que especifiquen el nivell de competència que s'ha d'assolir a escala nacional. L'estat ofereix un finançament total per a les llengües immigrants a Àustria, Dinamarca, Anglaterra, els Països Baixos i Escòcia. A França i Suïssa el finançament procedeix dels països d'origen dels alumnes immigrants i a Estònia els pares/tutors cobreixen els costos. Els únics països que ofereixen llengües immigrants a l'educació primària i secundària són Àustria, Dinamarca, França i Suïssa.

Resum de llengües diferents de la llengua nacional que s'ofereixen en l'àmbit de l'educació secundària

Més enllà de l'educació primària és més difícil distingir entre l'ensenyament de llengües estrangeres, regionals/minoritàries i immigrants perquè els grups destinataris cada cop són menys específics i les llengües diferents de la llengua nacional s'ofereixen de manera més independentment de la llengua d'origen dels alumnes. Malgrat aquestes complexitats, hem mantingut la distinció inicial entre llengües estrangeres, regionals/minoritàries i immigrants que hem fet servir per descriure l'ensenyament de llengües a l'educació infantil i primària, reconeixent que les categories no són hermètiques. La taula 27 ofereix un resum comparatiu de recursos (principalment) en llengües regionals/minoritàries, (principalment) en llengües estrangeres i (principalment) en llengües immigrants a 24 països/regions d'acord amb els informes dels nostres investigadors.

Taula 27. Resum comparatiu dels recursos (principalment) en llengües regionals/minoritàries, (principalment) en llengües estrangeres i (principalment) en llengües immigrants a l'educació secundària (les llengües estrangeres escrites en cursiva s'ofereixen només en el cicle superior de secundària) a 24 països/regions

País/Regió	(Principalment) llengües regionals/minoritàries	(Principalment) llengües estrangeres	(Principalment) llengües immigrants
Anglaterra	–	Obligatòries: una llengua fins als 14 anys. Pot ser qualsevol llengua viva (amb una acreditació adequada); les llengües principals són francès, alemany i espanyol, però també s'inclou l'àrab, l'italià, el japonès, el mandarí, el polonès, el portuguès, el rus, el turc i l'urdú.	Àrab, xinès i urdú
Àustria	Croat de Burgenland, txec, hongarès, romaní, eslovac i eslovè	Obligatòries: dues entre anglès, francès, italià i espanyol	Albanès, bosnià, croat, serbi polonès, rus i turc
Bòsnia i Hercegovina	bosnià, croat i serbi com a altres llengües nacionals	Obligatòries: anglès i alemany Opcionals: àrab, francès, italià, rus i turc	–
Bulgària	Armeni, hebreu, romaní i turc	Obligatòries: una o dues entre <i>croat, txec, anglès, francès, alemany, italià, japonès, coreà, polonès, romanès, rus, serbi, eslovac</i> i espanyol Opcionals: altres llengües de la selecció anterior	–
Catalunya	Català a tot arreu, aranès a la Vall d'Aran	Obligatòries: una a triar entre anglès, francès, i ocasionalment alemany i italià Opcionals: grec antic, <i>llatí</i> i altres	–
Dinamarca	–	Obligatòries: anglès Opcionals: <i>grec antic, xinès, francès, alemany, italià, japonès, llatí, rus</i> i espanyol	Àrab i turc
Estònia	–	Obligatòries: dues entre anglès, francès, alemany i rus	Xinès, finès i suec

País/Regió	(Principalment) llengües regionals/minoritaries	(Principalment) llengües estrangeres	(Principalment) llengües immigrants
França	<i>Alsacià/alemany, basc, bretó, català, cors, occità, mosellan, crioll, tahitià, llengües melanèsies (ajié, drehu, nengone, paici)</i>	Obligatòries: dues entre 19: anglès, espanyol, alemany, àrab, xinès, italià, portuguès, rus, danès, neerlandès, grec, hebreu, japonès, noruec, polonès, suec, turc, grec antic i llatí; altres llengües opcionals, com les llengües regionals	Àrab, croat, italià, portuguès, serbi, espanyol i turc
Frísia	Frisó només a Frísia	Vegeu Països Baixos	–
Grècia	–	Obligatòries: anglès Opcionals: francès i alemany	–
Hongria	Romaní, boyash	Obligatòries: una o dues entre <i>el xinès</i> , anglès, francès, alemany, italià, rus, espanyol i <i>llatí</i>	–
Irlanda del Nord	Irlandès	Obligatòries: una llengua fins als 14 anys, normalment francès, alemany o espanyol	–
Itàlia	Albanès, català, croat, francoprovençal, francès, furlà, alemany, grec, ladí, occità, sard i eslovè	Obligatòries: anglès i una altra llengua estrangera	–
Lituània	Rus, polonès, hebreu i bielorús	Obligatòries: una entre anglès, francès i alemany Opcionals: altres llengües	–
País Basc	Basc	Obligatòries: anglès, alemany Opcionals: àrab, francès, italià, rus i turc	–
Països Baixos	Frisó només a Frísia	Obligatòries: anglès, <i>més una altra llengua en el cicle superior de secundària</i> . Opcionals: <i>grec antic, xinès</i> , francès, alemany, italià, <i>llatí, rus i espanyol</i>	Àrab i turc
Polònia	–	Obligatòries: dues entre anglès, francès, alemany, italià, rus i espanyol	–
Portugal	Mirandès	Obligatòries: dues entre anglès, francès, alemany, espanyol, <i>llatí i grec</i>	–
Romania	Búlgar, croat, hongarès, italià, polonès, romaní, rus-lipovè, eslovac, serbi, turc i ucraïnès	Obligatòries: dues entre anglès, francès, alemany, italià, portuguès, rus i espanyol	–
Escòcia	Gaèlic escocès	Opcionals: una entre francès, alemany o espanyol, italià i xinès.	Xinès, rus i urdú
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Valencià només a València	Opcionals: una entre anglès, francès i alemany	
Suïssa	Francès, alemany, italià com a altres llengües nacionals	Obligatòries: una o dues entre anglès, grec, llatí i espanyol	A Zuric: albanès, bosnià, xinès, croat, finès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, kurd, portuguès, rus, serbi, eslovè, espanyol, suec i turc A Ginebra: albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol i turc
Ucraïna	Bielorús, búlgar, tàtar de Crimea, gagaús, alemany, grec, hebreu, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus i eslovac	Obligatòries: una o dues entre anglès, francès, alemany o espanyol en funció de l'escola Opcionals: armeni, txec, coreà, turc, vietnamita: com a llengües extracurriculars	–
Gal·les	Gal·lès	Obligatòries: una llengua fins als 14 anys, a triar entre francès, alemany o espanyol	–

Les llengües estrangeres que més s'ofereixen són l'anglès, l'alemany i el francès, tot i que també s'ofereixen altres llengües europees com l'espanyol i l'italià. Algunes llengües immigrants, com l'àrab, el croat, el polonès, el rus i el turc, també s'ofereixen com a llengües estrangeres opcionals, i l'àrab i el turc tenen una sòlida posició com a assignatures d'examen a les escoles de secundària de França i els Països Baixos. França té l'oferta més àmplia de llengües, i tots els alumnes poden triar entre una àmplia varietat de llengües, com llengües europees modernes, llengües asiàtiques populars com el japonès i el xinès, i també llengües regionals/minoritàries i llengües immigrants. Segons els informes dels nostres investigadors, Àustria i els Països Baixos també ofereixen una àmplia varietat de llengües. Naturalment, el rus s'ofereix àmpliament als països de l'Europa de l'Est, com a llengua regional/minoritària o com a llengua estrangera. A Anglaterra, Irlanda del Nord, Escòcia i Gal·les, el francès, l'alemany i l'espanyol són les llengües que més s'ofereixen, tot i que també s'ofereixen llengües immigrants, de vegades en l'ensenyament general, però de manera més habitual en l'educació complementària.

Qualificacions i desenvolupament dels professors a l'educació secundària

Respecte de les qualificacions i el desenvolupament dels professors, tal com s'esperava les escoles de secundària tenen uns requisits més estrictes que les escoles de primària, segons els informes dels nostres investigadors. A l'estudi LRE hem preguntat sobre:

- les qualificacions dels professors;
- els recursos de formació per als professors abans de començar a treballar i quan ja estan treballant;
- la mobilitat dels professors de llengües estrangeres;
- el nivell de llengua exigida;
- les mesures per augmentar l'oferta de professors allà on en falten.

A la taula 28 es mostren els resultats dels quatre tipus de llengües a l'educació secundària per a tots els països/regions. És important tenir en compte que no tots els tipus de llengües s'ofereixen a tots els països/regions, i això explica la puntuació especialment baixa de les llengües immigrants, que només s'ofereixen a vuit països/regions.

Taula 28. Qualificacions i desenvolupament dels professors a l'educació secundària a 24 països/regions

Críteris	Respostes	LN	LR/M	LE	LI	Respostes	LN	LR/M	LE	LI	Respostes	LN	LR/M	LE	LI
Qualificacions dels professors	professors de llengües	23	16	22	3	tutors	1	3	2	3	cap qualificació específica	0	5	0	18
Formació abans de començar a treballar	específica de l'assignatura	22	17	22	3	general	2	2	2	2	sense formació	0	5	0	19
Formació quan ja s'està treballant	específica de l'assignatura	19	14	20	3	general	5	5	4	5	sense formació	0	5	0	16
Nivell de llengua	Vinculat al Marc europeu comú de referència	4	N/A	8	N/A	estàndards nacionals/regionals	13	N/A	13	N/A	sense estàndards clars	7	N/A	4	N/A
Mesures per augmentar l'oferta de professors allà on en falten	mesures estructurals	7	8	10	1	campanyes	2	0	1	1	sense mesures específiques	15	16	13	22
Mobilitat dels professors	programes estructurals	N/A	N/A	2	N/A	suport sota demanda	N/A	N/A	17	N/A	cap suport	N/A	N/A	5	N/A

A 23 dels 24 països/regions hi ha professors qualificats que proporcionen suport addicional en la llengua nacional, mentre que només a Estònia el proporcionen tutors amb una qualificació general. També s'ofereix formació per als professors abans de començar a treballar i un cop ja han començat a treballar. Els professors no nadius de la llengua nacional han d'haver assolit un determinat nivell de competència en la llengua nacional a 17 països/regions, tot i que només quatre estipulen nivells explícits del Marc europeu comú de referència per a les llengües: el País Basc (B2), Estònia (C1), Itàlia (C2) i Suïssa (a Zuric i Ticino) (C2). A set països/regions no hi ha cap nivell estipulat.

Els professors de llengua estrangera també estan ben qualificats, i només a Estònia i a Irlanda del Nord els tutors generals ensenyen llengües estrangeres, tot i que Itàlia i Grècia indiquen que la formació abans de començar a treballar és més general que específica de la llengua. Hi ha un suport una mica més estructurat per a la mobilitat en l'àmbit de secundària que en el de primària, i Àustria, a més de Catalunya, indiquen que els professors passen un semestre a l'estranger com a part de la seva formació prèvia o simultània a la feina. Disset països/regions més ofereixen suport financer a les iniciatives per a la mobilitat dels professors, i Estònia, França, Itàlia, Portugal i Romania són els països en què és menys probable que els professors passin un temps en el país de la llengua estrangera que ensenyen. D'acord amb les recomanacions de la UE i del Consell d'Europa, els professors de llengua estrangera de la majoria dels països/regions han d'haver assolit un determinat nivell de competència en la llengua estrangera, i això es mesura mitjançant els nivells del Marc europeu comú de referència per a les llengües a vuit països/regions, com indica la taula 29.

Taula 29. Nivell de competència exigida als professors de llengües estrangeres en l'educació secundària a vuit països/regions

País/regió	Nivell de competència exigida als professors de llengua estrangera a l'educació secundària
Àustria	C1
Bulgària	B2-C1
Catalunya	C1-C2
Estònia	C1
Hongria	C1
País Basc	B2
Romania	C1
Suïssa	Cantó de Zuric: C2

El C1 sembla que és el nivell més exigida, mentre que els requisits són més estrictes a Catalunya i Suïssa (Zuric), on s'espera que els professors tinguin el nivell C2.

Els professors de llengües regionals/minoritàries de tots els països/regions són professors qualificats en l'ensenyament de llengües excepte a Frísia, on els cursos els donen professors de llengua amb una qualificació més general. A tots els països/regions s'ofereix formació per als professors abans de començar a treballar i un cop ja han començat a treballar.

Només a Àustria, Dinamarca i els Països Baixos són professors qualificats en l'ensenyament de llengües com a assignatura els que donen classe en llengües immigrants, mentre que a Estònia, França i Suïssa es contracten tutors amb una formació general.

Com a l'educació primària, en una sèrie de països hi falten professors i s'estan prenent mesures especials per contractar professionals amb la qualificació adequada i per animar les persones a formar-se com a professors de llengua. Els països/regions que informen sobre aquestes campanyes de contractació de professors es detallen a la taula 30.

Taula 30. Països/regions que contracten activament professors de llengua quan en falten

Professors de llengües nacionals	Professors de llengües estrangeres	Professors de llengües regionals/minoritàries	Professors de llengües immigrants
Anglaterra	Anglaterra	Escòcia	Anglaterra
Estònia	Bulgària	Espanya (Madrid, València, Sevilla)	Escòcia
Frísia	Escòcia	Gal·les	
Irlanda del Nord	Frísia	Frísia	
País Basc	Gal·les	Irlanda del Nord	
Països Baixos	Hongria	País Basc	
Romania	Lituània	Romania	
Escòcia	País Basc	Suïssa	
Suïssa	Països Baixos		
	Romania		
	Suïssa		

Escòcia és l'únic país/regió que informa sobre la contractació activa de professors de llengua a cada categoria, mentre que el País Basc, Anglaterra, Romania, Escòcia i Suïssa estan prenent mesures per millorar l'oferta en tres de les quatre categories lingüístiques.

2.5. Perspectives longitudinals sobre l'educació infantil, primària i secundària

En aquesta secció es presenten perspectives longitudinals sobre tres àrees importants destacades als documents de la UE i el Consell d'Europa:

- Aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE)
- Mobilitat dels professors de llengües estrangeres
- Reconeixement general del multilingüisme i el plurilingüisme a les escoles

Aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE)

Amb l'AICLE els alumnes aprenen assignatures, com ciències o geografia, en una altra llengua, una manera eficient i efectiva de desenvolupar competències comunicatives. Ja hem parlat de l'ús de l'AICLE a les seccions específiques sobre primària i secundària, i a la taula 31 presentem els resultats dels dos dominis junts. Hem preguntat als investigadors si l'AICLE s'utilitza àmpliament, de manera localitzada o si no s'utilitza en els seus països/regions. El nombre total de països/regions que ofereixen cada tipus de llengua es mostra entre parèntesis.

Taula 31. Nombre de països/regions que informen sobre l'ús de l'AICLE a l'educació primària i secundària

País/regió	Educació primària			Educació secundària		
	LE (23)	R/M (22)	LI (5)	FL (24)	R/M (19)	IL (8)
Ús extens	1	12	1	1	10	1
Ús localitzat	13	6	3	14	8	2
Absent	9	4	1	9	1	5

Com s'esperava, l'AICLE s'utilitza àmpliament sobretot en l'ensenyament de llengües regionals/minoritàries, perquè aquestes llengües normalment són les llengües que els alumnes parlen a casa, i per tant s'hi poden comunicar amb fluïdesa. A les classes de llengua estrangera, atès que la competència comunicativa dels alumnes és menor, hi ha molt pocs països/regions que informen sobre una pràctica extensa de l'AICLE, només Espanya a la primària i França a la secundària. Tanmateix, el fet que 13 països/regions a la primària i 14 a la secundària informen sobre iniciatives AICLE localitzades suggereix que hi ha bosses de bones pràctiques, i seria útil comptar amb més estudis per comparar plantejaments i explorar la formació dels professors i el disseny de materials. Dels pocs països/regions que ofereixen llengües immigrants, Espanya torna a registrar una extensa oferta d'AICLE a la primària, i França a la secundària, cosa que suggereix que aquests països han adquirit experiència en aquest sentit.

Mobilitat dels professors de llengües estrangeres

El Lifelong Learning Programme de la UE fomenta la mobilitat dels professors, i a l'estudi LRE hem preguntat als investigadors sobre les oportunitats que es donen als professors en el seu país/regió per passar un temps en el país de la llengua que han d'ensenyar com a part de la seva formació prèvia o simultània a la feina. S'ha preguntat als investigadors si els països/regions:

- incorporen aquests programes en l'estructura dels programes de formació dels professors, i els professors passen com a mínim un semestre en el país de la llengua estrangera;
- no els incorporen però fomenten i financen les iniciatives individuals dels professors, o
- no fan cap de les dues coses.

Els resultats es presenten a la taula 32.

Taula 32. Resum de la mobilitat dels professors de llengua estrangera a l'educació primària i secundària a 24 països/regions

	Primària	Secundària
Programes estructurats – com a mínim un semestre en el país de la llengua estrangera	Catalunya, Suïssa	Àustria, Catalunya, Espanya (Madrid, València, Sevilla), Suïssa
Suport a les iniciatives individuals	Àustria, País Basc, Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Anglaterra, Estònia, Grècia, Hongria, Lituània, Polònia, Escòcia, Espanya (Madrid, València, Sevilla), Ucraïna	País Basc, Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Dinamarca, Anglaterra, Frísia, Grècia, Hongria, Lituània, Països Baixos, Irlanda del Nord, Polònia, Escòcia, Ucraïna, Gal·les
Absent	Bulgària, França, Frísia, Itàlia, Països Baixos, Irlanda del Nord, Portugal, Romania, Gal·les	Estònia, França, Itàlia, Portugal, Romania

Catalunya i Suïssa són els únics països/regions que proporcionen programes de mobilitat estructurats en el nivell de primària i secundària, tot i que la meitat dels països estudiats financen les iniciatives individuals dels professors en els dos nivells. Un nombre sorprenentment elevat de països sembla no donar suport a la mobilitat dels professors en cap nivell, i seria convenient comentar-ne els possibles motius.

Reconeixement general del multilingüisme i el plurilingüisme a les escoles

L'organització de l'educació multilingüe i plurilingüe i la formació de professors per a aules lingüísticament i culturalment diverses són desafiaments cada cop més importants als quals s'enfronta l'educació pública europea. Amb la gran varietat de llengües representades a la majoria de les aules, els documents de la UE i el Consell d'Europa han destacat la importància de reconèixer el repertori plurilingüe existent dels alumnes en l'aprenentatge i l'ensenyament de llengües, i de desenvolupar en els professors la capacitat de valorar i aprofitar el repertori plurilingüe dels estudiants a les aules. El punt fins al qual això realment succeeix és difícil de dir, i seria un projecte de recerca en si mateix. Tanmateix, a títol indicatiu, vam demanar als investigadors que calculessin fins a quin punt es practica en el seu país o la seva regió. Els resultats es presenten a la taula 33.

Taula 33. Reconeixement del multilingüisme/plurilingüisme a les escoles d'educació infantil, primària i secundària a 24 països/regions (les xifres fan referència al nombre de països/regions)

Nivell de reconeixement	Plantejament integrat coherent			Plantejament informal			No tractat		
	EI	EP	ES	EI	EP	ES	EI	EP	ES
Reconeixement del multilingüisme i el repertori plurilingüe dels alumnes	8	11	9	15	11	11	1	2	4
Formació dels professors per aprofitar el repertori plurilingüe dels alumnes	7	8	4	14	12	16	3	4	4

La majoria dels països/regions informen que el multilingüisme de la societat i els repertoris plurilingües dels alumnes estan reconeguts a tots els nivells de l'educació formal o informal, tot i que la formació continuada dels professors normalment es desenvolupa en un entorn més informal, especialment en el nivell de secundària. Els països/regions que han informat sobre un plantejament integrat coherent en els tres dominis educatius són Romania, Espanya (Madrid, València, Sevilla) i Gal·les. A Bòsnia i Hercegovina, Anglaterra, França i Escòcia el nivell de reconeixement del multilingüisme/plurilingüisme és més alt a l'educació infantil i primària comparat amb les escoles de secundària, mentre que als Països Baixos i Suïssa el reconeixement és més ampli en el nivell de secundària.

2.6. Llengües a la formació professional i superior

Llengües a la formació professional

La formació posterior o complementària, que sovint s'anomena formació professional (FP), és un component especialment important de l'estratègia Europa 2020, i la CE ha estat col·laborant de prop amb els estats membres per reforçar-ne els recursos a tot Europa a partir del Procés de Copenhaguen, acordat el 2002 pel Consell de la UE. A la Comunicació de 2008, la CE va destacar la importància de l'aprenentatge permanent, el paper de la formació professional per al futur d'Europa i la necessitat de proporcionar oportunitats per a l'aprenentatge d'idiomes en aquestes institucions. S'han destinat fons estructurals de la UE per a cursos de llengua orientats al món laboral.

La Comunicació de la CE de 2010, *Un nou impuls per a la cooperació europea en la formació professional per donar suport a l'estratègia Europa 2020*, exigeix un plantejament estratègic respecte de la mobilitat a l'FP i, en aquest sentit, recomana que tots els cursos incloguin períodes d'estudi o formació a altres països i que es dediqui més atenció a l'aprenentatge d'idiomes. Això és especialment important en el cas dels estudiants que s'estan formant per treballar a indústries o sectors com la banca, el turisme o el comerç internacional. De la mateixa manera, atès que la majoria d'institucions de formació professional ofereixen programes per a aturats i nous ingressants, el suport en la llengua nacional també adquireix una importància crucial. La Recomanació 98(6) del Consell d'Europa de 1998 també reclamava l'aprenentatge de llengües amb una orientació professional, i demanava a les institucions que proporcionessin cursos d'idiomes que asseguressin l'equilibri entre els components generals i els professionals, i que formessin els estudiants per participar en projectes internacionals i els preparessin per començar la seva feina sense limitacions en termes de mobilitat.

L'objectiu de l'estudi LRE és descobrir la varietat de llengües i els tipus de programes que s'ofereixen a les institucions de formació professional de tot Europa. Per aconseguir-ho, la nostra xarxa d'investigadors ha recopilat dades primàries directament de les institucions en els centres d'FP més importants (69 en total) de les 67 ciutats participants (vegeu la taula 4 de la secció 1.5).

Suport addicional per a la llengua nacional a la formació professional

Per conèixer el nivell de suport addicional disponible per a la llengua nacional, els nostres investigadors han formulat a les institucions preguntes sobre els temes següents:

- la diversitat dels grups destinataris;
- la varietat de programes que s'ofereixen als estudiants;
- el punt fins al qual es fa servir un currículum explícit;
- el suport per a les competències relacionades amb la feina i per a l'actualització general de les competències;
- el tipus d'origen del finançament;
- les oportunitats de formació en pràctiques;
- l'ús d'instruments de la UE.

Els resultats es presenten a la taula 34.

Taula 34. Suport addicional per a la llengua nacional a la formació professional (N = 69 institucions)

Dimensions	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre	Respostes	Nombre
Grups destinataris	per a tothom	37	restringits	9	no especificats	23
Varietat de programes de suport lingüístic	varietat àmplia	30	varietat limitada	24	cap programa	15
Currículum explícit	coherent i explícit	43	general	8	inexistent	18
Tipus de cursos	cursos relacionats amb la feina i cursos generals	34	només cursos generals	13	només cursos relacionats amb la feina	7
Finançament estatal disponible	total	39	parcial	10	sense finançament	19
Períodes de formació a empreses	incorporats en el curs	13	opcionals	3	cap	53
Ús d'instruments europeus	sí	0			no	69

Segons la informació recopilada pels nostres investigadors, 30 de les 69 institucions d'FP estudiades ofereixen una àmplia varietat de programes de suport en la llengua nacional, que van des d'una comunicació bàsica fins a competències més avançades. Vint-i-quatre institucions ofereixen una varietat limitada de recursos i 15 no ofereixen cap suport. Més de la meitat de les institucions estudiades tenen un currículum coherent i explícit, i 34 institucions (gairebé la meitat exacta) ofereixen cursos d'idiomes relacionats amb la feina i cursos generals, mentre que set més ofereixen només cursos relacionats amb la feina. A 39 institucions el suport addicional en la llengua nacional està totalment finançat, i n'hi ha deu que ofereixen un finançament parcial. Tot i que els documents de la UE recomanen que s'ofereixin oportunitats de formació a les empreses, tant per adquirir experiència laboral com per desenvolupar competències lingüístiques, només 13 de les 69 institucions indiquen haver establert associacions amb empreses per oferir aquest recurs. Sembla que cap de les institucions recorre a instruments europeus com el Sistema Europeu de Crèdits o l'Europass a l'hora de definir i aplicar els resultats de l'aprenentatge en els programes per a la llengua nacional. Hem d'assumir, doncs, que les institucions estudiades no coneixen aquests instruments.

Llengües diferents de la llengua nacional a l'educació professional

Per conèixer els recursos disponibles per a les llengües estrangeres, R/M i immigrants, hem formulat a les institucions preguntes sobre:

- el nombre de llengües que s'ofereixen;
- els tipus de programes disponibles;
- el punt fins al qual hi ha un currículum explícit;
- l'alineament amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües (per a les llengües estrangeres);
- la disponibilitat de finançament estatal.

Els resultats es presenten a la taula 35.

Taula 35. Organització de l'ensenyament de llengües estrangeres, R/M i immigrants en l'educació superior (N = 69 institucions)

Críteris	Respostes	LE	LR/M	LI	Respostes	LE	LR/M	LI	Respostes	LE	LR/M	LI
Nombre de llengües que s'ofereixen	> 4 llengües	15	0	1	3-4 llengües	22	3	1	1-2 llengües	25	22	2
Varietat de programes	varietat àmplia	41	17	2	varietat limitada	18	7	2	no especificat	10	45	65
Currículum	coherent i explícit	50	18	1	general	11	5	3	no especificat	8	46	65
Alineació amb el Marc europeu comú de referència	totalment alineat	26	N/A	N/A	estàndards nacionals	27	N/A	N/A	no especificat	16	N/A	N/A
Finançament estatal disponible	sense quotes	38	13	1	quotes parcials	22	11	1	quotes totals	9	45	67

En termes d'organització de l'ensenyament de llengües en conjunt, apareix un patró similar al dels altres sectors educatius, en què les llengües nacionals i estrangeres són les que reben més suport, seguides de les llengües R/M; les llengües immigrants, per contra, són les que en reben menys.

De les 69 institucions estudiades, 62 ofereixen llengües estrangeres: 15 indiquen que ensenyen més de quatre llengües, 22 ofereixen tres o quatre llengües, i 25 una o dues llengües. Quaranta-una institucions ofereixen una àmplia varietat de programes, des de competències lingüístiques bàsiques fins a avançades, mentre que 18 ofereixen només competències lingüístiques bàsiques. Un nombre molt elevat, 50, tenen un currículum coherent i explícit, i 26 alineen els seus cursos amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües. A 38 institucions els estudiants no han de pagar aquests cursos i a 22 més se'n cobreixen una part dels costos.

Això contrasta amb la situació de les llengües R/M, per a les quals només 24 institucions indiquen que n'ofereixen cursos, i només 13 en cobreixen tots els costos. Els països/regions que ofereixen cursos de llengües R/M a les tres institucions de formació professional estudiades són el País Basc, Catalunya, Hongria, Irlanda del Nord i Gal·les. Bòsnia i Hercegovina i Suïssa ofereixen cursos en les altres llengües oficials a les tres institucions estudiades. Les llengües immigrants només s'ofereixen a quatre de les institucions estudiades, situades a Àustria, Anglaterra, Itàlia i Gal·les.

La taula 36 ofereix un resum comparatiu de l'ensenyament de llengües principalment R/M, llengües (principalment) estrangeres i llengües (principalment) immigrants a les 69 institucions de formació professional estudiades de les 67 ciutats seleccionades segons els informes dels nostres investigadors.

Taula 36. Resum comparatiu dels recursos per a les llengües (principalment) R/M, llengües (principalment) estrangeres i llengües (principalment) immigrants a les institucions de formació professional (tres a cada país)

País/Regió	Llengües regionals/ minoritàries	Llengües (principalment) estrangeres	Llengües (principalment) immigrants
Anglaterra	–	Francès, alemany, grec, italià, japonès, portuguès, rus, espanyol	Àrab, xinès, turc, urdú
Àustria	–	Àrab, xinès, txec, neerlandès (només aprenentatge en línia), anglès, francès, alemany, hongarès, italià, japonès, polonès, romanès, rus, eslovac, eslovè, espanyol	Bosnià, croat, serbi turc
Bòsnia i Hercegovina	Bosnià, croat i serbi com a altres llengües nacionals	Àrab, txec, anglès, francès, alemany, italià, llatí, persa, rus, turc	–
Bulgària	–	Croat, anglès, francès, alemany, italià, romanès, rus, espanyol, turc	–
Catalunya	Català	Anglès, francès, alemany	–
Dinamarca	–	Anglès com a AICLE, francès, alemany, espanyol	–
Escòcia	–	Francès, alemany, italià, polonès, espanyol	–
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	–	Anglès, francès	–
Estònia	-	Anglès, francès, finès, alemany, rus	–
França	Cors	Àrab, xinès, anglès, alemany, italià, espanyol, rus	–
Gal·les	Gal·lès	Xinès, francès, alemany, grec, italià, espanyol	Àrab
Grècia	–	Anglès	–
Hongria	Alemany	Anglès	–
Irlanda del Nord	Irlandès, escocès de l'Ulster	Francès, alemany, grec, italià, japonès, polonès, portuguès, rus, espanyol	Àrab, turc, xinès
Itàlia	Eslovè	Anglès, francès, alemany, espanyol	Àrab
Lituània	Polonès, rus	Anglès, francès, alemany	–
País Basc	Basc	Anglès, francès	–
Països Baixos	–	Anglès, francès, alemany, espanyol	–
Polònia	–	Anglès, francès, alemany, rus	–
Portugal	Mirandès	Anglès, francès, alemany, espanyol	–
Romania	Hongarès, romaní	Anglès, francès, alemany	–
Suïssa	Francès, alemany, italià, com a altres llengües nacionals	Anglès, espanyol	–
Ucraïna	Rus i llengües ucraïneses	Anglès, francès, alemany	–

Com s'esperava, l'anglès, el francès, l'alemany i l'espanyol són les llengües estrangeres més prominents. S'ofereix el rus com a llengua R/M a alguns països/regions i una llengua estrangera a d'altres. L'àrab també s'ofereix a algunes institucions de formació professional. Com s'esperava, l'oferta principal per a les llengües R/M prové dels països/regions en què hi ha més d'una llengua oficial. És probable que el basc, el català, l'irlandès/escocès de l'Ulster i el gal·lès siguin el mitjà d'ensenyament a les institucions estudiades a més de ser assignatures per elles mateixes.

Llengües a l'educació superior

Tant la UE com el Consell d'Europa destaquen en els seus documents la importància de la diversificació lingüística i el desenvolupament de competències plurilingües a totes les etapes educatives. En l'àmbit universitari això és especialment important perquè és l'última fase abans de començar una

carrera professional. És probable que els graduats universitaris hagin de viatjar durant la seva carrera professional i que hagin de tractar sovint amb parlants d'altres llengües, per la qual cosa és essencial que assoleixin unes competències lingüístiques que els ajudin a fer-ho, a banda de desenvolupar els coneixements i competències acadèmiques pròpies dels seus estudis. A algunes universitats d'Europa les competències lingüístiques ja són un requisit bàsic per poder matricular-se a tots els cursos, i d'altres animen els estudiants a fer algunes hores a la setmana de cursos d'idiomes.

La Recomanació 98 (6) del Consell d'Europa de 1998 dóna suport al desenvolupament de vincles i intercanvis entre institucions i persones de l'àmbit de l'educació superior d'altres països per tal d'oferir a tothom la possibilitat de viure una experiència real de la llengua i la cultura d'altres països. L'educació superior també està inclosa a la Carta europea de les llengües regionals o

minoritàries, i les llengües R/M haurien d'ensenyar-se com a assignatura i ser també llengües d'ensenyament per als estudiants que ho sol·licitin. Per a les llengües estrangeres, s'espera que les institucions d'educació superior facin servir el Marc europeu comú de referència per a les llengües com a document principal per desenvolupar els seus plans d'estudis i les avaluacions.

Els documents de la UE mantenen una posició igualment sòlida respecte de l'augment i la diversificació de l'ensenyament de llengües a l'ensenyament superior. Les *Conclusions del Consell de la UE de 2011* exigeixen als estats membres que intensifiquin els esforços per aconseguir l'objectiu de Barcelona i millorar la disposició, la qualitat i la rellevància de l'ensenyament de llengües en l'ensenyament general, la formació professional i superior i també en el context de la formació continuada. La Comunicació de la CE de 2008 també havia exigit més mobilitat i intercanvis, i que les universitats ensenyin idiomes a tots els estudiants, fos quina fos la disciplina triada.

D'acord amb això, hem demanat als nostres investigadors que entrevistin representants de tres universitats generals/públiques a cadascuna de les ciutats triades, i els formulin preguntes sobre els temes següents:

- les llengües d'ensenyament;
- les llengües en què es presenten les pàgines web;
- els grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional;
- les llengües que s'ofereixen als estudiants de disciplines no lingüístiques;
- l'ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües en el desenvolupament dels plans d'estudis i en les avaluacions;
- la inscripció d'estudiants no nacionals;
- la mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques;
- la mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques.

Hem aconseguit recopilar dades de 65 universitats generals/públiques, i els resultats es presenten a la taula 37.

Taula 37. Pràctica del multilingüisme a 65 universitats generals/públiques estudiades

Dimensió	Nombre de països/regions	Nombre de països/regions	Nombre de països/regions
Llengua d'ensenyament	23 nacional, estrangera, R/M	31 nacional i estrangera	11 només nacional
Llengua de la pàgina web	17 nacional, estrangera, R/M	38 nacional i estrangera	10 només nacional
Grups destinataris del suport addicional en la LN	24 tots els estudiants	38 només parlants no nadius	3 no hi ha suport
Nombre de llengües que s'ofereixen als estudiants de disciplines no lingüístiques	31 >4	10 3-4	14 1-2
Nivell que han d'aconseguir els estudiants de disciplines lingüístiques	34 vinculat al Marc europeu comú de referència	22 base nacional/institucional	9 cap
Inscripció d'estudiants no nacionals	33 internacionals i immigrants	31 només internacionals	1 només parlants nadius
Mobilitat entre estudiants de disciplines lingüístiques	10 obligatòria	51 opcional	4 no hi ha oferta
Mobilitat entre estudiants de disciplines no lingüístiques	1 obligatòria	60 opcional	4 no hi ha oferta

Com calia esperar, totes les universitats europees de les ciutats estudiades proporcionen ensenyament en la llengua nacional perquè en la majoria dels casos és la llengua principal dels seus estudiants i és la llengua estatal oficial. Tanmateix, a la majoria de les institucions estudiades també es poden fer servir altres llengües. El desglossament de les llengües que es fan servir com a mitjà d'ensenyament i la imatge exacta de com està canviant la llengua d'ensenyament a les universitats europees a causa de la globalització de l'economia i de la recerca acadèmica serien temes dignes d'una investigació més exhaustiva. La mobilitat internacional dels estudiants i del personal, i el desig d'atraure una massa d'estudiants global i diversa, sembla que està convertint l'anglès en la segona llengua de moltes universitats europees, i ja s'estan redactant molts llibres de text en anglès.

És encoratjador que 55 de les 65 pàgines web de les universitats estudiades siguin multilingües, i que només deu universitats presentin la informació exclusivament en la llengua nacional. Aquest resultat és un indicador clar que la majoria d'universitats europees de les grans ciutats estan fent esforços significatius per fomentar la diversitat i atraure una massa diversa d'estudiants. L'estudi LRE no va capturar les llengües exactes en què es visualitzen les pàgines web, i aquesta seria una àrea que caldria investigar més.

En termes de suport addicional en la llengua nacional, fins i tot en aquesta etapa és important donar a tots els estudiants l'oportunitat d'aconseguir un bon nivell. De les 65 universitats estudiades, 24 proporcionen suport per a tothom, i 38 més només n'ofereixen als parlants no nadius, la qual cosa es tradueix en un bon nivell de recursos en general.

Un nombre molt elevat d'universitats ofereix cursos d'idiomes als estudiants de disciplines no lingüístiques, tal com recomanen les institucions europees. L'oferta és àmplia, i 31 institucions (gairebé la meitat) donen als estudiants la possibilitat de triar entre més de quatre llengües. Només vuit de les universitats de la nostra mostra no ofereixen als estudiants de disciplines no lingüístiques l'oportunitat d'aprendre altres llengües. És un senyal positiu el fet que el Marc europeu comú de referència per a les llengües es faci servir per dissenyar els plans d'estudis i fer les avaluacions a més de la meitat de les universitats estudiades. Naturalment, el nombre real d'estudiants de grau i postgrau inscrits als cursos d'idiomes és una altra qüestió que va més enllà de l'abast del nostre estudi.

Amb la intensa competència entre les universitats europees per captar talents i recursos addicionals, no és estrany que totes les universitats menys una dediquin esforços específics a atraure estudiants internacionals. És interessant, però, que la meitat també indiquin que fan esforços conscients per atraure estudiants d'origen immigrant. La manera com s'està fent seria un excel·lent tema d'investigació.

La mobilitat dels estudiants rep el suport financer de les universitats europees, però només a deu de les universitats estudiades els programes de mobilitat són obligatoris per als estudiants de disciplines lingüístiques, i la gran majoria només els "fomenten". Com s'esperava, a totes les universitats estudiades menys una, la mobilitat és més opcional que obligatòria per als estudiants de disciplines no lingüístiques. La Comissió Europea publica estadístiques sobre la mobilitat dels estudiants d'acord amb el programa Erasmus, i s'hauria de consultar aquesta informació per tal d'obtenir una perspectiva sobre el nombre real d'estudiants de cada país que passen temps en un altre país com a part dels seus estudis (http://ec.europa.eu/education/erasmus/statistics_en.htm).

2.7. Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Els documents de la UE i del Consell d'Europa manifesten clarament què és el que reconeixen com a bones polítiques multilingües dels mitjans audiovisuals i la premsa. La Comunicació de la CE de 2008 destacava la necessitat de donar facilitats a les persones que no parlen tantes llengües a través de les possibilitats que ofereixen els mitjans de comunicació, les noves tecnologies i la traducció:

Els mitjans de comunicació poden ser un mitjà excel·lent per a l'aprenentatge informal de llengües a través d'un "entreteniment educatiu" i pel·lícules subtítolades.

Mitjançant aquesta comunicació, es convidava els estats membres a recolzar la subtitulació i la circulació de les obres culturals. La Resolució del Parlament Europeu de 2009 també fomentava l'ús de subtítols en els programes de televisió. El Grup d'Alt Nivell sobre Multilingüisme (2007) va dedicar una secció a aquesta qüestió i destacava la importància dels mitjans de comunicació a l'hora de donar forma a les actituds de les persones respecte d'altres llengües i cultures i animava a fer el pas del doblatge a la subtitulació:

S'hauria d'animar els canals de televisió que normalment fan servir el doblatge a oferir la subtitulació a més del doblatge tradicional, de manera que els espectadors puguin triar.

Des de la perspectiva de les llengües R/M, l'article 11 de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries se centra en els mitjans de comunicació i especifica que els signataris haurien d'assegurar la creació d'emissores de ràdio i canals de televisió en llengües R/M, a més de fomentar la producció i distribució de diaris i de programes de televisió i ràdio en aquestes llengües. També estipula que hi hauria d'haver una recepció directa i lliure de les emissions de ràdio i televisió dels països veïns que estiguin en una llengua utilitzada en un format idèntic o similar al d'una llengua R/M.

En el nostre estudi LRE tenim l'objectiu de reflectir les recomanacions i directrius anteriors, i hem demanat als investigadors que recopilin dades de les ciutats seleccionades per a cada context nacional o regional. S'han inclòs les variables següents:

- la varietat de llengües de la ràdio i la televisió;
- les pràctiques de subtitulació al cinema i la televisió;
- la recepció de les llengües R/M fora de la seva regió d'origen;
- els recursos disponibles per a les llengües de signes;
- la diversitat de llengües en què hi ha diaris disponibles als quioscos i a les estacions de tren més importants.

Per tal de recopilar dades sobre la varietat de llengües a la ràdio i la televisió, hem demanat als nostres investigadors que registrin les llengües que s'ofereixen a la ràdio i la televisió nacional segons els diaris més venuts de les ciutats estudiades. Aquesta metodologia es basa en els fonaments de l'elaboració de paisatges lingüístics. Conscients de les limitacions d'una recerca d'aquest tipus, l'objectiu és obtenir una instantània de la situació actual en un temps i un lloc determinats segons la informació de ràdio i televisió que reflecteixen els diferents diaris. A partir dels informes dels nostres investigadors, queda clar que hi ha programes multilingües de ràdio i televisió en una sèrie de països. Els nostres investigadors només han registrat programes en la llengua nacional a la televisió i a la ràdio, segons el que indiquen els diaris, a Bòsnia i Hercegovina, Grècia i Polònia. La majoria de la resta de països participants oferien programes en anglès, alemany i francès a la ràdio i la televisió. A part de la llengua nacional, l'anglès és la llengua més habitual a la televisió a Àustria, el País Basc, Catalunya, Dinamarca, Estònia, Itàlia, els Països Baixos/Frísia, Portugal, Espanya, Suïssa i Ucraïna. Es registren programes de televisió en alemany a Catalunya, Dinamarca, Estònia, França, Hongria, els Països

Baixos/Frísia i Romania. El francès es documenta a Catalunya, Dinamarca, Anglaterra i Estònia. En una sèrie de països es registra una rica varietat de programes de televisió en llengües R/M; per exemple, Bulgària ofereix programes de televisió en armeni, hebreu, romaní i turc. França, Hongria i Romania presenten tendències similars respecte de les llengües R/M. En alguns països i regions com Catalunya, Anglaterra, els Països Baixos i Suïssa, també hi ha programes de televisió en llengües immigrants. Els programes de ràdio mostren un patró similar al dels programes de televisió. Tot i que l'oferta de la ràdio és molt més àmplia, comparada amb els programes de televisió, a Bulgària, França, Hongria, Itàlia i Lituània, la varietat és molt inferior a Catalunya, Estònia i els Països Baixos.

Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Estònia, Lituània, Portugal, Suïssa i Gal·les indiquen que les emissions de ràdio i televisió en llengües immigrants sempre es poden rebre a altres països/regions, mentre que França i Catalunya indiquen que aquest cas no es dona mai. Els investigadors de la resta de països/regions van indicar que de vegades es poden rebre programes de televisió en llengües R/M més enllà de les fronteres. Valdria la pena explorar millor els motius que hi ha al darrere d'aquests resultats.

Segons la investigació duta a terme pel Media Consulting Group (2007) i seguint les recomanacions repetidament expressades per la UE, la subtitulació cada cop s'està estenent més pels països europeus. Ara bé, el doblatge i la veu superposada encara són pràctiques habituals. Normalment els països es divideixen en dues categories principals (doblatge i subtitulació), tot i que la situació real a Europa és força més complexa. Els resultats obtinguts per l'estudi LRE, que es presenten a la taula 38, són comparables a estudis anteriors, i al voltant de la meitat dels països/regions normalment prefereixen el doblatge i l'altra meitat normalment subtitula els programes.

Taula 38. La subtitulació enfront del doblatge a la televisió i al cinema

País/Regió	Produccions de televisió		Produccions de cinema	
	Normalment es doblen	Normalment se subtitulen	Normalment es doblen	Normalment se subtitulen
Anglaterra		√		√
Àustria	√		√	
Bòsnia i Hercegovina		√		√
Bulgària	√			√
Catalunya	√		√	
Dinamarca		√		√
Escòcia		√		√
Espanya	√		√	
Estònia		√		√
França	√			√
Frísia		√		√
Gal·les		√		√
Grècia		√		√
Hongria	√		√	
Irlanda del Nord		√		√
Itàlia	√		√	
Lituània	√			√
País Basc	√		√	
Països Baixos		√		√
Polònia	√		√	
Portugal		√		√
Romania		√		√
Suïssa		√		√
Ucraïna		√	√	

Els països/regions que tendeixen a doblar tant a la televisió com al cinema són Àustria, Catalunya, Hongria, Itàlia, Polònia i Espanya. Els països/regions en què se subtitula tant a la televisió com al cinema són Bòsnia i Hercegovina, Dinamarca, Anglaterra, Estònia, Frísia, Grècia, els Països Baixos, Irlanda del Nord, Portugal, Romania, Escòcia, Suïssa i Gal·les. Altres països/regions tenen un plantejament més híbrid i els programes se subtitulen en un mitjà i es doblen en l'altre.

En relació amb la disponibilitat de diaris als quioscos i estacions de trens més importants de les ciutats estudiades a cada país/regió, tots els investigadors van anar als quioscos i les estacions de trens i van fer un llistat dels diaris disponibles en els diferents idiomes, seguint també la metodologia de l'elaboració d'un paisatge lingüístic per obtenir la instantània d'un moment i un lloc determinats.

A la taula 39 es presenten les 20 llengües no nacionals/no regionals més habituals en què es venien diaris a les ciutats representades, fora del país/regió de referència.

Taula 39. Espectre multilingüe dels diaris en l'àmbit de la ciutat (les 20 llengües principals de diferents diaris fora del país o la regió de referència)

Llengües dels diaris	Freqüència
1. Anglès	408
2. Alemany	270
3. Francès	181
4. Rus	162
5. Italià	127
6. Àrab	77
7. Turc	54
8. Espanyol	51
9. Neerlandès	46
10. Albanès	40
11. Serbi	36
12. Xinès	27
13. Croat	23
14. Búlgar	12
15. Japonès	11
16. Polonès	10
17. Grec	8
18. Bosnià	7
19. Hongarès	7
20. Suec	6

En general, l'anglès ocupa la posició més prominent seguit, a certa distància, de l'alemany, el francès, el rus i l'italià. Es pot deduir que bàsicament hi ha dos tipus de destinataris per a aquests diaris: a) diaris destinats a persones que viatgen, persones de negoci i turistes, com els diaris en anglès, alemany, francès o japonès; i b) diaris destinats als grups que han emigrat a diverses ciutats europees, com els diaris en àrab, turc, albanès o xinès. Naturalment, aquestes distincions no són hermètiques.

L'altra àrea estudiada dins la secció audiovisual va ser l'oferta de llengua de signes en els programes de televisió en la retransmissió d'esdeveniments importants. L'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, en la seva recomanació del 2003 sobre la protecció de les llengües de signes en els estats membres, va assenyalar que les llengües de signes són una característica pròpia de la riquesa cultural europea, que aquestes llengües són un mitjà natural de comunicació per a les persones sordes i que, per tant, s'han de reconèixer oficialment. També indicava que l'emissió de programes de televisió en llengües de signes o amb subtitulació milloraria el procés d'integració de la comunitat sorda.

A la taula 40 es presenten les respostes dels nostres investigadors no només a la pregunta sobre la llengua de signes a la televisió sinó també a les altres dues preguntes sobre les llengües de signes del projecte LRE: l'existència de documents oficials sobre política lingüística en què les llengües de signes es reconeixin o es fomentin oficialment en un determinat país/regió, i també fins a quin punt les persones sordes poden utilitzar les llengües de signes en les interaccions oficials amb les autoritats dels serveis públics. La taula 40 proporciona un resum dels recursos registrats per a la llengua de signes.

Taula 40. Recursos per a la llengua de signes a 24 països/regions

País/Regió	La llengua de signes està reconeguda o fomentada oficialment	Les persones sordes poden fer servir la llengua de signes en les interaccions oficials amb les autoritats	La llengua de signes s'ofereix en els esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació
Anglaterra	√	–	Sovint
Àustria	√	Sempre	De vegades
Bòsnia i Hercegovina	√	Sempre	De vegades
Bulgària	√	Només en alguns casos	Sovint
Catalunya	√	Sempre	De vegades
Dinamarca	–	Sempre	Sovint
Escòcia	√	Només en alguns casos	Sovint
Espanya (Madrid, València, Sevilla)	√	Sempre	Sovint
Estònia	√	Només en alguns casos	Sempre
França	√	Sempre	Sovint
Frísia	–	Només en alguns casos	De vegades
Gal·les	√	Només en alguns casos	De vegades
Grècia	–	–	De vegades
Hongria	√	Sempre	De vegades
Irlanda del Nord	√	Només en alguns casos	Sovint
Itàlia	–	–	–
Lituània	√	Sempre	De vegades
País Basc	–	–	De vegades
Països Baixos	√	Només en alguns casos	De vegades
Polònia	–	–	–
Portugal	√	Sempre	Sovint
Romania	√	Sempre	–
Suïssa	√	Sempre	Sovint
Ucraïna	√	Sempre	De vegades

Les llengües de signes estan oficialment reconegudes/fomentades a tots els països/regions amb l'excepció d'Espanya (País Basc), Dinamarca, Grècia, Itàlia i Polònia. A la meitat dels països/regions estudiats les persones sordes sempre poden fer servir les llengües de signes en les interaccions oficials amb les autoritats. A Estònia sempre es proporciona subtitulació en llengua de signes en els esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació, i és un servei que està disponible sovint a nou països/regions més. A Itàlia, Polònia i Romania els investigadors indiquen que no hi ha facilitats d'aquest tipus. En general, els nivells de consciència respecte de les llengües de signes sembla que augmenten a tot Europa, fet que té una importància crucial per a les comunitats sordes.

2.8. Llengües en els serveis i espais públics

La Comunicació (2008) de la CE és un dels documents de la UE que subratlla la importància d'oferir uns serveis públics multilingües als ciutadans i visitants que no parlen la llengua local:

Les àrees metropolitanes i els centres turístics d'Europa haurien de facilitar la informació en diferents idiomes i assignar les tasques de mediació cultural i interpretació a persones multilingües. Cal fer-ho per tal de cobrir les necessitats dels estrangers que no parlen la llengua local. La traducció i interpretació jurídiques són especialment importants.

La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries també s'ocupa dels serveis públics des d'una perspectiva més propera a la dels ciutadans. L'Article 9 se centra en els procediments legals i garanteix que els processos penals i civils es puguin dur a terme en llengües R/M mitjançant l'ús d'intèrprets i traductors sense cap càrrec addicional per a la persona implicada, i permet també que els ciutadans puguin presentar la documentació de caire legal en aquestes llengües. L'Article 10 es refereix a les autoritats administratives i els serveis públics, i indica que quan el nombre de residents ho justifiqui els funcionaris haurien de parlar les llengües R/M i els escrits haurien d'estar disponibles en aquestes llengües. També ha de ser possible fer servir aquestes llengües en els debats amb les autoritats locals i regionals. En aquest punt també és important que les llengües oficials de l'estat no quedin excloses.

Els documents de la CE i els del Consell d'Europa insisteixen en què les ciutats i les autoritats públiques han de ser més multilingües, però també les animen a oferir oportunitats per tal que els ciutadans aprenguin la llengua local a un cost baix.

Nosaltres ens centrem en les llengües dels serveis i espais públics dins l'àmbit municipal, és a dir, en l'àmbit centralitzat de la ciutat, no en l'àmbit descentralitzat dels diferents barris. Seguim les recomanacions de la Xarxa Eurocities de les principals ciutats europees i les recomanacions d'una pionera europea en aquest sentit, la ciutat de Sheffield, al Regne Unit. La Sheffield City Languages Strategy es va publicar el 2004 amb la intenció d'establir un vincle entre l'aprenentatge de llengües i l'agenda municipal més àmplia dedicada a la inclusió. L'any 2008 Sheffield es va convertir en la primera ciutat d'Europa per a la qual el Consell d'Europa va perfilar les seves polítiques lingüístiques, la qual cosa proporciona una assistència experta amb una autoavaluació de la política per països, regions o ciutats. Reynolds (2008) va compilar un informe municipal que cobria la promoció del multilingüisme en l'àmbit educatiu i més enllà, incloses les empreses.

A l'estudi LRE l'objectiu és explorar les estratègies i polítiques lingüístiques en l'àmbit de la ciutat, i per fer-ho hem analitzat els aspectes següents:

- el punt fins al qual la ciutat té una estratègia institucionalitzada per fomentar el multilingüisme;
- si els serveis i documents estan disponibles en altres llengües a part de la llengua nacional;
- la presència a Internet en altres llengües;
- l'ús d'intèrprets i traductors en els serveis públics;
- la inclusió del coneixement d'idiomes a les descripcions dels llocs de treball, la disponibilitat de formació en idiomes per al personal;
- la contractació de parlants d'altres llengües i el manteniment de registres sobre competències lingüístiques del personal;
- el reconeixement dels coneixements multilingües del personal.

També hem demanat als representants de les ciutats que indiquin el nombre de llengües per a les quals s'han adoptat les polítiques anteriors. Així mateix, les llengües disponibles a les ciutats, tant en els canals de comunicació oral com escrita, han estat analitzades en els serveis educatius, els d'emergències, els sanitaris, els jurídics, els de transport, els d'immigració, els turístics i en les programacions teatrals.

Les dades de l'estudi LRE s'han recopilat mitjançant la combinació d'un qüestionari, una entrevista i una recerca documental, i principalment les van fer arribar representants de les autoritats municipals. Inevitablement, per les característiques del qüestionari és impossible capturar tots els detalls; tanmateix, aquestes dades són útils també perquè són indicadors vàlids per a debats i estudis futurs.

S'ha estudiat un total de 64 ciutats. La llista completa de les ciutats i els criteris de selecció s'especifiquen a la part 1 d'aquest llibre. Bàsicament a cada país/regió s'ha escollit una capital, la segona ciutat més important i una ciutat amb presència d'una llengua regional. Les dades sobre estratègies i polítiques lingüístiques en l'àmbit institucional es detallen a la taula 41.

Taula 41. Estratègies i polítiques lingüístiques de les 64 ciutats participants

Dimensions	Practicada àmpliament	Practicada ocasionalment	No practicada
Comptar amb una estratègia institucionalitzada per fomentar el multilingüisme	20	25	19
Serveis multilingües	30	24	10
Pàgina web en altres llengües	27	18	19
Informes municipals anuals en altres llengües	15	10	39
Ús d'intèrprets i traductors	35	24	5
Inclusió de les llengües a les descripcions dels llocs de treball del personal	23	27	13
Formació en idiomes per al personal	18	24	22
Contractació de parlants d'altres llengües	11	30	23
Registre dels coneixements lingüístics del personal	17	9	37

Segons els informes dels investigadors, les ciutats presten serveis en 140 llengües diferents de la llengua nacional, i a la taula 46 es detallen les llengües que s'ofereixen.

La imatge general és que aproximadament a la meitat de les ciutats estudiades l'oferta de serveis multilingües és una pràctica molt generalitzada, mentre que una tercera part de les ciutats apliquen de manera general estratègies institucionalitzades per fomentar el multilingüisme. Només deu de les 64 ciutats estudiades no proporcionen serveis multilingües. Un total de 27 ciutats tenen serveis d'Internet complets en altres llengües, i 18 indiquen que aquesta és una pràctica parcial. L'ús d'intèrprets i traductors és una font important d'informació per als parlants no nadius de les llengües locals. Aquests serveis es presten àmpliament a 35 ciutats i parcialment a 24, i només cinc ciutats indiquen que no tenen cap oferta en aquest sentit. A 23 ciutats, més d'una tercera part del total, és una pràctica habitual incloure els idiomes a les descripcions dels llocs de treball del seu personal, i 27 més indiquen que es tracta d'una pràctica ocasional. Un total de 18 ciutats tenen una bona provisió de cursos de llengua per al personal, i 24 ciutats indiquen que aquesta és una pràctica ocasional. Només a 11 ciutats és una pràctica habitual contractar parlants d'altres llengües. A menys d'una tercera part de les ciutats és habitual mantenir un registre de les competències lingüístiques del personal, mentre que més de la meitat no segueixen aquesta pràctica.

A més de preguntar als representants municipals fins a quin punt es practiquen les polítiques multilingües indicades més amunt, els investigadors de l'estudi LRE també els han preguntat el nombre de llengües per a les quals s'implementen aquestes polítiques. La taula 42 mostra la distribució de les ciutats on s'apliquen tenint en compte aquests dos factors.

Taula 42. Polítiques relatives al multilingüisme i nombre de llengües que s'ofereixen a 64 ciutats participants

Cap política implementada	1 ciutat
Polítiques poc desenvolupades en un nombre molt limitat de llengües	6 ciutats
Polítiques parcialment desenvolupades en poques llengües	21 ciutats
Polítiques desenvolupades en diverses llengües	31 ciutats
Polítiques ben desenvolupades en moltes llengües	3 ciutats
Polítiques molt ben desenvolupades en moltes llengües	2 ciutats

Segons les dades recopilades, les cinc ciutats que ofereixen les polítiques més desenvolupades en més llengües són, per aquest ordre, Viena, Barcelona, Londres, Milà i Cracòvia. Altres ciutats ofereixen alguns serveis en moltes llengües, però n'hi ha d'altres que només ho fan en la llengua nacional o en una varietat limitada de llengües. A la taula 43 els serveis es classifiquen segons el nombre de llengües en què s'ofereixen.

Taula 43. Serveis públics classificats segons el nombre més o menys elevat de llengües disponibles en els canals de comunicació (oral/escrita) de les 64 ciutats estudiades

Comunicació oral	Comunicació escrita
1. Serveis turístics	Serveis turístics
2. Serveis d'immigració i integració	Serveis d'immigració i integració
3. Serveis jurídics	Serveis de transport
4. Serveis sanitaris	Serveis sanitaris
5. Serveis socials	Serveis d'emergències
6. Serveis d'emergències	Serveis socials
7. Serveis educatius	Serveis jurídics
8. Serveis de transport	Serveis educatius
9. Programacions teatrals	Programacions teatrals
10. Debats polítics i processos de presa de decisions	Debats polítics i processos de presa de decisions

Allà on hi ha més disponibilitat és en els serveis relacionats amb el turisme, la immigració i la integració, els serveis jurídics (comunicació oral) i serveis de transports (comunicació escrita). Sovint els serveis sanitaris també s'ofereixen en una varietat de llengües considerable. Els nivells més baixos de serveis multilingües es troben en el sector cultural (teatre) i en els debats polítics i processos de presa de decisions. Els serveis educatius no ocupen una posició tan alta com es podria esperar tenint en compte el gran nombre d'estudiants (i de pares) d'escoles de tot Europa que no s'expressen amb fluïdesa en la llengua oficial del país/regió en què reben l'educació. Les puntuacions més baixes que reben els debats polítics i els processos de presa de decisions poden tenir un efecte negatiu sobre la igualtat d'oportunitats de tots els grups socials –especialment grups minoritaris, nouvinguts i immigrants- a l'hora de participar activament en la ciutadania.

Quant al nombre i la varietat real de llengües que s'ofereixen a cada ciutat, novament caldria recordar que les dades es basen en qüestionaris i en les respostes escrites dels representants municipals. Caldria aprofundir més intensament en l'estudi per determinar si les llengües que diuen que s'ofereixen realment s'ofereixen, i per analitzar la consistència i els nivells de competència lingüística que es registren. Tanmateix, les dades recopilades per a l'estudi LRE són un bon indicador i un punt de partida per continuar investigant.

La distribució de les ciutats segons el nombre de llengües en què hi ha serveis de comunicació oral disponibles es detalla a la taula 44.

Taula 44. Distribució de les ciutats segons el nombre de llengües que s'ofereixen en la comunicació oral en un total de deu serveis públics

Abast dels serveis multilingües orals	Nombre de ciutats
Serveis disponibles només en la llengua nacional	1
Serveis disponibles en una mitjana d'1 o 2 llengües	23
Serveis disponibles en una mitjana de 3 o 4 llengües	23
Serveis disponibles en una mitjana de més de 4 llengües	17

Segons les respostes obtingudes, 17 ciutats ofereixen la majoria dels serveis en més de quatre llengües, mentre que n'hi ha 23 que els ofereixen en tres o quatre llengües. Les deu ciutats en què s'ofereixen més serveis de comunicació oral en més llengües són, per aquest ordre, Londres, Aberdeen, Glasgow, Madrid, València, Zuric, Milà, Belfast, Barcelona i Lugano.

Respecte de la comunicació escrita, la distribució dels serveis d'acord amb el mateix sistema es detalla a la taula 45.

Taula 45. Distribució de les ciutats segons el nombre de llengües que s'ofereixen en la comunicació escrita en un total de deu serveis públics

Abast dels serveis multilingües escrits	Nombre de ciutats
Serveis disponibles només en la llengua nacional	1
Serveis disponibles en una mitjanad'una o dues llengües	30
Serveis disponibles en una mitjana de tres o quatre llengües	27
Serveis disponibles en una mitjana de més de quatre llengües	6

En el cas de la comunicació escrita hi ha menys ciutats a les categories superiors, la qual cosa suggereix que es dona menys importància a la disponibilitat de documents en diverses llengües que a la disponibilitat d'una interpretació i mediació oral immediates. Un total de 40 ciutats van indicar que oferien serveis de comunicació oral en més de tres llengües, mentre que només 33 ofereixen aquests serveis per escrit. Segons les dades obtingudes, les deu ciutats que ofereixen més serveis de comunicació escrita en més llengües són, per aquest ordre, Londres, Glasgow, Aberdeen, Belfast, València, Sevilla, Lugano, Zuric, Madrid i Milà.

El que suggereixen aquestes valuosíssimes dades és que les ciutats són ara més sensibles a les necessitats lingüístiques dels ciutadans, com a mínim en els serveis més essencials, però que hi ha marge de maniobra per ampliar la varietat de serveis en què s'ofereixen múltiples llengües. Quant a les llengües realment disponibles a les ciutats, la taula 46 mostra les 20 llengües més esmentades entre totes les polítiques i serveis estudiats.

Taula 46. Espectre multilingüe de les llengües indicades per als serveis i espais públics de 64 ciutats (les 20 amb més puntuació fora del país o regió de referència)

Llengües en els serveis i espais públics	Freqüència
1. Anglès	771
2. Alemany	290
3. Rus	285
4. Francès	255
5. Espanyol	153
6. Xinès	117
7. Àrab	117
8. Italià	98
9. Polonès	69
10. Turc	67
11. Romanès	60
12. Croat	58
13. Portuguès	55
14. Bosnià	37
15. Japonès	36
16. Hongarès	34
17. Urdú	34
18. Albanès	27
19. Serbi	27
20. Persa	21

L'anglès és la llengua que està més disponible, a banda de la llengua nacional, en els serveis orals i escrits de totes les ciutats estudiades, seguit de l'alemany, el rus, el francès i l'espanyol. El xinès i l'àrab també es troben en una posició elevada i els ofereixen un bon nombre de ciutats. Els resultats de les cinc llengües més freqüents en els diaris i els serveis/espais públics en l'àmbit municipal són molt similars. Com en el cas de les llengües dels diaris, podem inferir que hi ha dos tipus de grups destinataris per als serveis de comunicació oral i escrita en els serveis i espais públics: a) serveis en anglès, alemany, rus, francès, espanyol i italià destinats a persones que viatgen, persones de negocis i turistes; i b) serveis en àrab, turc, croat, xinès, etc., destinats a grups immigrants. Ara bé, els motius pels quals una ciutat dona més importància a determinades llengües per sobre d'altres poden ser diversos i, en aquest sentit, caldria aprofundir en l'anàlisi d'aquesta qüestió al costat dels alts càrrecs municipals i els seus equips de comunicació.

2.9. Llengües a les empreses

Les institucions de la UE han fomentat el multilingüisme de manera sistemàtica com a factor decisiu per a la competitivitat d'Europa i la mobilitat i possibilitat de trobar feina de les persones. La Resolució del Consell de la UE (2008) reclamava a les empreses que desenvolupessin capacitats en una extensa varietat de llengües per tal d'ampliar la seva porta d'accés als mercats, i les animava

a tenir més en compte les competències lingüístiques en el desenvolupament de la carrera professional del personal. La Comunicació de la CE del mateix any feia referència a l'estudi ELAN de 2006, que havia conclòs que les competències lingüístiques i interculturals són rellevants per tenir èxit en les exportacions, i advertia que Europa havia perdut un nombre significatiu d'empreses per una manca de competències lingüístiques i interculturals.

El Grup d'Alt Nivell sobre Multilingüisme (2007) també va dedicar una part del seu informe a les empreses; va concloure que, tot i que l'anglès era la llengua principal de les empreses, serien unes altres les llengües que proporcionarien un perfil competitiu a les empreses de la UE. Recomanava que les empreses invertissin en llengües i també que aprofitessin els recursos lingüístics actuals del personal, que desenvolupessin estratègies de gestió lingüística i que establissin associacions entre organismes públics i privats del sector educatiu per assegurar l'aprenentatge de les llengües adequades per a les empreses.

El Fòrum Empresarial sobre Multilingüisme (2008), creat per la CE, va publicar una nova sèrie de recomanacions sobre estratègies lingüístiques en el món empresarial. A les conclusions assenyalava el següent:

Les empreses han de fer un inventari de les competències lingüístiques de què disposen i fer-les servir estratègicament. Haurien de revisar les polítiques de contractació, les estratègies de formació i els principis relatius a la mobilitat. Poden animar el personal a fer servir i desenvolupar les competències que ja han adquirit i oferir formació en llengües d'una manera motivadora i compatible amb les necessitats del lloc de treball. (2008: 13)

Seguint aquestes recomanacions s'ha desenvolupat una enquesta perquè l'estudi LRE explori les estratègies lingüístiques de les empreses amb l'objectiu d'analitzar si prioritzen les competències lingüístiques en el moment de contractar personal i la formació en idiomes dels seus empleats, i també per determinar el nivell de multilingüisme a les empreses i la varietat de llengües utilitzades per comunicar-se amb els clients i en els materials promocionals. Els aspectes estudiats es divideixen en tres categories principals: *estratègies lingüístiques generals de l'empresa, estratègies lingüístiques internes i estratègies lingüístiques externes.*

Els investigadors de l'estudi LRE han recopilat dades d'un total de 484 empreses establertes a ciutats de tots els països/regions estudiats. Com s'explicava a la taula 5 de la part 1, s'han triat quatre sectors empresarials: bancs, hotels, empreses de construcció i supermercats. Amb aquesta selecció la intenció ha estat recopilar dades sobre empreses que, a més de fer negocis amb altres països, també estableixen una relació estreta amb el client. S'ha demanat als encarregats de recopilar les dades que realitzin l'estudi en un mínim de 24 empreses del seu país/regió, distribuint les mostres amb la màxima uniformitat possible entre empreses multinacionals/internacionals (M/I), nacionals (N) i regionals o locals (R/L), i amb la màxima uniformitat possible entre els diferents sectors empresarials. Ha estat complicat assolir aquest propòsit a tots els països/regions. La taula 47 presenta la distribució dels tipus d'empreses estudiades. En general, tot i que el nombre d'hotels participants ha estat relativament elevat en comparació amb els altres sectors, hi ha hagut un bon equilibri entre tots ells.

Taula 47. Distribució de les empreses entre els diferents sectors (N=463)

Hotels	Bancs	Empreses de construcció	Supermercats	Total
140	120	116	108	484

Sota l'encapçalament d'*Estratègies lingüístiques generals de les empreses*, els representants de les empreses han respost preguntes sobre les qüestions següents:

- si l'empresa té una estratègia lingüística explícita;
- si l'empresa dóna importància a les competències lingüístiques a l'hora de contractar;
- si hi ha recursos per a la mobilitat internacional dels empleats per tal que aprenguin idiomes i entrin en contacte amb altres cultures;
- si es fa ús de traductors/intèrprets externs;
- si es mantenen registres de les competències lingüístiques del personal;
- si s'usen xarxes per a la formació en idiomes;
- si es coneixen els programes/finançament de la UE;
- si es fan servir els programes/finançament de la UE.

Els resultats de les 484 empreses estudiades es presenten a la taula 48.

Taula 48. Empreses que informen sobre polítiques i pràctiques sobre multilingüisme a quatre sectors (484 empreses en percentatges)

Política	Practicada àmpliament	Practicada ocasionalment	No practicada
Estratègia lingüística	24	28	48
Competències lingüístiques a l'hora de contractar	55	28	17
Mobilitat	23	27	50
Ús de traductors/intèrprets externs	22	35	43
Registres de les competències lingüístiques del personal	1	29	70
Ús de xarxes per a la formació en idiomes	10	15	75
Ús dels programes/finançament de la UE	5	8	87
Coneixement dels programes/finançament de la UE	0	27	73

Els resultats mostren que una quarta part de les empreses d'aquests sectors tenen una estratègia lingüística, i més de la meitat tenen en compte el coneixement de llengües a l'hora de contractar personal nou. Una quarta part fomenta

regularment la mobilitat del personal destinada a l'aprenentatge d'idiomes i al desenvolupament d'una consciència intercultural. Amb tot, el 70% no mantenen registres de les competències lingüístiques dels empleats, i molt poques aprofiten els programes de la UE destinats a l'aprenentatge de llengües.

Quant a les estratègies *lingüístiques internes*, hem preguntat a les empreses com fomenten les competències lingüístiques a la feina, i quin és el seu plantejament respecte de les llengües utilitzades en els documents i en la comunicació interna. Per tal de determinar la importància relativa de la llengua nacional, l'anglès i les llengües R/M, estrangeres i immigrants en aquestes empreses, els hem demanat que especifiquin quina és la pràctica que adopten per a cada tipus de llengua, i també que especifiquin quines llengües, a banda de la llengua nacional i l'anglès, reben més atenció. S'han cobert les àrees següents:

- associacions amb el sector educatiu per desenvolupar les competències lingüístiques dels empleats;
- programes de recompenses/promoció basats en les competències lingüístiques;
- recursos per a la formació en idiomes;
- ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües en els cursos d'idiomes;
- llengües utilitzades en els documents de feina i les intranets;
- llengües utilitzades en el programari i els programes d'Internet.

Els resultats es presenten a la taula 49 distribuïts segons el tipus de llengua utilitzada.

Taula 49. Percentatge d'empreses que informen sobre bones pràctiques en relació amb el tipus de llengua: LN = llengües nacionals; AE = anglès empresarial; AL = altres llengües (484 empreses, en percentatges)

Criteris	Practicada àmpliament			Practicada ocasionalment			No practicada		
	LN	AE	AL	LN	AE	AL	LN	AE	AL
Associacions amb el sector educatiu	7	10	7	10	17	7	83	73	86
Programes de recompensa/promoció	5	11	5	9	12	6	86	77	89
Recursos per a la formació en idiomes	14	27	12	18	23	12	68	50	76
Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües en els cursos d'idiomes	4	7	3	7	9	6	89	84	91
Llengües utilitzades en els documents de feina i les intranets	96	41	14	3	21	10	1	38	76
Llengües utilitzades en el programari i els programes d'Internet	88	46	11	6	22	5	6	32	84

Com es desprèn de la taula 49, en un 27% de les empreses estudiades hi ha una àmplia provisió de formació en anglès empresarial, mentre que un 14% ofereix suport en la llengua nacional als parlants no nadius i un 12% a altres llengües. Un percentatge relativament baix d'empreses tenen programes de recompensa o promoció, un 11% indica que és una pràctica general només en el cas de l'anglès empresarial i només un 5% ho aplica a la llengua nacional i a altres llengües. El nombre d'empreses que estableixen associacions amb el sector educatiu per desenvolupar les competències lingüístiques del seu personal també sembla modest: una quarta part ho fa sovint o ocasionalment per a l'anglès, un 17% per a la llengua nacional en parlants no nadius, i un 14% per a l'ús d'altres llengües. Un percentatge molt baix de les empreses estudiades fa servir àmpliament el Marc europeu comú de referència per a les llengües per desenvolupar els currículums i avaluar els progressos del personal, la qual cosa posa de manifest que cal incidir en aquesta qüestió.

Quant a les llengües que es fan servir en els documents utilitzats en el lloc de treball i a les intranets corporatives, tal com s'esperava predomina la llengua nacional, tot i que gairebé la meitat de les empreses estudiades indiquen que l'anglès empresarial també s'utilitza extensament. Aproximadament en un 10% de les empreses es fan servir altres llengües àmpliament.

A l'hora de considerar les *estratègies lingüístiques externes* hem preguntat a les empreses quines llengües fan servir per comunicar-se externament en els àmbits següents:

- informes anuals de gestió;
- materials de màrqueting;
- desenvolupament de la marca/identitat corporativa;
- pàgina web de l'empresa.

Els resultats es presenten a la taula 50 segons el tipus de llengua.

Taula 50. Llengües utilitzades per les empreses en les comunicacions externes: LN = llengües nacionals; AE = anglès empresarial; AL = altres llengües (percentatge de 484 empreses)

Tipus de comunicació	Practicada àmpliament			Practicada ocasionalment			No practicada		
	LN	AE	AL	LN	AE	AL	LN	AE	AL
Informe anual de gestió	92	38	11	2	11	5	6	51	84
Materials de màrqueting	95	40	19	2	17	11	3	42	70
Desenvolupament de la marca corporativa	92	48	22	5	24	19	3	28	59
Pàgina web de l'empresa	92	61	30	2	5	5	6	34	65

Aquests resultats revelen que, en els sectors estudiats, poc menys de la meitat de les empreses fan servir àmpliament l'anglès empresarial, a més de la llengua nacional, en les comunicacions externes, i que fins al 30% fan servir altres llengües a les seves pàgines web.

El Fòrum Empresarial sobre Multilingüisme (2008: 13) destaca les estratègies lingüístiques múltiples com una de les condicions bàsiques per tal que les empreses europees assoleixin l'èxit comercial:

S'aconseguirà progressar de debò si les empreses, tant les microempreses com les multinacionals, desenvolupen estratègies lingüístiques creatives i dinàmiques, adaptades a les possibilitats individuals de cada organització.

El nostre estudi LRE ha intentat explorar com s'està fent realitat aquesta ambició formulant a les empreses preguntes sobre les llengües que són prioritàries per a elles i que, per tant, fomenten, més enllà de la llengua nacional i l'anglès. La taula 51 presenta un desglossament de les altres llengües segons la freqüència i el nombre de vegades que les esmenten els enquestats i fa un llistat de les 20 llengües principals.

Taula 51. Espectre multilingüe de les llengües a les quals donen prioritats 484 empreses de quatre sectors (les 20 llengües principals a banda de l'anglès fora del país o la regió de referència)

Llengües a les empreses	Freqüència total	Distribució de les freqüències de les llengües a diferents països (si més de cinc països esmenten una llengua, només es mostren els països amb les 5 freqüències més elevades)
1. Alemany	430	Suïssa, només als cantons de Ginebra i Ticino (57), Espanya* (38), Bòsnia i Hercegovina (33), Hongria/Lituània/els Països Baixos (27)
2. Rus	333	Estònia (94), Ucraïna (78), Lituània (64), Grècia (20), Polònia (15)
3. Francès	322	Suïssa, només als cantons de Zuric i Ticino (71), Espanya* (47), el Regne Unit (41), els Països Baixos (37), Portugal (33)
4. Espanyol	155	Portugal (31), Suïssa (29), el Regne Unit (28), els Països Baixos (18), França (16)
5. Italià	134	Suïssa, només als cantons de Zuric i Ginebra (26), Àustria (24), Bòsnia (16), Espanya* (15), el Regne Unit (15)
6. Finès	66	Estònia (59), Dinamarca (2), Lituània (2), els Països Baixos/Polònia/el Regne Unit (1)
7. Xinès	55	El Regne Unit (34), Grècia (9), Espanya* (4), els Països Baixos (3), Polònia (2)
8. Polonès	47	Els Països Baixos (12), Ucraïna (11), Lituània (7), Àustria (6), el Regne Unit (5)
9. Portuguès	35	Espanya* (13), Suïssa (11), els Països Baixos (3), el Regne Unit (3), Àustria/França (2)
10. Turc	29	Bòsnia i Hercegovina (13), els Països Baixos (6), Suïssa (4), Àustria (3), Romania (2)
11. Àrab	26	El Regne Unit (10), Portugal/Suïssa (4), Grècia (3), Espanya* (2)
12. Croat	26	Àustria (17), Hongria/Itàlia (3), Suïssa (2), Bòsnia i Hercegovina (1)
13. Txec	26	Àustria (16), Hongria (6), Polònia (3), Suïssa (1)
14. Hongarès	23	Àustria (11), Polònia (9), Romania (3)
15. Català	22	Espanya* (18), el Regne Unit (3), Polònia (1)
16. Suec	22	Estònia (12), Dinamarca (4), Lituània/el Regne Unit (2), Polònia/Espanya* (1)
17. Japonès	20	El Regne Unit (7), Polònia (5), Itàlia (3), els Països Baixos (2), Grècia/Suïssa/Ucraïna (1)
18. Letó	20	Estònia/Lituània (9), Dinamarca/el Regne Unit (1)
19. Romanès	19	Àustria (9), Grècia (5), Hongria (3), Bulgària (2)
20. Danès	18	Hongria (6), Lituània (5), Estònia/Polònia (3), el Regne Unit (1)

* Freqüències d'Espanya: només es van tenir en compte les dades de Madrid, Sevilla i València

L'alemany, el rus, el francès i l'espanyol emergeixen com les llengües més utilitzades per les empreses estudiades. A partir de les dades presentades sobre la distribució de les llengües, queda clar que algunes llengües, com l'alemany, el francès i el japonès, són utilitzades per una varietat d'empreses en un ampli espectre de països. D'altra banda, algunes llengües, com el rus i el finès, es fan servir principalment a països veïns. El fet que la majoria de les empreses d'Estònia esmentin el finès fa que ocupi una posició elevada a la llista. El xinès, el turc, l'àrab i el japonès són valorats per algunes empreses europees, tot i que potser es podria esperar que hi donessin més prioritat. Caldrà aprofundir en aquest estudi per obtenir millors perspectives sobre les motivacions de les empreses a l'hora de triar les llengües de comunicació, dades que s'hauran de comparar amb els resultats d'estudis similars i amb els realitzats en altres sectors per definir quins patrons emergeixen.

2.10. Perspectives transversals dels perfils multilingües obtinguts més enllà de l'àmbit educatiu

Amb la finalitat d'obtenir un resum comparatiu de la distribució de les diferents llengües entre diferents dominis lingüístics més enllà de l'àmbit educatiu, a la taula 52 presentem les 20 llengües més esmentades, diferents de les llengües nacionals, en els dominis lingüístics de la premsa, els serveis i espais públics i les empreses.

En general, l'anglès, el francès, l'alemany i el rus són les llengües més àmpliament utilitzades en el context europeu ("les cinc grans"). L'anglès ocupa la posició més elevada, i altres llengües el segueixen a (molt) llarga distància. A la majoria de quioscos i estacions de trens de les ciutats més importants hi ha diaris en anglès.

Quant als serveis públics, l'anglès torna a ser, de lluny, la llengua més utilitzada. A la taula de dades transversals podem veure que hi ha tres grups de llengües que es fan servir a diferents dominis i per a serveis diferents: les llengües que s'utilitzen com a llengua franca com l'anglès, el francès, l'alemany i el rus; les llengües que normalment es troben a determinades regions com l'albanès, el català i l'eslovè; i les llengües utilitzades per grups immigrants importants, com l'àrab i el turc. Dues de les tres llengües R/M que més suport reben per part dels països/regions, és a dir, el romaní (amb suport a sis països) i l'eslovac (amb suport a cinc països), no apareixen a cap dels tres dominis.

Taula 52. Distribució de les llengües en els diaris, els serveis/espais públics i les empreses fora del país o la regió de referència (les vint més esmentades)

Llengües en la premsa	Freqüència	Llengües en els serveis i espais públics	Freqüència	Llengües a les empreses (diferents de l'anglès)	Freqüència
Anglès	408	Anglès	771	Alemanys	430
Alemanys	270	Alemanys	290	Rus	333
Francès	181	Rus	285	Francès	322
Rus	162	Francès	255	Espanyol	155
Italià	127	Espanyol	153	Italià	134
Àrab	77	Xinès	117	Finès	66
Turc	54	Àrab	117	Xinès	55
Espanyol	51	Italià	98	Polonès	47
Neerlandès	46	Polonès	69	Portuguès	35
Albanès	40	Turc	67	Turc	29
Serbi	36	Romanès	60	Àrab	26
Xinès	27	Croat	58	Croat	26
Croat	23	Portuguès	55	Txec	26
Búlgar	12	Bosnià	37	Hongarès	23
Japonès	11	Japonès	36	Català	22
Polonès	10	Hongarès	34	Suec	22
Grec	8	Urdú	34	Japonès	20
Bosnià	7	Albanès	27	Letó	20
Hongarès	7	Serbi	27	Romanès	19
Suec	6	Persa	21	Danès	18

Referències de les parts 1 i 2

- Assemblea Parlamentària (1998). Recommendation on Linguistic Diversification. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Assemblea Parlamentària (2001). Recommendation on the European Year of Languages. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Assemblea Parlamentària (2003). Recommendation on the Protection of Sign Languages in the Member States of the Council of Europe. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Assemblea Parlamentària (2006). Recommendation on the Place of the Mother Tongue in School Education. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Assemblea Parlamentària (2008). Recommendation on the Integration of Adult Migrants and Education. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Baetens Beardsmore, H. (2008). Language promotion by European supra-national institutions. A: O. GARCÍA (ed.), *Bilingual Education: Multilingual and Multicultural Children and Youths in 21st Century Schools*. Nova York: Blackwell.
- Ball, J. (2011). *Enhancing Learning of Children from Diverse Language Backgrounds: Mother tongue-based Bilingual or Multilingual Education in the Early Years*. París: UNESCO.
- Beacco, J.C.; Byram, M. (2007). *From Linguistic Diversity to Plurilingual Education. Guide for the development of language education policies in Europe*. Estrasburg: Divisió de Política Lingüística. Consell d'Europa.
- Beacco, J.C. et al. (2010). *Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education*. Estrasburg: Divisió de Política Lingüística. Consell d'Europa.
- Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (ECRML) (1992). Estrasburg: Consell d'Europa.
- CILT (2006). *ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise*. Londres: CILT: The National Centre for Languages.
- Comissió Europea (1995). *Whitebook. Teaching and Learning: Towards a Cognitive Society*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comissió Europea (1995). *Whitepaper on Education and Training – Teaching and Learning – Towards the Learning Society. Com (95) 590 final, 29 de novembre de 1995*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comissió Europea (2001). *Europeans and Languages. Special Eurobarometer Report 54*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comissió Europea (2006). *Europeans and their Languages. Special Eurobarometer Report 243*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comissió Europea (2008). Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, el Consell, el Comitè Econòmic i Social Europeu, i el Comitè de les Regions. *Multilingualism: An Asset for Europe and A Shared Commitment*. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Comissió Europea (2010). Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, el Consell, el Comitè Econòmic i Social Europeu, i el Comitè de les Regions. *A New Impetus for European Cooperation in Vocational Education and Training to Support the Europe 2020 Strategy*. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Comissió Europea (2012). *Europeans and their Languages. Special Eurobarometer Report 386*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comissió Europea (2012). *First European Survey on Language Competences. Final Report and Executive Summary*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Comitè de Ministres (1998). Recommendation to Member States concerning Modern Languages. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Comitè de Ministres (2008). Recommendations to Member States on the Use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the Promotion of Plurilingualism. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Consell d'Europa (1954). Conveni Cultural Europeu. Estrasburg: Consell d'Europa.
- Consell d'Europa (2001). *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Consell de la Unió Europea (2002a). Resolució sobre Diversitat Lingüística i Aprenentatge de Llengües. Brussel·les: Comissió Europea.
- Consell de la Unió Europea (2002b). Conclusions de la Presidència del Consell Europeu de Barcelona, 15-16 de març de 2002. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Consell de la Unió Europea (2008). Resolució del Consell sobre una Estratègia Europea per al Multilingüisme. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Consell de la Unió Europea (2011). Conclusions del Consell sobre Competències Lingüístiques per millorar la Mobilitat. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Cullen, J., et al. (2008). *Multilingualism: Between Policy Objectives and Implementation*. Brussel·les: Parlament Europeu.
- Document de Treball dels Serveis de la Comissió (2008). *Inventory of Community Actions in the Field of Multilingualism*. Document d'acompanyament de la Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, el Consell, el Comitè Econòmic i Social Europeu i el Comitè de les Regions. Brussel·les: Comunitats Europees.

- Document de Treball dels Serveis de la Comissió (2011a). *An inventory of Community Actions in the Field of Multilingualism - 2011 update*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Document de Treball dels Serveis de la Comissió (2011b). *Report on the Implementation of the Council Resolution of 21 November 2008 on a European Strategy for Multilingualism*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Document de Treball dels Serveis de la Comissió (2011c). *Language Learning at Pre-Primary School Level: Making it Efficient and Sustainable. A Policy Handbook*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Eurydice (2009). *Integrating Immigrant Children into Schools in Europe*. Brussel·les: Eurydice/Comissió Europea.
- Eurydice/EuroStat (2008). *Key Data on Teaching Languages at School in Europe*. Brussel·les/Luxemburg: Eurydice/EuroStat.
- Eurydice/EuroStat (2009). *Key Data on Education in Europe*. Brussel·les: Eurydice/Eurostat.
- Extra, G. (2010). Mapping linguistic diversity in multicultural contexts: Demolinguistic perspectives. A: J. Fishman i O. Garcia (ed.), *Handbook of Language and Ethnic Identity, segona edició*. Oxford: Oxford University Press, 107-122.
- Extra, G. Gorter, D. (ed.) (2008). *Multilingual Europe: Facts and Policies*. Berlín/Nova York: Mouton de Gruyter.
- Extra, G.; Yağmur, K. (ed.) (2004). *Urban Multilingualism in Europe: Immigrant Minority Languages at Home and School*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Extra, G.; Yağmur, K. (2011). *Report on the Pilot Studies in Poland and Spain*. Berlín/Brussel·les: British Council.
- Fishman, J.; Garcia, O. (eds.) (2010). *Handbook of Language and Ethnic Identity. Disciplinary and Regional Perspectives*. Oxford/ Nova York: Oxford University Press.
- Fòrum Empresarial sobre Multilingüisme (2008). *Languages Mean Business. Companies Work Better with Languages*. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Grin, F. (2003). *Language Policy Evaluation and the European Charter for Regional or Minority Languages*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Grup d'Alt Nivell sobre Multilingüisme (HLGM) (2007). *Final report*. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Grup d'Intel·lectuals per al Diàleg Intercultural (2008). *A Rewarding Challenge. How the Multiplicity of Languages Could Strengthen Europe*. Brussel·les: Comunitats Europees.
- Heller, M. (2007). Bilingualism as ideology and practice. A: M. Heller (ed.), *Bilingualism: A Social Approach*. Basingstoke: Palgrave, 1-24.
- Llibre verd de la Comissió Europea (2008). *Migration and Mobility: Challenges and Opportunities for EU Education Systems*. Brussel·les: Comissió Europea.
- McPake, J.; Tinsley, T. (coord.) (2007). *Valuing All Languages in Europe*. Graz: ECML.
- Media Consulting Group (2007). *Study on dubbing and subtitling needs and practices in the European audiovisual industry*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Media Consulting Group (2011). *Study on the Use of Subtitling. The Potential of Subtitling to Encourage Language Learning and Improve the Mastery of Foreign Languages*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Nic Craith, M. (2003). Facilitating or generating linguistic diversity. The European Charter for Regional or Minority Languages. A: Hogan-Brun, G.; Wolff, S. (ed.), *Minority Languages in Europe. Frameworks, Status, Prospects*, 56-72. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- OMC Group Languages for Jobs (2011). *Providing Multilingual Communication Skills for the Labour Market*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Parlament Europeu (2003). *EP Resolution with Recommendations to the Commission on European Regional and Lesser-used Languages in the Context of Enlargement and Cultural Diversity*. Brussel·les: Parlament Europeu.
- Parlament Europeu (2009). *EP Resolution on Multilingualism: An Asset for Europe and a Shared Commitment*. Brussel·les: Parlament Europeu.
- Plataforma de la Societat Civil sobre Multilingüisme (2009). www.euroclio.eu/new/index.php/partners-mainmenu-530/european-citizenship/1207-eu-civil-society-platform-on-multilingualism
- Plataforma Empresarial sobre Multilingüisme (2011). *Report on the period September 2009 – June 2011*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Portafoli Europeu es Llengües (PEL). Estrasburg: Consell d'Europa.
- Poulain, M. (2008). European migration statistics: definitions, data and challenges. A: Barni, M.; Extra, G. (ed.), *Mapping Linguistic Diversity in Multicultural Contexts*. Berlín/Nova York: Mouton de Gruyter, 43-66.
- Projecte PIMLICO (2011). *Report on Language Management Strategies and Best Practice in European SMEs*. Brussel·les: Comissió Europea.
- Reynolds, C. (2008). *Sheffield's Language Education Policies*. City Report. Estrasburg/Sheffield: Consell d'Europa/Ajuntament de Sheffield.
- Schermer, T. (2011). Language Politics. A: WOLFF, B.; Steinbach, M. i Pfau, R. (ed.), *Handbook of Sign Linguistics* (pendent de publicació).
- Strubell, M., et al. (2007). *The diversity of language teaching in the European Union*. Final report to the European Commission, Directorate General for Education and Culture. Brussel·les: Comunitats Europees.
- UNESCO (2003). *Recommendation Concerning the Promotion and Use of Multilingualism and Universal Access to Cyberspace*. París: UNESCO.

Glossari

Les definicions relatives als nivells i tipus d'educació tenen l'origen en la Classificació Internacional Normalitzada de l'Educació. Aquesta classificació s'utilitza de manera generalitzada en una àmplia varietat de documents d'Eurydice que contenen dades clau sobre l'educació a Europa.

Cicle inicial de l'educació secundària

Educació que continua els programes bàsics del nivell de primària, tot i que l'ensenyament normalment està més enfocat cap a assignatures específiques. Normalment el final d'aquest nivell coincideix amb el final de l'educació obligatòria. En el context dels països LRE participants, els cicles inicial i/o superior de l'educació secundària poden fer referència a diferències relatives a l'edat i/o diferències relatives al tipus d'escolarització.

Cicle superior de l'educació secundària

Nivell que normalment comença al final de l'ensenyament obligatori. Normalment es comença als 15 o 16 anys. Habitualment es necessiten determinades qualificacions d'accés (final de l'ensenyament obligatori) i hi ha altres requisits mínims d'accés. Sovint l'ensenyament està més orientat als continguts de les assignatures que en el cicle inicial. La durada habitual del cicle superior de l'educació secundària varia entre dos i cinc anys. En el context dels països participants en el projecte LRE, el cicle inicial i/o superior de l'educació secundària pot fer referència a diferències relatives a l'edat i/o diferències relatives al tipus d'escolarització.

Currículum

Programa educatiu global d'un tipus d'escola, que especifica les assignatures que s'ensenyen cada any, les hores a la setmana i el total de setmanes, i el contingut i el nivell d'assoliment exigint per completar l'assignatura amb èxit per a cada curs.

Educació infantil

Fase inicial de l'ensenyament reglat. Es basa en una escola o centre i es dirigeix als infants a partir dels tres anys.

Educació primària

Nivell que comença entre els quatre i els set anys. És obligatori a tots els països/regions i normalment dura entre cinc i sis anys.

Ensenyament en/de la llengua X

Si es formula així, no es fa cap distinció entre ensenyament en la llengua, és a dir, fer-la servir com a mitjà d'ensenyament, i ensenyament de la llengua, és a dir, ensenyar-la com a assignatura del currículum de l'escola.

Ensenyament universitari general públic

Ensenyament a les universitats públiques (no privades), excepte les que són exclusivament tècniques o mèdiques.

Formació del professorat abans de començar a treballar

Curs/Programa de formació dels estudiants de Magisteri (és a dir, que té lloc abans que la persona comenci a treballar).

Formació del professorat durant la feina

Cursos d'actualització per a professors (que ja estan treballant activament) sobre els últims desenvolupaments en l'àmbit de l'ensenyament i/o l'àmbit pedagògic/educatiu.

Formació professional (FP)

En els països europeus, formació que cobreix diversos sistemes nacionals, arrelats en els seus entorns econòmics i socials específics. L'FP pot formar part de l'educació secundària o terciària, o pot formar part de diferents tipus d'ensenyament professional per a adults. Normalment inclou una àmplia varietat de proveïdors de programes de formació professional dins d'uns marcs relativament regulats. En el nostre projecte, l'FP no inclou l'ensenyament universitari, que queda cobert en el domini 5B.

Formació professional pública (FPP)

És la formació professional finançada amb fons públics, és a dir, no privada.

Immigrants

En els documents d'Eurydice i a les estadístiques d'EuroStat, grups de població nascuts a l'estranger i/o grups de població no nacionals del país en què resideixen. En el nostre projecte LRE els immigrants poden ser nascuts a l'estranger o no, i poden ser o no ser no-nacionals del país de residència, en funció d'una àmplia varietat de requisits específics que cada país imposa per aconseguir la nacionalitat.

Infants immigrants

Infants que van a l'escola en un país que no és el seu país d'origen o el país d'origen dels seus pares o avis. Aquests termes de referència abasten diverses situacions jurídicament diferenciades, que inclouen refugiats, persones que demanen asil polític, fills de treballadors immigrants, fills de ciutadans de tercers països amb molts anys de residència, fills de treballadors de tercers països que no són residents a llarg termini, infants sense residència habitual i infants d'origen immigrant que no necessàriament es beneficien de les disposicions legals relacionades específicament amb l'educació.

Llengua materna

Normalment es tracta de la llengua que primer s'aprèn i que encara s'entén. La pregunta tradicional sobre la llengua materna en els estudis de població europeus a gran escala (inclosos els censos) s'està substituint gradualment per una pregunta sobre la llengua que es fa servir a casa, perquè aquest últim concepte és més transparent per als informants que els conceptes de *llengua materna* o *llengua nadiua*.

Llengua o llengües nacionals

Llengua o llengües oficials d'un estat nació.

Llengües de signes

Llengües en una modalitat visual-manual amb la seva pròpia gramàtica i lèxic. Són les llengües naturals de les persones que han nascut sordes. Les llengües de signes no deriven de les llengües parlades i no són internacionals ni universals. Hi ha centenars de llengües de signes diferents a tot el món.

Llengües estrangeres

Llengües que no s'aprenen o no es parlen a casa però que s'aprenen i s'ensenyen a l'escola o es fan servir com a llengües de comunicació més àmplia en sectors no educatius.

Llengües immigrants

Llengües parlades pels immigrants i els seus descendents en el país de residència, i que provenen d'una àmplia varietat de països d'origen.

Llengües regionals o minoritàries

Llengües usades tradicionalment en un territori d'un estat per naturals d'aquest estat que constitueixen un grup numèricament inferior a la resta de la població. Són diferents de la llengua o de les llengües oficials d'aquest estat (definició basada en la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, Consell d'Europa 1992). Com a norma general, són llengües de poblacions que tenen les seves arrels ètniques en les àrees implicades o que s'han establert en aquestes regions i hi han viscut des de fa diverses generacions. Les llengües regionals/minoritàries poden tenir l'estatus de llengua oficial, però per definició aquest estatus està limitat a l'àrea en què es parlen.

Multilingüisme

Presència en una àrea geogràfica, gran o petita, de més d'una varietat lingüística, és a dir, manera de parlar d'un grup social, tant si està reconeguda formalment com a idioma com si no ho està.

Plurilingüisme

Repertori de varietats de llengües que moltes persones fan servir; inclou la varietat lingüística anomenada *llengua materna* o *primera llengua* i qualsevol altra llengua o varietat.

Romani/Sinte

A tots els països del nostre projecte LRE es consideren llengües regionals/minoritàries, no llengües no territorials.

PART 3: PERFILS NACIONALS I REGIONALS

Introducció

Guus Extra, Martin Hope i Kutlay Yağmur

La part 3 d'aquesta publicació inclou vint-i-cinc perfils nacionals i regionals distribuïts en dinou capítols. Es proporcionen perfils nacionals per a quinze països: tretze països de la Unió Europea (UE) més Bòsnia i Hercegovina i Ucraïna. Es proporcionen perfils regionals per a quatre països de la UE (Països Baixos, Espanya, el Regne Unit i Alemanya). Cadascun dels perfils presenta dades qualitatives i quantitatives i conté informació sobre el context nacional/regional dels vuit dominis lingüístics als quals es fa referència a les parts 1 i 2 d'aquesta publicació, dels resultats globals principals i de les iniciatives i/o programes pilot prometedors. Les opcions a les quals es fa referència a cadascun dels vuit dominis lingüístics seleccionats s'han introduït a la part 2 de l'estudi. El format dels perfils s'il·lustra i s'explica a les pàgines següents d'aquesta introducció.

1. Àustria
2. Bòsnia i Hercegovina
3. Bulgària
4. Dinamarca
5. Estònia
6. França
7. Alemanya
8. Grècia
9. Hongria
10. Itàlia
11. Lituània
12. Països Baixos
  - 12.1 Països Baixos en general
  - 12.2 Frísia
13. Polònia
14. Portugal
15. Romaniaa
16. Espanya
  - 16.1 Madrid, València, Sevilla
  - 16.2 Catalunya
  - 16.3 País Basc
17. Suïssa
18. Ucraïna
19. Regne Unit
  - 19.1 Anglaterra
  - 19.2 Gal·les
  - 19.3 Escòcia
  - 19.4 Irlanda del Nord

Format dels perfils nacionals/regionals

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

La finalitat de les orientacions següents és ajudar els lectors a interpretar els perfils nacionals/regionals. Els perfils són una combinació de resultats de les enquestes, que es presenten a les taules, i un comentari sobre els resultats redactat per l'investigador del país o la regió corresponent. Les opcions presentades a cada taula reflecteixen les preguntes que s'han fet en el qüestionari LRE.

Cada perfil es divideix en les seccions següents:

Context nacional/regional

En aquesta secció es descriu el context nacional/regional. Es proporciona informació sobre les llengües presents des d'una perspectiva social, històrica, demogràfica i legal.

Domini 1: llengües en els documents i bases de dades oficials

Aquesta secció presenta informació en un format estandarditzat sobre la legislació lingüística i els documents sobre les polítiques dirigides a les llengües nacionals, estrangeres, R/M

i immigrants. També descriu els mecanismes de recollida de dades sobre les llengües utilitzats a cada país/regió.

Domini 2: llengües a l'educació infantil

En aquesta secció es presenta informació sobre l'ensenyament de llengües R/M, estrangeres i immigrants a l'educació infantil, i també el suport addicional que s'ofereix per a la llengua nacional. Per a cada tipus de llengua es presenta informació sobre grups destinataris, durada de l'ensenyament de les llengües, requisits sobre la mida dels grups, nombre de dies a la setmana en què hi ha cursos disponibles, formació abans de començar a treballar i un cop s'està treballant, i origen del finançament. Les respostes possibles per a cada pregunta s'indiquen a la taula següent, i es va demanar als investigadors de cada país que triessin la resposta que representés la pràctica habitual en el seu país/regió. La primera opció és la que es considera més alineada amb les pràctiques europees desitjades.

Llengües a l'educació infantil

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre es treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots / només parlants nadius / cap suport	≥2 anys / 1 any / <1 any	cap / 5-10 / >10	>1 dia / 0,5-1 dia / <0,5 dia	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	total/parcial/cap
LE	tots / restringits / cap suport	≥2 anys / 1 any / <1 any	cap / 5-10 / >10	>1 dia / 0,5-1 dia / <0,5 dia	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	total/parcial/cap
LI	tots / només parlants nadius / cap suport	≥2 anys / 1 any / <1 any	cap / 5-10 / >10	>1 dia / 0,5-1 dia / <0,5 dia	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	total/parcial/cap
Suport addicional a l'LN	tots / només infants immigrants / cap suport	≥2 anys / 1 any / <1 any	cap / 5-10 / >10	>1 dia / 0,5-1 dia / <0,5 dia	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	total/parcial/cap

Domini 3: llengües a l'educació primària

En aquesta secció es presenta informació sobre les llengües a l'educació primària. La informació es divideix en dues seccions: *organització* de l'ensenyament de llengües i *ensenyament real* de les llengües. Quant a l'organització, es presenta informació sobre l'ensenyament de llengües per als quatre tipus de llengües: llengua nacional, llengües R/M, llengües immigrants i llengües estrangeres. A l'àrea del suport a la llengua nacional, hi ha informació sobre el currículum, el grau de suport als nouvinguts, si hi ha proves de diagnòstic disponibles en el moment de la inscripció i finalment si hi ha un seguiment de

l'evolució de les competències lingüístiques dels alumnes mitjançant instruments estandarditzats. L'ensenyament de llengües R/M, llengües immigrants i llengües estrangeres s'avalua en termes del tipus de grups destinataris, característiques del currículum, si les llengües s'utilitzen com a mitjà d'ensenyament, l'inici de l'ensenyament de llengües, el lloc que ocupen en el currículum, si hi ha requisits sobre la mida dels grups, si hi ha un seguiment de les competències lingüístiques amb instruments estandarditzats, si hi ha nivells d'assoliment determinats, i finalment el tipus de finançament disponible.

Organització

	Currículum	Suport addicional als nouvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a la LN	coherent i explícit / general / sense directrius	abans de l'ensenyament general / durant l'ensenyament general / cap	tothom / només als immigrants / ningú	nacional estandarditzat / basat en l'escola / cap

	Grups destinataris	Currículum	Aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE)	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots / només parlants nadius / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	des del primer any / des del cicle mitjà / només en el cicle superior	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandarditzat / basat en l'escola / cap	normes nacionals o regionals / normes escolars / no especificat	total/ parcial/ cap
LE	tots / restringits / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	des del primer any / des del cicle mitjà / només en el cicle superior	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandarditzat / basat en l'escola / cap	vinculat al Marc europeu comú / normes nacionals o escolars / no especificat	total/ parcial/ cap
LI	tots / només parlants nadius / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	des del primer any / des del cicle mitjà / només en el cicle superior	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandarditzat / basat en l'escola / cap	normes nacionals o regionals / normes escolars / no especificat	total/ parcial/ cap

Ensenyament

En qualsevol sistema educatiu els mestres són els actors principals que permeten aconseguir els objectius. Els lectors poden trobar informació sobre les característics dels professors de llengua i les seves qualificacions formals en quatre tipus de llengües a les escoles de primària: llengües R/M, llengües

estrangeres, llengües immigrants i suport addicional per a la llengua nacional. Per a cada tipus de llengua, s'avalua els professors en termes de les seves qualificacions formals, si reben formació abans de començar a treballar i quan ja estan treballant, i si els professors tenen programes de mobilitat estructurats.

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
LRM	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	no aplicable
LE	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	incorporada a la formació / suport financer informal / cap
LI	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	no aplicable
Suport a l'LN	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	no aplicable

Domini 4: llengües a l'educació secundària

De manera similar a l'educació primària, es presenta informació als lectors en relació amb dues dimensions principals: *organització* de l'ensenyament de llengües i *ensenyament* real de les llengües. En relació amb l'organització, es presenta informació sobre els quatre tipus principals de llengües a l'educació: suport addicional en la llengua nacional per als nous nadius, a més de característiques del currículum, tipus de suport addicional als nous nadius, si hi ha proves de diagnòstic disponibles en el moment de la inscripció i finalment si es fa un seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques dels

alumnes mitjançant instruments estandarditzats. L'ensenyament de llengües R/M, llengües immigrants i llengües estrangeres s'avalua en termes de les característiques del currículum, si les llengües s'utilitzen com a mitjà d'ensenyament, el tipus de grups destinataris, l'inici i les hores d'ensenyament de llengües, el lloc que ocupen en el currículum, si hi ha requisits sobre la mida dels grups, si hi ha un seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques amb instruments estandarditzats, si hi ha nivells d'assoliment determinats, i finalment el tipus de finançament disponible per a l'ensenyament de llengües.

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit / general / sense directrius	abans de l'ensenyament general / durant l'ensenyament general / cap	tothom / només als immigrants / ningú	nacional estandarditzat / basat en l'escola / cap

	Grups destinataris	Curriculum	Aprentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE)	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots / només parlants nadius / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandaritzat / basat en l'escola / cap	normes nacionals o regionals / normes escolars / no especificat	total/ parcial/ cap
LE	tots / restringits / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandaritzat / basat en l'escola / cap	vinculat al Marc europeu comú / normes nacionals o escolars / no especificat	total/ parcial/ cap
LI	tots / només parlants nadius / cap suport	coherent i explícit / general / sense directrius	generalitzat / localitzat / cap	en horari escolar / parcialment en horari escolar / fora de l'horari escolar	cap / 5-10 / >10	nacional estandaritzat / basat en l'escola / cap	normes nacionals o regionals / normes escolars / sense normes	total/ parcial/ cap

Ensenyament

De manera similar al subdomini de l'ensenyament a primària, els lectors poden trobar informació sobre les característiques dels professors de llengua i les seves qualificacions formals en quatre tipus de llengües a les escoles de primària: llengües R/M, llengües estrangeres, llengües immigrants i suport

adicional per a la llengua nacional. Per a cada tipus de llengua, s'avalua els professors en termes de les seves qualificacions formals, si reben formació abans de començar a treballar i quan ja estan treballant, i si els professors tenen programes de mobilitat estructurats.

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigut	Mobilitat
LRM	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	vinculat al Marc europeu comú / estàndards nacionals o regionals / cap	incorporada a la formació / suport financer informal / cap
LI	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	no aplicable	no aplicable
Suport a l'LN	professors de llengua / professors generals / no qualificats	específica de l'assignatura / general / cap	específica de l'assignatura / general / cap	vinculat al Marc europeu comú / normes nacionals o basades en l'escola / no especificat	no aplicable

Domini 5: llengües a la formació posterior i superior

5a. Educació posterior (a tres institucions de Formació Professional)

Molts països ofereixen Formació Professional (FP). A cadascuna de les ciutats seleccionades es va estudiar la institució d'FP més important per a LRE, i de la mateixa manera que es va fer amb altres tipus d'escoles, es va recopilar informació sobre els quatre tipus principals de llengües en l'educació.

En aquesta publicació, els lectors poden trobar informació sobre l'ensenyament de llengües R/M, llengües estrangeres i llengües immigrants respecte de la varietat de programes lingüístics; les característiques dels currículums; si hi ha nivells d'assoliment determinats, i el tipus de finançament disponible per ensenyar aquests tipus de llengües.

Per motius d'espai, en aquest document no era possible incloure informació sobre el suport addicional a la llengua nacional, però a la pàgina web d'LRE es presenta informació detallada sobre la varietat de programes de suport a la llengua; els tipus de grups destinataris; l'existència d'un currículum coherent i explícit; si una institució d'FP proporciona capacitats relacionades amb la feina i/o la millora general de les competències; fins a quin punt hi ha finançament estatal disponible; si hi ha disponibilitat de fer interinatges a les empreses, i si es fan servir els instruments de la UE.

Per a totes les qüestions, la primera opció és la que es considera més alineada amb les recomanacions i pràctiques europees desitjades.

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes lingüístics	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap
	Institució B	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap
	Institució C	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap
LE	Institució A	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	vinculat al Marc europeu comú / nacional / cap	total/parcial/cap
	Institució B	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	vinculat al Marc europeu comú / nacional / cap	total/parcial/cap
	Institució C	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	vinculat al Marc europeu comú / nacional / cap	total/parcial/cap
LI	Institució A	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap
	Institució B	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap
	Institució C	àmplia varietat / limitada / sense especificacions	coherent i explícit / general / sense directrius	no aplicable	total/parcial/cap

5b. Ensenyament superior (a tres universitats)

A cada país s'han estudiat tres universitats. Per a cada país, els lectors poden trobar informació sobre les llengües d'ensenyament de les universitats; les llengües que es fan servir a les pàgines web de les universitats; quins són els grups destinataris del suport addicional per a la llengua nacional; si hi

ha nivells d'assoliment per a les llengües estrangeres; la inscripció d'estudiants no nacionals; si hi ha programes de mobilitat disponibles per als estudiants de llengües, i finalment l'obligatorietat dels programes de mobilitat per als alumnes que no han triat estudis de llengües.

	Llengua / Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha assolit en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	tots / restringit / cap	vinculat al Marc europeu comú / nacional o basat en la institució / cap	alumnes internacionals i immigrants / només internacionals / només parlants nadius de la llengua nacional	obligatòria / opcional / sense oferta	obligatòria / opcional / sense oferta
Universitat B	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	tots / restringit / cap	vinculat al Marc europeu comú / nacional o basat en la institució / cap	alumnes internacionals i immigrants / només internacionals / només parlants nadius de la llengua nacional	obligatòria / opcional / sense oferta	obligatòria / opcional / sense oferta
Universitat C	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	nacional, estrangera i R/M / nacional i estrangera / només nacional	tots / restringit / cap	vinculat al Marc europeu comú / nacional o basat en la institució / cap	alumnes internacionals i immigrants / només internacionals / només parlants nadius de la llengua nacional	obligatòria / opcional / sense oferta	obligatòria / opcional / sense oferta

Domini 6: Llengües en els mitjans audiovisuals i la premsa

A cadascuna de les ciutats seleccionades es va recopilar informació sobre la varietat de llengües no nacionals a la ràdio i la televisió, sobre la subtitulació respecte del doblatge a les produccions de televisió en llengua no nacional i al cinema, sobre l'oferta de llengües R/M fora de la regió, i sobre la disponibilitat de la llengua de signes a la televisió. La primera opció és la que es considera més alineada amb les recomanacions i pràctiques europees desitjades.

També es va recopilar informació sobre les llengües no nacionals/no regionals en què hi ha diaris disponibles a cadascuna de les ciutats estudiades. Aquesta informació es presenta a la pàgina web d'LRE i a la Part 2 d'aquesta publicació només en l'àmbit europeu.

Ciutats	Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes LRM fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
Ciutat 1	doblades/subtitulades	doblades/subtitulades	sempre/sovint/de vegades/mai	sempre/sovint/de vegades/mai
Ciutat 2	doblades/subtitulades	doblades/subtitulades	sempre/sovint/de vegades/mai	sempre/sovint/de vegades/mai
Ciutat 3	doblades/subtitulades	doblades/subtitulades	sempre/sovint/de vegades/mai	sempre/sovint/de vegades/mai

Domini 7: llengües en els serveis i espais públics

A cadascuna de les ciutats seleccionades es va recopilar informació sobre les estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal i sobre el punt fins al qual els serveis de comunicació oral i escrita són multilingües en una varietat de dominis. Per a les estratègies lingüístiques institucionalitzades, el nombre de llengües per a les quals s'adopten aquestes

estratègies queda reflectit a la taula. Per als serveis de comunicació, la taula mostra una classificació dels serveis més multilingües a cada ciutat estudiada. Es pot trobar informació sobre els perfils lingüístics registrats per a les llengües en els serveis i espais públics a la pàgina web d'LRE.

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal (a tres ciutats)

Nombre de llengües	Serveis municipals	Presència a pàgina web	Informes municipals anuals	Ús d'interprets	Competències lingüístiques a les descripcions de les feines	Pla o programa instaurat per millorar les competències en llengües	Contractació de parlants de llengües	Oferta de formació lingüística als empleats	Registre de les competències lingüístiques dels empleats	Programes de recompenses o promoció per poder-se comunicar adequadament en una altra llengua
>4	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C
3-4	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C
1-2	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C
Només LN	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C	A B C

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants

Domini 8: llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

A cadascuna de les ciutats seleccionades es va recopilar informació d'empreses seleccionades en relació amb les seves estratègies lingüístiques generals i també en relació amb les estratègies lingüístiques internes i externes per a la llengua nacional, l'anglès empresarial i llengües addicionals. A les taules següents presentem el nombre d'empreses que indiquen que es

practica àmpliament una determinada estratègia. A la pàgina web d'LRE, les taules també mostren el nombre d'empreses que indiquen que aquestes estratègies es practiquen ocasionalment o no es practiquen en absolut. Es pot trobar informació sobre els perfils multilingües registrats a les empreses a la pàgina web d'LRE.

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
		Disponibilitat d'una estratègia lingüística	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Registres de les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/finançament de la UE
Practicada àmpliament									

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu	Programes de recompenses/promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengua utilitzada per als documents del lloc de treball/intranet	Llengua utilitzada per al programari, programes web	Llengua utilitzada per als informes anuals / de gestió	Llengua utilitzada per al màrqueting	Llengua utilitzada per al desenvolupament de la marca/ identitat corporativa	Llengua utilitzada per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament										
	Practicada ocasionalment										
AE	Practicada àmpliament										
	Practicada ocasionalment										
Altres	Practicada àmpliament										
	Practicada ocasionalment										

1 ÀUSTRIA

Tanja Nagel, Anke Schad, Barbara Semmler i Michael Wimmer

Context nacional

Segons l'últim cens de 2011, basat en el registre civil, la República d'Àustria té una població de 8,43 milions de persones, i el nombre de persones amb nacionalitat estrangera ha variat entre els anys 2001 i 2011 en més d'una tercera part (+35%), fins a les 957.000. La proporció més gran d'immigrants actualment procedeix de països de la UE, i el nombre de ciutadans alemanys que viuen a Àustria s'ha més que duplicat (+110%), fins als 152.000; mentre que el segon grup d'immigració més important, format per serbis, montenegrins i kosovars, s'ha mantingut estable amb 133.000 persones, el tercer grup més gran, format pels immigrants de Turquia, ha disminuït un 10%, fins als 114.000 (Statistik Austria, 2011).

Les organitzacions de defensa dels drets de les minories critiquen el càlcul dels parlants de llengües minoritàries en els censos oficials (basat en la categoria de llengües col·loquials, Umgangssprachen), argumentant que moltes minories trien l'alemany com a llengua principal "per una pressió real o percebuda", com diu el Comitè Consultiu sobre el Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals del Consell d'Europa en el seu tercer dictamen sobre Àustria. El Comitè Consultiu "anima fermament les autoritats austríaques a garantir que qualsevol cens futur relacionat amb l'ús de la llengua contingui llistes obertes i permeti la possibilitat d'indicar diverses llengües i identitats" (Comitè Consultiu, 2011: 11-12). Per argumentar-ho, els grups minoritaris també declaren els seus propis càlculs estimats de parlants. Per a l'hongarès, per exemple, el cens oficial de 2001 va comptar 25.884 parlants, mentre que els seus propis càlculs són de gairebé el doble (Initiative Minderheiten, sense data).

Àustria és un país amb molta diversitat lingüística, especialment entre els nens i els joves. A Viena hi ha la proporció més elevada d'alumnes que fan servir una llengua que no sigui l'alemany en la vida diària (41,8%), i la més baixa la trobem a Caríntia (8,9%). El grup de joves bilingües o multilingües es caracteritza per l'heterogeneïtat quant al seu historial migratori, la qual cosa influeix també en els perfils lingüístics i educatius de les persones (Biffl i Skrivaneck, 2011: 1).

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional i les llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen austríac que viuen a l'estranger i volen aprendre l'alemany està finançat o cofinançat a set països: Eslovàquia, Eslovènia, Hongria, Itàlia, Polònia, la República Txeca i Sèrbia. Àustria ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, que reconeix les sis llengües R/M següents: croat de Burgenland, croat, txec, hongarès a Burgenland, hongarès a Viena, romaní de Burgenland, eslovac, eslovè a Caríntia i eslovè a Estíria. En l'àmbit educatiu hi ha recursos oficials, amb el suport de la Carta, a regions específiques per a quatre d'aquestes llengües R/M: el croat, l'eslovè, l'hongarès i el romaní de Burgenland.

A Àustria hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals/regionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional, llengües R/M i llengües immigrants basant-se en la llengua que es parla a casa.

El Pla nacional d'acció (PNA) per a la integració del 2011 va ser coordinat pel Ministeri de l'Interior a través d'un procés de diàleg amb experts i grups d'interès. La competència en llengua alemanya es considera la clau per a la integració. Els immigrants que arriben a Àustria han d'aprovar un examen de llengua (nivell A1) abans d'entrar al país. Aquests requisits d'Àustria són similars als d'Alemanya, França, Dinamarca i els Països Baixos (Bundesministerium für Inneres, 2011).

El juny del 2011 el Govern austríac va publicar el seu tercer informe sobre la implementació de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Aquest informe fa referència també a l'esmena de la llei constitucional feta el 2011, que garanteix una solució estable a la tediosa qüestió de l'*Ortstafelstreit* (controvèrsia sobre els senyals bilingües) sobre l'ús de les llengües minoritàries a la topografia i a serveis públics específics de Burgenland i Caríntia (Bundeskanzleramt, 2011: 11).

La recopilació de dades en l'àmbit nacional es basa principalment en la nacionalitat i les llengües col·loquials (*Umgangssprachen*), cosa que ha demostrat ser insuficient per dur a terme una anàlisi sobre les llengües utilitzades per les persones i que ha estat criticada pels investigadors.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	general	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Burgenland-croat, txec, hongarès, italià al Tirol, eslovac, eslovè
------------	--

Des del 2010, l'educació infantil és obligatòria a partir dels cinc anys a tot Àustria. Aquesta mesura es va introduir principalment per assegurar que tots els nens aprenguin l'alemany abans d'entrar a l'escola.

Com es descriu al Perfil de Polítiques Lingüístiques Educatives (PPLE), l'educació de cycle infantil es caracteritza per una fragmentació descentralitzada. Això té conseqüències en la implementació de la diversitat lingüística en termes de quantitat d'oferta (amb diferències entre els diferents *Länder*) i qualitat de l'oferta, especialment en relació amb la qualificació dels professors de llengua (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur; Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung; Österreichisches Sprachen Kompetenz Zentrum, 2008: 82-88).

3 Llengües a l'educació primària

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tothom	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	sense directrius	localitzat	des del primer any	parcialment en horari escolar	>10	basat en l'escola	sense especificar	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	sense especificar	total
LI	només parlants nadius	coherent i explícit	absent	des del primer any	fora de l'horari escolar	>10	basat en l'escola	sense especificar	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant la feina	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal
LI	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Burgenland-croat, txec, hongarès, romaní, eslovac, eslovè
LE	Croat, txec, anglès, francès, hongarès, italià, eslovac, eslovè (una d'aquestes llengües és obligatòria)
LI	Albanès, bosnià/croat/serbi, polonès, rus, turc

A causa del desenvolupament demogràfic, l'expansió de *Muttersprachlicher Unterricht* (ensenyament en llengües immigrants), especialment en el nivell de primària, es considera una prioritat del Govern. Segons la definició del currículum, l'objectiu de *Muttersprachlicher Unterricht* és capacitar el bilingüisme i la igualtat de les llengües de la llar i l'alemany.

L'any escolar 2009-2010, el 29,4% dels alumnes de primària d'Àustria amb una llengua addicional que no fos l'alemany van participar a classes *Muttersprachlicher Unterricht* (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, 2011: 13).

El Departament de Migració i Escoles del Ministeri Federal d'Ensenyament, Cultura i Arts coordina l'oferta. Publica fulls informatius, per exemple sobre el marc legal, dades i estadístiques. A la plataforma www.muttersprachlicher-unterricht.at es pot trobar informació sobre la inscripció per als pares en bosni/croat/serbi, turc i albanès.

Per a l'ensenyament de les llengües immigrants, així com per a altres llengües estrangeres i minoritàries, el repte principal no és només l'expansió sinó també la millora de la qualitat. En tots dos aspectes, el nombre de professors qualificats és un repte clau que exigeix reformes en la formació de professors (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur; Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung; Österreichisches Sprachen Kompetenz Zentrum, 2008: 88–91).

Viena participa en el projecte europeu Ciutats Multilingües, recopilant dades entre els alumnes de l'escola primària per generar coneixements sobre la connexió entre diversitat lingüística i èxit escolar (Brizic, 2011).

4 Llengües a l'educació secundària

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	parcialment en horari escolar	>10	basat en l'escola	sense especificar	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	només parlants nadius	coherent i explícit	localitzat	fora de l'horari escolar	>10	basat en l'escola	normes escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant la feina	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	sense especificar	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	incorporada en l'ensenyament
LI	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Burgenland-croat, txec, hongarès, romaní, eslovac, eslovè
LE	Anglès, francès, italià, espanyol. En les escoles secundàries acadèmiques, dues són obligatòries. En les escoles secundàries generals, una és obligatòria.
LI	Albanès, bosnià/croat/serbi, polonès, rus, turc

A partir de l'escola secundària (ISCED 2), el sistema escolar austríac es diversifica en instituts de formació general (*Hauptschule*) i escoles superiors de secundària. Aquesta interfície és crucial per als processos d'ensenyament de llengües, que es poden veure interromputs o bé poden continuar o millorar.

El curs 2009-2010 Viena va ser l'únic *Bundesland* que proporcionava *Muttersprachlicher Unterricht* (ensenyament en llengües immigrants) a les escoles superiors de secundària i als instituts (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, 2011: 25). La resta de *Bundesländer* només la proporcionaven als instituts de formació general.

Ara bé, el currículum de les escoles superiors de secundària inclou dues llengües estrangeres modernes obligatòries (o una llengua estrangera i llatí), a diferència del currículum de les *Hauptschule*, que només n'inclou una.

El curs 2008-2009 es va introduir la Nova Escola de Secundària (NES) per superar aquesta divisió tradicional. El curs 2015-2016 totes les *Hauptschule* es transformaran en noves escoles de secundària. L'aprenentatge social i la integració, juntament amb un ensenyament més individualitzat i diferenciat, formen part del concepte pedagògic de les NES. Això té l'objectiu específic de fomentar el potencial dels alumnes d'origen immigrant.

L'anglès és la llengua estrangera moderna predominant a les escoles en tots els nivells, i l'estudien gairebé el 99% dels alumnes. Les llengües regionals i minoritàries també es poden oferir com a assignatura a les escoles de secundària. Aquest recurs depèn de la regió: a Burgenland, un 12,9% dels alumnes aprenen croat i un 10,6% dels alumnes de Caríntia aprenen eslovè (dades del curs escolar 2004-2005, Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur; Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung; Österreichisches Sprachen Kompetenz Zentrum, 2008: 149).

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb llengües regionals/minoritàries i immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb llengües regionals/minoritàries)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	generalitzada	general	vinculat al Marc europeu comú	cap
	Institució B	generalitzada	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució C	generalitzada	general	vinculat al Marc europeu comú	parcial
LI	Institució A	generalitzada	general	no aplicable	cap

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	només nacional	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional

A part de la formació professional per a adults i de l'ensenyament universitari, la tradició austríaca de les *Volkshochschulen* (VHS) derivades de diverses iniciatives burgeses i de la classe obrera del segle XIX haurien d'esmentar-se en el context de l'aprenentatge de llengües. Amb un percentatge del 39,4% d'unitats d'ensenyament l'any 2009-2010, les llengües són el camp educatiu més important de les VHS (Verband Österreichischer Volkshochschulen, 2011: 1). Les VHS de Viena actualment ofereixen més de seixanta llengües.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	doblades	de vegades	de vegades

La corporació austríaca de ràdio i televisió, ORF, està obligada per llei a proporcionar serveis als parlants de les llengües regionals i minoritàries reconegudes. A part dels magazins de ràdio i televisió, la plataforma en línia volksgruppen.orf.at proporciona notícies i informació i emissions d'àudio i vídeo en directe en croat, txec, romaní, eslovac, hongarès i eslovè.

FM4 és l'emissora de ràdio de l'ORF destinada a un públic jove. Tot i que és bilingüe, s'hi parla sobretot anglès. Les notícies es llegeixen en anglès i dues vegades al dia en francès. Als locutors i convidats d'FM4 se'ls anima a seguir el "Principi del parlant nadiu" d'FM4 i a parlar en la seva llengua materna.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades (dues ciutats)

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Viena	Vienna Graz	Graz	Vienna Graz	Vienna	Vienna Graz
3-4						
1-2	Graz		Vienna		Graz	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els quatre serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis d'immigració i integració Debats polítics i processos de presa de decisions en l'àmbit municipal Serveis educatius Serveis de transport	Turisme Serveis de transport Programacions teatrals Serveis d'immigració i integració

Tot i que LRE es va centrar en les ciutats més importants en termes de població, Àustria es caracteritza principalment per tenir ciutats petites, també a les regions amb minories lingüístiques reconegudes (*Volksgruppen*). Per tant, l'esmena constitucional esmentada anteriorment, en què el parlament va decidir el 2011 sobre l'ús de les llengües minoritàries (BGBl. I núm. 46/2011) a la topografia i les llengües oficials que s'havien de fer servir en els serveis públics, afecta principalment aquestes ciutats petites.

8 Llengües a les empreses (de vint empreses)

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
		Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament		6	12	5	4	0	0	2	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	4	0	5	1	19	19	19	19	18	18
AE	Practicada àmpliament	7	2	9	2	7	5	9	6	9	12
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	6	0	4	1	2	2	2	3	4	3

L'any 2005, l'Institut de Recerca Educativa per a l'Economia (IBW) va dur a terme una enquesta sobre la necessitat de les llengües estrangeres entre 2.017 empreses austríaques. El 86% va dir que necessitaven llengües estrangeres. En un 45% de les empreses, l'anglès és necessari per a "la majoria" dels empleats. Segons l'enquesta, per als contactes amb socis comercials de l'Europa de l'Est es fa servir l'alemany (Tritscher-Archan, 2008: 172).

Tot i que a Àustria, com a país exportador, les competències lingüístiques tradicionalment s'han considerat una eina per accedir a mercats estrangers, algunes empreses, com bancs i proveïdors de telecomunicacions, també estan responenent a un mercat interior que s'està diversificant amb un màrqueting ètnic, fent servir llengües immigrants a les seves campanyes i serveis.

Resultats globals principals

Àustria es caracteritza per una evolució ambivalent en termes de multilingüisme i plurilingüisme. D'una banda, el programa governamental reconeix la diversitat creixent de la societat austríaca recalcant la importància de l'adquisició de competències lingüístiques principalment a través de l'educació per als nens i els joves, especialment en referència a l'anglès, les llengües dels països veïns i les llengües immigrants (Republik Österreich, 2008: 206).

D'altra banda, el problema principal són els recursos (per exemple, el nombre de professors qualificats), la qual cosa impedeix la implementació de recursos més diversos i complets per a l'ensenyament de llengües i fa difícil formar un procés continu d'ensenyament de llengües.

Tot i que l'alemany es considera la llengua més important per aconseguir una bona integració (també reforçat per les polítiques actuals d'ensenyament i immigració), a poc a poc la societat es va fent conscient dels beneficis de comptar amb competències lingüístiques addicionals, com a mínim quan es consideren "útils", per exemple en el context econòmic d'un comerç i uns negocis específics orientats a l'exportació.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Hi ha molts exemples de bones pràctiques a tots els dominis de Language Rich Europe. Un exemple és un projecte en què EDUCULT està activament implicat:

Sag's multi és un concurs anual de retòrica per a alumnes bilingües organitzat per una associació d'empresaris, la *Verein Wirtschaft für Integration (VWFI)* juntament amb EDUCULT. A partir de setè (12 anys), el alumnes fan discursos en què han de canviar entre l'alemany i la llengua addicional que hagin triat. Des del 2009, aproximadament 700 alumnes han participat en el concurs, i han fet discursos en més de quaranta llengües.

SPIN: *SprachenInnovationsNetzwerk*, una xarxa iniciada per l'*Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum (ÖSZ)*, proporciona una base de dades a www.oesz.at/spin que presenta projectes lingüístics innovadors a un públic ampli interessat.

Referències

Biffli, Gudrun; Skrivaneck, Isabella (2011). *Schule-Migration-Gender Endbericht*. Estudi encarregat pel Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur. Disponible a: http://www.bmukk.gv.at/medienpool/21041/schule_migration_gender_eb.pdf. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Brizic, Katharina (2011). "Multilingual cities" Wien. Disponible a: http://www.oeaw.ac.at/dinamlex/Multilingual-Cities_Wien-2009_Endbericht-V1Stand20111111.pdf. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Bundeskanzleramt Österreich (2011). *3. Bericht der Republik Österreich gemäß Artikel 15 Abs. 1 der Europäischen Charta der Regional- oder Minderheitensprachen*. Disponible a: <http://www.bka.gv.at/DocView.axd?CobId=45599>. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Bundesministerium für Inneres (2011). *Nationaler Aktionsplan für Integration*. Disponible a: <http://www.integrationsfonds.at/nap/bericht/>. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (2011). *Der muttersprachliche Unterricht in Österreich. Statistische Auswertung für das Schuljahr 2009/10*. Disponible a: http://www.bmukk.gv.at/medienpool/3720/nr5_11.pdf. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur und Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung, Österreichisches Sprachen Kompetenz Zentrum (eds.) (2008). *Perfil sobre la Política d'Ensenyament de Llengües. Informe sobre Àustria*. Disponible a: http://www.oesz.at/download/spol/lepp_engl_1.pdf. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Initiative Minderheiten (sense data). *Minderheiten in Österreich/ Volksgruppen*. Disponible a: http://minderheiten.at/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=30. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

Republik Österreich (2008). *Regierungsprogramm 2008-2013*. Disponible a: <http://www.bka.gv.at/DocView.axd?CobId=32965>. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Statistik Austria (2011). *Registrierzählung 2011. Pressemeldung*. Disponible a: http://www.statistik.at/web_de/presse/059977. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

Tritscher-Archan, Sabine (ed.), Institut für Bildungsforschung der Wirtschaft (2008). *Fremdsprachen für die Wirtschaft. Zahlen, Daten, Fakten*.

Verband österreichischer Volkshochschulen (2011). *Statistikbericht 2011*. Disponible a: http://files.adulteducation.at/statistik/berichte/statistik_2011.pdf. Accés realitzat el 7 de desembre de 2011.

2 BÒSNIA I HERZEGOVINA

Jasmin Džindo i Selma Žerić

Context nacional

Bòsnia i Hercegovina és un país multinacional i multilingüe amb tres llengües nacionals oficials: el bosnià, el serbi i el croat (amb alfabet llatí i ciríl·lic). Aquestes llengües provenen del serbocroat, llengua oficial de l'antiga Iugoslàvia. Amb la dissolució de l'antiga Iugoslàvia, Bòsnia i Hercegovina va estandarditzar el serbocroat en la *llengua bosniana*, la *llengua sèrbia* i la *llengua croata*, que s'han establert legalment com a llengües oficials completament iguals a tot el territori de Bòsnia i Hercegovina. Des del punt de vista gramatical, lèxic i fonètic, les diferències entre aquestes llengües són mínimes. Per tant, tota la població de Bòsnia i Hercegovina entén les tres llengües i tothom és lliure de decidir quina llengua vol fer servir en la seva vida diària i professional.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

Els documents sobre política lingüística s'ocupen de les tres llengües nacionals (bosnià, croat i serbi), les llengües estrangeres i les llengües R/M. La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries ha estat firmada pel Govern i ratificada pel Parlament de Bòsnia i Hercegovina. La Carta reconeix les llengües següents: albanès, alemany, eslovac, eslovè, hongarès, italià, jueu (jiddisch i ladí), macedònic, montenegrí, polonès, romanès, rus, turc, txec i ucraïnès. No hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística.

Hi ha un gran nombre de lleis que regulen l'educació infantil, primària, secundària i superior, com la Llei marc sobre educació infantil a Bòsnia i Hercegovina (2007), la Llei sobre l'Agència per a l'Educació Infantil, Primària i Secundària (2007), la Llei marc sobre l'educació primària i secundària a Bòsnia i Hercegovina (2003), la Llei marc sobre formació professional (2008), i la Llei marc sobre educació superior a Bòsnia i Hercegovina (2007).

Hi ha lleis que inclouen articles sobre les llengües nacionals, com la Constitució de Bòsnia i Hercegovina. Es tracta de la llei fonamental d'aquest país i n'estableix l'ordre polític i jurídic. Atès que Bòsnia i Hercegovina està formada per dues entitats (la Federació de Bòsnia i Hercegovina i la República Srpska o República Sèrbia), hi ha dues constitucions més: la Constitució de la Federació de Bòsnia i Hercegovina i la Constitució de la República Srpska. Aquestes constitucions també esmenten les llengües nacionals i els alfabet oficials. A més, hi ha polítiques lingüístiques oficials creades per fomentar l'aprenentatge i l'ensenyament de les llengües nacionals, les llengües estrangeres i les llengües regionals/minoritàries, com el Pla revisat d'acció de Bòsnia i Hercegovina sobre les necessitats educatives dels romanís (publicat pel Ministeri de Drets Humans i Refugiats). La llengua de signes està reconeguda oficialment en

els documents estatals que pertanyen a les polítiques lingüístiques oficials. Aquesta qüestió està legislada per la Llei sobre l'ús de la llengua de signes a Bòsnia i Hercegovina (2009). Les persones sordes tenen el dret legal de fer servir la llengua de signes en diferents procediments de qualsevol institució de Bòsnia i Hercegovina.

A més d'estar administrativament dividida en dues entitats, és a dir, la Federació de Bòsnia i Hercegovina i la República Srpska, Bòsnia i Hercegovina també conté el Districte de Brčko, que no pertany a cap de les dues entitats sinó que forma una unitat administrativa pròpia. La Federació de Bòsnia i Hercegovina, a més, es divideix en deu cantons que es consideren unitats federals dins l'entitat, i que tenen un elevat grau d'autonomia. A causa de la gran complexitat de l'estructura estatal, no hi ha plantejaments coherents relatius a l'educació o les polítiques lingüístiques. Per tant, la situació actual de la llengua oficial és diversa. A part de les diferències entre les entitats, també hi ha divergències dins els mateixos cantons, perquè hi ha un Ministeri d'Ensenyament propi a cada cantó amb les seves pròpies lleis. Amb una base legal tan àmplia, les polítiques lingüístiques no estan del tot harmonitzades, i no és estrany que la majoria de la població d'un determinat cantó (i de l'entitat de la República Srpska) sigui la que determini la llengua oficial de les institucions educatives. Els currículums es basen en una de les tres llengües nacionals, però les tres llengües nacionals estan presents a tots els nivells del sistema educatiu, des de l'educació infantil fins a la superior. Els alumnes decideixen la llengua nacional en què faran classe en començar l'escola primària. Els llibres de text i els currículums s'ajusten segons aquesta decisió. A part de les llengües nacionals, tots els nivells educatius de Bòsnia i Hercegovina ofereixen una àmplia varietat de llengües estrangeres. Tanmateix, aquí la situació tampoc està harmonitzada. Això provoca que s'ofereixin diferents llengües estrangeres a escoles del mateix cantó i també entre cantons diferents. A l'educació infantil, primària i secundària normalment s'ofereixen cinc o sis llengües estrangeres, com l'anglès, l'alemany, el francès, l'italià, el rus o l'àrab, en funció de l'entitat o el cantó en què es troba l'escola; mentre que les institucions d'educació superior de Bòsnia i Hercegovina ofereixen l'anglès, l'alemany, l'italià, el francès, l'espanyol, el turc, l'àrab, el persa, el llatí, el grec, el rus i el txec.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició de suport addicional a la llengua nacional, les llengües regionals/minoritàries i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LE	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	cap	cap	parcial

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LE	Anglès, alemany, francès
----	--------------------------

A tot Bòsnia i Hercegovina s'ensenyen llengües a l'educació infantil amb un plantejament coherent i integrat del currículum lingüístic, i es presta una atenció especial al plurilingüisme de l'aula i al multilingüisme de la societat en general. Les llengües estrangeres que s'ofereixen a l'educació infantil són principalment l'anglès, l'alemany i el francès, mentre que les llengües immigrants no hi estan presents.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nats	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	no especificat	tot
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	general	específica de la llengua	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica a l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	general	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

Altres LN	Bosnià, croat i serbi
LE	Anglès o alemany són obligatoris. Àrab, francès, anglès o italià

Es fa servir un currículum coherent i explícit per ensenyar les llengües nacionals i les estrangeres a tota l'educació primària. Les classes es poden fer només en llengües nacionals, i s'ha d'escollir una llengua estrangera obligatòria entre una selecció de cinc o sis llengües diferents, que inclouen l'anglès, l'alemany, el francès, l'italià, el rus i l'àrab. Algunes són obligatòries i altres opcionals. S'ofereixen com a part del currículum, i el nivell de competència es controla periòdicament fent servir instruments estandarditzats d'acord amb l'edat de l'alumne. A les escoles de primària no s'ensenyen llengües immigrants.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	parcialment en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacional o regionals	tot
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	algun suport financer

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

Altres LN	Bosnià, croat, serbi
LE	Anglès o alemany són obligatoris. Àrab, francès, italià, rus o turc són opcionals.

A l'educació secundària es fa servir una combinació d'ensenyament de llengües estrangeres com a assignatura i ensenyament de totes les assignatures en una llengua estrangera, tot i que aquest últim mètode no es fa servir de manera generalitzada. Hi ha currículums coherents i explícits per ensenyar les llengües nacionals i llengües estrangeres, i el nivell de competència es comprova periòdicament fent servir instruments estandarditzats d'acord amb l'edat dels alumnes. A l'educació secundària hi ha dues llengües estrangeres obligatòries per triar entre un total de sis o set, com l'anglès, l'alemany, el francès, l'italià, el rus, el turc i l'àrab. Algunes són obligatòries i altres opcionals. Les llengües immigrants no s'ensenyen a les escoles de secundària.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en la institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en la institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en la institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

Segons les institucions estudiades per l'LRE, les institucions d'educació superior de Bòsnia i Hercegovina ofereixen una àmplia selecció de programes en llengües nacionals i estrangeres, que van des d'una comunicació bàsica fins a competències lingüístiques avançades. S'han establert currículums coherents i explícits per a l'aprenentatge de les llengües nacionals i estrangers, i els alumnes poden triar entre l'anglès, l'alemany, l'italià, el francès, l'espanyol, el turc, l'àrab, el persa, el llatí, el grec, el rus i el txec.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	sempre o regularment	de vegades

Les llengües nacionals estan més o menys igual representades a tots els mitjans audiovisuals i la premsa escrita, tot i que en l'àmbit local la majoria nacional determina quina és la llengua nacional dominant. No hi ha cap avaluació sistemàtica d'aquestes llengües als mitjans de comunicació. Quant als mitjans audiovisuals d'àmbit estatal, hi ha tres canals principals: la ràdio i televisió estatal (BHRT) i les emissores FTV i RTRS en l'àmbit de les entitats. A la televisió estatal es fan servir els dos alfabet, de manera que un dia un programa de televisió es pot emetre en alfabet llatí i l'endemà en alfabet ciríl·lic.

A part de les llengües nacionals, els diaris també estan disponibles en anglès, alemany, italià i francès.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4						
3-4	Sarajevo Mostar					
1-2	Banja Luka	Sarajevo Mostar Banja Luka	Sarajevo Mostar Banja Luka	Sarajevo Mostar Banja Luka	Sarajevo Mostar Banja Luka	

Serveis de comunicació

Els tres serveis de comunicació oral més importants	Els tres serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis de transport Serveis d'immigració i integració	Turisme Serveis de transport Serveis d'immigració i integració

La comunicació entre les autoritats locals es realitza en les llengües nacionals, i es fa servir una mica l'anglès i l'alemany. La comunicació oral i escrita dels serveis municipals també té lloc en les llengües nacionals, excepte en els serveis de transport, turisme, immigració i integració, en què la comunicació també té lloc en anglès, alemany i francès.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-nou empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	4	26	10	6	0	4	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	0	6	3	0	29	23	29	28	27	29
AE	Practicada àmpliament	0	14	6	2	21	24	11	20	16	25
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	4	3	0	3	1	1	0	5	2

A les empreses analitzades a l'estudi LRE la llengua principal utilitzada per a la comunicació escrita i oral és una de les tres llengües nacionals (en funció del territori), i de manera limitada l'anglès.

Resultats globals principals

D'acord amb la dinàmica que segueix el desenvolupament social i econòmic de Bòsnia i Hercegovina, i amb l'objectiu de convertir-se en membre de la UE, les autoritats estatals i les autoritats de les entitats i els cantons treballen de manera continuada per harmonitzar i millorar l'abast de les polítiques lingüístiques. A partir dels fets esmentats, i tenint en compte que aquest assaig només ofereix una visió molt general de la situació actual, podem concloure que la situació aparentment

complexa del país no representa una barrera comunicativa en la vida diària en general. Naturalment hi ha molt marge de millora, com ara aconseguir l'harmonització de les lleis o sensibilitzar millor la població sobre l'existència de tres llengües oficials i dos alfabetes, que s'haurien d'acceptar i respectar per tot allò que els apropa i per les mínimes diferències que els distingeixen.

3 BULGÀRIA

Gueorgui Jetchev

Context nacional

Els estats medievals búlgars van mantenir tres centres culturals importants amb una forta tradició literària: les escoles literàries de Preslav i Ohrid (durant el Primer Imperi Búlgar, segles viii i xi) i l'escola literària de Tarnovo (Segon Imperi Búlgar, segles xii-xiv). Sota l'imperi otomà, els búlgars van saber resistir les influències culturals procedents de les autoritats de parla turca i dels grecs.

Els búlgars han mantingut opinions consistentment fermes sobre l'ús correcte de la seva llengua i sobre les seves tradicions literàries. El 24 de maig és la festivitat oficial en què se celebra l'obra missionera i literària dels sants Ciril i Metodi, apòstols dels eslaus i sants copatrons d'Europa. També és un dia dedicat a l'alfabet ciríl·lic, la literatura i la cultura creada a Bulgària.

La Constitució de 1991 no fa servir els termes *nacional* o *minories ètniques*. Tanmateix, garanteix els drets principals de les persones que pertanyen a grups ètnics, lingüístics i religiosos. L'article 36 garanteix als membres dels grups ètnics el dret a estudiar i fer servir la seva pròpia llengua, i l'article 54 els dona dret a desenvolupar la seva pròpia cultura d'acord amb la seva autoidentificació ètnica, que està reconeguda i garantida per llei. Tot plegat ha creat un marc legal i polític adequat que garanteix la igualtat de drets de les minories a Bulgària.

El model ètnic búlgar oscil·la entre els principis de la integració, els valors nacionals i europeus comuns, i el respecte per la identitat ètnica i religiosa.

Segons el cens de població de 2011, la llengua búlgara és la llengua materna del 85,2% de la població, el turc ho és del 9,1% i el romaní, del 4,2% de la població. Segons els experts de l'Institut Nacional d'Estadística, les dades del cens mostren una forta correlació entre l'autodeterminació ètnica i lingüística.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen búlgar que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a uns trenta països d'Europa i de la resta del món. Bulgària no ha firmat ni ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. En l'àmbit nacional, però, oficialment s'ofereixen quatre llengües R/M en l'ensenyament nacional o regional: l'armeni, l'hebreu, el romaní i el turc.

A Bulgària hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional, llengües R/M i llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna.

Els currículums oficials en llengua búlgara per als ciutadans búlgars a l'estranger poden trobar-se a la pàgina web del Ministeri d'Ensenyament, Joventut i Ciència (MEJC). Formen part del programa governamental Llengua i Cultura Nacional a l'Estranger.

El Comitè d'Educació, Ciència, Infància, Joventut i Esports i el Comitè de Cultura, Societat Civil i Mitjans de Comunicació de l'Assemblea Nacional són responsables de totes les qüestions relatives a la llengua nacional, i redacten resolucions i fan recomanacions en aquest sentit. A les reunions dels comitès hi poden participar científics i experts. L'Institut de la Llengua Búlgara (IBL) de l'Acadèmia Búlgara de Ciències és un organisme central de coordinació responsable de la política lingüística nacional búlgara (www.ibl.bas.bg/en/index.htm). L'IBL coopera amb els departaments universitaris de llengua i literatura búlgara.

La Constitució de 1991 declara el búlgar com a única llengua oficial (article 3), però també garanteix (article 36) als "ciutadans la llengua materna dels quals no sigui el búlgar" el dret a estudiar i fer servir la seva llengua materna.

Bulgària és un estat part del Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals del 7 de maig de 1999. El Consell Nacional per a la Cooperació en Qüestions Ètniques i d'Integració (www.nccedi.government.bg/), la secretaria del qual forma part de l'administració del govern (el Consell de Ministres), controla la implementació del conveni en l'àmbit nacional.

Els turcs, els romanís i altres minories ara tenen dret a rebre l'ensenyament en la seva llengua materna. La Llei d'estàndards educatius, educació general bàsica i currículum de juliol de 1999, esmenada el 2002, estipula que l'assignatura de "llengua materna" és una assignatura obligatòria en els currículums de l'educació primària i secundària (article 15.3). Les Normes d'implementació de la Llei d'educació pública del 1991, esmenades el 1998, donen una definició del terme *llengua materna* com la llengua amb què l'infant es comunica amb la seva família (article 8.2). El Centre d'Integració Educativa d'Infants i Joves Procedents de Minories (coiduem.mon.bg) es va establir l'any 2005. És l'única institució governamental el nom de la qual conté el terme *minorities* en lloc de "ciutadans la llengua materna dels quals no és el búlgar".

La Llei de la ràdio i la televisió de 1998 conté un article sobre programes en llengües minoritàries:

Article 49. (1) La Ràdio Nacional Búlgara i la Televisió Nacional Búlgara produiran programes nacionals i regionals; emissions a l'estranger, que inclouen emissions per als búlgars que viuen a l'estranger; i emissions destinades a nacionals búlgars la llengua materna dels quals no és el búlgar, i que inclouen la seva pròpia llengua.

L'Associació de Sords de Bulgària va crear l'any 2004 el Centre Nacional de la Llengua de Signes. Cada dia la Televisió Nacional Búlgara ofereix les notícies de les quatre de la tarda amb traducció a la llengua de signes.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LE	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	específic de l'assignatura	específic de l'assignatura	cap
Suport addicional a l'LN	tots	1 any	cap	0,5-1 dia	específic de l'assignatura	específic de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LE	Anglès, francès, alemany, italià, rus, castellà
-----------	---

El Programa nacional per al desenvolupament de l'ensenyament escolar i l'educació infantil (2006-2015) esmenta la necessitat de proporcionar als infants la llengua materna dels quals no sigui el búlgar programes en llengua búlgara adaptats a les seves necessitats especials durant l'educació preescolar, que és obligatòria des del 2003. La Llei nacional d'ensenyament, esmenada el 2002, va introduir un currículum especialitzat en llengua búlgara per a aquests infants.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tothom	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	només parlants nadius	coherent i explícit	cap	des del primer any	parcialment en horari escolar	>10	basat en l'escola	normes escolars	tot
LE	tots	coherent i explícit	cap	des del primer any	en horari escolar	>10	nacional estandaritzat	vinculat al Marc europeu comú	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

R/ML	Armeni, hebreu, romaní, turc
LE	Anglès, francès, alemany, italià, rus o castellà són obligatoris.

Els currículums oficials per a quatre llengües que s'ofereixen com a assignatura de "llengua materna" (turc, armeni, hebreu i romaní) per a l'educació primària i secundària es poden trobar a la pàgina web del MEJC. L'ensenyament de la llengua materna no és obligatori; només és una "assignatura optativa obligatòria", i per tant es pot triar entre una llista d'assignatures alternatives que inclouen l'anglès, l'alemany, el francès o el rus. Aquest és el motiu pel qual hi ha pocs infants turcs que facin aquests cursos, i el nombre ha disminuït els últims anys.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	només als immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	només parlants nadius	coherent i explícit	cap	parcialment en horari escolar	>10	basat en l'escola	normes escolars	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	>10	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	algun suport financer

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Armeni, hebreu, romaní, turc
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	<i>Croat, txec, anglès, francès, alemany, italià, japonès, coreà, polac, rumà serbi, eslovac, castellà.</i> Són obligatòries una o dues llengües, la segona i la tercera són opcionals.

Hi ha una densa xarxa d'escoles que estan "orientades a les llengües estrangeres" (a totes o una part de les classes) per tot el país. Aquestes escoles fan servir la primera llengua estrangera com a mitjà d'ensenyament per a una varietat d'assignatures que inclouen les matemàtiques, la física, la química, la biologia, la geografia, la història i la filosofia. Aquestes assignatures s'ensenyen fent servir mètodes d'Aprenentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera (AICLE) des dels inicis de l'educació secundària superior (novè i desè). Aquestes escoles ofereixen un curs intensiu (com a mínim 18 hores a la setmana) durant un any (l'últim any de l'educació secundària inicial, a vuitè).

En el nivell de l'educació secundària de cycle superior, és difícil trobar una classe que no formi part de la xarxa. El model d'escola "orientada a les llengües estrangeres" es va establir el 1952 en una escola de Lovech, una ciutat del nord de Bulgària, en què l'anglès, el francès i l'alemany eren les tres llengües d'ensenyament. El 1960 es van establir escoles noves a altres ciutats, inclosa la capital, i cadascuna d'aquestes tres llengües s'ensenyaven per separat, també el rus. El 1970 l'espanyol es va afegir a la xarxa. Des del 1990 s'ofereixen a tot el país totes les llengües esmentades anteriorment, a més d'altres llengües, a les escoles "orientades a les llengües estrangeres" (totalment o parcialment).

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

	Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible	
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	limitada	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	cap

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringit	nacional o basat en la institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	només nacional	restringit	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

S'ofereix un curs de dos anys de búlgar com a llengua estrangera als estudiants d'Erasmus, i també als estudiants estrangers que van a la universitat.

Els cursos de llengua i literatura turca de les universitats de Sofia, Plovdiv i Shumen tenen una gran necessitat d'experts ben qualificats, igual que l'Institut Islàmic Superior de Sofia i els nous centres turcs establerts a Kurdzhali i Razgrad, que confien en les universitats en aquest sentit.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Peílcul·les en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	subtitulades	de vegades	sempre a Sofia regularment a Plovdiv de vegades a Shumen

Ràdio Bulgària ofereix programes per la web en deu llengües: anglès, alemany, rus, francès, espanyol, serbi, grec, albanès, turc i àrab.

Tot i que a una escala força limitada, el turc també s'ha introduït en els mitjans de comunicació de masses. Des del 1993, la Ràdio Nacional de Bulgària emet mitja hora al matí i mitja hora a la tarda una programació específica per a la població turca de Bulgària. Les emissions inclouen notícies i cançons turques i búlgares. La primavera del 2001 la Televisió Nacional de Bulgària va començar a emetre programes de deu minuts en turc.

Durant el període de transició també es van fer intents d'establir una premsa turca. Actualment hi ha tres diaris setmanals a Sofia (*Sabah*, *Zaman* i *Müslümanlar*), un diari infantil anomenat *Filiz* i una revista infantil anomenada *Balon*.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Shumen				
3-4		Sofia Plovdiv		Sofia		
1-2	Sofia Plovdiv Shumen		Sofia Plovdiv Shumen	Plovdiv Shumen	Sofia Plovdiv Shumen	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis jurídics Serveis sanitaris Serveis d'emergències = Serveis de transport = Serveis d'immigració i integració	Turisme Serveis de transport Serveis d'emergència Serveis sanitaris Serveis d'immigració i integració

Encara hi ha molt per fer per reforçar el multilingüisme en aquesta àrea.

A les tres ciutats estudiades, Sofia, Plovdiv i Shumen, hi ha serveis limitats en llengües estrangeres, i l'atenció se centra en els serveis d'emergències, immigració i turisme, tot i que sovint es fan servir intèrprets. A part del búlgar, l'anglès és la llengua més disponible als serveis i espais públics, i alguns serveis també estan disponibles en turc, alemany, francès i rus. Per exemple, les pàgines web de tots els ajuntaments estan disponibles en anglès, però a Shumen també estan disponibles en rus. Totes les administracions municipals contracten empleats que parlin llengües estrangeres, amb l'anglès com a principal prioritat, i també se'ls ofereixen cursos d'anglès mentre treballen.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	1	7	0	1	0	0	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al marketing	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	0	0	0	0	21	18	22	23	18	23
AE	Practicada àmpliament	0	1	0	1	5	7	8	4	9	12
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Igual que en el cas dels serveis i espais públics, hi ha molt per fer per reforçar el multilingüisme en els negocis.

Gairebé la meitat de les empreses estudiades tenen alguna forma d'estratègia lingüística i l'anglès empresarial es fa servir a dues terceres parts de les empreses, a més del búlgar, per a finalitats promocionals i a Internet. Rarament es fan servir altres llengües, i no es proporciona formació en idiomes, només anglès empresarial en algunes ocasions. Algunes empreses (poques) tenen associacions amb el sector educatiu per fomentar l'aprenentatge d'idiomes, i algunes fan servir les xarxes internacionals per fomentar les capacitats lingüístiques dels seus empleats.

Resultats globals principals

L'estudi LRE va revelar molts punts forts en multilingüisme en tots els nivells educatius, tant per a la llengua nacional com per a les llengües estrangeres. S'han fet avenços importants per millorar la implicació de les llengües regionals/minoritàries en l'educació i en els mitjans de comunicació.

Les àrees que necessiten desenvolupar-se més són els serveis públics i els negocis.

Iniciatives i programes prometedors

Lilyana Kovatcheva, directora del Centre d'Integració Educativa dels Infants i Joves de les Minories (afiliat al MEJC), va ser una de les sis assessores del Marc curricular per al romaní, creat per la Divisió de Política Lingüística del Consell d'Europa l'any 2008 (www.coe.int/t/dg4/linguistic/Romani_doc_EN.asp).

El Dia Europeu de les Llengües a Bulgària és un esdeveniment molt important organitzat per l'EUNIC —la xarxa d'Instituts Nacionals de Cultura de la Unió Europea. En la seva última edició van participar les institucions associades següents: l'Ambaixada d'Àustria, el British Council, el Centre Txec, l'Institut Polonès, l'Institut Francès, l'Institut Goethe, la Fundació Hel·lènica de Cultura, l'Institut Hongarès de Cultura, l'Institut Cervantes, l'Ambaixada d'Espanya, l'Institut Italià de Cultura, així com socis del Centre de Cultura Russa, l'Ambaixada de Suïssa, la Direcció General de Traducció de la Comissió Europea, l'Institut Búlgar de Cultura i el Centre de Desenvolupament de Recursos Humans. El Dia Europeu de les Llengües de 2011 va rebre el suport de l'Ajuntament de Sofia i el MEJC i la participació de la Ràdio Nacional de Bulgària.

Referències

Comitè Consultiu sobre el Conveni Marc per a la Protecció de les Minories Nacionals. *Dictamen sobre Bulgària* (adoptat el 27 de maig de 2004).

Institut Nacional d'Estadística, República de Bulgària. *Cens de la població de la República de Bulgària de 2011 (dades definitives)*.

Jetchev, Gueorgui (2006). «Éléments de politique linguistique de l'État bulgare», *Lengas, revue de sociolinguistique*, núm. 60, pàg. 191-203.

Pachev, Angel (2006). *Ezikovite obštnosti*. Sofia: Sema RŠ.

Stoycheva, Maria; Chavdarova, Albena; Veselinov, Dimitar (2011). *Language Policies Bulgaria-Europe (Ezikovi politiki. Bulgaria-Evropa)*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo 'Sv. Kliment Ohridski'.

Videnov, Mihail (2005). *Diglosijata*. Sofia: Akademično izdatelstvo Marin Drinov.

4 DINAMARCA

Sabine Kirchmeier-Andersen

Context nacional

El danès és la llengua oficial de Dinamarca, que té uns 5.500.000 habitants. El 90% són danesos d'origen que tenen el danès com a llengua materna. Per al 10% restant només hi ha una llengua minoritària reconeguda oficialment: l'alemany. El nombre global de parlants nadius d'alemany, situats a la regió de Jutlàndia Meridional, és d'uns 20.000.

A part dels parlants danesos que viuen a Dinamarca, el danès també és la llengua nadiua o cultural d'uns 50.000 ciutadans germanodanesos que viuen al sud de Schleswig.

A les illes Fèroe i a Groenlàndia la llei de l'autonomia garanteix l'estatus oficial del feroès i el groenlandès, tot i que el danès és una assignatura obligatòria a les escoles. A Islàndia, el danès ha format part del currículum escolar des de principis del segle XIX i encara es fa servir per facilitar la comunicació amb altres països nòrdics.

Dinamarca ha ratificat la Convenció Lingüística Nòrdica (1987), que assegura el dret dels ciutadans nòrdics de fer servir la seva llengua per comunicar-se amb les autoritats de tots els països nòrdics. Dinamarca també ha ratificat la Declaració de les Llengües Nòrdiques (2006), que és un document legal conjunt del Consell de Ministres Nòrdics. Estableix que les llengües nacionals i les minoritàries han de rebre suport i protecció, que les universitats han de fer servir una estratègia lingüística paral·lela que garanteixi l'ús de l'anglès juntament amb les llengües nacionals, i que els ciutadans dels països nòrdics han de tenir l'oportunitat d'aprendre la seva llengua materna i aprendre també una llengua d'importància internacional i una altra llengua estrangera.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües s'ocupa de la llengua nacional, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen danès que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a uns vint països d'Europa i de la resta del món. Dinamarca ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix l'alemany com a llengua R/M. L'esquimoaleutià (a Groenlàndia) i el feroès també són llengües protegides per les lleis nacionals. A Dinamarca hi ha recursos educatius oficials, amb el suport de la Carta, per a l'alemany.

A Dinamarca no hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals/regionals sobre diversitat lingüística.

No hi ha cap estipulació sobre l'ús del danès o altres llengües a la Constitució danesa, i no hi ha cap llei específica que estableixi una reglamentació general sobre l'ús de la llengua. Tanmateix, hi ha resolucions sobre la llengua que formen part de la legislació en altres àmbits, per exemple en la promoció del danès com a segona llengua per als estudiants minoritaris, i hi ha una llei que diu que totes les escoles i institucions públiques han de fer servir l'ortografia danesa segons el que estableix el Consell de la Llengua Danesa.

Tot i que no hi ha cap reconeixement oficial ni cap document sobre la política que s'ha de seguir amb les llengües de signes, sí que hi ha recomanacions oficials sobre l'ensenyament d'aquestes llengües.

No hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals o regionals sobre la diversitat lingüística a Dinamarca.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	1 any	5-10	0,5-1 dia	general	general	total
LI	només parlants nadius	1 any	5-10	0,5-1 dia	general	general	total
Support addicional a l'LN	tots	1 any	cap	0,5-1 dia	general	específica de l'assignatura	total

Llengües s'ofereixen en l'educació infantil

LRM	Alemany
LI	Albanès, àrab, bosnià, islandès, panjabi, somali, tàmil, turc, urdú

Més del 85% dels infants de Dinamarca van a llars d'infants privades o públiques. Les autoritats locals daneses estan obligades a fer un seguiment del desenvolupament lingüístic de tots els infants que no van a cap llar d'infants als tres anys, i a iniciar una estimulació lingüística de fins a 15 hores a la setmana si és necessari. La finalitat de l'estimulació lingüística és proporcionar a l'infant les competències necessàries en llengua danesa abans de començar l'escola. Els infants que van a una llar d'infants de manera regular no han de sotmetre's al seguiment, però reben una estimulació lingüística obligatòria si és necessari.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries)

Organització

	Curriculum	Support addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Support a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	5-10	nacional estandarditzat	normes nacionals o escolars	total
LI	només parlants nadius	coherent i explícit	cap	des del primer any	fora de l'horari escolar	>10	basat en l'escola	sense especificacions	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	general	general	no aplicable
LE	professors de llengua	específica a l'assignatura	general	suport financer informal
LI	professors de llengua	general	general	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LE	Anglès i llengües opcionals francès o alemany obligatori, espanyol, alemany o francès, i les immigrants
LI	Albanès, àrab, bosnià, islandès, somali, tàmil, turc, urdú/panjabi

Els infants danesos normalment comencen l'escola primària als 5 o 6 anys i l'acaben als 15 o 16 anys.

Fins al 2002 es proporcionava educació extracurricular en llengües immigrants en el nivell de primària, amb finançament del Govern. Això encara és així per als alumnes dels EUA, l'espai econòmic europeu, Groenlàndia i les illes Fèroe. Per a la resta d'alumnes, des del 2002 cada comunitat local decideix si vol ensenyar llengües immigrants. Això fa que només s'ensenyin llengües immigrants en comunitats grans amb un nombre elevat d'immigrants, com per exemple Copenhaguen.

Un informe recent, *Sprog er nøglen til verden* (2011), suggereix la introducció de l'anglès durant el primer any de l'escola primària i la introducció d'una tercera llengua (alemany o francès) als 11 o 12 anys. L'informe també suggereix que s'haurien d'oferir com a optatives una àmplia varietat de llengües, com l'àrab, el xinès i el portuguès/brasiler.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	cap	ningú	cap

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	parcialment en horari escolar	>10	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	tots	coherent i explícit	cap	fora de l'horari escolar	5-10	basat en l'escola	normes escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Support a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	normes nacionals o escolars	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal
LI	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LE (idiomes en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	L'anglès és obligatori. <i>Xinès, grec antic, francès, alemany, italià, japonès, llatí, rus, espanyol</i> són opcionals.
LI	Àrab, turc

A Dinamarca els alumnes han d'acabar el cicle superior de l'educació secundària amb un bon coneixement de la llengua nacional. L'avaluació de les competències lingüístiques forma part del procediment d'admissió en el nivell de secundària.

El danès i l'anglès són les úniques llengües obligatòries, mentre que l'alemany, l'àrab, l'espanyol, el francès, el grec antic, l'italià, el japonès, el llatí, el rus, el turc i el xinès han estat opcionals des de l'última reforma el 2005. La reforma ha derivat en un descens molt marcat del nombre d'alumnes que aprenen moltes llengües estrangeres. El nombre d'alumnes que aprenen tres llengües estrangeres va caure del 41% al 3%, i malgrat alguns ajustos mínims de la reforma la situació no ha canviat de manera significativa.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A				
	Institució B	sense especificacions	sense directrius	cap	total
	Institució C				

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	cap	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	cap	només internacionals	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	cap	només internacionals	opcional	opcional

Les universitats daneses segueixen el sistema educatiu anglosaxó (graus i màsters) d'acord amb el procés de creació de l'Espai Europeu d'Educació Superior (procés de Bolonya). Com a resultat d'aquests canvis i de l'augment de l'atenció prestada a la internacionalització en general, i amb la finalitat d'atraure estudiants internacionals, les universitats daneses ofereixen més del 25% dels seus cursos en anglès. També les acadèmies superiors de formació professional no universitària (90-150 ECTS) i les institucions d'ensenyament universitari (180-240 ECTS) ofereixen un bon nombre de programes en anglès.

Des del 2005 ha anat disminuint de manera constant el nombre d'estudiants que inicien programes en llengües estrangeres diferents de l'anglès, la qual cosa ha provocat el tancament de diversos programes de llengües. L'alemany, l'espanyol i el francès encara s'ensenyen a molts llocs, mentre que l'italià i el rus gairebé no tenen estudiants. S'ha detectat un lleuger augment del japonès i el xinès. Algunes universitats ofereixen l'àrab i el turc.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	sempre	regularment a Copenhaguen, mai a Aarhus i Aabenraa

Dinamarca té sis canals de televisió nacionals, tres dels quals (DR1, DR2, TV2) de pagament. També hi ha diversos canals de televisió local que emeten cada dia. Segons una llei del desembre del 2002, els programes de la ràdio i la televisió pública han d'assegurar l'accés públic a la informació i a debats socials importants. També han de reflectir la llengua i la cultura danesa.

La llengua de signes s'ofereix sovint en els esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació i hi ha un canal especial en llengua de signes.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Copenhaguen	Copenhaguen Aabenraa			Copenhaguen	
3-4						
1-2	Aabenraa		Aabenraa	Aabenraa	Aabenraa	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis d'emergència Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics	Serveis d'immigració i integració Serveis jurídics Turisme Serveis sanitaris Serveis socials

La Convenció Lingüística Nòrdica estableix que els ciutadans de les llengües nòrdiques tenen el dret d'adreçar-se a les institucions públiques de qualsevol dels països nòrdics en la seva pròpia llengua.

8 Llengües a les empreses (de dotze empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	4	7	1	5	0	0	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	0	3	0	11	11	10	12	12	11
AE	Practicada àmpliament	0	0	2	0	3	6	4	3	5	6
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2

El món empresarial danès està format principalment per petites i mitjanes empreses. El 92% de les empreses tenen menys de deu empleats i menys del 2% tenen més de cinquanta empleats. El 67,7% dels llocs de treball són a empreses privades.

Segons un estudi fet per Danish Industry l'any 2007, més del 25% de les grans empreses fan servir l'anglès com a llengua corporativa. L'ús d'altres llengües i de serveis de traducció està disminuint. Danish Industry ha expressat la seva preocupació per la disminució del nombre d'estudiants de llengües i ha suggerit que una de les solucions podrien ser les competències combinades, és a dir, la combinació de competències d'enginyeria i competències lingüístiques.

Resultats globals principals

Durant els últims 150 anys Dinamarca ha estat un país principalment monolingüe, amb el danès com a llengua principal. Els ciutadans tenien un domini bastant bo de l'alemany i el francès i, des del 1945, també de l'anglès. A més, els danesos han gaudit d'un fàcil accés a tot l'àmbit escandinau gràcies al fet que el danès, el noruec i el suec són idiomes força similars que es poden entendre entre ells.

En els últims deu anys l'anglès ha assolit una posició molt més sòlida a costa de l'alemany i el francès. L'estratègia lingüística paral·lela danès/anglès del Govern danès hi ha contribuït. Estan disminuint les competències lingüístiques en llengües estrangeres, incloses les llengües escandinaves, i el domini de llengües immigrants com l'àrab i el turc no s'ha promocionat com a actiu valuós. Això fa que estigui disminuint l'interès per les llengües estrangeres diferents de l'anglès a les universitats, les empreses i les escoles. Si Dinamarca vol estar a l'alçada de les polítiques lingüístiques de la UE i del Consell d'Europa, aquesta situació podria ser un problema important. Els suggeriments recents d'introduir l'anglès des del principi de l'educació primària probablement acceleraran aquest procés.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Aprentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera (AICLE)

A la Købmagergade skole de Fredericia s'han estat realitzant experiments amb la internacionalització i l'aprenentatge integral de continguts en llengua estrangera (AICLE) des del 2001. L'any 2005 es va establir un corrent internacional per al cicle inicial de secundària en què les ciències, com la biologia i les matemàtiques, s'ensenyaven en anglès amb professors nadius.

Centre per a la Internacionalització i l'Ús Paral·lel de Llengües (CIP)

El Centre per a la Internacionalització i l'Ús Paral·lel de Llengües (CIP) es va establir l'any 2008 a la Universitat de Copenhaguen per tal d'augmentar els esforços de la Universitat per implementar una política lingüística basada en els principis de l'ús paral·lel de les llengües.

Coordinació de les Llengües Nòrdiques

La Coordinació de les Llengües Nòrdiques es va establir l'any 2009 amb els auspicis del Consell de Ministres Nòrdics per tal de millorar la comprensió mútua entre els parlants de les llengües escandinaves continentals: el danès, el suec i el noruec.

Tegn på sprog (llengua de signes)

Tegn på sprog és un projecte de recerca i desenvolupament establert el 2008 per a un període de sis anys per part dels ministeris d'Educació i Integració en cooperació amb les universitats, facultats i escoles. L'objectiu del projecte és obtenir perspectives sobre com els infants amb el danès com a segona llengua s'enfronten al danès escrit, i desenvolupar noves estratègies pedagògiques.

Referències

Sprog til Tiden (La llengua en el temps). Informe del Grup de Política Lingüística del Govern danès (2008).

Sprog er nøglen til verden (La llengua és la clau del món). Informe d'un grup de treball del Ministeri de Recerca, Innovació i Educació Superior (2011).

Convenció Lingüística Nòrdica (1987).

www.efnil.org

5 ESTÒNIA

Kersti Sõstar

Context nacional

Per entendre la situació actual de la societat estoniana hem d'anar enrere en el temps. Abans de la Primera Guerra Mundial, Estònia va formar part de l'imperi rus durant dos segles. Tanmateix, la llengua oficial de les autoritats de l'estat va ser l'alemany fins al 1880, quan Rússia va assumir el poder. La llengua estoniana va aconseguir l'estatus de llengua oficial durant el primer període d'independència de la República d'Estònia (1918-1940) d'acord amb la primera Constitució d'Estònia del 1920. Durant el període soviètic (1945-1985) l'estonià es va continuar desenvolupant, però en menor grau. En aquell moment, l'ús del rus en la gestió centralitzada de la Unió Soviètica es va imposar en diferents sectors de l'economia. El rus també es va estendre a altres esferes de la vida. Els ciutadans soviètics que no parlaven estonià i que havien anat a viure a Estònia treballaven en el sector públic, però no se'ls va exigir el coneixement de l'estonià fins al 1989. A partir d'aleshores s'ha prestat més atenció a la creació d'oportunitats per tal que tots els residents del país aprenguin l'estonià, i també per a l'aprenentatge de llengües estrangeres. La política lingüística també té l'objectiu de donar suport al dret de les minories nacionals de mantenir les seves cultures.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen estonià que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Bèlgica i Luxemburg. Estònia no ha firmat ni ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La nova Llei nacional sobre les llengües (2011), però, considera que és important protegir totes les llengües R/M d'Estònia.

A Estònia hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. Aquests mecanismes de recopilació de dades inclouen la llengua nacional, les llengües R/M i les llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

A més de la Llei sobre la llengua, l'ús de la llengua també està regit per la Constitució, la Llei de la ciutadania i altres actes jurídics que pertanyen a l'àmbit de l'educació de la República d'Estònia. La Llei sobre la llengua se centra en les condicions de l'ús de varietats d'estonià, llengües estrangeres, llengües minoritàries i la llengua de signes estoniana, més l'ús de la llengua per part de les persones amb necessitats especials. Les estratègies de desenvolupament lingüístic tenen un paper significatiu. El Consell de la Llengua Estoniana establert pel Ministeri d'Educació va elaborar la primera estratègia per al desenvolupament de l'estonià per al període 2004-2010, i ja s'ha elaborat el Pla de desenvolupament de la llengua estoniana al període 2011-2017. Aquests dos documents també tracten temes relacionats amb el multilingüisme i les llengües estrangeres. L'Estratègia Estoniana per a les Llengües Estrangeres 2009-2015 s'ocupa de temes relacionats amb les llengües estrangeres (www.hm.ee/index.php?03247 "Eesti võõrkeelte strateegia 2009–2015").

Segons el Ministeri d'Educació i Recerca, en un futur proper no està prevista la ratificació de la Carta europea per a llengües regionals o minoritàries (ECRML), però Estònia en compleix tots els requisits.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a la llengua nacional, les llengües regionals/minoritàries i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LE	cap suport	<1 any	cap	<0,5 dia	general	general	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LE	Anglès, alemany, francès, rus
----	-------------------------------

A les escoles d'educació infantil la llengua d'ensenyament és principalment l'estonià, però es pot fer servir una altra llengua si així ho decideix el govern local. L'ensenyament es basa en el currículum nacional per a les institucions d'educació infantil. Per als infants que no parlen estonià, l'estonià s'ensenyava a partir dels tres anys i l'estat dóna suport a la formació lingüística a través dels governs locals. Moltes de les escoles d'educació infantil en què s'ensenyava l'estonià han participat en el programa d'immersió lingüística des del 2003. Els professors de les escoles d'educació infantil afiliats al programa han rebut una formació específica. Estudar l'estonià com a llengua materna implica aprendre'n la pronúncia, l'estructura de la frase, llegir i escriure, i despertar en els infants un interès per la seva literatura.

A petició dels pares, i també per iniciativa i amb el suport de les representacions lingüístiques i culturals dels estats estrangers, cada cop s'ensenyen més llengües estrangeres a les institucions d'educació infantil. Tanmateix, no hi ha dades estadístiques sobre l'aprenentatge de llengües estrangeres a les escoles d'educació infantil.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport addicional per a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LE	Ja sigui anglès, alemany, francès o rus, és obligatòria una llengua, la resta són opcionals.
-----------	--

L'ensenyament de la llengua materna (llengua i literatura estoniana o llengua i literatura russa) és obligatori en el primer cicle de l'educació primària (igual que en les etapes següents de l'escolarització). Des de l'any acadèmic 1991-1992 s'ensenyen llengües estrangeres a les escoles d'educació general des de tercer, i els estudiants (o els pares) poden triar lliurement la llengua que volen estudiar (anglès, rus, alemany o francès). A les escoles la llengua d'ensenyament de les quals no és l'estonià, la llengua nacional s'ensenya des de primer. A més de l'estonià, s'ensenyen llengües estrangeres d'acord amb els currículums de l'escola. El primer pla d'estudis de la llengua estoniana per a les escoles amb una altra llengua d'ensenyament es va adoptar el 1997. Per donar suport a l'aprenentatge de l'estonià, moltes d'aquestes escoles s'han unit al programa d'immersió primerenca en la llengua. El currículum per al 2002 va introduir a les escoles l'oportunitat de començar a aprendre llengües estrangeres des de primer i l'obligació de començar a aprendre-les des de tercer.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	només parlants nadius	sense directrius	cap	fora de l'horari escolar	>10	absent	normes nacionals o regionals	cap

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
LE	professors generals	específica de l'assignatura	específica a l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	cap
LI	professors generals	general	general	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LE	Anglès, alemany, francès, rus, una altra, dues d'aquestes llengües són obligatòries.
LI	Xinès, finlandès, suec

L'any 1996 es va adoptar el primer currículum general nacional en què els continguts dels estudis es van determinar segons l'etapa escolar. A partir del currículum nacional, les escoles van preparar els seus plans d'estudis de les assignatures, inclosa la llengua i la literatura materna (és a dir, estonià i rus) i llengües estrangeres. La llengua estrangera A, és a dir, la primera llengua estrangera, s'ensenyava des de tercer, i la llengua estrangera B des de sisè. La tercera llengua estrangera, és a dir, la llengua estrangera C, es va afegir com a assignatura de lliure elecció a desè. Els últims anys gairebé la meitat de tots els estudiants de secundària han triat l'anglès com a primera llengua estrangera, seguit del rus com a segona i l'alemany com a tercera. Durant l'últim any acadèmic van estudiar alemany el 8,9% i francès només un 1,9% de tots els estudiants. De les assignatures de lliure elecció, l'alemany és la més triada. A part d'aquestes, hi ha escoles que ofereixen l'oportunitat d'aprendre altres llengües, com l'hebreu, el xinès (mandarí), l'espanyol, l'italià, el japonès, el llatí, el suec o el finlandès com a tercera llengua estrangera.

Per donar suport a l'aprenentatge de l'estonià com a segona llengua a partir de sisè, moltes escoles s'han unit al programa d'immersió lingüística. L'any 2007 va començar la transició a l'ensenyament parcialment en estonià a les escoles amb altres llengües d'ensenyament; aquest any acadèmic el 60% del nombre mínim de cursos obligatoris s'ensenyava en estonià.

A partir d'aquest any acadèmic (2011-2012) s'estan implementant els currículums nacionals revisats per a les escoles de primària i secundària. Els resultats de l'aprenentatge de l'estonià com a segona llengua i de llengües estrangeres s'avaluen d'acord amb el sistema del Consell d'Europa de nivells de competència lingüística (Marc europeu comú de referència per a les llengües).

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A				
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C	limitada	coherent i explícit	nacional	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera i R/M	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

L'estonià és la llengua d'ensenyament de les escoles de formació professional; l'ús de qualsevol altra llengua com a llengua d'instrucció és decisió del Ministeri d'Educació i Recerca. Les escoles de formació professional ensenyen d'acord amb els currículums de les escoles i els currículums nacionals per a assignatures de caràcter professional. L'ensenyament de l'estonià és obligatori a les escoles de formació professional per als alumnes que parlen rus i es basa en el nivell assolit al final de l'educació bàsica (és a dir, el nivell ISCED II o el novè nivell d'Estònia). Les llengües estrangeres s'ensenyen en dos itineraris diferents dins els currículums: llengua estrangera i llengua estrangera especialitzada. La varietat i el nombre de cursos de llengües estrangeres varien entre les diferents escoles i especialitats: la varietat de llengües estrangeres i el nombre de cursos és més gran per a les especialitats que s'ensenyen a partir de l'educació secundària que per a les que s'ensenyen a partir de l'educació bàsica. Mentre que en el cas d'algunes disciplines tècniques pràcticament no hi ha classes de llengües estrangeres, per a una sèrie de disciplines de l'àmbit dels serveis les llengües estrangeres que s'ensenyen a les escoles de formació professional inclouen l'anglès, el francès, l'alemany, el rus, l'italià, el suec i el finlandès.

L'Autoritat Estoniana de Qualificacions coordina el desenvolupament d'estàndards professionals que especifiquen, entre altres coses, el nivell exigut de competència en estonià i en llengües estrangeres per desenvolupar la professió en qüestió.

Els requisits de coneixements d'estonià per a funcionaris, empleats i emprenedors s'han establert en una norma governamental. D'acord amb una esmena introduïda a la Llei sobre la llengua l'any 2008, es van introduir nivells de competència lingüística obligatoris d'acord amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa; ara es duen a terme exàmens de competència en llengua estoniana per als nivells A2, B1, B2 i C1.

Segons la Llei d'universitats, l'estonià és la llengua d'ensenyament a les universitats, i el consell rector de la universitat és qui decideix sobre l'ús d'altres llengües. D'una banda, l'objectiu és proporcionar a la llengua estoniana una educació superior que assegurï un alt nivell de competència en estonià; d'altra banda, especialment en els nivells superiors, la proporció dels ensenyaments en anglès està creixent a causa de la internacionalització. També es fa servir el rus com a llengua d'ensenyament a les institucions d'ensenyament superior.

Els estudiants de llicenciatures o diplomatures trien principalment l'anglès com a assignatura general, seguit del rus, l'estonià com a segona llengua o llengua estrangera, l'alemany i, en menor grau, el francès. Les oportunitats d'aprendre altres llengües estrangeres s'han ampliat significativament a través dels centres d'idiomes de les universitats: és possible estudiar italià, espanyol, finlandès, suec, turc i altres llengües. Les llengües estrangeres s'ensenyen als filòlegs estrangers com a especialitat, i a la resta d'estudiants com a llengua general i d'especialització. Tot i que les llengües estrangeres es poden triar principalment com a assignatures opcionals dins els currículums, l'aprenentatge en els nivells de l'educació superior estipulats a l'Estàndard de l'Educació Superior també s'ocupen del nivell de competència en llengua estrangera, la qual cosa esdevé un incentiu per aprendre llengües estrangeres. La competència en llengües estrangeres entre els estudiants i els professors serveix com a base per assolir els objectius de l'Estratègia d'Internacionalització de l'Educació Superior.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades a Tallin i Tartu doblades a Narva	subtitulades a Tallin i Tartu, doblades a Narva	sempre a Tallin i Tartu, regularment a Narva	sempre

La pràctica habitual de subtitular els programes i les pel·lícules de la televisió fa que des de ben petits els espectadors es vegin exposats a llengües diferents a l'estonià. Tanmateix, la gran majoria de programes estrangers que s'ofereixen a la televisió estoniana són en anglès, de manera que els espectadors es veuen exposats principalment a l'anglès i en menor grau al rus, l'alemany i l'espanyol. Els programes infantils, sobretot els dibuixos animats, sovint estan doblats.

La varietat de llengües diferents de l'estonià que s'ofereixen a la televisió nacional és limitada. El Canal Nacional Estonià ha fet un esforç per oferir les notícies i programes culturals en rus. D'altra banda, la televisió per satèl·lit i Internet proporciona accés a programes de tot el món i té molta audiència. Però aquests tipus de proveïdors no estaven inclosos en aquest estudi.

A les tres ciutats estudiades hi ha una oferta limitada de diaris en llengües estrangeres, i estan dominats pel rus. El turisme i la presència d'una àmplia comunitat russa expliquen l'oferta lingüística dels diaris.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Tallinn					
3-4	Tartu	Tallinn Tartu	Tallinn			Narva
1-2	Narva	Narva	Tartu Narva	Tallinn Tartu Narva	Tallinn Tartu Narva	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis educatius Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis de transport = Serveis d'immigració i integració	Turisme Serveis educatius Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis de transport = Serveis d'immigració i integració

La Llei sobre la llengua de la República Estoniana, adoptada l'any 1995, defineix els dominis en què és obligatori l'ús de l'estonià. També estableix les condicions i l'extensió de l'ús de les llengües de les minories nacionals a les agències estatals i els governs locals. A les àrees en què almenys la meitat de la població pertany a un grup minoritari nacional els residents tenen el dret de rebre informació en aquella llengua minoritària (a més de l'estonià) per part del govern local i les agències estatals basades en aquella àrea. Aquest cas es dona a dues de les tres ciutats estudiades.

Les ciutats estudiades ofereixen els seus serveis en diverses llengües, entre les quals dominen el rus, l'anglès i el finlandès. Les pàgines web dels ajuntaments tenen versions en altres llengües a part de la llengua nacional, com l'anglès i el rus, i la informació bàsica de la ciutat i la informació turística s'ofereixen en finlandès, suec i alemany.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	5	15	7	6	0	6	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recopenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	4	1	7	1	24	21	24	24	23	19
AE	Practicada àmpliament	2	0	8	0	9	13	9	12	9	14
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	3	1	7	0	3	4	4	8	5	15

Històricament, les relacions internacionals i el comerç sempre han estat molt importants per a l'economia estoniana, i les pràctiques lingüístiques generals són molt més sòlides que les estratègies lingüístiques escrites de les empreses. En general les competències lingüístiques es consideren un requisit important per als empleats: a moltes feines el coneixement del rus i d'una llengua estrangera addicional, com l'anglès o l'alemany, són requisits indispensables.

La importància del multilingüisme a Estònia no es veu reflectida en el perfil de les llengües a les empreses. Els quatre tipus d'empreses estudiades (bancs, hotels, supermercats i empreses de construcció) no són necessàriament empreses que se centrin en el negoci internacional. Per exemple, les petites botigues locals i les empreses de construcció només tenen com a objectiu les comunitats locals.

Resultats globals principals

Estònia ha abordat les qüestions lingüístiques des de fa temps i ha fet tot el que ha pogut per preservar i desenvolupar l'estonià, per millorar les capacitats lingüístiques de tota la població i per promoure l'ús de diferents llengües. A l'hora d'analitzar la seva política d'ensenyament de llengües, Estònia va rebre l'ajuda de la Divisió de Política Lingüística del Consell d'Europa. L'anàlisi es va completar l'estiu del 2011. Les estratègies per a l'estonià i les llengües estrangeres desenvolupades durant l'última dècada estableixen nous objectius. El procés de desenvolupament de les estratègies ha tingut un paper important, i han reunit especialistes de diferents esferes que, al seu torn, han millorat la cooperació relacionada amb la llengua. Els esforços conjunts han contribuït a reforçar la posició de l'estonià en tots els nivells educatius. Tot i que tots els objectius estratègics valen la pena, la seva implementació depèn de la disponibilitat de recursos. Aquest punt rep una consideració especial en la implementació de l'Estratègia per a les Llengües Estrangeres.

En conclusió, Estònia ha creat bones condicions per ensenyar l'estonià com a llengua materna i llengua estatal. Entre altres llengües, el rus i l'anglès són les que s'imposen, mentre que n'hi ha d'altres molt menys estudiades i utilitzades. Les institucions educatives intenten introduir oportunitats més diverses per aprendre terceres llengües estrangeres en els seus plans d'estudis. El desenvolupament del multilingüisme rep el suport i l'estímul de diversos projectes (per a l'ensenyament del francès, l'alemany, el suec, el finlandès, etc.), però Estònia encara ha de fer un llarg camí per arribar a un autèntic multilingüisme.

Iniciatives i programes pilot prometedors

S'haurien de perseguir els objectius de promocionar l'aprenentatge i la difusió de l'estonià com a llengua materna i segona llengua establerts en el Pla de desenvolupament de la llengua estoniana. La transició cap a l'ensenyament en estonià a les escoles amb llengües d'ensenyament diferents de l'estonià, que va començar el 2007, ha necessitat molts recursos i seguirà necessitant-los. La transició ha tingut més èxit a les escoles que es van unir al programa d'immersió lingüística. A més, la metodologia per a l'ensenyament integrat de continguts i llengua hauria d'estendre's més a les escoles.

Tot i que les llengües estrangeres s'esmenten en els plans de desenvolupament de la llengua estoniana i els plans de desenvolupament de les llengües estrangeres fan referència a connexions amb la llengua materna, els objectius relatius a la llengua materna i les llengües estrangeres sovint queden separats dins els plans de desenvolupament de l'esfera lingüística. Estònia hauria de guiar-se pel *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprenentatge, ensenyament i avaluació*, tant respecte dels principis detallats en el document com pel que fa als nivells de competència lingüística definits pel Consell d'Europa. Aquest document va ser traduït a l'estonià el 2006 a petició del Ministeri d'Ensenyament i Recerca. L'Estratègia Estoniana per a les Llengües Estrangeres té l'objectiu de fomentar la continuïtat de la política d'aprenentatge i ensenyament de llengües estrangeres, a més de la continuïtat dels principis de finançament del reconeixement i l'avaluació de les competències lingüístiques. Entre la gran varietat d'objectius estratègics, s'haurien de distingir els que tenen prioritat.

Mentre que l'avaluació de la competència en llengua estoniana com a segona llengua en el cas dels adults es basa en els nivells de competència lingüística del Consell d'Europa, el desenvolupament d'eines d'autoavaluació (com el *Portafolis de les Llengües*) i les proves a escala nacional haurien de continuar i s'haurien d'acceptar certificats internacionals de competència segons aquests nivells de competència lingüística. La implementació del currículum nacional de 2011 basat en els nivells de competència lingüística del Consell d'Europa és un repte per al sistema educatiu. S'hauria de difondre la comprensió dels nivells de competència lingüística i s'hauria d'harmonitzar en la formació professional i la formació d'adults, així com entre les empreses.

Referències

Pla de desenvolupament de la llengua estoniana 2011-2017
<http://www.hm.ee/index.php?03238>

Perfil de la política d'ensenyament de llengües: Estònia
<http://www.hm.ee/index.php?044904>

Estratègia Estoniana per a les Llengües Estrangeres 2009-2015
<http://www.hm.ee/index.php?03238>

6 FRANÇA

Louis-Jea Calvet

Context nacional

Abans de descriure el context nacional francès és important destacar el fet que el qüestionari utilitzat es basa en la idea que les situacions europees són comparables. Per tant, hi ha el risc que es passin per alt algunes particularitats nacionals. A més, tot i que és totalment legítim avaluar l'aplicació de les directives europees sobre qüestions lingüístiques, la idea de puntuar i fer una classificació dels diferents països és més qüestionable. Tanmateix, els resultats de l'enquesta constituiran una base de dades de gran valor dels països en qüestió, i en el futur hauríem de pensar en la forma d'aprofitar-les de manera científica. Seria interessant posar aquestes dades a disposició del públic en general en forma d'un índex "sota demanda" basat en el *Better Life Index*¹ de l'OCDE, per exemple.

Respecte de la part francesa de l'estudi, a títol introductorí serà útil assenyalar algunes característiques específiques del país.

França (la França metropolitana i els territoris d'ultramar) és un país en què es parlen un gran nombre de llengües, tant endògenes com derivades de la immigració. Com a part de la seva feina relacionada amb la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, el Ministeri Nacional d'Ensenyament, Recerca i Tecnologia i el Ministeri de Cultura i Comunicació van encarregar al lingüista Bernard Cerquiglini que elaborés un informe sobre *Les Llengües de França*, que es va presentar a les autoritats l'abril del 1999. S'hi detallaven 75 "llengües diferents de la llengua oficial que es parlen al país". Es tracta de llengües "parlades per ciutadans francesos" i per tant s'hi hauria d'afegir la gran varietat de llengües parlades pels immigrants. En aquest punt cal destacar que, per motius ètics, a França no hi ha cap seguiment de les minories ètniques o nacionals.

Tanmateix, el cens de 1999 proporciona dades interessants amb relació a la transmissió de les llengües dels immigrants i les llengües regionals. Mostra que els pares del 26% dels francesos parlaven una llengua diferent del francès a casa. Els enquestats esmenten 6.700 "noms de llengües" que corresponen a unes 400 llengües identificades i catalogades per Ethnologue² amb un codi ISO 639-3. Quant a la taxa de transmissió lingüística, en el cas de les llengües dels immigrants és del 86% per al turc, el 25% per al polonès i, en les llengües regionals, el 45% per a l'alsacià i el 10% per al bretó. Això vol dir que les llengües immigrants es transmeten més que les llengües regionals, i que com més recent és la migració més elevada és la taxa de transmissió. Quant a les llengües regionals, la seva taxa de transmissió no para de caure.

Finalment, el francès, la llengua oficial de més de trenta països en què és la segona llengua i està present en una àmplia varietat de formes, també s'ensenya com a llengua estrangera als grups immigrants de França.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen francès que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a uns 130 països d'Europa i de la resta del món. La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries no ha estat firmada pel Govern ni ratificada pel Parlament de França. En l'àmbit nacional, però, hi ha una sèrie de llengües R/M i immigrants que són reconegudes, protegides i/o fomentades en els documents oficials del país, la qual cosa inclou l'ensenyament nacional o regional. Les llengües en qüestió són vuit llengües R/M que es parlen a França (basc, bretó, català, cors, gal·ló, occità, i les llengües regionals d'Alsàcia i el departament de Moselle) més nou llengües immigrants (àrab argelí, àrab marroquí, àrab tunisià, croat, espanyol, italià, portuguès, serbi i turc). Les llengües R/M i les llengües immigrants s'anomenen *Langues de France*, és a dir, llengües de França, no llengües que es parlen a França. Aquesta referència mostra una perspectiva marcadament inclusiva de les llengües minoritàries que no és habitual trobar en els països europeus.

A França hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens i dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals, R/M i immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

L'article 2 de la Constitució francesa (esmenada el 25 de juny de 1992) estipula que "la llengua de la República Francesa és el francès", i l'article 75.1 (esmenat el 23 de juliol de 2008) diu que les "llengües regionals formen part del patrimoni nacional" (cal dir que no s'especifica quines són aquestes llengües). A més, aquestes llengües regionals (basc, bretó, català, cors, crioll, occità) s'ensenyen en el nivell de secundària i hi ha oposicions periòdiques per contractar professors (CAPES). L'article 1 de la Llei sobre l'ús de la llengua francesa (4 d'agost de 1994), l'anomenada "Llei Toubon", especifica que el francès és "la llengua de l'ensenyament, de feina i de debat en els serveis públics". Més endavant se citaran altres articles d'aquesta llei sota els encapçalaments pertinents.

¹ www.oecdbetterlifeindex.org

² www.ethnologue.com

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició)

Respecte d'aquest i els tres temes següents (educació primària, secundària i superior), l'article 11 de la Llei sobre l'ús de la llengua francesa estipula el següent:

La llengua d'ensenyament, dels exàmens i de les oposicions, així com la de les tesis i les dissertacions a les institucions estatals i privades, és el francès, tret de les excepcions justificades per les necessitats d'ensenyar llengües i cultures regionals o estrangeres o allà on els professors són associats estrangers o professors convidats. Les escoles estrangeres o les establertes especialment per acollir alumnes de nacionalitat estrangera, a més de les escoles que tenen un ensenyament de caràcter internacional, no estan sotmeses a aquest requeriment.

3 Llengües a l'educació primària

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	tots	general	cap	només en el cicle superior	fora de l'horari escolar	cap	basat en l'escola	no especificat	parcial

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap
LI	professors generals	cap	general	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Basc, bretó, català, cors, occità a la França continental, tahitià i llengües melanèsies (ajie, drehu, nengone, paici) a la França d'ultramar.
LE	Obligatòria: una llengua entre anglès, alemany, amb menor freqüència altres llengües com l'àrab, el xinès, l'italià, el portuguès, el rus, l'espanyol.
LI	Àrab, croat, italià, portuguès, serbi, espanyol, turc

L'educació primària és en francès. En paral·lel, s'ensenyen cultures i llengües dels països d'origen (ELCO) d'una sèrie de llengües immigrants, com l'àrab o el turc, per als fills dels immigrants, i ho organitzen els països d'origen dins les escoles. En el cas de l'àrab, s'ensenyà la forma estàndard i no les formes lingüístiques que es parlen realment a les famílies.

Els alumnes de primària (99,9% dels alumnes de tercer) també aprenen una llengua estrangera, normalment l'anglès. De vegades també se'ls ensenya una llengua regional (49.800 alumnes).

També hi ha escoles laiques i amb finalitats benèfiques (Diwan per al bretó, Calendreta per a l'occità, Bressola per al català) en què l'ensenyament es realitza en la llengua regional.

4 Llengües a l'educació secundària

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	tots	general	generalitzat	parcialment en horari escolar	cap	basat en l'escola	sense normes	parcial

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	cap
LI	professors generals	cap	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Basc, bretó, català, cors, james, occità, alsacià/alemany, mosellan, tahitià, llengües melanèsies (ajie, drehu, nengone, paici) a l'àrea francòfona exterior.
LE	Dues de dinou llengües són obligatòries. Anglès, espanyol, alemany, àrab, xinès, italià, portuguès, rus, danès, holandès, grec, hebreu, japonès, noruec, polonès, suec, turc, grec antic i llatí. Altres llengües, com les regionals, són opcionals.
LI	Àrab, croat, italià, portuguès, serbi, espanyol, turc

Dins el pla d'estudis de les llengües estrangeres obligatòries, els alumnes poden triar més llengües que a la majoria de països europeus. Es divideixen en dos tipus en funció de dos plantejaments polítics: les llengües d'estats membres europeus, d'una banda, i llengües que s'adiuen amb les decisions en política estrangera de França (àrab, xinès, japonès). Els alumnes (o els pares) tendeixen a triar l'anglès, seguit de l'espanyol i l'alemany. Caldria destacar que el rus ha perdut impuls en paral·lel amb la caiguda del Mur de Berlín, i que l'àrab el trien principalment els alumnes immigrants.

Caldria afegir onze llengües regionals a les llengües estrangeres ensenyades esmentades en el perfil nacional de França (basc, bretó, català, cors, crioll, gal·ló, llengües melanèsies, i les llengües regionals d'Alsàcia, llengües regionals de la Moselle, occità i tahitià).

A més, els alumnes poden presentar-se a un examen de *baccalauréat* en una llengua regional o estrangera de lliure elecció. En total es van avaluar quaranta-set llengües oralment o per escrit a l'examen de *baccalauréat* del 2011.

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Curriculum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	limitada	general	no aplicable	total
LE	Institució A	àmplia varietat	general	nacional	parcial
	Institució B	àmplia varietat	general	vinculat al Marc europeu comú	cap
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	nacional o basat en l'institució	només internacionals	obligatòria	obligatòria
Universitat B	només nacional	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional
Universitat C	només nacional	només nacional	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional

Tal com estipula la llei (vegeu més amunt), el francès és la llengua de l'educació superior. Tanmateix, a les universitats s'ensenyen moltes llengües, per exemple trenta a la Universitat d'Aix-Marseille, i un institut d'educació superior especialitzat, l'*Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO)*, ensenya 93 llengües diferents.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	subtitulades	mai	regularment

A la ràdio i la televisió nacionals hi ha programes locals en llengües regionals (bretó, cors, etc.). L'enquesta no incloïa l'accés a les llengües estrangeres a la televisió, i caldria especificar que els diferents paquets de televisió per cable o via satèl·lit permeten accedir a canals de tot el món que emeten en una gran varietat de llengües. Quant a la premsa, hi ha poques publicacions en llengües regionals (i podríem preguntar-nos sobre l'existència de lectors potencials per a aquest tipus de publicacions), però hi ha un gran nombre de publicacions estrangeres. L'efecte combinat del turisme i la immigració asseguren que el multilingüisme exogen mantingui una posició important a França. Hi ha una àmplia varietat de mitjans impresos en llengües estrangeres disponible durant tot l'any a París i a Marsella i durant la temporada turística a Corti, amb tretze llengües a Marsella i quinze a París, amb un total de vuitanta publicacions en llengües estrangeres per a aquestes dues ciutats.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Marseille	Marseille			París	
3-4		París			Marseille	
1-2	París		Marseille	Marseille		

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis de transport Serveis jurídics Programacions teatrals Serveis sanitaris	Turisme Serveis de transport Serveis jurídics = Serveis educatius = Serveis sanitaris = Serveis d'immigració i integració = Programacions teatrals

Els serveis públics funcionen en francès. La Llei sobre l'ús de la llengua francesa estipula en particular que les persones han de fer servir la llengua francesa quan duguin a terme qualsevol obligació de servei públic, tant si està regida pel dret públic com pel dret privat (article 5).

En l'esfera pública, les llengües regionals apareixen als senyals dels carrers d'algunes poblacions i als senyals de trànsit d'algunes autopistes, al costat de la forma en llengua francesa. La situació varia considerablement d'una regió a una altra: el cors és molt prevalent a Còrsega, mentre que el bretó i l'occità ho són menys a les seves regions respectives. Aquesta situació s'hauria d'entendre en el context de la baixa taxa de transmissió d'aquestes llengües indicada a la introducció.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	7	11	5	7	0	3	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recenses/ promocions basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	3	1	4	1	23	21	23	23	23	22
AE	Practicada àmpliament	4	2	12	3	12	11	7	11	12	12
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	2	1	5	1	1	0	1	0	2	1

Respecte de l'ús de les llengües a les empreses, les dominants (anglès, espanyol, alemany, holandès, italià, portuguès) són llengües europees que, tenint en compte els diferents factors, són les que carreguen més pes en termes relatius.

Quant als contractes de feina, la llei destaca la prioritat de la llengua francesa i, al mateix temps, protegeix els empleats estrangers. De fet, l'article 8 de la Llei sobre l'ús de la llengua francesa especifica el següent:

Quan una posició d'un contracte només es pugui designar per un terme estranger sense equivalent en francès, el contracte haurà d'incloure una explicació en francès del terme estranger. Quan l'empleat sigui de nacionalitat estrangera i el contracte es faci per escrit, es redactarà una traducció del contracte en la llengua de l'empleat, quan l'empleat ho sol·liciti. Els dos textos seran legalment vinculants. En el cas que hi hagi discrepàncies entre els dos textos prevaldrà el text escrit en la llengua de l'empleat estranger.

Resultats globals principals

És important subratllar que la classificació que distingeix entre llengües immigrants i llengües estrangeres pot veure's viciada per la realitat i la complexitat de les situacions de la vida real. Per exemple, les llengües com l'italià, l'espanyol o el portuguès es poden ensenyar en l'educació secundària (com a llengües estrangeres) i al mateix temps poden ser la primera llengua d'una part de la població immigrant. L'enquesta mostra que la política lingüística de França en l'àmbit de l'ensenyament és lingüísticament oberta (s'ofereixen moltes llengües), però també reflecteix els aspectes lingüístics de la globalització (l'anglès domina àmpliament davant l'alemany i l'espanyol). Caldria destacar, però, que la situació a Corti dona a entendre que la presència d'una llengua regional sembla frenar la tendència cap al multilingüisme.

Iniciatives i programes pilot prometedors

En l'àmbit internacional, l'Organització Internacional de la Francofonia ha organitzat un fòrum global sobre la llengua francesa al Quebec l'any 2012. En l'àmbit nacional, les autoritats franceses van organitzar una convenció sobre multilingüisme als territoris d'ultramar el desembre del 2011 i el Consell Assessor Estratègic sobre llengües ha publicat un informe el gener del 2012 titulat *Aprendre una llengua és aprendre sobre el món*. Les universitats, els ajuntaments i els centres de formació de França fan esforços significatius per oferir l'ensenyament del francès com a llengua estrangera (FLE) amb el doble objectiu d'integrar els immigrants i difondre la llengua francesa a l'exterior. La Universitat d'Estrasburg implementarà, al principi de l'any acadèmic 2012-2013, un projecte destinat a la comprensió mútua de llengües relacionades. Finalment, la ciutat de Marsella serà la Capital Europea de la Cultura el 2013, la qual cosa hauria de contribuir als seus esforços per augmentar el seu nivell de multilingüisme.

7 ALEMANYA

Ingrid Gogolin, Joana Duarte i Patrick Grommes

Context nacional

Alemanya és un estat federal altament descentralitzat, especialment en l'àmbit de les polítiques relatives a educació, cultura i benestar social. En particular, l'educació és responsabilitat de cada *Land* (estat federal) i per tant no és possible proporcionar informació generalitzada per a Alemanya en conjunt. Aquest informe, doncs, es concentra en només tres *Länder*. Ara bé, tampoc en el cas dels *Länder* és possible fer generalitzacions fiables a moltes de les preguntes del qüestionari LRE, i per aquest motiu preferim presentar el nostre informe sense dades quantificades.

A les seccions següents presentem il·lustracions dels diferents dominis que aborda el projecte LRE. Aquestes il·lustracions es veuen recolzades per les respostes al qüestionari LRE. Per als dominis 1 a 4 es va enviar el qüestionari a experts dels ministeris corresponents d'Hamburg, Rin del Nord-Westfàlia, Saxònia i Baviera. Per al domini 5 es va contactar amb tres escoles de formació professional i universitats de les ciutats de Berlín, Flensburg i Munic. Per als dominis 6 (mitjans de comunicació), 7 (serveis i espais públics) i 8 (empreses) també es va contactar amb informants d'aquestes tres ciutats. Es van seleccionar aquestes ciutats i *Länder* d'acord amb la petició del Grup Director d'LRE.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

No hi ha cap recopilació de dades d'àmbit nacional sobre diversitat lingüística. Quant a la immigració, l'Oficina Nacional d'Estadística (www.destatis.de/DE/) recopila dades sobre les persones estrangeres. Des del 2008, el Mikrozensus —una enquesta periòdica representativa de les llars— recopila dades addicionals sobre el lloc de naixement. No es recopilen dades sobre llengua. Des de fa poc i en un nombre reduït de *Länder* (com per exemple a Hamburg i a Rin del Nord-Westfàlia) es recopilen dades sobre la "llengua que més es parla a casa" en el moment de fer la inscripció a l'escola.

2 Llengües a l'educació infantil

S'han engegat diversos programes especials a les institucions preescolars, molts dels quals tenen l'objectiu d'integrar els infants de minories immigrants tan aviat com sigui possible. Un d'aquests programes es deia *Sag mal was* i va ser desenvolupat pel *Land* de Baden-Württemberg) (Baden-Württemberg-Stiftung, 2011).

Cada cop hi ha més pressió per tal que millori la qualitat de les qualificacions dels educadors d'educació infantil, perquè la majoria d'aquests educadors no tenen cap grau acadèmic ni una formació

d'una qualitat comparable. Un dels pilars centrals d'aquestes iniciatives és com tractar apropiadament la diversitat lingüística i cultural de l'educació elemental (vegeu, per exemple, www.weiterbildungsinitiative.de/; www.dji.de/sprachfoerderung).

A catorze dels setze *Länder* alemanys els infants amb dèficits identificats en llengua alemanya tenen dret a rebre un suport especial abans d'entrar a l'escola primària. L'àmplia majoria dels exàmens no consideren el bilingüisme o el multilingüisme com un factor que afecti el desenvolupament lingüístic, i tampoc tenen en compte altres llengües a part de l'alemany. No obstant això, alguns exàmens inclouen l'aspecte del multilingüisme i permeten que els exàmens siguin bilingües en una sèrie de llengües immigrants. Un exemple és el HAVAS 5 'Katze und Vogel', un examen per al grup de cinc a sis anys, que va ser desenvolupat per a l'alemany i unes deu llengües immigrants (Autorengruppe Bildungsberichterstattung, 2012; Reich, Roth i Neumann, 2007).

Algunes guarderies de Saxònia i Brandenburg ofereixen educació infantil amb sòrab, i a Schleswig-Holstein trobem aquests tipus de guarderies amb danès. Només els *Länder* de Saxònia, Brandenburg (sòrab) i Schleswig-Holstein han integrat la protecció de les minories regionals a les seves constitucions. Als altres *Länder* no hi ha llengües minoritàries regionals acceptades oficialment.¹ L'ensenyament en altres llengües a part de l'alemany es realitza en una àmplia varietat de llengües estrangeres (principalment anglès i francès), i també, en alguns casos, llengües immigrants.

3 Llengües a l'educació primària

L'alemany és la llengua d'escolarització de la majoria d'escoles de primària d'Alemanya, tot i que no hi ha cap reglamentació oficial que ho determini. En alguns *Länder* trobem escoles de primària individuals que treballen d'acord amb el que s'anomenen models bilingües. La majoria d'aquestes escoles —algunes es fan dir escoles internacionals— treballen amb l'anglès o una de les altres llengües estrangeres "clàssiques" de prestigi, com el francès (vegeu, per exemple, la Staatliche Europaschulen Berlin). Alguns *Länder* han establert models bilingües per als alumnes de minories autòctones (és el cas del danès a Schleswig-Holstein i del sòrab a Saxònia) (Gantfort i Roth, 2011, en presenten una visió general). De la mateixa manera, en alguns *Länder* s'han establert escoles bilingües amb llengües minoritàries immigrants. Hamburg n'és un exemple, amb un total de sis escoles, cadascuna de les quals amb una línia o classe bilingüe que pot treballar amb italià, portuguès, espanyol o turc (Duarte, 2011).

En general, l'anglès és la primera llengua estrangera. Segons les diferents legislacions regionals, però també es poden oferir altres llengües. Les escoles que es troben a la frontera, per exemple, ofereixen el francès o el neerlandès com a primera llengua estrangera. Alguns *Länder* ofereixen la primera llengua

¹Aquesta observació fa referència a tot el sistema educatiu.

estrangera des de primer curs, però la majoria dels infants comencen a tercer, és a dir, als nou anys. En aquest tipus d'ofertes les llengües són obligatòries per a tots els infants, també per als d'origen immigrant.

Respecte de l'educació en llengües minoritàries immigrants, un cop més hi trobem una imatge molt diferenciada. Durant els anys setanta els *Länder* de l'antiga República Federal d'Alemanya havien establert sistemes del que s'anomenava ensenyament de la llengua materna respecte de les llengües que eren Gastarbeiter —és a dir, les llengües dels països amb els quals s'havien firmat convenis sobre immigració laboral. Aquestes llengües eren principalment l'italià, l'espanyol, el portuguès, el grec, el "iugoslau", el turc i, en molt pocs casos, l'àrab marroquí. Aquests sistemes es van establir com a resposta a les recomanacions de la Comunitat Europea.

Des de finals dels anys noranta, però, i especialment després de la reunificació alemanya, aquests models van desaparèixer per motius diversos. Actualment no hi ha dades fiables disponibles sobre el nombre i la varietat de llengües immigrants que s'ensenyen dins els sistemes escolars oficials o fora d'ells, i tampoc no hi ha dades sobre el nombre de participants en aquests ensenyaments. Podem assumir, a partir de l'evidència anecdòtica, que hi ha un interès considerable i probablement creixent per aquest tipus de cursos d'idiomes (Fürstenau, Gogolin i Yağmur, 2003). La majoria dels cursos es basen en iniciatives privades i no estan vinculats al sistema escolar oficial.

En principi, els professors estan qualificats per ensenyar l'alemany a més de llengües estrangeres, perquè la formació com a professor d'alemany exigeix l'estudi de dues assignatures, i els professors són nomenats d'acord amb la seva qualificació. A les universitats alemanyes pràcticament no hi ha cap qualificació específica com a professor de llengües immigrants. Es forma un petit nombre de professors de rus o turc com a llengües estrangeres, per exemple a les universitats d'Hamburg i Duisburg-Essen (Rin del Nord-Westfàlia) i Tübingen (Baden-Württemberg). Els nivells de competència de les llengües nacionals i estrangeres han de complir els estàndards nacionals.

4 Llengües a l'educació secundària

Alemanya ha establert un sistema bastant extens d'ensenyament de llengües estrangeres en el nivell de secundària. L'àmplia majoria dels alumnes aprenen com a mínim una llengua estrangera, que normalment és l'anglès. L'alemany és obligatori a tots els nivells i tipus d'escoles d'educació secundària, i també forma part de tots els exàmens de maduresa. A més, és obligatori estudiar una llengua estrangera a totes les escoles de secundària, amb l'excepció de les escoles d'educació especial. Una segona llengua estrangera és obligatòria només si es vol fer l'examen de final de l'educació secundària (*Abitur*), però sovint també s'ofereix des de sisè a les escoles intermèdies. La selecció de llengües varia a cada regió, i també entre les diferents escoles. Actualment el francès i l'espanyol són les llengües estrangeres més populars. Ara bé, llengües com el xinès o el japonès cada cop tenen més estudiants, especialment a les escoles d'àrees urbanes. Les escoles són més o menys lliures d'oferir una varietat de llengües estrangeres diferents en els seus currículums si volen promoure perfils o programes distintius. En una sèrie de cursos de grau universitari (per exemple a doctorats) el llatí encara s'exigeix a la majoria de les universitats. Per tant, el llatí (i en menys casos també el grec clàssic) s'ofereix a moltes escoles que preparen per

a l'examen de final de secundària, l'*Abitur*. Com a norma general, s'ensenyen unes quinze llengües estrangeres diferents en el sistema escolar públic d'Alemanya.

Hi ha plans d'estudis per a l'alemany com a segona llengua a la majoria dels *Länder* (es pot consultar un resum a www.bildungsserver.de/Lehrplaene-Richtlinien-3271.html). En general, aquests plans d'estudis se centren en els alumnes que acaben d'incorporar-se al sistema. Tenen l'objectiu de donar suport als alumnes que passen de les "classes d'acollida" inicials a l'escolarització general. De manera comparable al sistema de l'escola primària, s'ofereix ensenyament de la llengua d'origen per a algunes llengües immigrants (per exemple, per a dotze llengües a Saxònia), principalment fora de l'escola general o com a molt en paral·lel. La majoria dels *Länder* han establert recursos per al reconeixement de l'assoliment de competències a les classes de llengües d'origen, per exemple mitjançant la inclusió de les notes d'aquestes classes en el certificat escolar oficial, independentment de si s'ofereixen dins o fora del sistema escolar general.

Un fenomen recent experimentat a les escoles de secundària és l'augment dels programes bilingües en anglès. Aquests programes són de diferents tipus. Alguns són d'immersió només en anglès; altres fan servir l'alemany i l'anglès i es poden incloure a la categoria d'Aprenentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera (AICLE). En la majoria dels casos aquests programes s'estableixen en el cicle superior de l'educació secundària. En general, l'ensenyament de llengües estrangeres està molt desenvolupat en el sistema educatiu alemany i cobreix una àmplia varietat d'ofertes diferents. L'ensenyament i l'aprenentatge de l'anglès és gairebé un requisit mínim, i s'ofereix a tots els alumnes.

A Baviera, segons els nostres informants, només es fa servir l'alemany com a mitjà d'ensenyament. Les llengües estrangeres són obligatòries en el cicle inicial i superior de l'educació secundària. La varietat real de llengües és diferent a cada escola, i també dins els diferents tipus d'escoles. L'oferta estàndard de llengües estrangeres comprèn el llatí, el rus, el francès, l'italià i l'espanyol. No hi ha cap llengua regional o minoritària a Baviera. No es fan servir llengües immigrants per a l'ensenyament. Els professors d'alemany i de llengües estrangeres tenen qualificacions universitàries i han de complir uns nivells de competència clarament establerts.

A Rin del Nord-Westfàlia no hi ha llengües regionals o minoritàries. Es fa servir l'alemany i llengües estrangeres i immigrants com a mitjà d'ensenyament, en cada cas amb un currículum explícit. Els professors d'alemany i de llengües estrangeres tenen les qualificacions pertinents, i el seu nivell de competència es descriu en els estàndards corresponents.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions de formació professional)

Les escoles enquestades se centren en les competències en alemany així com en llengües estrangeres (anglès, francès i espanyol) i no ofereixen llengües immigrants. S'ha obtingut un resultat interessant a l'escola de formació professional de Flensburg, en què el danès es considera una llengua estrangera i no una llengua minoritària reconeguda.

Ensenyament superior (a tres universitats)

El qüestionari LRE s'ha lliurat a tres universitats: la Universitat Ludwig-Maximilian de Múnic, la Universitat de Flensburg i la Universitat Lliure de Berlín. A totes elles una part de l'ensenyament és en alemany i l'altra en llengües estrangeres. En el qüestionari no hi havia cap pregunta relativa a la llengua d'ensenyament, però el més freqüent és que sigui l'anglès. Totes les universitats ofereixen pàgines web i informació sobre els requisits d'admissió tant en alemany com en llengües estrangeres. La Universitat de Flensburg assenyala l'ús de "llengües regionals i minoritàries". De fet, es refereix principalment al danès, la llengua minoritària regional de la zona. Les llengües que s'ofereixen a les universitats estudiades són l'àrab, el basc, el xinès, l'anglès, el francès, l'italià, el neerlandès, el persa, el polonès, el portuguès, el rus, l'espanyol, el turc i el danès.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Fins al final dels anys noranta moltes emissores de ràdio i televisió públiques i privades oferien programes en dialectes regionals, llengües minoritàries autòctones o llengües immigrants. Sovint s'anomenaven programes multiculturals (o fins i tot emissores multiculturals). Aquestes ofertes gairebé han desaparegut del tot a la ràdio o la televisió públiques.

Una emissora "multilingüe" destacada és ARTE, una televisió francoalemanya. ARTE ofereix la majoria dels programes amb un segon programa d'àudio —en francès o alemany. Altres opcions "multilingües" són els subtítols (en alemany) per a les persones amb discapacitats auditives i comentaris en àudio per als espectadors amb discapacitats visuals. La llengua de signes hi té un paper molt menor; no hi ha cap legislació que n'exigeixi l'ús. El mercat de la ràdio i la televisió privades és àmpliament monolingüe. Ara bé, la televisió i la ràdio per cable i via satèl·lit permeten que els espectadors puguin accedir a moltes emissores estrangeres. Moltes són del Regne Unit i de França, però també hi ha un nombre considerable de programes en llengües immigrants, per exemple de Rússia i Turquia.

Una altra característica específica de la televisió alemanya —i també del mercat cinematogràfic més ampli— és el doblatge de pel·lícules en llengua estrangera. Gairebé totes les pel·lícules i sèries de televisió en llengua estrangera es doblen. Només en casos excepcionals es pot accedir a la versió original en un segon programa d'àudio. De manera similar, la majoria dels cinemes generalistes només exhibeixen versions doblades de les pel·lícules en llengua estrangera. Les versions originals i subtítolades es veuen més o menys limitades al cinema d'autor. La causa és el desenvolupament d'una important indústria del doblatge al costat d'una pròspera indústria cinematogràfica.

El nombre de diaris i de llengües identificades a Berlín supera el de Flensburg per un ampli marge. Això no sorprèn atesa la mida de les dues ciutats i el caràcter internacional d'una ciutat com Berlín. L'oferta de Berlín un cop més està dominada per les llengües europees, però també hi apareixen llengües com el xinès, el japonès, l'àrab i altres llengües africanes.

En línia amb les expectatives, les llengües minoritàries autòctones no tenen un paper significatiu en el mercat alemany dels mitjans audiovisuals, excepte a les regions en què aquestes llengües estan reconegudes.

Hi ha una àmplia oferta de mitjans de comunicació en llengües immigrants. A totes les regions es poden trobar mitjans de comunicació en llengües estrangeres que representen els socis polítics i econòmics més importants d'Alemanya. Una evolució recent del mercat dels diaris és la "impressió a demanda". Aquesta tecnologia permet la presència de mitjans impresos en qualsevol llengua, fins i tot encara que només ho demani una persona.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

La llengua oficial d'Alemanya és l'alemany, tot i que no hi ha cap codificació que estableixi l'existència d'una llengua nacional. Qualsevol comunicació que sigui legalment vinculant s'ha de fer en alemany perquè es consideri que s'ha produït. En cas de disputa legal, els demandats tenen dret a rebre assistència en la seva llengua d'origen per part d'intèrprets.

En la pràctica, però, com a mínim les ciutats grans d'Alemanya semblen adoptar una postura pragmàtica i volen transmetre tanta informació com sigui possible als parlants de llengües diferents de l'alemany, especialment en aspectes de benestar i inclusió social, seguretat, serveis d'immigració i turisme. A partir de les respostes del qüestionari no queda clar fins a quin punt això representa una estratègia coherent.

Els enquestats de les tres ciutats —Berlín, Flensburg i Múnic— indiquen que es practica com a mínim ocasionalment una estratègia per promoure el multilingüisme. El danès té un estatus especial com a llengua minoritària oficial de Schleswig-Holstein. L'anglès rep suport, com a tot Alemanya, no només per a finalitats empresarials. L'enquestat de Múnic dona exemples molt detallats de suport al multilingüisme.

En els paràgrafs següents presentem algunes de les respostes per a les ciutats de Berlín i Múnic. Per a Flensburg no tenim informació suficient per dir res més.

En el domini 7A es preguntava sobre l'existència d'estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal. La persona de contacte de Berlín indicava que és difícil donar resposta a aquestes preguntes en l'àmbit municipal —o en el cas de Berlín també en l'àmbit estatal.² Un cop més, aquí es fa visible la descentralització com a element general de l'Administració i la política: les autoritats del districte tenen la llibertat d'establir les seves pròpies polítiques. Els temes principals que requereixen una comunicació multilingüe des del punt de vista dels enquestats són la seguretat, la prevenció del crim i dels accidents i la informació general. Per exemple, es reparteixen prospectes sobre seguretat a la llar en àrab i turc als districtes amb una població immigrant significativa.

A més, hi ha parts de la pàgina web de l'ajuntament i altres informacions disponibles en anglès, francès, italià, xinès, polonès, rus, turc, serbi, croat i espanyol. A la majoria dels altres casos, les competències multilingües dels funcionaris o altres empleats estatals s'exploten sobre una base *ad hoc*. Això porta a una situació en què en alguns casos hi ha una àmplia varietat de llengües disponible i d'altres en què només hi ha l'alemany i l'anglès, en funció de la persona que estigui treballant en aquell torn en

²Les ciutats alemanyes de Berlín, Bremen i Hamburg també tenen l'estatus polític de *Bundesländer* (estats federals).

qüestió. Per a molts tràmits legals i en els procediments criminals, es recorre a traductors o intèrprets interns qualificats. Aparentment només la policia exigeix el coneixement d'altres llengües com a competència addicional que suposa mèrits addicionals en el procés de sol·licitud de feina. Aquest és el cas de les llengües d'alt interès, com l'àrab, l'anglès, el xinès, el francès, l'italià, el croat, el polonès, el rus, el serbi, l'espanyol, el turc i el vietnamita.

Les autoritats de la ciutat de Munic presenten una imatge més diversificada, tot i que probablement és conseqüència de l'estratègia comunicativa d'un enquestat específic. Per exemple, en el cas de Munic s'indica que el Departament de Benestar Social ofereix serveis d'interpretació en albanès, amhàric, àrab, àzeri, bosnià, búlgar, xinès, persa, anglès, francès, grec, hebreu, hindi, italià, kikongo, kisuahili, croat, kurd, laosià, macedònic, paixtu, filipí, polonès, portuguès, panjabi, romanès, rus, serbi, eslovè, somali, espanyol, tàmil, tadjik, tailandès, txec, turc, uigur, ucraïnès, urdú i vietnamita. L'autoritat d'educació i esports també ofereix assessorament sobre temes educatius en moltes d'aquestes llengües. L'Ajuntament de Munic està present a Internet en anglès, francès, italià, àrab, xinès, rus, japonès, espanyol i portuguès. L'Administració municipal ofereix serveis de traducció i interpretació en anglès, francès, turc, bosnià, croat i serbi. Es pot fer ús d'un suport extern per a quaranta llengües més. L'Ajuntament de Munic també reconeix el multilingüisme i permet que els sol·licitants de feina compensin els "dèficits" en alemany amb competències multilingües. A més, els cursos d'idiomes que fa el personal de les autoritats municipals poden rebre subvencions parcials si la llengua pot resultar útil per a la feina en qüestió. Però igual que Berlín, Munic no fa cap seguiment de les competències lingüístiques dels seus empleats.

El domini 7B pregunta sobre els serveis de comunicació oral a la ciutat. S'han rebut poques respostes en aquesta secció, probablement a causa de la formulació de les preguntes o pel fet que alguns serveis, com el transport i la informació turística, els presten empreses privades. S'ha facilitat informació detallada sobre els serveis d'emergència de Berlín, en què en funció de les persones que estiguin de guàrdia es parla turc, rus, polonès, espanyol, italià, neerlandès, portuguès i francès, a més de l'anglès, amb diferents nivells de competència però independentment de la primera llengua de la persona. Els serveis d'immigració i integració sovint són accessibles en anglès i, en alguns casos, en francès, turc, rus i espanyol. Per a les llengües com l'àrab, el vietnamita, el romanès i el búlgar es recorre a suport extern. Els teatres normalment ofereixen la informació en alemany i en anglès, amb l'excepció del Teatre Rus i un teatre alternatiu, l'ufa-Fabrik, en què es dona informació en anglès, espanyol i francès. Per a Munic no tenim dades amb un nivell de detall comparable.

Moltes ciutats alemanyes han establert un Consell per a Ciutadans Estrangers (Auslanderbeirat) o institucions similars per ocupar-se dels interessos del immigrants i donar suport a la seva integració.

El domini 7C s'ocupa dels serveis de comunicació escrita. Aquí les respostes no ofereixen perspectives addicionals en comparació amb els dos dominis anteriors. La impressió general és que les dues grans ciutats reconeixen la diversitat lingüística, però hi podrien reaccionar de manera més coherent.

8 Llengües a les empreses³

El debat públic al voltant de les llengües a les empreses d'Alemanya es concentra en dos temes principals. El primer és el de les competències en llengua alemanya. Les organitzacions patronals —entre altres— es queixen del fet que les persones que acaben els estudis superiors no tenen un coneixement d'alemany suficient per començar unes pràctiques. Tot i que de vegades aquesta queixa es limita a persones d'origen immigrant, normalment és més general i es refereix a persones joves amb un certificat escolar de cicles més baixos. El segon és que alguns estudis importants demostren que les empreses ja no consideren que el domini de l'anglès i l'alemany sigui suficient, sinó que exigeixen als seus empleats el domini de llengües addicionals (Meyer i Apfelbaum, 2010).

De les quinze empreses amb què vam parlar, probablement podem concloure que les estratègies multilingües són importants a les empreses sempre que hi hagi la necessitat de fer servir altres llengües per a la comunicació interna en el cas de les empreses multinacionals o per a la comunicació amb els clients i els socis comercials. En molts casos, però, aquestes estratègies no s'anomenen estratègies multilingües sinó que formarien part de conceptes més generals sobre el tractament de la diversitat.

En termes de pràctiques específiques de gestió lingüística, gairebé totes (tretze de quinze) fan servir l'alemany per als documents interns. L'anglès empresarial el fan servir àmpliament dues empreses, n'hi ha cinc que el fan servir ocasionalment i la resta no el fan servir mai. Només tres empreses fan servir altres llengües: el danès (un banc); l'eslovè, el rus, el polonès, l'italià, l'hongarès, el txec i el búlgar (una empresa de construccions, que probablement fa servir les llengües del seu àmbit d'operacions i també les dels països d'origen dels seus empleats), i l'anglès i el francès (un hotel). Les preguntes sobre la llengua del programari intern, la llengua de les activitats de màrqueting i la llengua de les pàgines web presenten una imatge molt similar, i només un banc destaca de la resta perquè diu que fa servir l'alemany i el danès en tots els àmbits. A més, una empresa constructora va fer una campanya de màrqueting en danès, però ja ha acabat. Segons les seves respostes, un dels hotels proporciona informació a la seva pàgina web en anglès, francès, "belga", espanyol, italià, neerlandès, "austríac", portuguès, "suís" i "brasiler". Només dues empreses fan servir traductors o intèrprets externs àmpliament i quatre ho fan ocasionalment. I finalment, només una empresa, un banc, manté un registre periòdic de les competències lingüístiques en alemany i en anglès dels seus empleats.

Aquestes respostes, fins a cert punt anecdòtiques, no permeten fer generalitzacions. Poden interpretar-se com a indicadors d'una manca d'interès en la gestió lingüística, que es fa palesa quan les necessitats empresarials exigeixen una comunicació en llengües diferents de l'alemany. Es pot qüestionar si es podia esperar res més del sector empresarial. Meyer (2009) podria demostrar que les empreses alemanyes inverteixen en la diversitat lingüística del seu personal si ho justifiquen les exigències de gestió de la diversitat, d'una banda, i el seu àmbit empresarial, de l'altra.

³Vam rebre poques respostes al qüestionari perquè moltes empreses no estaven disposades a revelar les seves polítiques internes.

Resultats globals principals

A Alemanya trobem una situació ambivalent en termes de diversitat lingüística. D'una banda, moltes iniciatives i campanyes públiques duen el missatge de "Només alemany". Una campanya recent del Deutschlandstiftung (que rep el suport del Comissionat Nacional per a la Integració d'Immigrants i Refugiats, dirigit per la ministra Maria Böhmer) és un exemple d'aquest tipus d'estratègia; el missatge és que parlar alemany és la millor clau per a la integració (si no l'única) (www.ich-spreche-deutsch.de/de/). D'altra banda, i com a mínim sobre una base retòrica, podem trobar afirmacions clares que donen suport i reconeixen el multilingüisme —un exemple el trobem en una campanya anomenada Multilingüisme - Llengües sense Fronteres iniciades per l'Institut Goethe; vegeu <http://www.goethe.de/ges/spa/prj/sog/de/index.htm>. Fins i tot en els nivells polítics més elevats s'expressa amb freqüència el reconeixement del multilingüisme. En podem trobar un exemple al Pla nacional d'integració, un marc polític que es va desenvolupar en nom del Govern central (Bundesregierung, 2007). A la secció relativa a l'educació trobem l'afirmació que els ministeris d'Afers Culturals dels *Länder* invertiran en estratègies que fomentin un millor domini de l'alemany per a tots els alumnes. A part del suport per a l'aprenentatge de l'alemany, però, els ministres declaren que "els *Länder* reconeixen la importància i la rellevància del multilingüisme per a tots els alumnes. Això inclou les llengües d'origen o de la família dels infants immigrants. S'identificaran mesures adequades que donin suport a l'establiment del multilingüisme com a principi educatiu general a les rutines escolars" (Bundesregierung, 2007, pàg. 25 i següents, traducció nostra). La il·lustració de les "polítiques i pràctiques per al multilingüisme", tal com ha estat projectada pel projecte LRE, aporta una imatge molt fluida i poc definida de la situació —i estem convençuts que aquesta no és una peculiaritat alemanya, sinó la situació general de totes les societats europees.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Tot i que no hi ha cap estratègia general en aquest sentit a Alemanya, els últims anys ha augmentat el reconeixement oficial del multilingüisme. Es poden identificar moltes iniciatives prometedores, tot i que en un sistema descentralitzat com el d'Alemanya probablement no es descobriran mitjançant els instruments de l'LRE. Les iniciatives van des de models d'educació bilingüe fins a models d'ampli abast d'innovació escolar, que tenen l'objectiu d'implementar el multilingüisme com a característica general de l'educació lingüística (vegeu els projectes de Durchgängige Sprachbildung/Formació continuada en llengua – www.foermig.uni-hamburg.de). Una sèrie de projectes fomenten la diversitat lingüística com a característica general de l'educació infantil primerenca (Tracy, Weber i Münch, 2006). Aquestes iniciatives es poden trobar en el sector privat i a l'educació elemental pública. Inclouen models amb llengües estrangeres "clàssiques", l'anglès o el francès, així com models que s'ocupen de les llengües immigrants. Hi ha portals d'informació per a pares i per a professors o experts interessats (vegeu, per exemple, www.fmks-online.de/respecte de les llengües estrangeres; o portals regionals com Bilingual erziehen [educació bilingüe], www.bilingual-erziehen.de, que fa referència a tots els models, siguin quines siguin les llengües tractades). Igual que en l'últim exemple, els termes *bilingüe* i *multilingüe* sovint es

fan servir com a sinònims, tant a les iniciatives privades com a l'àmbit públic o polític i a la recerca.

Un altre exemple són les nombroses estratègies de gestió de la diversitat a les empreses. Normalment aquestes estratègies es troben a les empreses grans i no tant a les petites i mitjanes empreses, tot i que aquestes últimes també desenvolupen formes de tractar la diversitat entre el seu personal o amb la seva clientela. A les empreses automobilístiques grans, per exemple, hi ha grups de recursos lingüístics que s'ocupen dels membres immigrants del personal. El suport al coneixement de llengües d'origen forma part de les seves activitats.

Com a conclusió podem dir que mentre que en l'àmbit de les normes i reglaments públics no trobem iniciatives extenses que fomentin el multilingüisme, trobem moltes iniciatives d'aquest tipus en l'àmbit regional i local. És a dir, com més de prop mirem la pràctica real, més experiències multilingües trobem.

Referències

- Autorengruppe Bildungsberichterstattung (ed.). (2012). *Bildung in Deutschland 2012. Ein Indikatorengestützter Bericht mit einer Analyse zu Perspektiven des Bildungswesens im demografischen Wandel. Im Auftrag der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland und des Bundesministeriums für Bildung und Forschung*. Bielefeld: W. Bertelsmann.
- Baden-Württemberg-Stiftung (ed.). (2011). *Sag' mal was – Sprachförderung für Vorschulkinder. Zur Evaluation des Programms der Baden-Württemberg-Stiftung*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag.
- Bundesregierung. (2007). *Der Nationale Integrationsplan. Neue Wege, neue Chancen*. Berlín. Disponible a: http://www.bmj.bund.de/files/-/2321/181007_Nationaler%20Integrationsplan.pdf.
- Duarte, J. (2011). *Bilingual language proficiency. A comparative study*. Münster u.a.: Waxmann.
- Fürstenau, S.; Gogolin, I.; Yağmur, K. (eds.). (2003). *Mehrsprachigkeit in Hamburg. Ergebnisse einer Sprachenerhebung an den Grundschulen in Hamburg*. Münster u.a.: Waxmann.
- Gantefort, Christoph; Roth, Hans-Joachim (2011). *Sorbisch-Deutsche Schulen in Sachsen. Ergebnisse zur Sprachentwicklung in der Sekundarstufe I*. Hamburg and Köln: Universität de Colònia. Disponible a: <http://search.sachsen.com/web/>
- Meyer, B. (2009). *Nutzung der Mehrsprachigkeit von Menschen mit Migrationshintergrund. Berufsfelder mit besonderem Potenzial*. Nürnberg: Bundesamt für Migration und Flüchtlinge.
- Meyer, B.; Apfelbaum, B. (eds.). (2010). *Multilingualism at Work. From policies to practices in public, medical and business settings* (vol. 9). Amsterdam: John Benjamins.
- Reich, H. H.; Roth, H.-J.; Neumann, U. (eds.). (2007). *Sprachdiagnostik im Lernprozess. Verfahren zur Analyse von Sprachständen im Kontext von Zweisprachigkeit*. Münster: Waxmann.
- Tracy, R.; Weber, A.; Münch, A. (2006). *Frühe Mehrsprachigkeit. Mythen – Risiken – Chancen*. Stuttgart: Baden-Württemberg-Stiftung.

8 GRÈCIA

Sara Hannam i Evagelia Papathanasiou

Context nacional

Grècia té una població d'uns 11.320.000 habitants (Eurostat, 2011) i està situada a la part meridional de la península dels Balcans. La llengua oficial és el grec, que és l'idioma que parla la majoria de la població. Hi ha una àmplia varietat de llengües també presents, que representen les diferents onades d'immigració —inclouen la majoria de països dels Balcans i Turquia, la Xina, Pakistan, Sri Lanka, Afganistan, les Filipines i diversos països africans (Hannam i Papathanasiou, 2011). El turc també està present com a llengua regional. En el moment de recopilar les dades Grècia es trobava al caire de l'esfondrament econòmic, i ara encara es troba en una posició vulnerable dins les estructures europees, la qual cosa afecta tots els nivells de l'educació i els serveis públics.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional i de les llengües estrangeres. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen grec que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a països de tot Europa, sobretot a Alemanya, el Regne Unit i França, i també als EUA, Austràlia i alguns països africans. Grècia no ha firmat ni ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Des del Tractat de Lausana (24 de juliol de 1923), que va derivar en el que s'anomena un "intercanvi de poblacions", Grècia i Turquia no reconeixen l'existència de minories ètniques en els seus territoris respectius. Els dos països reconeixen només l'existència de minories religioses. A Grècia, en particular, això és aplicable a la comunitat turca que viu a la província nord-oriental de Tràcia, a la qual es fa referència com a minoria musulmana.

A Grècia no hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals/regionals sobre diversitat lingüística.

La qüestió de les llengües regionals, minoritàries i immigrants és políticament sensible (Kiliari, 2009) perquè s'entrecrua amb debats sobre el flux i el control de la immigració. Tot i que hi ha exemples d'escoles que ofereixen ensenyament en turc a l'àrea de Tràcia, es presenta com un recurs específic per a la minoria musulmana sense cap referència explícita a la llengua d'aquesta comunitat a cap document oficial. Grècia no va firmar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries el 1992 i és un dels països de la UE que no pot firmar-la per determinades restriccions de la constitució que regeix el país. Hi ha indicis que aviat es podria desenvolupar una política lingüística que regularia les llengües estrangeres, i el Ministeri d'Ensenyament ha elaborat una enquesta que aborda la necessitat de "promoure les llengües d'origen dels estudiants estrangers i repatriats" (www.diapolis.auth.gr, 2011).

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (sense disposició)

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	només parlants nadius	general	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	sense especificar	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	sense especificar	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Turc
LI	Anglès, francès o alemany

No hi ha cap disposició estatal obligatòria relativa a les llengües estrangeres en el nivell de l'educació infantil, tot i que s'introdueixen llengües estrangeres a l'educació primària i es prenen molt seriosament. Hi ha inversions importants des del sector estatal i aportacions privades addicionals. Ara bé, els resultats no reflecteixen adequadament el nivell d'inversió en aquesta fase en la llengua grega ni en les llengües estrangeres. També a primària, el turc s'ofereix a les escoles de la regió de Tràcia per a la població establerta a partir dels diferents intercanvis de població entre Grècia i Turquia. Hi ha més de dues-centes escoles que ofereixen el turc a primària, tot i que aquest nombre ha disminuït els últims anys. En el nivell de secundària es redueix a menys de deu (Συντονιστικό Γραφείο Μειονοτικών Σχολείων – Oficina de Coordinació d'Escoles Minoritàries, 2011). L'anglès és la llengua dominant com a llengua estrangera per defecte. Hem detectat el desig de proporcionar altres llengües a banda de l'anglès, el francès i l'alemany (llengües que també estan disponibles). Hi ha una formació limitada per a professors d'italià, espanyol, algunes llengües balcàniques i turc, però hi ha pocs recursos a les escoles estatals. Les llengües immigrants encara estan insuficientment representades en aquest sector, i hem trobat proves que moltes s'ensenyen dins les mateixes comunitats.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/ migratòries i immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	>10	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	general	general	sense especificar	no aplicable
LE	professors de llengua	general	general	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LE	L'anglès és obligatori. El francès i l'alemany són opcionals.
-----------	---

Es dedica un nombre important d'hores a l'aprenentatge de llengües estrangeres a la secundària, i es posa molt d'èmfasi en el fet d'aprovar els exàmens de llengua, sovint amb recursos addicionals finançats per les famílies. L'anglès és la llengua obligatòria, i altres llengües estrangeres (francès, alemany, italià i espanyol) són opcionals. Hi ha proves d'AICLE (Aprenentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera) experimental en una escola estatal de Tessalònica, amb l'anglès com a llengua d'ensenyament. A més, s'estan implementant aplicacions multimèdia (com el "Xenios") i noves tecnologies com a part d'un plantejament multicurrícular per a l'ensenyament de les llengües estrangeres (Tangas, 2006). Les llengües immigrants continuen insuficientment representades en aquest sector.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	limitada	sense directrius	cap	total

Ensenyament superior (a dues institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tothom	nacional o basat en l'institució	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional i estrangera	nacional i estrangera	restringits	nacional o basat en l'institució	internacionals i immigrants	opcional	opcional

Les institucions de formació professional (FP) semblen funcionar principalment en grec, i en els casos en què hi ha recursos lingüístics normalment se centren en l'anglès. La institució d'FP estudiada a Atenes implementa un gran nombre de programes de formació en llengua grega per a refugiats, immigrants i repatriats oferts pel Ministeri de Treball i Seguretat Social. En total s'han implementat quinze programes de 300 hores cadascun per a 323 refugiats, immigrants i repatriats, que posteriorment han fet l'examen per aconseguir el certificat d'assoliment de competències en grec organitzat pel Centre de la Llengua Grega. Hem experimentat problemes importants a l'hora d'accedir a les dades sobre les institucions d'FP, perquè estan en un període de transició i han de passar una inspecció del Departament d'Ensenyament.

Les universitats demostren una diversitat lingüística molt més àmplia, probablement per influència de programes com l'Erasmus. Hi ha iniciatives per atendre els estudiants que vénen d'altres països, i també s'ofereixen oportunitats d'aprenentatge en altres llengües als estudiants grecs, tant en llengües europees com no europees. Hi ha evidència d'una pràctica experimental a les escoles generada per departaments universitaris (per exemple, el projecte AICLE de Tessalònica, encapçalat per la Universitat Aristòtil de Tessalònica).

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	de vegades	de vegades

Les noves comunitats lingüístiques no tenen espai d'emissió a la televisió i la ràdio oficials, tot i que no se'ls impedeix que facin servir les ones. Les pel·lícules s'emeten amb subtítols i el doblatge és molt poc habitual, excepte en els programes per a nens. A més, algunes hores de les notícies estan acompanyades de traducció a la llengua de signes, com exigeix la Llei grega núm. 2328/1995 (ΦΕΚ Α' 159/3–8–1995). Hem trobat una àmplia varietat de diaris en diferents llengües, la qual cosa demostra una diferència entre les poblacions reals i les poblacions reconegudes oficialment. La variació més gran s'enregistra a la capital, Atenes.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4						Tessalònica
3-4		Xanthi				
1-2	Xanthi			Xanthi		

Serveis de comunicació

Els dos serveis de comunicació oral més importants	Els dos serveis de comunicació escrita més importants
Serveis educatius Turisme	Serveis a la immigració i integració Turisme

Hem tingut dificultats importants per obtenir les dades per a aquest conjunt en un moment de traspals polític i econòmic. Sembla que hi ha una manca de polítiques sistemàtiques relatives a les altres llengües en relació amb la sol·licitud i la prestació de serveis públics. Quan hi ha recursos, són *ad hoc*. L'anglès sembla la llengua dominant en aquests escenaris. En general hi ha la tendència a pensar que els usuaris dels serveis públics sabran parlar i escriure en grec.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	9	14	8	1	0	4	1	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	2	2	0	21	18	20	22	19	20
AE	Practicada àmpliament	2	4	6	0	10	12	9	12	13	22
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	2	1	0	0	0	0	1	0	2

El coneixement de llengües estrangeres està molt buscat en el sector empresarial i es considera essencial, més que recomanable. Ara bé, a les empreses estudiades sembla prestar-se poca atenció al valor de la contractació d'empleats amb coneixements de llengües immigrants, tot i que a les comunicacions es pot comprovar l'ús pragmàtic de la majoria de llengües balcàniques a causa dels importants vincles empresarials i comercials amb els països veïns. Quan aquestes llengües no són presents a la feina, l'anglès s'utilitza com a *lingua franca* i, per tant, el que té més valor és tenir bons coneixements d'anglès com a llengua de treball. Poques empreses tenen una política per recompensar de manera explícita el coneixement d'idiomes o estructures per donar suport al multilingüisme. Pot ser que existeixi més enllà de l'àmbit capturat per les dades, però no es percep en termes de multilingüisme.

Resultats globals principals

A Grècia s'ha dut a terme una inversió important a llarg termini en l'aprenentatge de llengües estrangeres. També es parla una àmplia varietat de llengües derivades dels Balcans i altres parts del món, però hi ha poc debat respecte d'això i està vinculat a qüestions relatives a la immigració. En general hem trobat reticències a l'hora de proporcionar les dades en la majoria dels dominis, probablement a causa de la manca de coneixements sobre els estudis d'aquest tipus i també del moment en què s'ha produït la nostra intervenció, que ha coincidit amb el punt àlgid de la crisi econòmica i amb el país en estat d'alerta. La qüestió del multilingüisme no és considerada una prioritat per part de molts proveïdors potencials de dades. Clarament, cal que els serveis estatals i públics abordin la qüestió del seu monolingüisme, i la predominància de l'anglès és un tema de preocupació a tots els dominis. La manca d'agències que treballin en el multilingüisme en el sector estatal i en el sector de les ONG pot ser una barrera, perquè actualment la responsabilitat recau sobre acadèmics i investigadors individuals i altres organitzacions en l'àmbit de les comunitats. Aquestes organitzacions generalment se centrarien a ampliar la participació i la representació de les diferents comunitats lingüístiques —però no hem trobat cap prova d'aquest tipus d'iniciativa durant la recopilació de les dades.

Iniciatives i programes pilot prometedors

En relació amb les llengües regionals i minoritàries a l'educació primària, hem trobat proves de dos programes de la Universitat Aristòtil de Tessalònica que ofereixen ajuda a les escoles amb estudiants repatriats, immigrants i romanís. Aquesta ha estat l'única vegada que la comunitat romaní s'ha vist representada en el nostre conjunt de dades. L'enquesta per promoure les llengües d'origen també és una iniciativa molt prometedora. El Ministeri d'Ensenyament i associacions universitàries ofereixen durant un mes cursos de grec modern i cultura grega per a estudiants estrangers, professors de grec i estudiosos del grec. Hi ha beques disponibles per als estudiants grecs que vulguin estudiar a la UE i altres països i per assistir a seminaris de grau, de postgrau i de llengües estrangeres. La Fundació de Beques Estatals (IKY) concedeix beques de mobilitat als estudiants i professors, per fomentar el contacte amb altres sistemes educatius i el coneixement de la cultura i la llengua d'un altre país europeu (Eurydice 2009/10: 222–223). Això és així des del 2010, però pot haver canviat des de l'inici de la crisi econòmica.

Referències

Eurostat. Disponible a: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tps00001&tableSelect ion=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>. Accés realitzat el 2 de desembre de 2011.

Hannam, S.; Papathanasiou, E. (2011). "Current Issues and Trends in Language Education in Greece: A Brief Overview". A: *Towards a Language Rich Europe – Multilingual essays on language policies and practices*, British Council.

Kiliari, A. (2009). "Language Practice in Greece: The Effects of European Policy on Multilingualism". A: *European Journal of Language Policy*. 1/1, pàg. 21-28.

Oficina de Coordinació d'Escoles Minoritàries. Disponible a: <http://syntonistiko.compulaw.gr/> [Accés realitzat el 2 de desembre de 2011].

Tangas, P. (2006). "Multimedia and Foreign Language Teaching: the Case of Greece". A: D. Grabe; L. Zimmemann (eds), *Multimedia Applications in Education Conference Proceedings 2006*, FH JOANNEUM, Graz, Àustria, pàg. 139-48. Disponible a: http://pek-patras.ach.sch.gr/docs/yliko0910/Multimedia_and_Foreign_Language_Teaching_the_Case_of_Greece_Tagkas.pdf. Accés realitzat el 5 de desembre de 2011.

9 HONGRIA

Csilla Bartha

Context nacional

Hongria té una població de 9.960.000 habitants.¹ Hi ha tretze minories reconegudes oficialment,² que representen una proporció de gairebé el 3% del total segons les dades del cens del 2001 i al voltant del 8-10% segons estimacions més recents.³

La minoria més gran és la romaní, que constitueix un 6-10% del total de la població i un 60% de la població minoritària. Aquest grup està insuficientment representat en els càrrecs de poder i té un estatus socioeconòmic considerablement més baix en comparació amb altres minories.

La immigració és un fenomen creixent i el país compta amb 206.909 persones de països tercers, és a dir, al voltant d'un 2% de la població. És una xifra bastant baixa en comparació amb les dades d'immigració d'altres països europeus. El nombre i la proporció de les persones que pertanyen als grups immigrants més significatius són: romanesos (76.878, 37%), alemanys (20.232, 9%), serbis (16.301, 9%), ucraïnesos (16.537, 9%), xinesos (11.829, 6%) i eslovacs (3%).⁴

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües R/M.

L'aprenentatge i l'ensenyament de l'hongarès per als infants i/o adults d'Estònia que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Àustria. Hongria ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les vuit llengües R/M següents: alemany, boyash, croat, eslovac, eslovè, romaní, romanès i serbi. L'ensenyament d'àmbit nacional o regional compta amb recursos oficials, amb el suport de la Carta, per a aquestes vuit llengües. A part de les llengües R/M reconegudes a la Carta, els documents oficials fomenten les llengües R/M següents: armeni, búlgar, grec, polonès, rutè i ucraïnès.

A Hongria hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals i R/M a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa i sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

Des de l'1 de gener de 2012 ha canviat el marc legal sobre la diversitat lingüística i el multilingüisme a Hongria. En aquest assaig, però, analitzarem la situació lingüística basant-nos en la legislació que estava en vigor en el moment de completar el qüestionari LRE.

La Constitució hongaresa (antiga) no conté cap estipulació explícita sobre la llengua oficial de l'estat. L'article 68 deia que "la República d'Hongria assegurarà la protecció de les minories nacionals i ètniques i en garantirà la participació col·lectiva en els afers públics, el foment de les seves cultures, l'ús de les llengües d'origen, l'educació en la seva llengua i l'ús de noms en les seves llengües nadiues".⁵

⁵La nova Constitució hongaresa de 2011 (Llei Fonamental) reconeix la llengua hongaresa com a llengua oficial de l'estat. Es compromet a protegir la llengua hongaresa i la llengua de signes hongaresa com a part de la cultura hongaresa. L'article XXIX diu que "totes les nacionalitats i grups ètnics que viuen a Hongria es consideraran part de l'entitat que forma l'estat. Tots els ciutadans hongaresos que pertanyen a una nacionalitat tenen el dret d'assumir i preservar la seva identitat. Les minories nacionals i ètniques tindran el dret de fer servir les seves pròpies llengües, fer servir els seus noms en les seves pròpies llengües individualment i col·lectivament, fomentar la seva cultura i rebre educació en la seva llengua." La nova constitució també prohibeix explícitament la discriminació per motius d'origen nacional i de llengua.

¹<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/gyor/nep/nep21111.pdf>

²Una minoria lingüística reconeguda per llei: les persones sordes.

³Edit H. Kontra – Csilla Bartha (2010). "Foreign language education in Hungary: Concerns and controversies". A: *Sociolinguistica* 24/2010, pàg. 61–84, pàg. 74.

⁴<http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xftp/stattukor/nemzvand/nemzvand09.pdf>

La Llei LXXVII de 1993 sobre els drets de les minories nacionals i ètniques⁶ reconeixia tretze llengües minoritàries: l'alemany, l'armeni, el búlgar, el croat, l'eslovac, l'eslovè, el gitano (romaní i boyash), el grec, el polonès, el romanès, el rutè, el serbi i l'ucraïnès. A més d'aquesta llei, l'educació actual en llengües minoritàries i estrangeres es basa en la Llei sobre educació pública de 1993, els decrets governamentals de 1995 sobre el currículum bàsic nacional i de 1997 sobre els exàmens de finals d'estudis ("maduresa"), i la Llei d'educació superior del 2005.

Hongria va ratificar els dos documents més significatius del Consell d'Europa, la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (1992/1995/1998) i el Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals (1995-1998), per a les llengües del que s'anomenen minories tradicionals: alemany, croat, eslovac, eslovè, romanès i serbi. La Llei XLIII de 2008 incloïa les llengües gitanes (romaní i boyash) a l'article 2(2).

La Llei CXXV de 2009 sobre la llengua de signes hongaresa i l'ús de la llengua de signes hongaresa es considera la llei sobre llengua de signes més avançada d'Europa a l'hora de definir la comunitat sorda com a minoria lingüística. Segons aquesta llei, a partir de l'1 de setembre del 2017 l'educació bilingüe en llengua de signes hongaresa serà obligatòria per als infants sords a les escoles per a sords, mentre que a les escoles integradores serà opcional fins i tot encara que només ho demanin els pares d'un únic alumne.

Hi ha tres instruments legals importants sobre la migració: la Llei I de 2007 sobre l'admissió i la residència de persones amb dret a la lliure circulació i la lliure residència, la Llei II de 2007 sobre l'admissió i el dret de residència de ciutadans de tercers països, i la llei LXXX de 2007 sobre l'asil.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	5-10	>1 dia	específica de l'assignatura	general	total

⁶La distinció terminològica hongaresa entre "minoría nacional" i "minoría ètnica" es basa principalment en el fet de si la minoria té un "estat d'origen" o no. Els romanis no en tenen, i per tant es consideren una minoria ètnica. En virtut de la Llei CLXXIX de 2011 sobre els drets de les nacionalitats, que va entrar en vigor l'1 de gener de 2012, *nacionalitat* és el nou terme que s'ha de fer servir en comptes de *minories nacionals i ètniques*.

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Búlgar, croat, alemany, grec, romaní/boyash, romanès, rutè, serbi, eslovac, eslovè
------------	--

A l'educació infantil s'ensenyen les nou llengües R/M següents (escoles de minories nacionals i institucions bilingües específiques): alemany, búlgar, croat, eslovac, eslovè, romanès, romaní/boyash, rutè i serbi. Els governs locals estan obligats a proporcionar l'educació infantil en llengües R/M si ho exigeixen els pares d'un mínim de vuit alumnes. Hi ha 927 llars d'infants amb un programa educatiu per a minories (el 21% de totes les llars d'infants). Més de 40.000 infants (el 12,5% de tots els que es troben a l'educació infantil) estan inscrits a llars d'infants minoritàries. Més de 21.000 infants segueixen l'educació minoritària en llengua gitana, però només un 2,4% (aproximadament 500 infants) reben educació en llengua romaní/boyash.⁷ En molts casos els programes per a les minories (a tots els àmbits educatius) funcionen com a formes encobertes d'ensenyament de llengües estrangeres, especialment en el cas de l'alemany, en què pot ser que els infants no tinguin origen immigrant però les escoles fan servir l'etiqueta d'educació per a minories per tal d'obtenir suport financer addicional.

Tot i que l'educació infantil en llengües estrangeres és cada cop més popular a les llars d'infants privades (normalment de pagament), a les institucions públiques no és una pràctica habitual. No hi ha cap tipus d'educació infantil en llengües estrangeres.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	parcialment en horari escolar	5-10	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

⁷ Els altres infants reben el que s'anomena educació cultural gitana, en què la llengua d'ensenyament és exclusivament l'hongarès. Nemzeti és Etnikai Jogok Országgyűlési Biztosa, *Jelentés a nemzeti és etnikai kisebbségi óvodai nevelés helyzetéről*. Budapest, 2011, pàg. 23-42. <http://www.kisebbségiombudsman.hu/data/files/205104474.pdf>

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Búlgar, croat, alemany, grec, polonès, romaní/boyash, romanès, rutè, serbi, eslovac, eslovè
LE	Obligatòria: una llengua entre anglès, alemany, francès, italià, rus Opcional: llatí

Hi ha 608 institucions amb un programa educatiu en llengües R/M (el 26,5% de totes les escoles de primària). Més de 100.000 infants (el 14% de tots els alumnes de primària) van a escoles amb ensenyament en llengües R/M. Les comunitats armènia, ucraïnesa i polonesa no disposen d'educació en llengües minoritàries dins el sistema educatiu públic i el 92% dels nens romanis no reben educació en romaní/boyash.⁸ Més de la meitat dels alumnes reben educació en alemany, perquè les actituds positives i les decisions dels pares es veuen influenciades per la percepció d'un valor de mercat internacional de la variant estàndard de la llengua alemanya.

A l'educació primària s'ofereixen les cinc llengües estrangeres següents: alemany, anglès, francès, italià i rus. Hi ha una llengua estrangera obligatòria des de quart de primària. Les classes en llengües immigrants no són una pràctica habitual en l'educació primària, excepte en una escola de primària xinesohongaresa de Budapest.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Support a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	només immigrants	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Support a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica a l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	suport financer informal

⁸Nemzeti és Etnikai Jogok Országgyűlési Biztosa, *Jelentés a nemzeti és etnikai kisebbségi általános iskolai nevelés-oktatás helyzetéről*, Budapest, 2011, pàg. 33-42. <http://www.kisebbségiombudsman.hu/data/files/217986220.pdf>

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Romani, boyash
LE	Obligatòria: anglès, alemany, francès, italià, rus, espanyol Opcional: xinès, llatí

En principi, els alumnes són lliures d'escollir la llengua estrangera que volen estudiar. En la pràctica, però, les llengües estrangeres disponibles en el cicle inicial de l'educació secundària són l'alemany, l'anglès, l'espanyol, el francès, l'italià i el rus. En el cicle superior de l'educació secundària també s'ofereixen altres llengües (per exemple, boyash, romani, xinès, etc.). Ara bé, lamentablement Hongria ocupa una posició destacada entre els països en què un elevat nombre d'alumnes aprenen només una llengua estrangera (57,2%; mitjana de la UE: 33,4%).⁹

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
	Institució B	sense especificacions	general	no aplicable	total
	Institució C	àmplia varietat	general	no aplicable	parcial
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	sense especificacions	general	cap	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial

⁹Eurostat (2009): Dia Europeu de les Llengües. *Eurostat News Release*, Stat 09/137.
<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/09/137&type=HTML>

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	normes nacionals o basat en l'institució	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	cap	només internacionals	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

L'ensenyament de llengües nacionals i R/M no té un paper important en la formació professional ni a la universitat.

Totes les universitats estudiades pel Language Rich Europe ofereixen cursos en què la llengua d'ensenyament és una llengua estrangera (principalment l'alemany, l'anglès i el francès). Algunes universitats ofereixen tot el pla d'estudis (de pagament) en una llengua estrangera amb la intenció d'atraure estudiants estrangers.

Hi ha sis institucions d'educació superior que formen professors en llengües minoritàries, però no hi ha cap tipus de formació de professors per a l'armeni ni per al rutè. Sis institucions d'educació superior proporcionen formació per a professors de nivell elemental d'alemany, croat, eslovac, romaní/boyash, romanès i serbi. Set institucions proporcionen programes de formació de professors de llengües minoritàries per a llars d'infants en alemany, croat, eslovac, eslovè, romanès, romaní/boyash i serbi. A causa del descens del nombre d'estudiants que trien la formació de professors de llengües minoritàries, comença a veure's amenaçada la continuïtat d'un sistema públic d'educació en llengües minoritàries —excepte en el cas de l'alemany.¹⁰

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	doblades	regularment a Budapest, mai a Pécs i Debrecen	de vegades

En els mitjans de comunicació d'Hongria hi domina la llengua nacional. Tanmateix, hi ha programes de ràdio i televisió que s'ofereixen en llengües R/M als canals públics, i també hi ha algunes emissores de ràdio que emeten només en llengües R/M (per exemple MR4, Radio C). En general, els programes de televisió produïts en llengües que no siguin l'hongarès es doblen a l'hongarès. S'ofereix interpretació en llengua de signes en els esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació. Segons la Llei sobre la llengua de signes hongaresa, la televisió pública garantirà que durant el seu servei d'emissions tots els anuncis i notícies d'interès públic, pel·lícules i programes de servei estiguin disponibles amb subtitulació en hongarès o interpretació en llengua de signes durant un nombre fix d'hores a partir del 2010, i completament a partir de l'any 2015.

¹⁰Nemzeti és Etnikai Jogok Országgyűlési Biztosa, *Jelentés a nemzetiségi felsőoktatás helyzetéről*, Budapest, 2011, pàg. 4-7.
<http://www.kisebbségiombudsman.hu/data/files/223936615.pdf>

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Debrecen		Debrecen		Debrecen
3-4	Budapest Pécs	Budapest Pécs				
1-2	Debrecen		Budapest Debrecen	Pécs	Budapest Pécs Debrecen	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis educatius Serveis socials Serveis d'emergència Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració	Serveis socials Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis d'emergència

L'Administració pública de les tres ciutats hongareses estudiades està caracteritzada per un perfil multilingüe moderat. La majoria de les ciutats presten els serveis en format oral i/o escrit en llengües estrangeres (i ocasionalment en llengües R/M), però no hi ha cap tipus d'estratègia lingüística institucionalitzada. Es fan servir intèrprets, tot i que no són contractats de manera permanent. El repertori de llengües diferents de l'hongarès està dominat per l'anglès i, en menor grau, l'alemany. A les àrees amb comunitats minoritàries la seva llengua també pot aparèixer en els serveis públics.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-una empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	3	5	11	6	0	3	1	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	2	0	2	1	18	17	17	16	16	18
AE	Practicada àmpliament	2	0	3	3	12	11	9	6	14	13
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	1	0	1	0	1	1	1	1	1	5

Les empreses estudiades pel Language Rich Europe a Hongria en general tenen un perfil lingüístic baix. Una tercera part tenen algun tipus de política lingüística, però la inversió en la millora de les competències lingüístiques dels empleats és baixa. Normalment les competències lingüístiques s'adquireixen abans de començar a treballar. Aproximadament la meitat de les empreses proporcionen una formació limitada en anglès empresarial als empleats, i molt poques proporcionen algun suport en llengua hongaresa per als parlants no nadius. La llengua nacional i l'anglès són les llengües principals, seguides del francès i l'alemany.

Resultats globals principals

Hongria es coneix com a país monolingüe, però la realitat és diferent. És impossible donar una resposta exacta a la pregunta de si Hongria reconeix el plurilingüisme a les aules i el multilingüisme a la societat en general, perquè hi ha diverses formes educatives i diferents tipus d'escoles. Fins i tot dins el mateix tipus d'escoles hi ha enormes diferències quant a l'eficiència de l'ensenyament. Hi ha tres tipus principals i dos tipus addicionals de programes educatius per a les minories: els tres tipus principals són l'ensenyament en llengua materna, bilingüe, i ensenyament d'idiomes, i els tipus addicionals són la millora acadèmica per a les minories gitanes i un ensenyament complementari per a les minories.

Hi ha escoles públiques especialitzades a donar suport a l'ensenyament de llengües estrangeres i l'ensenyament bilingüe. En aquestes institucions normalment hi ha un nivell alt de suport i ensenyament de llengües diferents de la llengua nacional, mentre que l'ensenyament general està caracteritzat per un nivell més baix en aquest sentit.

La majoria de persones romanís i sordes d'Hongria comparteixen una sèrie de característiques comunes. A més d'una llarga tradició de ser avaluats en termes del grau de reconeixement de la seva llengua (romaní i llengua de signes respectivament), aquestes característiques inclouen un cert grau de separació social, la qual cosa està vinculada a una baixa taxa d'ocupació, una situació social precària, poques oportunitats dins el mercat laboral i un nivell elevat de pobresa. Tot plegat està molt relacionat amb el baix nivell educatiu i l'elevada taxa d'abandonament de l'ensenyament públic d'una part significativa dels joves romanís i sords.

La manca de llengües immigrants en l'àmbit educatiu, les empreses i l'Administració pública és conseqüència principalment del nombre relativament baix d'immigrants. La majoria són hongaresos d'origen que parlen hongarès com a llengua materna però que provenen de països veïns. La proporció d'alumnes estrangers en l'ensenyament públic també és baixa.¹¹

Tot i que el marc legal de suport a l'educació en llengües minoritàries i llengües estrangeres està ben establert, queda molt per fer en l'àmbit de la implementació pràctica del multilingüisme.¹² Les estadístiques facilitades per l'Eurobaròmetre Especial 243 el 2006 indiquen que només el 42% de la població pot mantenir una conversa en almenys una llengua estrangera, quan la mitjana de la UE és del 56%.¹³

Iniciatives i programes pilot prometedors

Hi ha moltes iniciatives prometedores i desenvolupaments innovadors en l'ensenyament de la llengua de signes hongaresa i del romaní i el boyash a Hongria. Inclouen, per exemple: la implementació de la nova Llei sobre la llengua de signes; dos programes nous a la Universitat Eötvös Loránd —un grau en Llengua de Signes Hongaresa i Ensenyament de l'Anglès com a Llengua Estrangera a Alumnes Sords el *Kedves Ház* ('Casa bonica') a Nyírtelek; el *Pedellus programme* a Ózd; el Projecte Escolar del Dr. Ámbédkar a Sajókaza, i la Fundació i Escola de Secundària Pública Gandhi a Pécs.¹⁴ En l'àmbit de l'ensenyament de llengües estrangeres, cal esmentar el World-Language Project, que va estar en marxa del 2003 al 2007 i va derivar en diversos subprogrames.¹⁵

Tot i que s'ha produït una assimilació lingüística dins les comunitats minoritàries, es poden observar actituds positives envers les capacitats multilingües perquè les generacions més joves estan molt motivades per aprendre diferents llengües estrangeres. El rus també està adquirint cada cop més valor, la qual cosa demostra clarament que Hongria ha aconseguit superar el prejudici ideològic envers les pràctiques passades de l'ensenyament de llengües estrangeres.

¹¹ Illés Katalin – Medgyesi Anna (2009): Migráns gyermekek oktatása. Menedék – Migránsokat Segítő egyesület. Az Európai Unió Európai Integráció Alapjának támogatásával megvalósuló program kiadványa. http://www.menedek.hu/files/20090831konyv_belso.pdf

¹² Edit H. Kontra – Csilla Bartha (2010): Foreign language education in Hungary: Concerns and controversies. A: Sociolinguistica 24/2010. pàg. 61–84. at pàg. 68.

¹³ Comissió Europea (2006). Europeans and their languages 2005. ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_243_en.pdf

¹⁴ Bartha Csilla – Hámori Ágnes (2011): Cigány közösségek, nyelvi sokszínűség és az oktatás nyelvi kihívásai – magyarországi helyzetkép. A: Európai Tükör, XI. évfolyam, 3. szám, pp. 107–131. http://www.kormany.hu/download/7/1b/20000/europai_tukor_2011_03.pdf

¹⁵ Fischer Márta – Öveges Enikő (2008): A Világ–Nyelv pályázati csomag háttere és megvalósítása (2003–2006). Áttekintő tanulmány. http://www.okm.gov.hu/letolt/vilagnyelv/vny_fischer_oveges_090115.pdf

10 ITÀLIA

Monica Barni

Context nacional

Actualment l'italià és la llengua principal d'un 90% de la població italiana, també com a llengua parlada (ISTAT, 2007). Això representa un canvi radical respecte de la tradició idiomàtica italiana, de segles d'antiguitat, caracteritzada pel domini de les llengües locals.

Abans de la Unificació d'Itàlia (1861), l'italià era la llengua que s'havia utilitzat durant segles com a llengua literària, però només es parlava a les àrees de Florència-Toscana i Roma (De Mauro, 1963, 1979 i 1994). A partir del 1861, la unificació política del país va determinar la necessitat de la unificació lingüística i de l'ús d'una llengua estàndard. Com a conseqüència, en 150 anys s'ha produït un descens considerable de l'ús dels dialectes. Actualment, al voltant del 6,4% de la població parla només dialecte dins de casa i fora, i més del 40% dels italians diuen fer servir l'italià i diferents dialectes en funció del context. De manera similar, amb el temps algunes llengües R/M han resistit les forces de la unificació i les parlen un 3,9% de la població (ISTAT, 2007).

Malgrat la difusió general de l'italià estàndard, que utilitza l'àmplia majoria de la societat italiana, Itàlia encara presenta una identitat lingüística caracteritzada per una àmplia gamma de dialectes, varietats i registres, la qual cosa la col·loca entre els països que encara avui presenten un índex relativament elevat de diversitat lingüística (www.ethnologue.com/ethno_docs/distribution.asp?by=country).

Els últims anys s'ha afegit un factor nou a aquest complex panorama: la immigració procedent d'alguns dels països més pobres. Avui dia hi ha un total de més de 5.000.000 d'estrangers a Itàlia: un immigrant per cada dotze residents (Caritas, 2011). No hi ha cap cens relatiu a les llengües immigrants, però segons la recerca duta a terme a diferents àrees d'Itàlia hi ha unes dues-centes llengües noves al país (Bagna, Barni i Vedovelli, 2006; Barni, 2008). A Itàlia, la immigració està caracteritzada per la policentralitat del lloc d'origen i per diferents modalitats d'establiment en el territori des d'un punt de vista quantitatiu i qualitatiu (temps, tipus de permanència, projectes d'immigració, etc.). Actualment no hi ha cap àrea d'Itàlia en què no hi hagi immigrants i en què no puguin actuar com a força ascendent d'inducció al canvi lingüístic (Vedovelli, 2010).

Els resultats de l'estudi reflecteixen la configuració de l'espai lingüístic italià, que va de l'extrem de voler un estat monolingüe al del plurilingüisme renovat actual.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i una sèrie de llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen italià que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a més de trenta països d'Europa i de la resta del món. A Itàlia, la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries ha estat firmada pel Govern però no ha estat ratificada pel Parlament. En l'àmbit nacional, però, es reconeixen, es protegeixen i/o es fomenten les dotze llengües R/M següents en els documents o la legislació oficial del país: albanès, alemany, català, croat, eslovè, francès, francoprovençal, furlà, grec, ladí, occità i sard. Normalment hi ha recursos oficials disponibles en l'àmbit educatiu a les regions en què es parlen aquestes llengües.

A Itàlia hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional i llengües R/M a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa.

Tot i que a la Constitució (1946) no es feia cap referència a l'italià com a llengua oficial de la República, només uns cinquanta anys més tard les llengües R/M van ser reconegudes i protegides per llei (482/1999). Aquest reconeixement no ha estat ratificat a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries del Consell d'Europa.

L'any 2010 es va introduir una prova d'italià per als immigrants que demanaven la residència (D.M. 4/06/2010) i el 2011 el domini de l'italià es va convertir en un dels principals temes de debat del contracte d'integració entre els immigrants i l'estat (D.P.R. 14/09/2011, n. 179).

Respecte de la documentació sobre les llengües, Itàlia no està al nivell d'altres països europeus, i ni tan sols l'últim cens (2011) inclou cap pregunta sobre llengües o dialectes. Les enquestes *Multiscopo* reflecteixen un pas positiu. La més recent, realitzada el 2006, mostrava la pluralitat de les llengües presents i utilitzades avui dia pels italians (ISTAT, 2007). En general, encara s'han de fer estudis sobre les llengües immigrants a part de comptar amb dades sobre situacions locals individuals.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	cap	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Albanès, croat, francoprovençal, francès, friulà, occità, alemany, grec, ladí, sard, eslovè
-----	---

Els modestos resultats obtinguts en els dominis de l'educació infantil, primària i secundària mostren que no es dona gaire importància a les altres llengües, siguin estrangeres o immigrants. Els resultats d'aquests dominis es poden relacionar amb la manca de competències en llengües estrangeres de molts italians, la qual cosa està documentada a diferents estudis, com l'Eurobaròmetre (2006) i Eurydice/Eurostat (2008).

En general, els resultats indiquen que, des de l'escola infantil fins al cicle superior de secundària, hi ha marge de millora respecte de la varietat de llengües que s'ofereixen, l'organització de l'aprenentatge i la formació dels professors de llengües. A més, caldria destacar que l'anglès és la llengua estrangera que més s'ensenya i es fomenta en tots els àmbits educatius.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	absent	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	cap	sense especificar	total
LE	tots	general	absent	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LRM	professors generals	general	general	no aplicable
LE	professors generals	cap	general	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Albanès, català, croat, francoprovençal, francès, friulà, occità, alemany, grec, ladí, sard, eslovè
LE	Anglès obligatori

A l'educació primària l'anglès és l'única llengua que s'ofereix, i l'alt nivell de suport que rep a tots els àmbits educatius es justifica amb l'argument que l'anglès el faran servir els alumnes en el futur, sense considerar enquestes i estudis com l'ELAN (2006), que assenyalen que hi ha altres llengües que també són importants en l'àmbit laboral. Altres llengües parlades a casa pels alumnes d'origen immigrant també han entrat a les escoles (estan presents aproximadament en un 90% de les escoles estatals), però el manteniment d'aquestes llengües no forma part dels objectius educatius. Es pot dir el mateix del suport estructurat per a l'aprenentatge de l'italià com a segona llengua (L2), tot i que pot ser introduït en projectes per part d'escoles individuals. En canvi, el reconeixement i la protecció de les llengües R/M té conseqüències positives sobre l'educació, en termes d'organització i formació dels professors, a les àrees en què es parlen llengües R/M.

A l'educació primària, el perfil d'Itàlia és pitjor que el de molts altres països en termes de l'organització i l'ensenyament de les llengües estrangeres. Aquests resultats són conseqüència de la manca d'un currículum coherent, l'absència d'un seguiment periòdic i la inexistència de requisits específics sobre el nivell de competència que s'ha d'assolir. Això està vinculat a altres qüestions que tenen conseqüències directes sobre l'oferta lingüística a tots els nivells educatius, i que inclouen: la manca de formació dels professors de llengües estrangeres de primària abans de començar a treballar i un cop ja estan treballant i la inexistència d'una cultura d'avaluació lingüística a Itàlia (Machetti, 2010), tant en l'àmbit de recerca com en la formació dels professors. Això té un impacte directe sobre les actituds de les escoles i els professors respecte dels exàmens i les avaluacions de les llengües (Barni i Machetti, 2005). El mateix es pot dir dels altres nivells escolars.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	absent	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	cap	normes escolars	total
LE	tots	general	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	general	general	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	general	general	estàndards nacionals o regionals	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Albanès, català, croat, francoprovençal, francès, friulà, occità, alemany, grec, ladí, sard, eslovè
LE	Anglès i una altra llengua estrangera, obligatòria a secundària. Anglès: obligatori a secundària superior (amb l'excepció de les escoles amb programes relacionats amb l'aprenentatge d'idiomes).

Les escoles de secundària mostren uns resultats relativament millors. La presència d'una segona llengua estrangera en el cicle inicial de secundària i l'oferta de llengües R/M són factors que contribueixen a millorar la riquesa lingüística. En el cicle superior de secundària, però, l'anglès torna a dominar. Només a les institucions educatives en què l'objectiu principal és l'aprenentatge de llengües s'ofereixen més llengües (sobretot alemany, espanyol i francès).

No es poden preveure els efectes de la recent introducció de legislació relativa a la metodologia de l'Aprenentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera (AICLE) (DD.PP.RR. 87, 88, 89 15/03/2010) durant l'últim any del cicle superior de secundària (que a les escoles de llengua comença el tercer any), perquè encara no s'ha activat la formació de professors en aquest sentit i a més compta amb un pressupost limitat. El mateix podem dir de la introducció recent dels màsters i cursos de formació per a professors d'escoles de primària i secundària (D.M. 10/09/2010, núm. 249).

Com en els altres nivells escolars, a les escoles de secundària no hi ha cap tipus de reconeixement ni suport a les llengües immigrants.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A				
	Institució B	limitada	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució C				
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució C	limitada	genetal	cap	parcial
LI	Institució A	limitada	general	cap	cap
	Institució B				
	Institució C				

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	cap	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	cap	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

Com en els altres dominis educatius, a la formació posterior i superior l'oferta lingüística general de les tres ciutats estudiades —Roma, Milà i Trieste— es manté més o menys vinculada a les llengües europees, amb l'anglès per sobre de les altres.

A la formació professional l'ensenyament de l'italià destaca pel nombre d'estrangers adults per als quals l'educació pública per a adults és l'única manera d'aprendre la llengua de la societat en què viuen i treballen. En qualsevol cas, sabem que els immigrants que inverteixen en l'estudi de llengües són pocs comparats amb el nombre real d'immigrants que viuen a Itàlia. Encara no es poden valorar els efectes del Decret ministerial del 4 de juny de 2010 —que ha establert l'obligatorietat d'aprovar un examen d'italià de nivell A2 per obtenir un permís de residència permanent de la UE— i el contracte recent d'integració, que introdueix els coneixements d'italià com a requisit per viure i treballar a Itàlia.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades de vegades subtítulades a Trieste	doblades	mai a Milà o Roma regularment a Trieste	mai

La varietat de les llengües dels mitjans audiovisuals també és molt escassa. La pràctica de doblar les pel·lícules i els programes de televisió produïts a l'estranger no ajuda a entrar en contacte amb altres llengües. L'única llengua que ocasionalment està disponible és l'anglès, i de manera molt limitada. L'eslovè, com a llengua R/M, té certa presència a Trieste.

S'obtenen millors resultats en els diaris. Les llengües disponibles reflecteixen la presència de comunitats immigrants, però també de turistes, i la majoria de diaris estan en llengües europees. No podem oblidar que Itàlia és una destinació turística de milions de persones cada any. El 2010 va rebre 44 milions de visitants, una cinquena part dels quals venien d'Alemanya. Els cinc països principals d'origen dels turistes (Alemanya, Àustria, França, la Gran Bretanya i Suïssa) representen gairebé el 60% dels visitants (RTBicocca, 2011). La presència de diaris a la venda en aquestes llengües sembla motivada per la necessitat de satisfer la demanda d'aquests visitants més que per l'apropament dels italians a aquestes llengües. Tampoc podem oblidar que la mitjana de lectors italians de llibres i diaris està molt per sota de la mitjana europea (ISTAT, 2011; De Mauro, 2011). Els diaris en eslovè, croat i albanès a Trieste reflecteixen la proximitat geogràfica i cultural dels països en què es parlen aquestes llengües i l'obertura històrica d'aquesta ciutat als Balcans.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Milà	Roma Milà Trieste	Milà			Milà Trieste
3-4					Milà	
1-2	Roma		Roma Trieste	Roma Trieste	Roma Trieste	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis sanitaris Turisme Serveis d'emergència Serveis jurídics Serveis de transport	Turisme Serveis d'emergència Serveis sanitaris Serveis d'immigració Serveis de transport

Cap de les tres ciutats escollides per a l'estudi tenen estratègies institucionals significatives per a la promoció del multilingüisme. En general, les competències lingüístiques no es consideren un requisit important per als empleats a l'hora de ser contractats, com a estratègia de carrera professional ni com a formació *in situ*. En els serveis públics de Trieste trobem l'eslovè en els serveis de comunicació escrita i oral.

En aquests dos últims contextos el perfil general d'Itàlia ha millorat perquè a les institucions municipals, especialment en els serveis per als residents, s'està prestant més atenció a altres llengües a causa de la demanda creixent dels immigrants. Així ho reflecteixen la publicitat informativa i els serveis de mediació, que es troben sobretot en llengües com el xinès, l'àrab, el romanès, el rus i l'albanès —les llengües de les comunitats immigrants presents a Itàlia.

Tanmateix, fins i tot en aquests serveis les llengües europees són les més predominants, tant pel seu ús en l'àmbit turístic com pel seu ús generalitzat entre els immigrants (especialment el francès i l'espanyol).

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	7	10	6	2	0	3	5	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recopenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents de lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	2	2	3	4	24	21	24	21	24	20
AE	Practicada àmpliament	4	2	6	5	5	5	5	6	10	10
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	2	1	3	2	2	1	2	2	2	3

En l'àmbit empresarial Itàlia ha obtingut uns resultats comparativament pitjors, la qual cosa confirma el que s'ha fet palès en altres estudis (ELAN, 2006). Hi ha una manca de sensibilització a les empreses (especialment les petites i mitjanes empreses, que són la clau de l'economia italiana) sobre el fet que la baixa competència lingüística limita la possibilitat d'internacionalització en un mercat cada cop més globalitzat. La baixa consideració fins i tot de l'anglès també sorprèn: es considera important només per a determinades categories d'empleats. Els resultats d'Itàlia són pitjors que en altres països tant en anglès empresarial com en altres llengües. La majoria de les empreses estudiades fan servir només la llengua nacional per al desenvolupament de la marca i el màrqueting, els documents del lloc de treball, la intranet i la seva pàgina web. Això minva el potencial de poder arribar als mercats internacionals, la qual cosa és especialment greu en el cas de les empreses mitjanes i grans. Com a conseqüència, les empreses estudiades declaren que no utilitzen gaires traductors interns o externs. ¿Podem considerar que això és un senyal de l'actitud reticent que mostren les empreses italianes envers els mercats europeus, la qual cosa fa que les empreses estrangeres també siguin més reticents a invertir a Itàlia? Com sabem (Land, 2000), la presència i l'ús de diferents llengües és crucial per convèncer les empreses per tal que facin negocis en un determinat emplaçament.

Resultats globals principals

Com a conclusió, l'estudi confirma que la societat italiana està vivint un "problema lingüístic" i que hi ha una por generalitzada a la diversitat lingüística (Vedovelli, 2010). Com a conseqüència, hi ha un baix nivell de coneixement de llengües estrangeres, des de les més parlades fins a les menys conegudes, però igualment importants per a les persones que les parlen, perquè representen un vincle amb Itàlia i donen suport als negocis que s'obren a nous mercats.

La causa la trobem principalment en el monolingüisme, que ha estat la característica distintiva de la política educativa després de la Unificació d'Itàlia i que ha estat intensificat pel rebuig general de la societat a les llengües d'altres orígens. En segon lloc, és el resultat de la ineficiència de les accions institucionals dutes a terme per l'estat, caracteritzades per la insuficiència dels recursos, l'organització i la formació dels professors, i també el resultat d'una manca de vincles sistemàtics amb el món empresarial. Les escoles se centren exclusivament en l'anglès, que s'ensenya principalment amb recursos limitats, la qual cosa fa que l'esforç dels professors o les escoles no sigui prou efectiu. Fins i tot avui dia els joves que acaben la seva etapa d'escolarització es caracteritzen per un gran nombre de casos de "competència acadèmica" en una llengua estrangera, un eufemisme que fa referència directament a una manca de competència.

Les llengües immigrants que hi ha actualment a Itàlia constitueixen un factor de neoplurilingüisme que pot contribuir a fer que el país perdi la por a la diversitat lingüística, però és una oportunitat que de moment encara s'ignora.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Els efectes de la introducció de la metodologia AICLE en el cicle superior de l'educació secundària i de màsters i cursos de formació de futurs professors podrien ser iniciatives prometedores, però encara no és possible determinar-ho.

S'estan duent a terme iniciatives i programes pilot prometedors en algunes escoles o per part d'alguns professors, i són un testimoni de la capacitat creativa dels professors, per exemple quan s'incorporen a la classe alumnes que no parlen la llengua nacional. En alguns casos es vinculen i es documenten en un àmbit regional, especialment per part de les autoritats regionals que donen més suport a les llengües (com Toscana, Lombardia, Emilia Romagna i Trentino Alto-Adige). Tanmateix, en molts casos aquestes iniciatives són específiques de determinats professors o escoles i no tenen continuïtat durant tot el procés escolar dels infants.

Referències

Bagna, C.; Barni, M.; Vedovelli, M.; (2007). "Italiano in contatto con lingue immigrate: nuove vie del plurilinguismo in Italia". A: C. Consani; P. Desideri (a cura di), *Minoranze linguistiche. Prospettive, strumenti, territori*. Roma: Carocci, 270-290.

Barni, M. (2008). "Mapping immigrant languages in Italy". A: M. Barni; G. Extra (eds.), *Mapping linguistic diversity in multicultural contexts*. Berlín: Mouton de Gruyter, 217-242.

Barni, M.; Machetti, S. (2005). *The (lack of) professionalism in language assessment in Italy*, resum del pòster presentat a la 2a Conferència EALTA, Voss, Noruega, 2-5 de juny de 2005.

Caritas/Migrantes, *Immigrazione. Dossier statistico 2001*. Roma: Idos.

De Mauro, T. (1963). *Storia linguistica dell'Italia unita*. Bari: Laterza.

De Mauro, T. (1979). *L'Italia delle Italie*. Florència: Nuova Guaraldi.

De Mauro, T. (a cura di) (1994). *Come parlano gli italiani*. Fondazione IBM Italia. Florència: La Nuova Italia.

De Mauro, T. (2011). "Per la storia linguistica dell'Italia contemporanea". *Italica*, 88, 1, 40-58.

ISTAT (2007). *La lingua italiana, i dialetti e le lingue straniere, Anno 2006*. Disponible a: http://portal-lem.com/images/it/Italie/Lingue_e_dialetti_e_lingue_straniere_in_Italia.pdf.

ISTAT (2011). *La lettura dei libri in Italia, Anno 2010*. Disponible a: <http://www.istat.it/it/archivio/27201>.

Land, A. (2000). "Languages speak volumes for global businesses." A: P. Baker; J. Eversley (eds.), *Multilingual Capital*. Londres: Battlebrige Publications.

Machetti S. (2010). "Valutazione linguistica e formazione professionale. Un dibattito aperto." A: M. Mezzadri (a cura di), *Le lingue dell'educazione in un mondo senza frontiere*. Perugia: Guerra Edizioni, 293-302.

RTBicocca (2011). *Turismo Internazionale, Anno 2010*. Disponible a: <http://www.rtbicocca.it/studi/category/5-turismo>.

Vedovelli, M. (2010). *Prima persona plurale futuro indicativo: noi saremo*. Roma: Edup.

11 LITUÀNIA

Irena Smetonienė i Julija Moskvina

Context nacional

Segons les dades preliminars del cens de població i habitatges realitzat l'1 de març de 2011, Lituània té 3.054.000 residents ordinaris. Comparat amb les dades de l'any 2001 (3.484.000), el nombre de residents lituans ha disminuït un 12% (430.200 persones). La causa principal d'aquesta disminució és l'emigració (76%): han marxat 328.300 ciutadans i n'han vingut 64.200. El canvi natural negatiu també ha tingut un impacte significatiu en el descens de la població (24%, és a dir, 101.900 persones).

Els ciutadans lituans són de diferents orígens ètnics. Les dades recopilades en el cens del 2001 revelen que a Lituània hi ha 115 nacionalitats diferents, però només vint-i-nou nacionalitats tenen cent representants o més.

Els lituans constitueixen la majoria absoluta dels residents de Lituània (83,5% el 2001). Els últims censos suggereixen que la població de Lituània cada cop és més homogènia.

La composició ètnica més variada és a Vïlnius: l'any 2001 els lituans sumaven un 57,8%; els polonesos un 18,7%, i els russos un 14% de la població total a la ciutat. La segona ciutat en termes de composició ètnica és Klaipėda, que té un 71,3% de lituans, un 21,3% de russos, i aproximadament un 2% d'ucraïnesos i bielorusos.

El flux d'entrada de persones a Lituània és relativament baix, i encara ha disminuït més arran de la recent crisi econòmica. Segons el Departament d'Estadística, l'any 2010 Lituània va rebre 5.231 persones estrangeres, i el nombre d'immigrants per cada mil habitats era de l'1,6 (comparat amb el 2,8 de l'any 2008). La majoria dels nouvinguts eren ciutadans de la República de Lituània que tornaven al seu país.

L'any 2001 el cens indicava que el 40% de la població global coneix una llengua més a banda de la seva llengua materna, una quarta part de la població sap dues llengües més, i al voltant del 6% sap tres llengües o més a part de la seva llengua nadiua (no se'n va estudiar el nivell de competència).

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults de Lituània que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Bielorússia, Geòrgia, Letònia, Moldàvia, Polònia, Rússia i Ucraïna. Lituània no ha firmat ni ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. En l'àmbit nacional, però, es reconeixen, es protegeixen i/o es fomenten tres llengües R/M en els documents o la legislació oficial del país: el rus, el polonès i el bielorús. Aquestes tres llengües, més l'hebreu, també s'ofereixen en l'ensenyament oficial.

A Lituània hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional, llengües R/M i llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna.

Lituània es preocupa de manera específica per l'estatus i l'ús de la seva llengua estatal. L'any 1995 es va adoptar la Llei sobre la llengua estatal de la República de Lituània i ara s'ha presentat una revisió d'aquest document a la Seimas. El propòsit de la Llei és determinar els dominis de la protecció i l'ús de la llengua estatal; els deures de les autoritats i institucions públiques en relació amb la llengua estatal; el dret dels ciutadans d'utilitzar la llengua estatal en diversos dominis, i les garanties nacionals per al suport i la protecció de la llengua estatal. La Llei preveu una política lingüística més transparent i racional, contribueix a assegurar que es pugui actuar en lituà en les diferents esferes vitals, i promou la consolidació de la societat civil de Lituània. La nova llei també contribuirà a protegir i millorar la singularitat, riquesa i vitalitat de la llengua lituana —l'actiu comú més important de les persones de Lituània— en el context d'una comunitat europea de nacions multiculturals i multilingües.

En relació amb els drets de les minories ètniques, inclòs el dret de preservar les seves llengües i cultures pròpies, Lituània ha assumit totes les responsabilitats que li ha estat possible assumir en termes de protecció dels drets de les minories. L'article 29 de la Constitució de Lituània diu que ningú pot veure restringits els seus drets per motius de nacionalitat o de llengua. Aquest article segueix la tradició clàssica del concepte de *drets humans*, que col·loca la discriminació per motius de llengua en el mateix nivell que la discriminació per motius de raça o de gènere. En canvi, el Tractat de Maastricht (Tractat de la Unió Europea) no esmenta la

discriminació per motius de llengua en absolut. Des del 1989 fins al 2009, l'ús d'altres llengües estava regulat per la Llei de minories ètniques. Actualment el multilingüisme en l'ensenyament està regulat per lleis específiques i pel Conveni Marc per a la Protecció de les Minories Nacionals del Consell d'Europa (ratificat el 8 de març de 2000). Lituània, com vuit membres més de la UE, no ha ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries del Consell d'Europa perquè es considera que les autoritats de la UE haurien de revisar els conceptes de *minories regionals* i *ètniques* i formular un nou plantejament relatiu al foment de la diversitat lingüística i cultural a Europa. Aquest plantejament també hauria de reflectir una

nova realitat: el fet que en alguns estats membres la llengua estatal es troba en una posició en què és una llengua parlada per una minoria de la població i no per una majoria.

L'atenció que Lituània presta al multilingüisme també queda reflectida en el cens de població. A tots els censos s'ha preguntat als ciutadans sobre les llengües que coneixen, però l'any 2011 es van fer algunes millores en el qüestionari del cens. Per tal de recopilar dades sobre bilingüisme/multilingüisme, els ciutadans tenien l'opció de declarar dues o més llengües nadiues en comptes d'una.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Bielorús, hebreu, polonès, rus
------------	--------------------------------

Segons el Ministeri d'Ensenyament, hi ha unes 700 institucions d'educació infantil a Lituània. A la majoria d'aquestes institucions la llengua d'ensenyament és el lituà, però hi ha algunes institucions en què els infants reben l'ensenyament en rus, polonès, hebreu, francès o bielorús. Cal destacar que l'any 1995 el Govern va reconèixer oficialment la llengua de signes com a llengua nadiua de les persones sordes. La majoria dels infants en edat preescolar comencen a aprendre una llengua estrangera un any o dos abans de començar l'escola, però també hi ha moltes escoles d'educació infantil en què, a petició dels pares, els infants comencen a aprendre altres llengües (normalment l'anglès) a partir dels tres anys.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Bielorús, hebreu, polonès, rus
LE	Una llengua entre anglès, francès i alemany és obligatòria.

L'educació primària s'imparteix en llengües nadius (lituà, rus, polonès, hebreu i bielorús) d'acord amb el programa adoptat pel Ministeri d'Ensenyament. Tanmateix, a petició dels pares o tutors, algunes assignatures del currículum poden ensenyar-se en la llengua estatal oficial. A partir de segon és obligatori estudiar una llengua estrangera (anglès, francès o alemany). Quant a les llengües immigrants, no entren en l'educació primària (i infantil) ni estan regulades per cap legislació.

A Lituània es dóna molta importància a la formació dels professors —només les persones que han obtingut la qualificació de mestre de primària poden treballar a les escoles de primària, i només les persones que tinguin un cert grau de competència en la llengua en qüestió poden ensenyar una llengua estrangera. No hi ha cap formació especial per als mestres que treballen amb minories ètniques, però s'assumeix que les habilitats metodològiques necessàries que els mestres reben en la seva etapa d'educació superior són comunes per a totes les llengües.

4 Llengües a l'educació secundària

Organització (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	només immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	>10	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Bielorús, hebreu, polonès, rus
LE	Una llengua entre anglès, francès i alemany és obligatòria. Les altres llengües són opcionals.

L'article 30 de la Llei d'educació proclama que a tots els ciutadans de la República de Lituània i als estrangers amb dret a residència permanent o temporal se'ls garantirà l'ensenyament en la llengua estatal i se'ls garantirà l'aprenentatge de la llengua estatal per tal de donar-los l'oportunitat d'integrar-se de manera fluida en la vida pública. Algunes escoles d'educació general o no formal tenen recursos per ensenyar les llengües de minories ètniques i intenten mantenir la seva cultura. D'acord amb aquestes reglamentacions i amb les peticions dels pares, el currículum general o algunes assignatures poden ensenyar-se en una de les llengües de les minories ètniques. En aquestes escoles, l'assignatura de llengua lituana forma part integral del currículum i se li assigna el mateix temps que a l'ensenyament de les llengües d'origen. Si hi ha una necessitat real de formació addicional en la llengua d'origen i hi ha un especialista de la llengua en qüestió, les escoles infantils estatals i municipals i les escoles d'educació general normalment permeten als alumnes de minories ètniques que l'aprenuin juntament amb la llengua principal d'ensenyament.

A l'educació secundària hi ha una llengua estrangera obligatòria. Normalment els estudiants segueixen aprenent la mateixa llengua que han escollit durant la primària (anglès, alemany o francès), però també poden escollir altres llengües estrangeres. Segons els plans d'educació general per a l'educació bàsica i secundària (2011-2013), els estudiants poden escollir la segona llengua estrangera entre les opcions següents: anglès, letó, polonès, francès, rus, alemany i altres llengües. L'escola hauria de permetre escollir una segona llengua estrangera entre un mínim de dues llengües estrangeres addicionals i proporcionar les condicions necessàries per aprendre la llengua escollida.

No hi ha recursos educatius en llengües immigrants perquè no hi ha una demanda específica en aquest sentit. Tanmateix, hi ha algunes concessions legals: la Llei d'educació declara que els fills d'una persona amb residència permanent o temporal a la República de Lituània tindran l'oportunitat d'aprendre la llengua estatal, rebre educació en la llengua estatal i, quan sigui possible, aprendre també la seva llengua nadiua.

L'article 48 de la Llei d'educació determina qui té dret a treballar com a mestre: les persones que hagin assolit un nivell d'educació superior o universitari i tinguin una titulació pedagògica. La Universitat de Ciències Educatives de Lituània ofereix una àmplia varietat d'especialitats. Aquesta institució prepara mestres de lituà, rus, polonès i bielorús com a llengües nadiues i mestres d'anglès, alemany i francès com a llengües estrangeres.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A				
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
	Institució C				
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C				

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	cap	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	cap	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

Atès que les escoles de formació professional se centren en assignatures de caire professional, les llengües reben menys atenció, però a les escoles de formació professional que també proporcionen el certificat d'educació secundària s'han d'ensenyar llengües estrangeres d'acord amb els programes i estàndards aprovats pel Ministeri d'Ensenyament. S'observa que els alumnes d'aquest nivell sovint escullen el rus com a primera llengua estrangera (potser per l'especialitat que han triat). Les universitats tenen la seva pròpia política lingüística. Per exemple, a la Universitat de Vínius, el llatí és obligatori per a tots els alumnes de la Facultat de Filologia i a més de l'assignatura de Filologia Lituana la Facultat proporciona plans d'estudis de filologia russa, polonesa, anglesa, alemanya, francesa i escandinava. Les especialitats dobles que combinen els estudis de lituà amb estudis de llengües com el polonès, l'alemany, l'espanyol, l'italià, l'estonià, el letó, el turc, l'eslovè o el txec són especialment populars entre els estudiants de la Facultat. Durant els primers anys del grau, els alumnes de tota la Universitat reben formació en llengües estrangeres. En general, la majoria dels estudiants de grau continuen els estudis avançats de la primera o la segona llengua estrangera que trien a l'escola; tanmateix, fa poc hi ha hagut la tendència d'estudiar llengües que no s'estudiaven a l'escola (per exemple, portuguès i polonès). Els estudiants de Filologia Lituana també han d'assistir a cursos de letó, polonès i llatí. Altres universitats trien les llengües estrangeres d'acord amb les seves necessitats específiques, òbviament amb l'anglès com a llengua de preferència. Les universitats cada cop ofereixen més plans d'estudis impartits en anglès (especialment en el nivell de postgrau). D'aquesta manera esperen atraure estudiants d'altres països. Els ciutadans lituans de minoria polonesa poden estudiar en polonès a tots els nivells educatius.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	subtitulades	sempre	de vegades

A part del contingut audiovisual disponible en lituà, els oients de la ràdio lituana i els espectadors de la televisió i el cinema poden triar entre emissions i pel·lícules principalment en rus i anglès. A la televisió nacional, la producció en llengües que no siguin el lituà normalment està doblada, mentre que als cinemes les pel·lícules se subtitulen, tret de les destinades als nens, que normalment es doblen al lituà. A la televisió hi ha pocs recursos per a les persones sordes o amb problemes d'oïda, a causa de la manca de subtitulacions dels programes de televisió, la manca de traduccions de la producció televisiva a la llengua de signes, i finalment la mala qualitat de les traduccions que s'arriben a fer. Respecte de la premsa lituana, caldria destacar que els llibres, a més dels diaris, les revistes i altres publicacions periòdiques estan disminuint en nombre i també en tirada.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Vilnius				
3-4	Klaipèda		Vilnius		Vilnius Kaunas	
1-2	Vilnius Kaunas	Kaunas Klaipèda	Klaipèda			Vilnius

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Turisme Serveis educatius Serveis d'emergència Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis de transport = Serveis d'immigració i integració	Serveis educatius Turisme Programacions teatrals Serveis de transport = Serveis d'emergència = Serveis socials = Serveis d'immigració i integració

L'estudi de l'ús de les llengües no estatals en el sector dels serveis públics a tres ciutats de Lituània mostra que la tria de la llengua depèn de la composició ètnica de la població a les diferents regions del país. Els ajuntaments proporcionen als ciutadans de diferents orígens ètnics serveis educatius en la seva llengua materna. Hi ha uns bons serveis públics en rus als ajuntaments de les ciutats lituanes més importants. Últimament les autoritats locals cada cop presten més atenció als nouvinguts de la UE o altres països —les persones que tenen uns coneixements insuficients de la llengua estatal poden rebre els serveis municipals de manera oral i/o per escrit tant en anglès com en rus. En el sector turístic, la varietat de serveis és una mica més àmplia. Malgrat l'ús relativament generalitzat de llengües estrangeres a diverses esferes de les activitats municipals, l'atenció que les institucions governamentals locals presten a la promoció de les capacitats lingüístiques dels seus funcionaris és insuficient, tot i que és més àmplia que en el sector privat.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	4	17	3	13	1	3	3	1

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	0	0	2	1	24	21	24	23	23	23
AE	Practicada àmpliament	3	0	8	0	12	12	10	14	15	21
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	1	0	3	3	3	12	12	17

A les empreses estudiades a Lituània s'hi fa servir una gamma relativament àmplia de llengües. La llengua més utilitzada per als negocis és l'anglès, però sovint a la publicitat i al màrqueting s'utilitzen també el rus i l'alemany. L'ús de llengües estrangeres en els negocis correspon en principi a les tendències més àmplies del comerç estranger del país. En funció dels objectius i la naturalesa de les activitats de cada empresa, llengües com el letó, el polonès, l'estonià, el danès, el francès i el búlgar s'utilitzen per a la comunicació interna i externa en alguns dels hotels, supermercats i bancs estudiats. Els resultats de l'enquesta suggereixen que només una petita part de les empreses que treballen al país reconeixen que les estratègies lingüístiques són un element significatiu del desenvolupament de l'empresa, tot i que cal investigar-ho amb més profunditat. Malgrat la varietat de llengües que es fan servir en els negocis lituans, les empreses no es preocupen prou per animar el seu personal a aprendre o millorar les seves capacitats lingüístiques. Les causes principals i més plausibles de la situació actual són les següents: sovint l'empresa considera que el grau de competència en llengües estrangeres dels empleats és suficient, o bé als propietaris de les empreses els costos que implica la formació dels empleats els semblen massa elevats (especialment en el cas de les petites i mitjanes empreses). D'altra banda, els empresaris aprofiten les oportunitats que els proporcionen les xarxes que operen a Lituània i als països estrangers per millorar les competències lingüístiques del seu personal.

Resultats globals principals

La legislació lituana permet i fomenta el plurilingüisme (multilingüisme individual). Ara bé, la implementació eficient de l'Estratègia Europea per al Multilingüisme és un repte que no compta amb la coordinació ni la cooperació institucional, i tampoc amb una assignació ben definida de les responsabilitats.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Des del 2010, la iniciativa dels Premis Languages Ambassador ha fomentat el multilingüisme a Lituània. Aquesta iniciativa anual està coordinada per la Fundació de Suport als Intercanvis Educatius en associació amb altres institucions (inclòs el British Council) com a part del programa Etiqueta Europea. El títol de Languages Ambassador of the Year ja ha estat atorgat a una persona (2010), a una empresa (2011), i el 2012 es premiarà una escola.

Els organitzadors dels Premis Languages Ambassador volen fer entendre que la inversió en l'aprenentatge de llengües compensa des del punt de vista individual i empresarial, i pretenen fomentar la planificació estratègica en l'àmbit estatal de la inversió en l'ensenyament de llengües.

Referències

Informacinės visuomenės plėtros komitetas. Disponible a: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=6141&p_k=1.

Lietuvos ekonomikos perspektyvos, 2009. DnB NORD bankas, 2009.

Lietuvos statistikos departamentas. Disponible a: www.stat.gov.lt.

LR Visuomenės informavimo įstatymas, 1996 m. liepos 2 d., Nr. I-1418. Valstybės žinios, 2006-07-27, Nr. 82-3254.

Markevičienė, R.; Tamulygienė, L., Lietuvos spaudos statistika 2010. Lietuvos Martyno Mažvydo biblioteka. Bibliografijos ir knygotyros centras. Vilnius, 2011.

Pedagogų rengimo programos. Disponible a: www.vpu.lt/Page.aspx?pageID=2722.

Švietimo ir mokslo ministerija. Disponible a: www.smm.lt.

Teisės aktų bazė. Disponible a: www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=3984&p_k=1.

12 PAÏSOS BAIXOS

12.1 Països Baixos en conjunt

Saskia Benedictus-van den Berg

Context nacional

Aquest assaig descriu la situació als Països Baixos en conjunt; la situació específica de la província de Frísia es descriu a l'assaig sobre Frísia.

El Regne dels Països Baixos té una població de 16,6 milions de persones. Aproximadament 1,9 milions (o un 11,4%) són d'origen no occidental (immigrants de primera o segona generació). Dues tercers parts dels immigrants són d'origen turc, marroquí, antillà o surinamès (CBS, 2011a). Es poden dividir en un grup corresponent a les antigues colònies, és a dir, els immigrants antillans i surinamesos que procedeixen de zones del Carib en què el neerlandès és la llengua oficial, i un grup no colonial, format per immigrants turcs i marroquins, que no ha tingut cap contacte previ amb la llengua i la cultura neerlandeses.

El neerlandès és la llengua oficial dels Països Baixos. No es va incorporar a la llei fins al 1995 (Nederlandse Taalunie, 2011). A la mateixa llei (Algemene Wet Bestuursrecht) el frisó va rebre l'estatus de llengua oficial a la província de Frísia.

Als Països Baixos els nacionals no neerlandesos, i especialment els immigrants no occidentals, han de passar un examen sobre coneixements de la llengua i la cultura i la història neerlandeses per demostrar el seu grau d'integració en la societat neerlandesa. El Govern recalca la responsabilitat pròpia dels ciutadans i atorga una gran importància a la llengua neerlandesa. Això queda reflectit en els resultats d'aquest estudi.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults dels Països Baixos que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a més de vuitanta països, especialment als països veïns d'Alemanya, Bèlgica i França. Els Països Baixos han ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les cinc llengües R/M següents: baix saxó, *frisó*, jiddisch, limburguès i romaní. Hi ha recursos oficials en l'àmbit educatiu regional, amb el suport de la Carta, només per al frisó.

Als Països Baixos només hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades sobre diversitat lingüística per al frisó, mitjançant enquestes que s'actualitzen periòdicament. Aquests mecanismes de recopilació de dades tracten el frisó a partir d'una pregunta sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

No es recopilen dades a escala nacional sobre diversitat lingüística, tot i que unes bases de dades sobre diversitat lingüística actualitzades periòdicament podrien proporcionar informació crucial per al desenvolupament de polítiques, com és el cas d'altres països.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	general	general	total
Support a l'LN	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	general	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Frisó a Frísia només
------------	----------------------

L'educació infantil és opcional, però està molt estesa.

La importància que el Ministeri d'Educació confereix al neerlandès queda il·lustrada pels programes que s'ofereixen als infants a l'escola infantil per combatre les deficiències en llengua (neerlandesa) i els retards en el desenvolupament de la llengua (neerlandesa) (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2011b). Això coincideix amb una resolució del Parlament Europeu del 2009 que diu que la llengua nacional en particular s'ha de tractar a l'educació infantil.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Support adicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Support a l'LN	general	abans de l'ensenyament general	ningú	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	cap	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	general	localitzat	només en el cicle superior	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LE	professors generals	general	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Frisó només a Frísia
LE	Anglès obligatori. Francès, alemany i espanyol, opcionals.

L'educació és obligatòria per als nens de 5 a 16 anys. Ara bé, més del 95% dels infants comencen l'educació infantil als quatre anys.

Com succeeix a l'educació infantil, a l'educació primària hi ha programes per combatre els retards i les deficiències en llengua (neerlandesa) (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2011b).

El Govern destaca la importància de la llengua neerlandesa i l'aritmètica durant tots els cicles educatius (www.taalenrekenen.nl/ref_niveaus_taal/beschrijvingen/). S'han desenvolupat programes marc per a la llengua i l'aritmètica. Aquests marcs especifiquen nivells de competència vinculats a diferents nivells d'assoliment dins el procés educatiu dels alumnes, com el final de l'educació primària. El contingut educatiu i els exàmens també es vincularan als nivells marc. Els marcs s'han incorporat a una llei que va entrar en vigor el 2010 (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2011a).

L'anglès és obligatori en els dos últims anys de l'educació primària.

Abans la llei preveia l'ensenyament en llengües immigrants. Entre el 1998 i el 2004 es proporcionava educació extracurricular en llengües immigrants en el nivell de primària, amb finançament del Govern. Aquest finançament es va extingir amb l'argument que l'ensenyament en llengües immigrants "entrava en contradicció amb la política d'integració dels infants [de la minoria immigrant]" (Extra i Yağmur, 2006: 55). El domini del neerlandès es considera la base de la integració (Eerste Kamer, 2004). Tanmateix, la llei encara permet l'ús secundari d'altres llengües a banda del neerlandès per als infants d'origen no neerlandès en el cas que això els ajudi a iniciar-se i fer la transició a l'educació en neerlandès.

Com a resposta a la manca de disposicions públiques per a les llengües immigrants en el nivell de l'educació (infantil i) primària, s'han dut a terme iniciatives privades i, per exemple, s'han establert escoles xineses, japoneses, poloneses i russes que proporcionen una educació complementària en les llengües i cultures corresponents. Aquestes iniciatives estan repartides per tot el país i tenen la seva base en determinades comunitats.

A més, s'ha establert una fundació mixta neerlandès-turc per desenvolupar la prestació d'un ensenyament (extracurricular) en llengua turca (Stichting TON). Aquestes iniciatives privades posen en pràctica les recomanacions fetes pel Consell d'Educació dels Països Baixos al Govern el 2001, en relació amb l'ensenyament de llengües immigrants (Onderwijsraad, 2001). El Govern no va recollir aquestes propostes.

4 Llengües a l'educació secundària

Organització

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	abans de l'ensenyament	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	general	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	tots	general	absent	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals i regionals	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigint per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal
LI	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Frisó només a Frísia
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	Obligatòria: anglès <i>i una altra llengua en el més alt nivell de secundària</i> . Opcional: <i>grec antic, xinès, francès, alemany, italià, llatí, rus, espanyol</i>
LI	Àrab, turc

El marc per a la llengua (vegeu el domini de l'educació primària) també es fa servir a l'educació secundària.

La competència en neerlandès és obligatòria a tots els nivells de l'educació secundària i també forma part de tots els exàmens; igual que l'anglès. A banda de l'anglès, una segona llengua estrangera només és obligatòria en el nivell més alt de l'educació secundària; normalment és l'alemany o el francès, i de vegades l'espanyol. Les escoles són lliures d'oferir llengües estrangeres addicionals.

El turc i l'àrab es poden oferir com a assignatures i es poden triar com a assignatura d'examen. Ara bé, són les escoles les que decideixen si volen oferir aquestes llengües. A més, la proporció d'alumnes que fan els exàmens de turc o àrab és baixa i ha caigut des d'aproximadament el 0,28% del 2002 fins al 0,08% del 2003. Ara ha tornat a pujar lleugerament, fins al 0,13% el 2011, però encara no es troba al nivell del 2002 (vegeu, per exemple, Alberts i Erens, 2011). Una possible explicació d'aquesta disminució és l'abolició del finançament governamental per a l'educació en les llengües immigrants esmentades anteriorment. Aquest baix interès en el turc i l'àrab és encara més notable si tenim en compte l'augment del nombre d'infants turconeerlandesos i marroquinoneerlandesos a les escoles de primària de les àrees urbanes.

Recentment s'ha observat el fenomen de l'augment de les escoles de secundària que ofereixen un programa bilingüe en neerlandès i anglès (normalment s'anomena *Aprentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera – AICLE*). En la majoria dels casos, això afecta el nivell més alt de l'educació secundària, que prepara per a la universitat, però recentment també s'ha implementat en nivells més baixos (Europees Platform, 2011a). A més, en el nivell de l'escola infantil i primària cada cop hi ha més escoles que augmenten el temps que dediquen a l'ensenyament de l'anglès (aprenentatge primerenc d'una llengua estrangera) (Europees Platform, 2011b). Aquests desenvolupaments han plantejat la qüestió sobre les qualificacions (en llengua) que haurien de tenir els mestres de les escoles bilingües.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	limitada	general	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució C	àmplia varietat	general	vinculat al Marc europeu comú	parcial

Ensenyament superior (a dues institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional

El marc per a la llengua (vegeu el domini de l'educació primària) també es fa servir a la formació professional (FP).

En l'educació superior, el sistema educatiu anglosaxó (grau/màster) es va introduir a partir del 2002. Va formar part del procés per crear l'Espai Europeu d'Educació Superior (procés de Bolonya). Com a resultat d'aquests canvis i de l'augment de la importància de la internacionalització en general, per atraure estudiants internacionals l'ensenyament superior neerlandès cada cop ofereix més màsters en anglès. Això ha alimentat un debat sobre l'ús de l'anglès davant el neerlandès a l'ensenyament universitari i sobre la qualitat de l'ensenyament en termes de coneixements d'anglès dels professors i estudiants universitaris.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	de vegades	de vegades

La pràctica habitual de subtitular els programes de televisió que no estiguin en neerlandès significa que des de ben petits els espectadors es veuen exposats a aquestes llengües. Prenen més consciència de l'existència de diferents llengües. Això segueix la línia de la resolució del Parlament Europeu sobre el Multilingüisme (2009). Ara bé, la gran majoria de programes estrangers que s'ofereixen a la televisió neerlandesa són en anglès, de manera que els espectadors es veuen exposats principalment a la llengua i la cultura britàniques i americanes. Els programes infantils, sobretot els dibuixos animats, sovint estan doblats.

A Frísia, l'emissora regional principal de ràdio i televisió fa servir el frisó la major part del temps, i una mica el neerlandès. Així doncs, els mitjans audiovisuals frisons en particular segueixen la línia de les recomanacions del Consell d'Europa i la UE perquè reflecteixen la variació lingüística de la província.

La varietat de llengües diferents del neerlandès que s'ofereixen a la televisió neerlandesa és limitada.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam		Amsterdam Leeuwarden	
3-4						
1-2	Rotterdam Leeuwarden	Leeuwarden	Leeuwarden	Leeuwarden		

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis sanitaris Serveis jurídics Serveis socials Turisme Serveis de transport	Turisme Serveis sanitaris Serveis socials Serveis de transport Serveis jurídics

La varietat de llengües que es fan servir als serveis i espais públics (a les ciutats estudiades) és limitada. El neerlandès és l'estàndard i només ocasionalment es fan servir el turc i l'àrab. A banda d'això, la llengua que més s'ofereix és l'anglès. A Frísia es permet fer servir el frisó per a les comunicacions amb els serveis públics. Ara bé, la informació escrita procedent d'aquests serveis sovint només està disponible en neerlandès.

Hi ha un servei telefònic d'intèrprets que es pot fer servir per a tot tipus d'assumptes públics (*tolkentelefoon*). És un servei que es fa servir sobretot en l'atenció sanitària. Abans era un servei pagat pel Govern, però aquest finançament es va acabar l'1 de gener de 2012. Ara es considera que és responsabilitat del pacient ser capaç de parlar neerlandès o contractar i pagar el seu propi intèrpret (Rijksoverheid, 2011).

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	2	14	4	1	1	0	1	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	0	0	0	22	20	20	23	20	23
AE	Practicada àmpliament	2	0	3	0	9	11	11	7	10	13
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	1	0	2	0	3	3	2	3	4	5

Les exportacions representen més del 70% del PIB (CBS, 2011b). Aquesta importància de les exportacions no es veu reflectida en el perfil de les llengües a les empreses neerlandeses, tot i que els quatre tipus d'empresa investigats (bancs, hotels, supermercats i empreses de construcció) no són necessàriament tipus d'empreses que se centrin en el negoci internacional. En particular, les empreses locals i regionals no tenen una orientació internacional. En general, la funció de la llengua en els negocis no és explícita. Les empreses podrien ser més conscients del valor del multilingüisme.

A les empreses frisonas, el frisó s'utilitza principalment de manera informal i el frisó escrit no hi té cap paper.

Resultats globals principals

En un període d'augment de la diversitat cultural, el Govern neerlandès dona més importància a la llengua neerlandesa. Això segueix la línia de la política de la Comissió Europea (CE) i del Consell d'Europa. D'altra banda, la política de la Comissió Europea i del Consell d'Europa també destaca la inclusió de les llengües minoritàries, estrangeres i immigrants en l'educació i en altres sectors de la societat. Especialment en relació amb les llengües immigrants, la política neerlandesa es podria alinear millor amb la política europea.

Tanmateix, hi ha diverses iniciatives que reconeixen el valor del multilingüisme i estudien o aprofiten el multilingüisme i els seus beneficis. Per exemple, hi ha diverses escoles privades que proporcionen educació addicional en llengües immigrants i, dins l'educació secundària en particular, cada cop s'ensenyen més assignatures en anglès (AICLE).

L'objectiu de "llengua materna + 2" no s'ha assolit completament, però atès que l'anglès és obligatori a l'escola secundària la majoria dels alumnes aprendran com a mínim una llengua estrangera.

Iniciatives i programes pilot prometedors

A la ciutat d'Utrecht, la quarta més important dels Països Baixos, s'està duent a terme un interessant projecte innovador com a exemple de bona pràctica. Utrecht es descriu com a "punt calent multilingüe" (Ajuntament d'Utrecht, 2009: 1). Una gran part de la població parla tres llengües o més; el vincle amb la política europea es fa explícit en el projecte i es fomenta l'objectiu de "llengua materna + 2". A més, la ciutat és la seu de moltes empreses internacionals i la Universitat d'Utrecht atrau molts estudiants estrangers. La ciutat vol aprofitar aquesta característica com a punt de partida per al desenvolupament d'Utrecht com a "laboratori del multilingüisme" (ibídem: 1). S'han iniciat diversos estudis sobre el multilingüisme, i s'han establert projectes multilingües (ibídem). El 2011 es va publicar un informe com a part del projecte: *La ciutat neerlandesa d'Utrecht com a punt calent europeu i laboratori per al multilingüisme* (Martinovic, 2011).

Referències

Ajuntament d'Utrecht, Departament d'Afers Públics, Interns i Subsidis (2009). *Utrecht: Multilingual hotspot and laboratory in Europe*. Disponible a: http://ec.europa.eu/languages/documents/utrecht-multilingual-hotspot-and-laboratory-in-europe_en.pdf. Accés realitzat el 13 d'octubre de 2011.

Alberts, R.V.J.; Erens, B.J.M. (2011). *Verslag van de examencampagne 2011 voortgezet onderwijs*. Arnhem: Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011a). "Bevolking; leeftijd, herkomstgroepering, geslacht en regio, 1 januari." Disponible a: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=37713>. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011b). *De Nederlandse economie 2010*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek. Disponible a: <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/03E81D9F-8714-4AEA-B0F7-8EC72111EA56/0/2010p19pub.pdf>. Accés realitzat el: 28 d'octubre de 2011.

Eerste Kamer der Staten-Generaal (2004). *Beeindiging bekostiging onderwijs in allochtone levende talen*. Disponible a: www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/29019_beeindiging_bekostiging. Accés realitzat el 7 d'octubre de 2011.

Europees Platform (2011a). *Tto. Tweetalig onderwijs – Aprentatge Integral de Continguts en Llengua Estrangera*. Disponible a: <http://www.europeesplatform.nl>. Accés realitzat el 16 de desembre de 2011.

Europees Platform (2011b). *Vroeg vreemde talen onderwijs*. Disponible a: <http://www.europeesplatform.nl>. Accés realitzat el 16 de desembre de 2011.

Extra, G.; Gorter, D. (eds.) (2001). *The other languages of Europe: Demographic, sociolinguistic and educational perspectives*. Clevedon: Multilingual Matters.

Extra, G.; Yagmur, K. (2006). "Immigrant Minority Languages at Home and at School. A Case Study of the Netherlands." *European Education*, 38.2, pàg. 50-63.

Martinovic, B. (2011). *The Dutch City of Utrecht as a European Hotspot and Laboratory for Multilingualism*. Utrecht: Universitat d'Utrecht. Disponible a: <https://docs.google.com/viewer?url=http://www.utrecht.nl/images/Secretarie/Internationaal/pdf/Multilingualism%2520Utrecht.pdf&embedded=true&chrome=true>. Accés realitzat el 19 de desembre de 2011.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2011a). *Doorlopende leerlijnen taal en rekenen*. Disponible a: <http://www.taalenrekenen.nl/>. Accés realitzat el 14 d'octubre de 2011.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2011b). *Leerachterstand. Taalachterstand bij peuters*. Disponible a: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerachterstand/taalachterstand-bij-peuters. Accés realitzat el 16 de desembre de 2011.

Mortier, J. (2009). *Nederland meertalenland. Feiten, perspectieven en meningen over meertaligheid*. Amsterdam Aksant.

Nederlandse Taalunie, 2011. *Het Nederlandse taalgebied*. Disponible a: http://taalunieversum.org/taalpeil/2005/het_nederlandse_taalgebied.html. Accés realitzat l'octubre de 2011.

Onderwijsraad, 2001. *Samen naar de taalschool. Nieuwe moderne vreemde talen in perspectief*. Den Haag. Disponible a: http://www.onderwijsraad.nl/upload/publicaties/423/documenten/advies_taal school.pdf. Accés realitzat el 27 d'octubre de 2011.

Parlament Europeu (2009). *Resolució del PE sobre multilingüisme: un actiu per a Europa i un compromís compartit*. Brussel·les: Parlament Europeu.

Rijksoverheid (2011). *Tolk-en vertaaldiensten in de zorg*. Disponible a: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/tolk-en-vertaaldiensten-in-de-zorg. Accés realitzat el 13 d'octubre de 2011.

12 PAÏSOS BAIXOS

12.2 Frísia

Saskia Benedictus-van den Berg

Context regional

Aquest assaig es refereix a la situació de la província de Frísia i se centra en les particularitats d'aquesta província (en els dominis següents: llengües utilitzades en els documents i bases de dades oficials, educació infantil, educació primària i educació secundària). Es recomana llegir aquest assaig conjuntament amb l'assaig sobre els Països Baixos.

Frísia és una província situada al nord dels Països Baixos. És una província àmpliament agrícola (Provinsje Fryslân, 2010) i no està tan densament poblada com el país en conjunt: 193 persones/km² en comparació amb les 491 persones/km² en global a tot el país (CBS, 2012). Els gairebé 650.000 habitants de Frísia constitueixen al voltant del 4% de la població total dels Països Baixos. La proporció d'immigrants no occidentals és del 3,7%; és una proporció considerablement inferior a la de l'11,4% dels Països Baixos en conjunt. Les persones d'origen iraquià, marroquí, surinamès o antillà representen un 39% dels immigrants no occidentals de Frísia (CBS, 2011).

El frisó és la llengua oficial de la província juntament amb el neerlandès, i per tant Frísia és l'única província oficialment bilingüe dels Països Baixos. Una mica més de la meitat de la població de Frísia té el frisó com a llengua materna. L'àmplia majoria dels habitants poden entendre la llengua bé (20%) o molt bé (65%). Tres quartes parts de la població parlen el frisó amb un nivell raonablement bo. També tres quartes parts de la població poden llegir el frisó raonablement bé o molt bé. Ara bé, només el 12% pot escriure bé en frisó (Provinsje Fryslân, 2011a).

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i el frisó. Igual que el neerlandès, el frisó té l'estatus de llengua cooficial dels Països Baixos. La part central d'aquest perfil és als dominis 1-4. Els resultats dels dominis 5-8 es tracten en un perfil inclusiu sobre els Països Baixos en general, en què es treballen les dades recopilades a la capital de Frísia, Leeuwarden. En comparació amb els Països Baixos globalment, i certament en comparació amb les principals àrees urbanes dels Països Baixos, Frísia té una població immigrant proporcionalment molt inferior. Passa el mateix amb el nombre d'alumnes immigrants.

Als Països Baixos només hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades sobre diversitat lingüística per al frisó, mitjançant enquestes que s'actualitzen periòdicament. Aquests mecanismes de recopilació de dades tracten el frisó a partir d'una pregunta sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

El frisó és l'única llengua minoritària per a la qual el Govern neerlandès ha ratificat la part III de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (CELRM); les altres llengües regionals només es reconeixen a la part II. Aquesta ratificació va portar el 1998 a l'establiment de l'Òrgan Consultiu per a la Llengua Frisona (Consultatief Orgaan Fries), un òrgan consultiu del Ministeri d'Afers Interns (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2011). El govern nacional també va ratificar el Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals el 2005, i va reconèixer els frisons com a minoria nacional (Riemersma & De Jong, 2007).

El 1995 es va establir la posició legal del frisó a la llei Algemene Wet Bestuursrecht. El 2011 el Govern va plantejar un nou projecte de llei sobre l'ús de la llengua frisona. L'objectiu d'aquest projecte de llei és garantir que tothom tingui dret a fer servir la seva llengua, sigui el neerlandès o el frisó, en les interaccions amb el sistema judicial i l'Administració dins la província de Frísia, per tal de reforçar les possibilitats de fer servir el frisó. A més, el projecte de llei preveu la institució d'un Consell sobre la Llengua Frisona. En la pràctica, això vol dir que s'han ampliat les competències de l'òrgan consultiu esmentat anteriorment (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2011).

La majoria dels 27 municipis de Frísia tenen una política lingüística específica (Provinsje Fryslân, 2011a).

A Frísia hi ha dos mecanismes per recopilar dades sobre la diversitat lingüística. En primer lloc, es van dur a terme extenses enquestes sobre la llengua els anys 1967, 1980 i 1994; pròximament es farà una altra ronda d'enquestes. A banda d'això, cada quatre anys les autoritats provincials duen a terme una enquesta bàsica sobre el nivell de competència i ús de la

llengua frisona a la província (*De Fryske taalAtlas*). La primera edició d'aquesta enquesta va aparèixer el 2007; proporciona a les autoritats de Frísia informació bàsica per desenvolupar la seva política lingüística (Provinsje Fryslân, 2011a). Aquestes enquestes no proporcionen informació sobre les llengües immigrants; se centren en el frisó.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	general	general	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	general	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Frisó
------------	-------

Hi ha més de seixanta grups d'activitats lúdiques i educatives bilingües (neerlandès-frisó) o frisons a Frísia (Sintrum Frysktalige Berne-opfang, 2011). El Centre per a les Guarderies en Llengua Frisona (Sintrum Frysktalige Berne-opfang) és responsable de la gestió d'aquests grups (Riemersma i De Jong, 2007).

En la formació de professors per a l'educació infantil només es dedica una atenció general a la situació multilingüe de la província; l'ensenyament del frisó no forma part de la formació formal.

Dins l'educació infantil es presta atenció al multilingüisme i també a l'aprenentatge de la llengua nacional i la llengua minoritària, però no hi ha disposicions legals relatives a les llengües estrangeres i immigrants. Per tant, les recomanacions de la UE se segueixen fins a cert punt, però això podria millorar.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	abans de l'ensenyament general	cap	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	cap	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	general	localitzat	només al cicle superior	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LE	professors generals	general	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

R/ML	Frisó
LE	Obligatòria: anglès Opcional: francès, alemany, espanyol

A Frísia, el frisó és una assignatura obligatòria en l'educació primària. En molts casos, però, el temps que es dedica al frisó és de menys d'una hora a la setmana (Inspectie van het Onderwijs, 2010); el Comitè d'Experts de la CELRM va considerar que això era insuficient d'acord amb els compromisos signats a la part III de la CELRM (Consell d'Europa, 2008).

Les lleis educatives nacionals permeten l'ús del frisó com a llengua d'ensenyament, i moltes escoles el fan servir com a tal. Però es dedica més temps al frisó en els graus inferiors que en els superiors. Una quarta part de les escoles de primària no fa servir en absolut el frisó com a llengua d'ensenyament (Inspectie van het Onderwijs, 2010).

La Inspecció d'Ensenyament va detectar que al voltant del 20% dels professors no estan qualificats formalment per ensenyar el frisó (ibídem).

A Frísia, dins l'educació primària no es presta cap atenció específica a les llengües immigrants.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	abans de l'ensenyament	cap	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	general	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigint per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors generals	específica de l'assignatura	general	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Frisó
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	Anglès <i>obligatori a més d'una altra llengua en el més alt nivell de secundària.</i> Xinès, grec antic, francès, alemany, italià, <i>llatí, rus, espanyol, opcionals.</i>

El frisó és una assignatura obligatòria en els dos primers cursos. Es pot triar com a assignatura d'examen, però no totes les escoles de secundària l'ofereixen (Inspectie van het Onderwijs, 2010) i tampoc hi ha gaires alumnes que facin l'examen: l'any 2011 només 47 alumnes van fer exàmens de frisó (Alberts i Erens, 2011).

En l'ensenyament secundari no hi ha una atenció específica a les llengües immigrants.

Resultats globals principals

Frísia és una província amb dues llengües oficials, la qual cosa es fa palesa a partir dels resultats de l'estudi. Especialment dins l'educació es presta una atenció estructural al frisó, tot i que els compromisos signats de la CELRM no es compleixen completament. En el continu educatiu, des de l'educació infantil, passant per l'educació primària i secundària fins a la formació professional, l'estat del frisó dins l'educació és cada cop menys prominent.

La situació relativa a les llengües estrangeres i immigrants és la mateixa que als Països Baixos en general, excepte pel fet que a Frísia les llengües immigrants reben menys atenció en l'àmbit educatiu, fet que es pot atribuir a la baixa proporció d'immigrants de la província.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Paquet lingüístic

Un cop registren el naixement del seu fill, a Frísia els pares reben un paquet lingüístic (*Taaltaske*) de part de la província de Frísia. L'objectiu és destacar els avantatges del plurilingüisme. Els materials del paquet inclouen un fullet sobre el plurilingüisme, un conte en frisó i un CD amb cançons infantils (Provinsje Fryslân, 2011b).

Educació trilingüe

Dins la província hi ha diverses escoles de primària trilingües. Aquestes escoles fan servir el neerlandès, el frisó i l'anglès com a llengües d'ensenyament, començant amb una divisió al 50% entre el neerlandès i el frisó com a llengües d'ensenyament durant els sis primers cursos (nens de 4 a 10 anys) i acabant amb un 40% de neerlandès, un 40% de frisó i un 20% d'anglès els dos últims cursos (nens d'11 a 12 anys). Aquest model trilingüe dona resultats positius: el nivell de neerlandès dels alumnes al final de l'escola primària no es veu afectat negativament pel temps que dediquen a l'anglès i el frisó i és comparable amb els nivells nacionals; les capacitats de lectura i escriptura en frisó milloren i els alumnes estan més còmodes fent servir l'anglès (Taalsintrum Frysk/Cedin, 2011b). L'any 2011 la xarxa d'escoles trilingües havia augmentat fins a 41 membres (Taalsintrum Frysk/Cedin, 2011a).

Referències

Alberts, R.V.J.; Erens, B.J.M. (2011). *Verslag van de examencampagne 2011 voortgezet onderwijs*. Arnhem: Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. Disponible a: http://www.cito.nl/~media/cito_nl/Files/Voortgezet%20onderwijs/Cito_verslag_examencampagne_2011.ashx

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011). "Bevolking; leeftijd, herkomstgroepering, geslacht en regio, 1 januari." Disponible a: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=37713>. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2012). "Regionale kerncijfers Nederland." Disponible a: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70072ned&D1=0,56,78-79,81&D2=0,6&D3=15-16&HDR=T&STB=G1,G2&VW=T>. Accés realitzat el 3 de gener de 2012.

Consell d'Europa (2008). *Carta Europea per a Llengües Regionals o Minoritàries. Aplicació de la carta als Països Baixos. 3r cicle de monitoratge*. Estrasburg: Consell d'Europa. Disponible a: http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/NetherlandsECRML3_en.pdf. Accés realitzat el: 8 de desembre de 2011.

Inspectie van het Onderwijs (2010). *Tussen wens en werkelijkheid. De kwaliteit van het vak Fries in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs in Fryslân*. Utrecht. Disponible a: <http://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/publicaties/Tussen+wens+en+werkelijkheid.html>. Accés realitzat el 8 de desembre de 2011.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011). *Wet gebruik Friese taal – Memorie van Toelichting*. Disponible a: <http://www.internetconsultatie.nl/wetfriesetaal>. Accés realitzat el 8 de desembre 2011.

Provinsje Fryslân (2010). *De staat van Fryslân. Beleids-en geo-informatie, november 2010*. Disponible a: <http://www.fryslan.nl/download.asp?objectID=33162&link=De+staat+van+Fryslan%2Epdf>. Accés realitzat el: 9 de desembre de 2011.

Provinsje Fryslân (2011a). *De Fryske taalatlas: Friese taal in beeld 2011*. Leeuwarden. Disponible a: <http://www.fryslan.nl/taalatlas>. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

Provinsje Fryslân (2011b). *Taaltasje. Taaltaske*. Disponible a: <http://fryslan.nl/taaltaske>. Accés realitzat el: 9 de desembre de 2011.

Riemersma, A.; Jong, S. de (2007). *Frisian: The Frisian language in education in the Netherlands*, 4a edició. Ljouwert/Leeuwarden: Centre de Recerca Mercator. Disponible a: http://www.mercator-research.eu/fileadmin/mercator/dossiers_pdf/frisian_in_netherlands4th_072010.pdf. Accés realitzat el: 3 de gener de 2012.

Sintrum Frysktalige Berne-opfang (2011). *Sintrum Frysktalige Berne-opfang*. <http://www.sfbo.nl/engels/>. Accés realitzat el 6 de desembre de 2011.

Taalsintrum Frysk/Cedin (2011). *De Trijetalige skoalle*. Disponible a: <http://www.taalsintrum.nl/trijetalige-skoalle.html>. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

Taalsintrum Frysk/Cedin (2011). *De Trijetalige Skoalle*. Drachten: Taalsintrum Frysk/Cedin. Disponible a: <http://www.3ts.nl/images/trijetalige-skoalle2011.pdf>. Accés realitzat el 9 de desembre de 2011.

13 POLÒNIA

Liliana Szczuka-Dorna

Context nacional

La República de Polònia està situada a la part central d'Europa, i limita amb la província de Kaliningrad, Lituània, Bielorússia, Ucraïna, Eslovàquia, la República Txeca, Alemanya i el mar Bàltic. És un país amb una població de més de 38 milions d'habitants que viuen en una superfície de 312.679 km² (Oficina Nacional d'Estadística). La llengua oficial és el polonès, que és una llengua lequítica parlada a Polònia i també a l'estranger. A Polònia hi ha una llengua regional, el caixubi, utilitzada per un grup ètnic indígena específic. Les llengües minoritàries de Polònia són el bielorús, el txec, el lituà, l'alemany, l'eslovac, el rus, l'ucraïnès i el jiddisch. També hi ha llengües de la diàspora que fan servir grups ètnics que no tenen el seu territori a Europa, com el jiddisch, el romaní, el karaïm, el grabar (armeni antic) i el tàtar. Les llengües immigrants principals inclouen el txec, el jiddisch oriental, el grec, el lituà, el rus i l'eslovac. Les principals llengües estrangeres parlades pels polonesos són l'anglès, el rus i l'alemany.

Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional i de tota una sèrie de llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults de Polònia que viuen a l'estranger estan (co)finançats a més de vint-i-cinc països d'Europa i de la resta del món. Polònia ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les quinze llengües R/M següents: alemany, armeni, bielorús, caixubi, eslovac, hebreu, jiddish, karaïm, lemko, lituà, romaní, rus, tàtar, txec i ucraïnès. Aquestes llengües compten amb recursos oficials recolzats per la Carta per a l'ensenyament d'àmbit regional.

A Polònia hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional, llengües R/M i llengües immigrants basant-se en una pregunta sobre la llengua que es parla a casa.

Durant molts anys hi ha hagut la tendència d'iniciar un debat sobre les llengües R/M entre molts grups d'interès. Polònia va signar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries el 12 de maig de 2003. La Carta va entrar en vigor l'1 de juny de 2009, i Polònia va declarar que aplicaria les parts II i III de la Carta a l'alemany, l'armeni, el bielorús, el caixubi, l'eslovac, l'hebreu, el jiddisch, el karaïm, el lemko, el lituà, el romaní, el rus, el tàtar, el txec i l'ucraïnès.

Es pot obtenir informació oficial sobre política lingüística de l'Institut Nacional d'Estadística, el Ministeri d'Educació, el Ministeri de Ciències i Educació Superior i moltes pàgines web de projectes internacionals. La publicació oficial *L'educació durant l'any escolar 2009/2010* presenta informació sobre tots els aspectes de l'educació, incloses les llengües R/M i estrangeres.

Els canvis que ha patit el sistema educatiu d'acord amb la llei del 8 de gener de 1999 (*Reglaments per a la implementació de la reforma del sistema educatiu*) són la millor prova que el sistema educatiu de Polònia ha experimentat canvis fonamentals per tal de proporcionar a infants, joves i adults els coneixements i les capacitats necessàries.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

Llengües a l'educació infantil (sense provisió)

No hi ha cap obligació d'aprendre llengües estrangeres en el nivell de l'educació infantil. No s'inclouen en el currículum educatiu. Tanmateix, la majoria dels infants comencen a aprendre llengües estrangeres a l'educació infantil.

Normalment els cursos els paguen els pares o patrocinadors que entenen la necessitat global de parlar llengües estrangeres. Són cursos fets a la mida de les necessitats dels alumnes més petits. Els cursos presenten "jocs" en una determinada llengua, amb mètodes i tècniques innovadores adequades per als infants. Les llengües estrangeres més populars són l'anglès, l'alemany i el francès. Tot i que l'ensenyament de llengües estrangeres s'ha desenvolupat ràpidament en el nivell de l'educació infantil, és necessari introduir formes similars d'organitzar cursos amb professors altament qualificats en el cas de l'educació primària i secundària. S'hauria d'iniciar un debat públic amb representants dels governs locals, el ministeri i també els pares.

Llengües a l'educació primària (Cap disposició de llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport adicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport adicional per a la llengua nacional	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	parcialment en horari escolar	5-10	basat en l'escola	normes escolars	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant la feina	Mobilitat
Suport adicional a la llengua nacional	professors de llengua	específica a l'assignatura	específica a l'assignatura	
LRM	professors generals	general	general	
LE	professors de llengua	específica a l'assignatura	específica a l'assignatura	suport financer informal

Idiomes que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Kashubian
LE	Un idioma entre anglès, alemany o francès és obligatori.

L'ensenyament obligatori a Polònia comença als set anys amb l'escola primària i acaba als 16 anys (però com a màxim als 18) amb el cycle inicial de secundària. Des del 2004-2005 els infants de Polònia estan obligats a fer el que s'anomena nivell "0" a la guarderia o l'escola de primària.

Llengües regionals o minoritàries

Els infants poden fer cursos de llengües R/M. Segons l'Oficina Polonesa d'Estadística, l'any escolar 2010-2011 hi havia 46.500 infants que aprenien llengües R/M, i l'alemany —la llengua de la minoria nacional més important de Polònia— és la que més s'aprèn.

Llengües estrangeres

A l'educació primària hi ha una llengua estrangera obligatòria des de primer, és a dir, als set anys.

Aquesta situació pot millorar a partir del 2014, quan s'implementarà completament una nova reforma educativa. Les llengües estrangeres més populars són l'anglès, l'alemany i el francès.

La situació de l'educació primària és positiva. Els programes desenvolupats recentment van introduir les classes obligatòries de llengua per als infants de set anys el curs 2009-2010: hi ha una llengua estrangera obligatòria des de primer i s'ensenya una segona llengua estrangera obligatòria en el cycle inicial de secundària. Els professors són professionals i altament qualificats, atès que són graduats de diferents departaments de filologia i desenvolupen les seves competències a través de diferents cursos, amb beques i participant en tallers i conferències.

Els alumnes de primària fan un "examen de competències", una de les quals és un examen escrit de llengua estrangera.

Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport addicional per a la llengua nacional	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	basat en l'escola

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant la feina	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport addicional per a la llengua nacional	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	sense especificar	
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica a l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	algun suport financer

Idiomes que s'ofereixen a l'educació secundària

LE	Dos són obligatoris entre anglès, francès, alemany, italià, rus i espanyol.
-----------	---

Durant l'educació secundària, els alumnes segueixen estudiant la llengua estrangera que han començat a l'escola primària. Durant el primer any de l'educació secundària també comencen una segona llengua estrangera. És obligatori estudiar dues llengües estrangeres i els estudiants poden triar entre l'anglès, el francès, l'alemany, l'italià, el rus i l'espanyol. En algunes escoles s'ensenya el xinès. Hi ha escoles de secundària amb un batxillerat internacional (CIB) i el currículum es basa tant en l'aprenentatge de contingut com en l'aprenentatge de llengües. Algunes escoles de secundària proporcionen programes intensius de llengua. Els estudiants fan els seus exàmens finals (*Matura*), gestionats per la Junta Examinadora Central (amb les seves delegacions regionals corresponents) en cooperació amb el Ministeri d'Ensenyament i altres organismes professionals i d'I+D. Una de les assignatures és un examen en llengua estrangera.

Respecte de la llengua caixubi, no s'ensenya en el nivell de secundària. Segons l'Oficina d'Estadística, l'any 2010 la majoria dels estudiants van optar per fer els exàmens de nivell elemental de llengües R/M a l'examen de matriculació (*Matura*).

Els professors estan qualificats per exercir professionalment i tots els que treballen en l'educació secundària tenen un grau universitari (de la branca de lletres o de ciències). A més, reben instruccions clares del Ministeri d'Educació respecte dels currículums i els requisits per ensenyar.

Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	limitada	coherent i explícit	nacional	total
	Institució B	limitada	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C	limitada	coherent i explícit	nacional	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport adicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringit	vinculat al Marc Comú Europeu	només internacionals	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc Comú Europeu	només internacionals	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc Comú Europeu	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

En el nivell de la formació professional, l'ensenyament de llengües estrangeres s'enfronta a algunes dificultats: el programa i el pla d'estudis es creen en un àmbit local. Les escoles de formació professional tenen autonomia a l'hora d'elaborar els seus requisits finals relatius a les llengües; tanmateix, estan vinculats al Marc comú europeu de referència. No és habitual que hi hagi controls de qualitat o procediments relacionats amb l'avaluació final. Un dels canvis potencials podria ser la introducció d'una plataforma comuna per al diàleg entre les diferents autoritats de la formació professional per tal de crear uns requisits comuns en llengua estrangera que incloguin un pla d'estudis i un examen final.

Les universitats tenen cursos obligatoris de llengua estrangera en els seus plans d'estudis. Les universitats de Polònia són autònomes i els plans d'estudis dels diferents àmbits han de ser aprovats per la Junta de la Facultat. És molt difícil estandarditzar els cursos de llengua estrangera a les universitats. Els estudiants fan exàmens finals en els nivells de B1 o B2 (primer cicle) o B2 i C1 (segon cicle). Per als estudiants de doctorats es proporcionen cursos d'anglès per a finalitats acadèmiques, ESP i competències "toves". Les llengües que s'ensenyen són l'anglès, l'alemany, el francès, l'italià, l'espanyol, el xinès, el noruec, l'àrab, el japonès i el lituà. El polonès s'introdueix com a llengua estrangera per als estudiants internacionals que vénen a Polònia amb el programa Erasmus o mitjançant intercanvis privats.

Hi ha moltes universitats poloneses en què la llengua d'ensenyament és l'anglès o el francès. Els estudiants polonesos i els internacionals fan els seus estudis de grau en una llengua diferent de la seva llengua nadiua. Per millorar l'estandardització i la qualitat de l'ensenyament, les universitats poden unir-se a la SERMO (Associació de Centres Acadèmics de Llengües Estrangeres).

Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	subtitulades	de vegades	mai

La televisió polonesa ofereix moltes pel·lícules internacionals doblades. En el cinema hi trobem una situació similar: normalment s'exhibeix la versió doblada sense subtítols. Hi ha alguns programes via satèl·lit en què s'afegeixen subtítols a la versió original de les pel·lícules.

Hi ha bons exemples d'emissions de la televisió regional (per exemple, la televisió de Silèsia), en què s'emeten programes locals.

Els diaris estan principalment en polonès. Hi ha alguns diaris internacionals anglesos, francesos, alemanys o italians disponibles als quioscos i botigues. Alguns diaris polonesos publiquen abstractes dels seus articles i notícies a les pàgines web en anglès.

Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Gdańsk	Gdańsk Kraków Warszawa				Gdańsk
3-4	Kraków					
1-2	Warszawa		Gdańsk Kraków		Gdańsk Kraków Warszawa	Kraków

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis d'immigració i integració Programacions teatrals Turisme Debats polítics i processos de presa de decisions en l'àmbit municipal Serveis d'emergència	Serveis d'immigració i integració Serveis de transport Turisme Debats polítics i processos de presa de decisions en l'àmbit municipal Programacions teatrals

A Polònia hi ha algunes institucions públiques que proporcionen informació en llengües estrangeres, per exemple amb les seves pàgines web en anglès a més de polonès. A moltes ciutats es proporciona informació bàsica en anglès. Es fan servir llengües minoritàries i les autoritats garanteixen que l'Administració pública i les institucions de servei públic donin suport a l'ús de les llengües minoritàries.

La competència lingüística forma part de les descripcions de les feines en algunes institucions. Tanmateix, no hi ha plans consistents de política lingüística que desenvolupin les competències lingüístiques i les avaluin basant-se en el coneixement de les llengües estrangeres.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
		Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament		8	14	6	5	0	1	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/ intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/ identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	2	4	0	21	17	15	22	20	20
AE	Practicada àmpliament	0	3	9	2	11	12	9	12	12	16
Idiomes addicionals	Practicada àmpliament	0	1	1	0	2	1	0	1	1	3

Polònia és un país que presta atenció al nivell de llengües estrangeres a les empreses. Els departaments de Recursos Humans contracten personal que conegui com a mínim dues llengües estrangeres. Els directors de les empreses són els que estableixen la possibilitat de desenvolupar competències lingüístiques. Els empleats poden fer cursos de llengua pagats per l'empresa o amb el seu suport. Tot i que el finançament europeu d'aquests cursos i seminaris està ben desenvolupat a Polònia, les empreses que han participat en el nostre estudi no semblaven fer servir aquesta forma d'actualització de coneixements del seu personal. S'hauria d'investigar més per resoldre aquest tema.

Els directors tenen oportunitats d'estudiar una llengua estrangera. Les dades mostren que haurien de tenir aquesta possibilitat tots els empleats, inclòs el personal de primera atenció al client, com per exemple els recepcionistes, administratius o conductors d'autobús.

Les empreses fan servir les llengües estrangeres no només per a finalitats publicitàries i promocionals en prospectes i carpetes, sinó també a les pàgines web de les seves institucions. Les llengües que més es fan servir a part de l'anglès són l'alemany, el rus, el francès, l'hongarès, l'espanyol, el japonès, l'italià, el xinès, el txec, el neerlandès i l'eslovac. L'ucraïnès, l'àrab, el bielorús i el coreà són les llengües nadiues de les organitzacions associades.

Resultats globals principals

Polònia ha experimentat canvis importants en l'àmbit educatiu. Una varietat de documents europeus han establert una base comuna que permet que els ciutadans polonesos siguin més conscients de ser ciutadans europeus. El nombre d'alumnes que aprenen llengües estrangeres a les escoles no para de créixer, amb un domini de l'anglès, que s'ensenyava a un 89% de tots els alumnes de les escoles de primària i secundària durant l'any escolar 2010-2011. Altres llengües que s'ensenyen habitualment inclouen l'alemany (36,4% dels estudiants), el rus (4,8%) i el francès (2,9%). La popularitat de determinades llengües estrangeres que s'ensenyen a les escoles presenta una certa diversificació regional. El 46,8% de tots els alumnes que van a l'escola aprenien només una llengua estrangera. Gairebé un de cada dos alumnes aprenia dues llengües. En general els professors tenen molt bones qualificacions. A part de l'ensenyament universitari, un de cada tres professors tenia l'estatus de professor designat i els professors públics —el nivell més alt de desenvolupament professional— constituïen gairebé la meitat del personal pedagògic escolar. La resta del personal escolar (23%) eren professors amb contracte. Es dona als alumnes i als estudiants l'oportunitat de fer diferents cursos, classes i grups de recerca extracurriculars organitzats en clubs i escoles. A més, s'utilitzen fons europeus per fer cursos extra de llengua a moltes escoles poloneses de primària i secundària.

Tanmateix, hi ha una sèrie de punts que s'han d'aclarir millor, com l'estatus de l'ensenyament de llengües estrangeres en el nivell de l'educació infantil, l'estatus de les llengües estrangeres a les institucions d'ensenyament superior, l'ús de subtítols a la televisió i al cinema per fomentar el multilingüisme en els mitjans de comunicació, les emissions de ràdio i alguns canals de televisió que emeten programes en llengües estrangeres o minoritàries. Finalment, però no menys important, s'hauria de prestar més atenció a les llengües a les empreses, proporcionant més ajuda, instruccions i iniciatives per a aquest sector. La consciència lingüística i cultural és clau per tenir èxit en el mercat empresarial global i internacional.

Iniciatives i programes pilot prometedors

La situació lingüística de Polònia està avançant de manera positiva. Hi ha moltes iniciatives noves engegades per diferents grups de persones per a les quals l'ensenyament de llengües és una prioritat a més d'una obligació. Les iniciatives següents són alguns exemples que influeixen en la política lingüística de Polònia.

1. Conferències, tallers i seminaris

A Polònia s'han organitzat moltes conferències sobre el tema del multilingüisme i el plurilingüisme. Una iniciativa recent important va ser la conferència realitzada sota la presidència polonesa, *Competències multilingües per a l'èxit professional i social a Europa*, organitzada el setembre de 2011. L'objectiu de la conferència va ser iniciar un debat oficial sobre l'ensenyament de llengües i la seva importància per millorar l'ocupabilitat i les oportunitats professionals.

2. FIJED – Fundació de l'Institut per a la Qualitat de l'Educació

Es va fundar el 2010 com a organització paraigua i punt de trobada de diferents associacions, societats i organitzacions que treballen en el camp de l'educació. L'objectiu de la FIJED és fomentar el plurilingüisme organitzant esdeveniments, conferències i reunions en cooperació amb associacions,

editorials i el Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior (vegeu www.fijed.pl).

3. *FRSE Fundació per al Desenvolupament del Sistema Educatiu*
És una de les organitzacions líders del mercat polonès que es dedica a activitats com estudis a l'estranger (Programa d'Aprenentatge Permanent, Erasmus Mundus, Eurodesk), conferències, esdeveniments (eTwinning) i concursos (European Language Label). A més, la FRSE publica *Jezyki Obce w szkole, European Language Label, Europa dla aktywnych*.

4. Publicacions

Hi ha articles i treballs d'investigació publicats en polonès i revistes estrangeres que presenten la situació actual de l'educació a Polònia. El llibre *Internalization of higher education*, editat per Waldemar Martyniuk, va ser publicat per la FRSE l'any 2011.

5. SERMO – Associació de Centres Acadèmics de Llengües Estrangeres

Es va fundar l'any 2006. Els seus membres són directors i directors adjunts de centres d'ensenyament de llengües de les universitats poloneses. Les activitats de SERMO tenen diferents objectius, com l'estandardització del contingut, i objectius finals com ara exàmens de llengua a les universitats en la línia del Marc europeu comú de referència. Els membres de SERMO es reuneixen com a mínim dues vegades l'any en conferències organitzades per centres d'ensenyament de llengües. La cooperació amb el Ministeri d'Educació, el Ministeri de Ciència i Educació, KRASP, altres associacions, el British Council i organitzacions internacionals és una de les ambicions de SERMO (vegeu www.sermo.org.pl).

6. Hi ha moltes iniciatives locals i nacionals que fomenten l'aprenentatge i l'ensenyament de llengües nacionals, R/M i estrangeres. Per exemple:

- Study in Poland, un programa adreçat a estudiants internacionals que estudien a les universitats poloneses (fomenta la llengua i la cultura poloneses).
- AICLE, desenvolupat a l'educació primària, secundària i superior.
- *Dia Europeu de les Llengües*, organitzat cada any durant el mes de setembre a tot tipus d'escoles de tot Polònia.

Aquestes i altres iniciatives són una bona prova que la consciència lingüística i cultural forma una bona base per a l'educació a Polònia. Aquest procés necessita temps i l'empatia de totes les parts interessades, inclòs el govern, les autoritats educatives, les empreses locals i els estudiants i els seus pares. Les ciutats poloneses haurien de ser més properes als usuaris, i fomentar la tolerància i el multilingüisme així com l'hospitalitat polonesa tant per als ciutadans polonesos com per als visitants internacionals.

Referències

Oficina Central d'Estadística. Disponible a: <http://www.stat.gov.pl>

Consell d'Europa. Disponible a: <http://conventions.coe.int/Treaty>

Fundació de l'Institut per a la Qualitat de l'Educació. Disponible a: <http://www.fijed.pl>

Fundació per al Desenvolupament del Sistema Educatiu. Disponible a: <http://www.frse.org.pl>

Internacionalizacja studiów Wyzszych, red. Waldemar Martyniuk, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2011.

Associació de Centres Acadèmics de Llengües Estrangeres. Disponible a: <http://www.sermo.org.pl>

14 PORTUGAL

J. Lachlan Mackenzie

Context nacional

La República Portuguesa té una població de 10.561.614 habitants segons els resultats provisionals del cens del 2011. La llengua principal del país és el portuguès, originària d'un territori que comprèn Galícia (nord-oest d'Espanya) i el nord del territori actual de Portugal. La llengua galaicoportuguesa es va continuar utilitzant durant el període de dominació àrab i es va tornar a establir com a llengua principal a mesura que els seus parlants es van anar desplaçant cap al sud. L'any 1297, el rei Dionís va instituir el portuguès com a llengua de la cort.

Ara el portuguès és la llengua oficial de vuit països (Portugal, Angola, Brasil, Cap Verd, Guinea Bissau, Moçambic, São Tomé i Príncipe i Timor Oriental; és a dir, els països CPLP) i un territori, Macau (Regió Administrativa Especial de Macau a la República Popular de la Xina). Es calcula que el nombre total de parlants és d'uns 240 milions. Hi ha importants grups de parlants de portuguès expatriats a diferents països del món, principalment a França, Luxemburg, Andorra, el Regne Unit, Suïssa, els Estats Units, el Canadà, Veneçuela i Sud-àfrica.

Un 4,1% de la població de Portugal no té la nacionalitat portuguesa (OCDE, 2006). Les nacionalitats principals dels immigrants són, segons les xifres del 2006 facilitades pel servei d'immigració portuguès (en ordre descendent): Cap Verd, Brasil, Angola, Guinea-Bissau i Ucraïna (i altres nacionalitats de l'Europa de l'Est), a més de l'Índia i la Xina. També hi ha comunitats expatriades del Regne Unit i altres països europeus. La població activa de Portugal és de 5.580.700 persones (Portada, 2010).

Portugal té una llengua minoritària, el mirandès, parlat i fins a cert punt escrit a la ciutat fronterera del nord-est de Miranda do Douro (amb una població d'unes 2.000 persones) i també a àrees properes per unes 10.000 persones, (gairebé) totes bilingües. El 1999 va ser reconeguda com a llengua cooficial, juntament amb el portuguès, per als afers locals. El mirandès pertany lingüísticament al grup de l'asturleonès.

Portugal també reconeix la llengua de signes portuguesa com a llengua oficial, i ha establert que és responsabilitat de l'estat protegir-la i valorar-la com a expressió cultural i com a instrument per accedir a l'educació i per garantir la igualtat d'oportunitats.

L'ensenyament és obligatori durant dotze anys a partir dels sis anys: es divideix en nou anys d'educació bàsica, seguida de tres anys d'ensenyament secundari o formació professional.

Lleis principals: el portuguès es va establir com a llengua oficial de Portugal a la Constitució de la República Portuguesa, paràgraf 3, article 11. El mirandès està reconegut com a llengua oficial a l'Ajuntament de Miranda do Douro segons la Llei 7/1999, del 29 de gener de 1999. La llengua de signes portuguesa es va reconèixer a la revisió de 1997 de la Constitució de la República Portuguesa, art. 74, paràgraf 2h.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i una llengua R/M (el mirandès). L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen portuguès que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a tretze països d'Europa i de la resta del món. La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries no ha estat firmada/ratificada. En l'àmbit nacional, el mirandès és l'única llengua R/M reconeguda per a la qual també hi ha recursos educatius disponibles.

A Portugal hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. Ara bé, en aquests mecanismes de recopilació de dades només es tracta la llengua nacional a partir d'una pregunta sobre la llengua materna.

Portugal, les fronteres actuals del qual es van determinar el 1249, presenta un grau relativament elevat d'estabilitat demogràfica i lingüística com a país fonamentalment monolingüe. Tanmateix, la seva història l'ha portat a entrar en contacte regularment amb altres llengües, tant a Europa (sobretot amb l'espanyol, l'anglès i el francès) com a tot el món com a conseqüència del seu passat colonial (llengües d'Amèrica del Sud, Àfrica i Àsia). Com a conseqüència, els portuguesos s'han fet conscients dels avantatges del multilingüisme i els governs successius han consagrat el seu suport a la llengua nacional, però també han fet possible l'ensenyament de llengües estrangeres en les seves polítiques i lleis, a més de finançar l'ensenyament de portuguès a l'estranger. La llengua regional del mirandès ha estat reconeguda, però les llengües immigrants no han rebut cap tipus de reconeixement a la llei ni als censos.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a la llengua nacional, les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	específica de l'assignatura	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Mirandès
-----	----------

L'educació infantil és opcional a Portugal, però des de l'any 2009 l'estat té l'obligació de proporcionar educació infantil als nens i nenes a partir dels cinc anys. Per a la gran majoria dels alumnes, el portuguès és l'única llengua d'ensenyament en l'educació infantil. Ara bé, des de l'any 1990 cada cop hi ha més consciència sobre les dificultats a què s'enfronten els alumnes de preescolar que no tenen el portuguès com a llengua materna (Litwinoff, 1992), sobretot els parlants de crioll de Cap Verd, el kriol (crioll de Guinea Bissau), una de les llengües criolles de São Tomé i Príncipe, ucraïnès o xinès (vegeu Mateus i altres, 2008). S'han proposat mesures per conscienciar els educadors sobre la situació bilingüe dels alumnes immigrants en l'educació infantil. Els mestres d'educació infantil disposen d'una formació prèvia abans de començar a treballar al territori en què es parla el mirandès.

3 Llengües a l'educació primària

Organització

	Currículum	Suport addicional als nouvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	cap	des del primer any	fora de l'horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o de l'escola	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Mirandès
LE	Obligatori anglès o francès

El portuguès és la llengua d'ensenyament a totes les escoles, tot i que en algunes escoles privades es poden fer servir altres llengües (com l'anglès, el francès i l'alemany), i és una assignatura que forma part de tota l'educació bàsica. No hi ha l'obligació d'aprendre cap llengua estrangera durant el primer cicle (de primer a quart). Tanmateix, els últims anys el Ministeri d'Ensenyament ha recomanat a les escoles que ofereixin classes en anglès a partir de tercer en el marc d'un "enriquiment curricular" (i ha proporcionat finançament per dur-ho a terme). El 2008 més del 99% de les escoles havia implementat aquesta recomanació, i més del 50% feia anglès des de primer. Durant el segon cicle (de cinquè a sisè) una llengua estrangera entra a formar part del currículum obligatori; el govern actual està proposant exigir que la llengua estrangera del segon cicle sigui l'anglès.

Els professors de primària, especialment els que treballen en àrees multilingües, són conscients del plurilingüisme dels infants al seu càrrec i es formen en aquest sentit. Tanmateix, les llengües immigrants no són tractades com a objecte d'estudi, tot i que les comunitats ucraïnesa i xinesa han organitzat classes externes en les seves llengües respectives. A l'àrea de parla mirandesa, des del 1985 es permet als professors dedicar una atenció explícita al mirandès i fer-lo servir com a mitjà d'ensenyament.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Mirandès
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	Obligatòries dues llengües entre anglès, francès, alemany, espanyol, <i>llatí o grec</i>

A l'educació secundària (que comença en el tercer cicle de l'educació bàsica), l'estudi de dues llengües estrangeres és obligatori; el govern ha proposat que l'anglès sigui una d'aquestes llengües. En la pràctica actual, la gran majoria dels alumnes combinen l'anglès amb el francès, l'alemany, l'espanyol, el llatí o el grec clàssic (tot d'acord amb el Marc europeu comú de referència). De desè a dotzè continua l'ensenyament en portuguès, amb classes en una llengua estrangera per als alumnes de ciències i dues llengües estrangeres per als alumnes d'humanitats. Les llengües immigrants no s'estudien ni són un mitjà d'ensenyament a les escoles portugueses; s'hauria de tenir en compte que al voltant del 50% dels immigrants són de països en què el portuguès és una de les llengües oficials. El mirandès es pot estudiar a la regió de parla mirandesa.

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	limitada	general	no aplicable	total
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució C	limitada	coherent i explícit	nacional	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

En l'ensenyament superior el portuguès és gairebé sempre el mitjà d'ensenyament. Ara bé, la internacionalització de l'educació derivada del procés de Bolonya ha fet que determinades facultats que ofereixen cursos en anglès comptin tant amb estudiants portuguesos com estrangers. Les universitats de Portugal en general són conscients del valor de la competència lingüística, i proporcionen classes de portuguès als parlants no nadius que volen assegurar-se l'admissió en els seus plans d'estudis i també classes d'una àmplia varietat de llengües com a assignatures voluntàries per a tots els estudiants. No es dedica una atenció especial a les llengües regionals o immigrants.

Les institucions que ofereixen formació professional s'asseguren que els seus estudiants rebin classes de portuguès per desenvolupar les competències de precisió lingüística i comunicació efectiva. En general, també presten atenció a una llengua estrangera, amb una orientació més professional.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	sempre	regularment

El material de la televisió i les pel·lícules que es projecten als cinemes s'emeten en la llengua original amb subtítols en portuguès —amb l'excepció d'algunes produccions per als nens, que són doblades. Alguns programes de televisió inclouen una finestreta amb un intèrpret que es comunica en la llengua de signes portuguesa. Hi ha diaris i revistes en llengua estrangera disponibles, principalment per als turistes; però també hi ha publicacions per a immigrants, com el diari en llengua russa *Slovo*.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Lisboa Oporto Miranda do Douro				
3-4	Miranda do Douro			Lisboa	Miranda do Douro	
1-2	Oporto		Lisboa Oporto Miranda do Douro	Oporto	Lisboa Oporto	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis educatius Serveis jurídics Turisme Serveis de transport Serveis d'immigració i integració	Serveis d'immigració i integració Debats polítics i processos de presa de decisions en l'àmbit municipal Serveis educatius Serveis d'emergència Serveis de transport

Els ajuntaments són conscients del multilingüisme a les seves comunitats i alguns serveis estan disponibles en anglès i espanyol; hi ha un servei nacional que permet trucar intèrprets de seixanta llengües diferents. El material escrit produït pels ajuntaments normalment només està en portuguès, tot i que els serveis per a la immigració i el turisme són multilingües. L'Ajuntament de Miranda do Douro proporciona molts serveis escrits en mirandès i espanyol, a més del portuguès.

8 Llengües a les empreses (de vint empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	5	8	3	0	0	1	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	0	0	0	0	21	18	22	23	18	23
AE	Practicada àmpliament	0	1	0	1	5	7	8	4	9	12
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0

Les empreses estudiades reflecteixen la tendència general de Portugal d'afavorir l'ús del portuguès, però també de reconèixer la importància de l'anglès empresarial per a la interacció amb clients i empreses estrangeres. No hi ha altres llengües que apareguin de manera tan prominent, excepte en el cas d'empreses amb interessos específics en països estrangers concrets. La promoció de les competències lingüístiques dels empleats en la llengua nacional, en l'anglès com a *lingua franca* o en altres llengües en general no és una prioritat. El multilingüisme no és un dels punts importants en l'ordre del dia de les empreses portugueses que han completat el qüestionari.

Resultats globals principals

Portugal és un país profundament conscient de l'estatus de la seva llengua nacional com a cinquena llengua més parlada del món, però també reconeix la importància de l'anglès (empresarial) en el paper de Portugal dins el món globalitzat. Fomenta la llengua regional del mirandès, parlada per un 0,1% de la població nacional, i ha atorgat protecció constitucional a la llengua de signes portuguesa. L'escolarització és en portuguès, però també s'ensenyava en anglès des de la primària i en una segona llengua estrangera. Els mitjans de comunicació tenen una influència positiva sobre l'actitud envers les llengües estrangeres i el seu coneixement, però això no queda reflectit en una orientació sòlida dels serveis públics o en les empreses a l'hora de valorar les competències lingüístiques del seu personal.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Una contribució important per conscienciar sobre les minories lingüístiques va ser el projecte Diversitat Lingüística a les Escoles Portugueses (2003-2007), finançat per la Fundació Gulbenkian i dut a terme per l'Institut de Lingüística Teòrica i Computacional (ILTEC) en col·laboració amb diverses escoles. El treball va incloure no només un ensenyament bilingüe (que encara continua) a les escoles seleccionades, sinó també el desenvolupament de materials, recomanacions per al Ministeri d'Ensenyament i diverses publicacions (vegeu Mateus i altres, 2008).

El British Council està treballant en associació amb el Ministeri d'Ensenyament en un projecte pilot de quatre anys (2011-2015) per introduir l'ensenyament bilingüe a vuit escoles de primària públiques de tot el país des de primer en endavant. Es donen unes cinc hores a la setmana en anglès, i el British Council proporciona formació i suport.

A més, s'han fet esforços per fomentar el multilingüisme a les empreses internacionals, per exemple amb *Tres Espais Lingüístics* (www.3el.org/; en referència a les àrees del món on es parla francès, espanyol i portuguès), un grup de pressió que recalca la intercomprensibilitat de les llengües romàniques.

El projecte REFLECT (2000-2002), el projecte PROTOCOL II (2002-2004) i el projecte ECLAT (2006-2008; la pàgina web www.eclatproject.eu/ encara està activa) van establir un pla d'auditoria de la llengua i la cultura per a les PIME orientades a l'exportació, i van establir dades reals sobre les necessitats i tendències empresarials en l'àrea de les capacitats lingüístiques i culturals per fomentar el desenvolupament de la planificació lingüística (Salomão o, 2011).

Referències

- Litwinoff, Raja (1992). "Projecto piloto de educação bilingue e bicultural no ensino pré-primário e primário". *Documentos do Encontro a Comunidade Africana em Portugal*. Lisboa: Colibri, 71-73.
- Mateus, Maria Helena Mira et al. (2008). *Diversidade Linguística na Escola Portuguesa*. Lisboa: Fundação Gulbenkian.
- Salomão, Ricardo (2011). *Comunicação e exportação*. Lisboa: Nova Vega.

15 ROMANIA

Alexandru Cernat, Anca Nedelcu, Stefan Colibaba, Călin Rus i Ruxandra Popovici

Context nacional

Romania té una població de 21.462.186 habitants (Institut Nacional d'Estadística,¹ 2010) segons l'últim cens del 2002. Es calcula que uns 2,8 milions de persones han marxat del país per motius laborals, principalment a Itàlia i Espanya (Sandu, 2010).

Hi ha vint minories nacionals oficialment reconegudes (o amb representació política oficial) a Romania, que representen més del 11% de la població. Les més importants són els hongaresos (6,6% de la població) i els romanis (2,5% de la població), segons el cens del 2002. Els hongaresos es troben principalment a la zona central i occidental del país, i tenen una important representació política i en els mitjans de comunicació de masses. L'hongarès s'utilitza àmpliament en l'educació, l'Administració local i el sistema judicial, on els hongaresos representen més del 20% de la població local. La minoria romaní encara està insuficientment representada en les posicions de poder. I la llengua romaní també està molt poc representada en els mitjans de comunicació i l'educació. Al voltant de l'11% de les institucions educatives preuniversitàries de Romania tenen una llengua minoritària com a llengua d'ensenyament com a mínim en una secció, i en el 90% dels casos aquesta llengua minoritària és l'hongarès.²

La immigració és un fenomen que esta creixent, i es calcula que hi ha 57.211 persones de països tercers, principalment de la República de Moldàvia (28%), Turquia (17%) i la Xina (14%)³ (European Commission, Statistical Office of the European Communities, 2012: 194). Això no inclou els ciutadans de la Unió Europea. L'estimació de l'Eurostat per al període 2008-2060 per a Romania és una taxa d'immigració de 18,4 per cada mil habitants (Alexe i Păunescu, 2010: 22).

Les dades estadístiques sobre les dimensions i l'estructura de la població s'actualitzaran el 2012, quan es facin públics els resultats definitius del cens del 2011.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i una sèrie de llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen romanès que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a divuit països d'Europa i de la resta del món. Romania ha ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les vint llengües R/M següents: albanès, alemany, armeni, búlgar, croat, eslovac, grec, hongarès, italià, jiddisch, macedònic, polonès, romaní, rus, rutè, serbi, tàtar, turc, txec i ucraïnès. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament nacional o regional, amb el suport de la Carta, per a quinze d'aquestes llengües. No hi ha recursos per a l'albanès, l'armeni, el macedònic, el rutè ni el jiddisch.

A Romania hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional, llengües R/M i llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna.

L'any 1995 Romania va firmar el Conveni marc del Consell d'Europa per a la protecció de les minories nacionals, i el 2007 es va ratificar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Tot i que el romanès és la llengua oficial, hi ha deu llengües minoritàries amb protecció general: l'albanès, l'armeni, el grec, l'italià, el macedònic, el polonès, el romaní, el rutè, el tàtar i el jiddisch, i deu llengües amb una protecció ampliada: el búlgar, el txec, el croat, l'alemany, l'hongarès, el rus, el serbi, l'eslovac, el turc i l'ucraïnès.

Tot i que de vegades apareixen temes relacionats amb aquestes llengües als mitjans de comunicació de masses, encara hi ha poques dades sobre el tema. En l'àmbit nacional, només es pot trobar informació al cens nacional, on hi ha una pregunta sobre la llengua materna. A més, Romania es va incloure a l'Eurobaròmetre 63.4 del 2005 (europeus i llengües), en què es preguntava als enquestats quina era la seva llengua materna, altres llengües conegudes i el seu nivell de competència lingüística. També hi ha dades disponibles sobre l'ús de llengües minoritàries a l'educació a l'Institut Nacional d'Estadística i al Ministeri d'Educació.⁴

¹ <https://statistici.insse.ro>

² Cens del 2002: <http://www.insse.ro/cms/files/RPL2002INS/vol4/tabele/t1.pdf>

³ <http://ori.mai.gov.ro/api/media/userfiles/Proiecte--Strategii/Instruciuni>
IF 1101 10012012

⁴ <https://statistici.insse.ro>

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	només parlants nadius	≥2 anys	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Búlgar, croat, txec, alemany, grec, hongarès, polac, serbi, eslovac, turc, ucraïnès
------------	---

Les llengües estrangeres són opcionals en el nivell infantil. Però la majoria de llars d'infants inclouen una llengua estrangera en el seu currículum. El fet que sigui obligatori cursar un any d'educació infantil assegura que la majoria dels infants adquireixin una llengua estrangera abans de començar l'educació primària.

També s'ha de destacar que, legalment, tots els infants de les minories reconegudes tenen el dret de rebre l'educació en la seva llengua. Tot i que aquest és un aspecte positiu important, encara hi ha diferències en la implementació d'aquesta llei dins els diferents grups minoritaris.

La història migratòria del país, amb més emigració que immigració, és una de les causes principals de la inexistència d'una oferta educativa important per als immigrants. El grup d'immigrants més important procedeix de la República de Moldàvia, però la formació en idiomes no és una qüestió important perquè comparteixen la llengua amb els romanesos i la seva cultura també és molt similar.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nòvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals i regionals	tot
LE	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

R/ML	Búlgar, croat, alemany, hongarès, italià, polac, rumanès, rus-Lipovan, serbi, eslovac, turc, ucraïnès
LE	Anglès, francès, alemany, italià, rus o castellà són obligatoris.

A l'educació primària s'hi pot trobar una situació similar. És obligatori estudiar llengua estrangera, i l'escola és la que decideix quina llengua serà, tot i que algunes escoles també ofereixen als nens i als pares l'oportunitat de triar la llengua que volen aprendre. A més, algunes escoles ensenyen totalment o parcialment en llengües minoritàries, sobretot en hongarès. Aquí totes les classes es poden donar en la llengua minoritària, amb l'excepció de les classes de llengua i literatura romanesa. Ara bé, no hi ha disposicions sobre l'ús de les llengües immigrants a les escoles de primària.

La nova llei d'educació dona més autonomia a les escoles i augmenta la competitivitat entre elles. Probablement aquest procés millorarà la qualitat de les llengües estrangeres que s'ensenyen, perquè és un factor important a l'hora de triar escola. Les estipulacions recents basades en la nova llei també animaran les escoles a oferir el romaní i classes sobre cultura romaní quan ho sol·licitin els pares.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport adicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	>10	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	>10	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Búlgar, croat, hongarès, italià, polac i romanès, rus-lipovan, eslovac, serbi, turc, ucraïnès
LE	Anglès, francès, alemany, italià, portuguès, rus, castellà. Dues d'aquestes llengües són obligatòries segons l'oferta de les escoles.

L'educació secundària presenta característiques similars a la primària. En la majoria dels casos, els alumnes continuen estudiant la llengua estrangera que han començat a l'escola primària. També comencen una segona llengua estrangera durant el primer any de la secundària. En l'àmbit nacional, hi ha escoles amb programes intensius d'estudi en llengües estrangeres i també instituts especialitzats en què la llengua d'ensenyament és una llengua estrangera, com l'anglès, l'alemany, el francès, l'italià i l'espanyol.

L'educació en llengües minoritàries a l'educació secundària es dona a regions específiques del país. La llengua minoritària principal que compta amb les institucions i el personal necessaris és l'hongarès, seguit de l'alemany, l'ucraïnès, el serbi i l'eslovac. Els alumnes poden fer els exàmens nacionals finals en la llengua minoritària amb una prova adaptada sobre llengua romanesa.

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	sense oferta
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	nacional o basat en la institució	només internacionals	opcional	sense oferta
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	sense oferta

En el nivell de la formació professional, el perfil lingüístic en general és moderat, amb una forta representació de les llengües nacionals i estrangeres i només alguns cursos en hongarès i romaní a Cluj. Tanmateix, l'hongarès i l'alemany, com a llengües minoritàries principals, estan ben representades en el nivell terciari a les regions en què la població minoritària és significativa. Les llengües nacionals i estrangeres estan ben representades. En primer lloc hi tenim l'anglès i el francès, amb seccions especialitzades en llengües estrangeres o fins i tot postgraus, com programes de màster o doctorat que s'ensenyen totalment o parcial en aquestes llengües.

Últimament s'estan duent a terme més inversions en cursos impartits en llengües estrangeres, principalment anglès i francès, i algunes universitats també mantenen seccions per a l'hongarès i l'alemany. El romaní, igual que altres llengües minoritàries nacionals, també s'estudia a diferents unitats d'educació superior en llengües/pedagogia, atès que preparen els futurs mestres que hauran d'ensenyar en aquestes llengües. Un cop més, aquí no ha disposicions per a les llengües immigrants.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	regularment a Bucarest mai a Iasi sempre a Cluj	de vegades a Bucarest mai a Iasi i Cluj

Tradicionalment, els mitjans de comunicació de masses de Romania fan servir les llengües nacionals i minoritàries. La majoria de les pel·lícules i els programes de televisió estrangers estan subtitulats, i la resta de les emissions es fan en la llengua nacional. Hi ha espai per a programes en hongarès i en alemany als canals de la televisió pública nacional i alguns programes especialitzats de televisions locals que s'emeten completament en aquestes llengües minoritàries. Els canals de TV en hongarès, alemany, serbi i altres llengües minoritàries estan àmpliament disponibles a través d'operadors de cable. Fa relativament poc els dibuixos animats s'han començat a doblar, i la llengua d'alguns programes es pot canviar quan ho vol l'espectador.

Els diaris estan principalment en romanès. Hi ha alguns diaris internacionals anglesos, francesos o alemanys disponibles als quioscos i botigues. A la part central i occidental del país hi ha també diaris i revistes en hongarès i alemany. També hi ha mitjans de comunicació en línia en llengües nacionals i minoritàries, i també en algunes llengües immigrants com l'àrab i el xinès.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Cluj	Cluj	Bucarest Iasi Cluj		
3-4	Cluj				Cluj	
1-2	Bucarest Iasi	Bucarest Iasi	Iasi		Bucarest	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis d'emergència = Serveis de transport = Serveis socials	Turisme Serveis d'immigració i integració Debats polítics i processos de presa de decisions en el l'àmbit municipal Serveis d'emergència Serveis de transport

Algunes institucions públiques subministren informació en diverses llengües, per exemple amb pàgines web disponibles en anglès o francès a més de la llengua nacional. L'hongarès també està disponible a la part central i occidental del país, tant amb material en línia com per a alguns dels serveis disponibles per al públic. L'ús de les llengües minoritàries està relacionat amb l'estructura de la població. A les àrees en què una determinada població minoritària representa com a mínim el 20% de la població local, l'Administració pública i les institucions de serveis públics garantirán que hi hagi comunicació en la llengua minoritària segons el que estipula la Constitució i d'acord amb els tractats internacionals als quals Romania s'ha adherit.

La inversió en el coneixement de llengües dins les institucions públiques no és consistent. Tanmateix, algunes institucions semblen haver-se adaptat a la situació local. A les àrees amb grups minoritaris grans, els serveis els presta personal que normalment pot parlar la llengua minoritària corresponent. En el cas de la minoria romaní, es contracten mediadors per ajudar en la comunicació entre els grups ètnics.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	3	17	4	3	0	0	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	0	1	0	22	17	19	19	20	23
AE	Practicada àmpliament	2	3	3	0	9	15	8	9	14	18
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	0	0	3	3	1	1	3	6

Les empreses enquestades mostren un perfil lingüístic entre mitjà i baix. Tot i que algunes tenen estratègies i pràctiques lingüístiques, la inversió en la millora de les capacitats lingüístiques dels empleats és molt baixa. La majoria de vegades sembla que les capacitats s'han adquirit abans de la feina. La llengua nacional i l'anglès sorgeixen com a llengües principals, seguides del francès i l'alemany.

Es recomana la implementació de polítiques que destaquin la importància de les llengües i la necessitat d'inversions privades en aquestes capacitats per augmentar les pràctiques multilingües a les empreses.

Resultats globals principals

Romania presenta una situació en què les llengües nacionals, minoritàries i estrangeres semblen ben fomentades, especialment en el sistema educatiu. Les empreses estudiades aquí semblen fer servir les llengües estrangeres adequadament, però no inverteixen de manera significativa en la millora de les capacitats lingüístiques dels empleats.

Les llengües minoritàries estan recolzades legalment per la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries i per la nova llei educativa. Però aquesta realitat no necessàriament comporta els mateixos resultats per a totes les minories. Mentre que algunes llengües minoritàries, com l'hongarès, estan representades en les activitats educatives i culturals, d'altres, com el romaní, no ho estan. Tot i que s'han dut a terme inversions per contribuir a l'accés del romaní en l'Administració, les escoles i altres serveis públics a través de mediadors, encara hi ha molta feina per fer per assegurar oportunitats reals per fer servir el romaní en l'educació i en l'espai públic. Tot i que aquestes necessitats es coneixen i s'han fet comunicats oficials sobre la llengua i la cultura romaní (Notificació del Ministeri d'Educació 29323/20.04.2004), encara es necessiten més mesures pràctiques.

Un altre dels aspectes que necessita una atenció urgent és la població immigrant i els problemes lingüístics associats, com per exemple l'accés a l'educació. És molt probable que la immigració a llarg termini augmenti, i s'haurien de debatre i implementar polítiques per atendre les seves necessitats.

Un altre punt de millora podria ser l'oferta de les universitats en relació amb el romanès com a llengua estrangera. Seria útil per als estudiants estrangers que volen estudiar a Romania.

El desenvolupament de capacitats lingüístiques entre els treballadors de les institucions públiques i la millora de les estratègies de comunicació, especialment disseminar informació en més llengües, tindria una gran importància social i econòmica per a la població immigrant i els emprenedors estrangers.

Iniciatives i programes pilot prometedors

El panorama lingüístic de la Romania actual és divers i cada cop hi ha més tendència a reconèixer i fomentar el multilingüisme com a recurs i valor de la societat. A continuació es descriuen breument algunes iniciatives favorables en aquest àmbit.

En el nivell governamental, tenim l'exemple de l'estudi del Departament de Relacions Interètniques sobre *Multilingüisme i llengües minoritàries a Romania*,⁵ desenvolupat conjuntament amb l'Acadèmia Romanesa. Cal també esmentar els programes de l'Oficina Romanesa d'Immigració o l'Institut Romanès per a la

Recerca sobre Minories Nacionals, de Cluj Napoca (per exemple, el projecte sobre el Format Bilingüe). També són rellevants les opcions i projectes polítics recents del Ministeri d'Educació romanès. Per exemple, la nova Llei d'educació, promulgada el gener del 2011, i el nou esborrany del marc curricular, destaquen la importància de desenvolupar la competència comunicativa dels estudiants en diverses llengües.

La iniciativa recent de l'Associació Nacional per a Programes Comunitaris, la Representació de la Comissió Europea a Romania i el Departament per a Relacions Interètniques, d'organitzar l'esdeveniment MALLtilingualism – Voices and Colour en un centre comercial de Bucarest, és un exemple de formes innovadores d'arribar a públics més amplis en un entorn informal. La celebració del Dia Europeu de les Llengües de 2011 per part de l'Institut Cultural Romanès i EUNIC Romania dins el format d'un intercanvi d'activitats culturals forma part del mateix esforç per transmetre el missatge sobre diversitat cultural al públic.

Un altre exemple de col·laboració entre organismes governamentals i la societat civil és el projecte Aprèn Romanès dut a terme per la Universitat Est de Timisoara, l'Institut Intercultural de Timisoara i el Ministeri d'Educació romanès. Juntament amb el projecte Emigrant a Romania,⁶ també finançat pel Fons Europeu per a la Integració i implementat en una associació entre l'Institut Intercultural de Timisoara i l'Associació de Dones Refugiades de Romania, la iniciativa anterior té l'objectiu de recolzar l'aprenentatge del romanès bàsic.

És evident que ha augmentat la consciència sobre la importància del multilingüisme a partir dels nombrosos projectes de recerca i debats científics en el l'àmbit universitari, que han estat organitzats recentment per facultats lingüístiques i no lingüístiques. Aquestes iniciatives mantenen la mateixa línia que el suggeriment de Leonard Orban, comissionat europeu per al Multilingüisme entre els anys 2007 i 2010, d'establir càtedres sobre multilingüisme a les universitats.⁷ En tenim un exemple amb la conferència organitzada per la Facultat de Sociologia i Treball Social de la Universitat de Babeş-Bolyai, Cluj, anomenada "De la immigració a la integració a través del multilingüisme".⁸

Referències

Alexe, I.; Păunescu, B. (ed.) (2011). *Studia asupra fenomenului imigrație în România*.

Integrarea străinilor în societatea românească. Bucureşti: Fundația Soros.

European Commission; Statistical Office of the European Communities. (2010). *Europe in figures – Eurostat yearbook 2010*. Luxemburg: Comissió Europea.

Sandu, D. (2010). *Lumile sociale ale migrației*. Iași: Polirom.

⁶www.migrant.ro

⁷<http://www.ziare.com/tv/-entrevista>, 23 de novembre de 2009

⁸<http://www.lumebuna.ro/2011/05/29/conferinta-%E2%80%9Cde-la-imigrare-la-integrare-prin-multilingvism%E2%80%9D/>

⁵www.insse.ro, www.edu.ro, www.dri.gov.ro

16 ESPANYA

16.1 Madrid, València, Sevilla

Marta Genís

Context nacional

El multilingüisme no és un tema nou per al poble espanyol, atès que quatre de cada deu espanyols viuen en comunitats amb més d'una llengua oficial. Si tenim en compte que Espanya té una població de 47,1 milions d'habitants (cens del 2011), això vol dir que el 34% de la població és, com a mínim, bilingüe, de manera que el multilingüisme és una característica essencial de la cultura espanyola.

La Constitució espanyola del 1978 reconeix la riquesa de la diversitat lingüística com a patrimoni cultural que s'ha de respectar i protegir, i declara que altres llengües, a banda de la llengua nacional, el castellà, "també seran oficials a les seves comunitats respectives". Així doncs, podem dir que Espanya és un país multilingüe en què la varietat castellana, que normalment s'anomena espanyol, és la llengua oficial. Altres llengües, el gallec, el català i el basc, també són oficials a les seves comunitats respectives i en altres territoris que històricament havien format part del seu bagatge lingüístic, com València i les Illes Balears en el cas del català, o el nord de Navarra en el cas del basc. Aquestes tres llengües sumen uns setze milions de parlants.

A més, hi ha una gran varietat de dialectes, com l'*andalús*, el *canari*, l'*extremeny*, el *murcià*, etc., i altres llengües reconegudes com a territorials a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, com les *fablas aragonesas* a l'Aragó, el *bable* o *asturià* a Astúries, el *valencià* a València i l'*aranès*, la llengua oficial de la Vall d'Aran. La Carta protegeix també altres llengües, com el *berber* a Melilla, el *caló*, una llengua sense territori utilitzada pels gitanos, i el *portuguès*, parlat a Extremadura i altres llocs situats a la frontera amb Portugal. Totes aquestes llengües representen només algunes de les varietats lingüístiques que es parlen en un àmbit local.

La immigració estrangera també ha portat altres llengües a Espanya. Segons el cens del 2011 hi ha 5,7 milions de persones d'origen estranger (el 12,2% de la població), moltes d'Amèrica del sud, on es parlen diferents varietats d'espanyol. Les llengües immigrants més importants presents a Espanya són l'*àrab*, el *búlgar*, el *xinès*, l'*anglès*, l'*alemany*, el *portuguès* i el *romanès*.

En relació amb l'educació, a Espanya mai no s'ha considerat que els idiomes siguin essencials. Els primers signes d'interès per les llengües estrangeres es remunten al Reial decret de 20 de juliol de 1900, en què es recomanava que primer s'estudiés el francès, seguit de l'anglès o l'alemany, per tal de deixar enrere l'aïllament en què havia viscut Espanya fins a aquell moment.

La Llei general d'educació de 1970 representa un pas endavant significatiu en relació amb els idiomes en l'àmbit educatiu, perquè va introduir l'ensenyament de llengües estrangeres al tercer cicle de l'educació primària i, significativament, va incloure les llengües i literatures regionals en el sistema educatiu de les comunitats corresponents des de l'educació primària en endavant.

El 1990, la LOGSE (Llei orgànica general del sistema educatiu) va establir un sistema educatiu descentralitzat en què les comunitats autònomes podien triar el contingut dels currículums.

La llei actual, aprovada el 2002, és la LOE (Llei orgànica d'educació), en què l'ensenyament de llengües estrangeres comença a la primària (a partir dels cinc anys) i s'introdueix una tercera llengua de lliure elecció a partir dels nou anys.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament d'espanyol per als infants i/o adults d'origen espanyol que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a tretze països d'Europa i de la resta del món, especialment a Llatinoamèrica. Espanya ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les dotze llengües R/M següents: aranès, asturià/bable, basc, català, fable aragonès, gallec, valencià, portuguès, àrab, llengües berber, caló i romaní. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit regional, amb el suport de la Carta, per al basc, el català, el gallec i el valencià.

A Espanya hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens i dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals, R/M i immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua materna més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

Les llengües nacionals, minoritàries, estrangeres i immigrants són tractades a diferents documents legislatius i reglamentaris espanyols, principalment la Constitució espanyola aprovada per les Corts Generals i ratificada pel poble espanyol el 1978, i la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, ratificada el 2001. El Marc europeu comú de referència per a les llengües també ha tingut una influència molt important en el sistema educatiu espanyol.

Diversos informes presentats a la UE expliquen tot allò que s'ha fet en relació amb les llengües minoritàries o regionals a Espanya després de la signatura el 1980 dels diferents estatuts d'autonomia de les regions, en què s'establien les llengües

oficials de les diferents comunitats: l'*aranès*, com a llengua cooficial, va ser introduït en el nou text de l'Estatut de Catalunya promulgat el juliol del 2006; el *fablès*, parlat a l'Aragó, es va establir a la Llei 3/1999 del 10 de març; el Pla general de normalització de llengua gallega va ser aprovat pel Parlament el 22 de setembre de 2004.

Ara bé, les llengües regionals no es fomenten ni s'ensenyen a les altres comunitats, iniciativa que es delega a les associacions regionals o a les acadèmies.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
LE	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
LI	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	general	específica de l'assignatura	parcial
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	5-10	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Valencià només a València
LE	Anglès a les comunitats de Madrid i València, i anglès, francès i alemany a Andalusia
LI	Portuguès a València, portuguès i àrab marroquí a Madrid, i portuguès, àrab marroquí i romanès a Andalusia

És en l'educació infantil allà on Espanya destaca en termes de multilingüisme, amb puntuacions elevades en les llengües minoritàries i estrangeres, atès que el Pla estratègic per a la ciutadania i la integració 2007-2010 va incloure entre les línies d'acció la preservació de les llengües i les cultures d'origen i va assegurar-ne la promoció dins el sistema educatiu a través d'acords bilaterals.

En funció de la comunitat, les llengües estrangeres que s'ofereixen poden ser anglès, francès, alemany, portuguès, àrab i romanès, però normalment l'anglès o el francès són obligatoris i la resta són opcionals.

3 Llengües a l'educació primària

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o escolars	total
LI	només parlants nadius	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	parcialment en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes escolars	parcial

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal
LI	professors de llengua	general	específica de l'assignatura	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Valencià només a València
LE	Anglès i francès a Madrid, i anglès, francès i alemany a València i Andalusia: una d'aquestes llengües és obligatòria.
LI	Àrab marroquí i portuguès a Madrid i Andalusia

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	només als immigrants	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	no especificat	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigint per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no especificat	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Valencià només a València
LE	Anglès, francès, alemany, una d'aquestes llengües és obligatòria.

A l'educació secundària el perfil no és tan destacat perquè la nova tendència multilingüe encara no ha arribat a aquest nivell, i per tant només algunes escoles de secundària són bilingües. Tanmateix, la varietat de llengües que s'ofereixen, l'organització de les classes i la formació i les qualificacions del professorat són impressionants.

Les llengües immigrants no s'ensenyen àmpliament a l'educació secundària, tot i que s'han implementat alguns plans d'acció especialment relatius a la seva preservació. També s'ha fomentat la integració dels immigrants a la cultura espanyola a través de l'adquisició de la llengua espanyola.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	no directius	coherent i explícit	cap	total
	Institució B	limitada	coherent i explícit	cap	total
	Institució C	limitada	coherent i explícit	cap	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, estrangera	nacional, estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional

A la formació professional (FP) només s'ofereixen el francès i l'anglès, i no són assignatures obligatòries, de manera que els resultats són baixos. Cal cridar l'atenció de les autoritats educatives sobre aquesta àrea tenint en compte que l'FP té la intenció de formar amb perspectiva professional.

A la formació universitària, l'anglès i el francès lideren l'oferta, seguits de l'alemany i l'italià.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	doblades	de vegades	regularment

Atès que totes les emissions de televisió són digitals, també s'emet la versió original de la producció, de manera que la majoria dels programes doblats també estan disponibles en la versió original i també en català, gallec o basc. Ara bé, no és un fet que conegui tothom i potser aquest és el motiu pel qual es registren valors baixos en aquest àmbit.

A la premsa i a les publicacions es van identificar sis llengües diferents als diaris. Ara bé, cal destacar el predomini de l'anglès.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Sevilla	Madrid València Sevilla			Madrid	
3-4						
1-2	València		València Sevilla		València Sevilla	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis educatius Serveis d'emergències Serveis sanitaris Serveis socials Serveis jurídics	Serveis sanitaris Serveis socials Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis d'emergència

Tot i que s'esmenten dotze llengües, l'anglès domina el panorama a les ciutats estudiades. Tanmateix, sembla que cada cop hi ha més interès pel multilingüisme i més necessitat de comptar amb les llengües en els serveis públics en els àmbits, regional i nacional. Els serveis orals són molt menys significatius que les estratègies institucionalitzades o els serveis escrits.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-quatre empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	5	11	4	10	0	0	3	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	2	3	6	1	23	22	23	24	20	22
AE	Practicada àmpliament	2	9	8	0	9	9	11	11	7	14
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	2	2	4	0	3	0	4	11	7	11

Les pràctiques directives, tot i estar supeditades a les llengües nacionals, semblen cada cop més sensibles al multilingüisme, però les xifres encara són baixes i hi ha marge de millora per al futur, especialment en les àrees de les estratègies lingüístiques i la competència lingüística dels empleats. Les empreses multinacionals tenen una perspectiva més global en qüestions lingüístiques, conscients que el multilingüisme representa una millora considerable de la competitivitat de les empreses.

Resultats globals principals

Les àrees específiques que recentment han avançat cap al multilingüisme són l'educació infantil i primària i les llengües immigrants, amb un canvi progressiu i regular.

També és important destacar el canvi que estan intentant fer els serveis i espais públics tenint en compte que fa una dècada difícilment es podia trobar en aquest àmbit una llengua que no fos l'espanyol.

Més o menys podem dir el mateix dels diaris i els llibres, en què l'oferta ara és molt àmplia si la comparem amb la situació de fa uns anys.

Tanmateix, hi ha àrees en què s'ha de reflexionar, com els mitjans audiovisuals i les empreses, on persisteixen determinats hàbits o pràctiques tradicionals.

Iniciatives i programes pilots prometedors

El document Pla d'acció per a la dècada 2010-2020 firmat el 2010 pel Govern detalla dotze mesures per millorar l'aprenentatge de llengües i el multilingüisme, una de les més esperades de les quals és la formació dels professors.

Alguns d'aquests objectius ja han estat assolits per la majoria de les comunitats autònomes, tot i que la terrible crisi financera en què ens trobem ha alentit el desig inicial.

Referències

Avance Censo 2001, INE. Disponible a: <http://www.ine.es/prensa/np648.pdf>

Carta Europea per a Llengües Regionals o Minoritàries. Disponible a: http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/textcharter/default_en.asp

Constitució espanyola (1978) Disponible a: <http://www.boe.es/aeboe/consultas/enlaces/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>

Consell d'Europa (2001). *The European Framework of Reference for the Teaching of Languages*. Estrasburg: Consell d'Europa.

Estatut de Catalunya, juliol del 2006. Disponible a: http://www.gencat.cat/generalitat/cas/estatut/index_2006.htm

Llei 10/2009, de 22 de desembre d'ús, protecció i promoció de les llengües pròpies d'Aragó. Disponible a: http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/ar-10-2009.html

Llei 14/1970, de 4 d'agost, general d'educació i finançament de la reforma educativa. Disponible a: http://www.boe.es/aeboe/consultas/bases_datos/doc.php?id=BOE-A-1970-852

Marc comú europeu de referència per a les llengües. Disponible a: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

Morales, C. et al. (2000). *La enseñanza de lenguas extranjeras en España*. Madrid: CIDE.MECD.

Pla d'acció 2010-2020. Disponible a: <http://www.educacion.gob.es/dctm/ministerio/horizontales/prensa/documentos/2010/plan-de-accion-2010-2011vdefinitivafinal.pdf?documentId=0901e72b801b3cad>

Pla estratègic de ciutadania i integració 2007-2010. Disponible a: http://extranjeros.mtin.es/es/IntegracionRetorno/Plan_estrategico/pdf/PECIDEF180407.pdf

Pla general de normalització de la llengua gallega (2004). Disponible a: http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/PNL22x24_textointegro.pdf

Programa de Llengua i Cultura Portuguesa. Disponible a: <http://www.educacion.gob.es/educacion/sistema-educativo/educacion-inclusiva/programas-educativos/llengua-cultura-portuguesa.html>

Reial Decret 831/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació general i els ensenyaments comuns de l'educació secundària obligatòria.

Reial Decret, de 20 de juliol de 1900, *Collecció Legislativa d'Espanya*, vol. 2n de. 1900, art. 3, pàg. 533-534.

16 ESPANYA

16.2 Catalunya

F. Xavier Vila i Moreno

Context regional

El reconeixement explícit de la realitat multilingüe històrica d'Espanya va ser una de les qüestions clau que s'havien de tractar un cop finalitzada la dictadura del general Franco, i per tant va rebre una atenció destacada a la Constitució espanyola (article 3) de l'any 1978 i en el posterior Estatut d'Autonomia de Catalunya (art. 3) del 1979. D'acord amb aquests dos textos, el català i el castellà (terme utilitzat oficialment a la Constitució per referir-se a l'espanyol) es van convertir en llengües oficials a Catalunya.

Aquest reconeixement s'ha interpretat de maneres diferents, i des d'aleshores els debats sobre polítiques lingüístiques s'han mantingut en una posició ben visible. Els debats se centren en la manera d'implementar aquest "estatus oficial". En síntesi, la majoria d'agents socials catalans consideren que el català és la llengua *nacional* —no una llengua regional/minoritària— i que el castellà és la llengua estatal (central). Els agents de les institucions centrals, però, tendeixen a considerar el castellà com la llengua primera i principal a Catalunya. La majoria de catalans creuen que després de tres segles de persecució oficial i d'una immigració massiva des de l'Espanya de parla castellana a mitjan segle xx, la seva llengua hauria de gaudir d'una protecció especial, especialment perquè tots els catalans han après castellà de manera efectiva. De fet, l'article 3.1 de la Constitució diu que "tots els ciutadans tenen el deure de conèixer el castellà", però l'article 3.3 diu que la diversitat lingüística "serà objecte d'especial respecte i protecció". A l'Espanya de parla castellana, sovint la "protecció especial" per al català es considera una manera de privar el castellà del seu paper preeminent "natural".

Més recentment, altres factors han fomentat la rellevància del multilingüisme a Catalunya: (1) la importància del sector turístic; (2) el procés de la integració europea; (3) el ràpid procés d'internacionalització a l'economia catalana, i (4) l'arribada, durant la primera dècada del segle xxi, de més d'1,3 milions d'immigrants de l'Amèrica de parla espanyola i de la resta del món (al·loglots). Aquesta població al·logota està molt fragmentada i repartida per tot el país: segons l'*Enquesta d'usos lingüístics de la població de Catalunya* (EULP 2008), el grup més gran el formaven els parlants d'àrab (un 2,6% de la població total de més de 15 anys —una xifra que també inclou molts parlants d'amazic com a L1—). No hi ha cap altre grup de primera llengua (L1) que arribés a l'1%: el romanès, amb un 0,9%; el gallec, amb el 0,6%; el francès, amb un 0,5%; el portuguès i l'anglès, amb un 0,4%, i el rus, amb un 0,3%, van ser les llengües més destacades entre més de 400 grups diferents d'L1.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament del català per als infants i/o adults d'origen català que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a l'Argentina, l'Equador, Portugal, Suïssa i els EUA. Espanya ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Hi ha recursos oficials en l'àmbit educatiu, amb el suport de la Carta, per al català i l'aranès a Catalunya.

A Catalunya hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades regionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens, el padró que s'actualitza constantment i les enquestes periòdiques. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les llengües nacionals i regionals a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa, una pregunta sobre la llengua principal i una pregunta sobre la llengua materna. A més, s'inclou una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què aquesta llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

L'any 2006, amb la votació del nou Estatut d'Autonomia, Catalunya va guanyar una tercera llengua oficial, l'occità, llengua autòctona de la Vall d'Aran, un petit territori del Pirineu català. L'estatus oficial de l'occità va ser regulat per llei al Parlament de Catalunya el setembre del 2010, però l'entrada en vigor d'aquesta llei va ser suspesa temporalment pel Tribunal Constitucional espanyol a petició del Govern espanyol.

LON = llengua oficial nacional

LE = llengües estrangeres

ALO = altres llengües oficials

LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües immigrants i suport a la llengua nacional de l'Estat, l'espanyol)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
ALO	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	parcial
LE	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	parcial

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

ALO	Català a tot el territori i aranès i occità a la Vall d'Aran
LE	Anglès

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional nouvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a la LON	coherent i explícit	durant l'ensenyament	només immigrants	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a la LON	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
ALO	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	incorporada a l'ensenyament

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

ALO	Català a tot el territori i aranès i occità a la Vall d'Aran
LE	Anglès obligatori

Durant les últimes dues dècades l'educació a Catalunya s'ha basat en el "model de conjunció", que estableix que els infants no seran separats en funció de la seva primera llengua. El català és la llengua principal d'ensenyament (ara bé, els infants tenen dret a rebre l'educació en castellà durant els primers anys si els pares ho demanen), i tots els infants tindran una bona competència oral i escrita en aquestes dues llengües al final de l'ensenyament obligatori. Els resultats comparatius demostren que aquest model deriva en un bilingüisme en la majoria dels infants, tot i que encara es domina millor el castellà (vegeu Vila, 2008 i 2010). El motiu d'aquests resultats és una combinació de factors demolingüístics i sociolingüístics: el castellà és la *lingua franca* principal entre els parlants catalans, castellans i *al·loglots*, i a causa del seu estatus i de la seva omnipresència a la societat, és la llengua que adopten ràpidament els immigrants estrangers. També caldria recordar que tot i que les dades utilitzades a l'estudi de Language Rich Europe són declarades per fonts oficials, tant les dades derivades de l'observació com les dades declarades pels mateixos infants demostren que el castellà es fa servir força sovint en la interacció amb els mestres dins la classe, especialment quan els parlants de castellà i els *al·loglots* són majoria. L'any 2010, una controvertida resolució del Tribunal Constitucional sobre el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006) va exigir que el castellà tingués una presència més àmplia com a llengua vehicular a les escoles catalanes, cosa que va iniciar un important conflicte legal i polític que encara es manté obert.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a la LON	coherent i explícit	durant l'ensenyament	tots	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o escolars	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a la LON	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
ALO	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	incorporada a l'ensenyament

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

ALO	Català a tot el territori i aranès i occità a la Vall d'Aran
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	Obligatòria una llengua entre anglès, francès, alemany i italià Opcional: <i>grec antic, llatí i altres</i>

L'estudi es força precís a l'hora de descriure la posició de la majoria de les llengües. La distinció entre llengües "estrangeres" i "immigrants" oculta el fet que per a dos dels principals grups de llengua estrangera com a L1 —és a dir, els parlants de francès i anglès— és relativament fàcil rebre ensenyament de la seva L1 dins el sistema educatiu (vegeu les xifres anteriors). Una sèrie d'escoles estrangeres privades —americanes, franceses, italianes i "internacionals"— també presenten una bona oferta per als residents locals i estrangers amb una posició social relativament bona i que volen que els seus fills siguin plurilingües.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	Institució A	àmplia varietat	sense directrius	no aplicable	total
	Institució B	limitada	coherent i explícit	no aplicable	cap
	Institució C	àmplia varietat	general	no aplicable	total
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució B	limitada	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	cap	parcial

Ensenyament superior (a dues institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	cap	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	restringits	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	llengua oficial de l'estat, estrangera i ALO	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacionals	opcional	opcional

L'estudi captura l'entorn general de l'aprenentatge d'idiomes en la formació professional (FP), però les institucions superiors estudiades no destaquen l'àmplia varietat de possibilitats d'aprenentatge d'idiomes de moltes universitats de Catalunya, que, més enllà de les grans llengües internacionals, inclouen llengües regionals com l'occità; llengües immigrants molt parlades com l'amazic/berber; diverses llengües europees mitjanes com el danès o el suec, i llengües asiàtiques com el japonès, el xinès, el persa o el turc.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	doblades	de vegades	de vegades

L'estudi detecta el predomini del castellà com a llengua majoritària als mitjans de comunicació de masses, seguida del català i de l'anglès i d'altres llengües a molta distància. El castellà és infinitament predominant a la televisió, gràcies a l'existència de molts canals que emeten a tot Espanya, i al cinema, en què els productes doblats al castellà encara són predominants. En canvi, la proporció entre català i castellà és més equilibrada a la ràdio i als diaris.

Ha estat més difícil detectar la posició d'altres llengües. Des que la televisió digital va substituir la televisió analògica, el doblatge i la subtitulació van deixar de tenir tanta rellevància perquè la majoria de les cadenes de televisió emeten la versió original dels productes estrangers, normalment amb subtítols, a més de la versió doblada. Escoltar les versions originals és habitual en determinats sectors socials, inclosos alguns grups d'immigrants, però no hi ha estudis disponibles en aquest sentit fins a la data. L'ús de la televisió via satèl·lit també és relativament generalitzat entre les comunitats immigrants, però el baix nombre absolut de cada grup lingüístic fa que aquest consum passi inadvertit.

Al final del 2011, la crisi econòmica estava reduint l'oferta en tots els camps i totes les llengües. El desembre del 2011, per exemple, va tancar el diari gratuït en castellà *ADN*. La crisi ha afectat especialment les iniciatives locals i públiques, com les cadenes de televisió local, que eren un important baluard per al català. Al final del 2011 la Generalitat de Catalunya va anunciar fortes retallades a la televisió pública, cosa que probablement implicarà que dos canals públics —tots dos en català— deixin de funcionar.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Barcelona Tarragona l'Hospitalet de Llobregat	Barcelona	Barcelona		
3-4	Barcelona				Barcelona	Barcelona
1-2	Tarragona l'Hospitalet de Llobregat		Tarragona l'Hospitalet de Llobregat	Tarragona l'Hospitalet de Llobregat	Tarragona l'Hospitalet de Llobregat	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis sanitaris Serveis socials Serveis d'immigració i integració Serveis educatius Serveis d'emergència	Serveis d'emergència Serveis sanitaris Turisme Serveis socials Serveis d'immigració i integració

El sòlid perfil multilingüe que mostren les dades dels serveis i espais públics locals clarament reflecteix la naturalesa polifacètica d'aquest domini, que tracta simultàniament amb tot tipus de clients: locals, immigrants i turistes. Per tant, no sorprèn que s'esmenti la presència de llengües de diferents famílies i continents, des del català fins al japonès, el finès o el swahili.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-tres empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	9	14	5	8	0	5	4	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
ALO	Practicada àmpliament	0	2	2	2	21	23	18	21	20	21
AE	Practicada àmpliament	3	4	10	5	7	11	10	12	13	14
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	3	4	6	5	11	7	10	15	14	15

Les dades recopilades suggereixen que, en termes generals, el sector privat va a la saga de les institucions públiques locals a l'hora d'adoptar estratègies multilingües en la seva rutina diària. En el sector empresarial, el català passa a la tercera posició, per darrere del castellà i l'anglès empresarial, seguit a una distància considerable d'altres llengües europees, principalment les dels turistes i residents europeus, o altres llengües d'Espanya. Les llengües no europees tenen un paper insignificant en aquest sentit, la qual cosa suggereix que els immigrants africans i asiàtics i els mercats d'aquestes regions no són tinguts en compte per les empreses consultades, o bé són atesos en anglès empresarial.

Tanmateix, aquestes conclusions s'haurien d'interpretar amb cautela: no només la mostra d'empreses analitzades era petita, sinó que també era heterogènia internament, i incloïa empreses de diferents sectors, algunes d'internacionals, algunes que treballen a tot Espanya i d'altres que només treballen a Catalunya. Les comparacions entre el domini dels serveis i espais públics, en què només s'analitzen institucions locals, i el domini empresarial, no són senzilles.

Resultats globals principals

- 1 Diferenciar entre el castellà com a llengua “nacional” i el català com a llengua “regional” tenia poc sentit empíric a Catalunya, perquè les dues llengües estaven presents a totes les àrees: en estudis futurs, les dues s’haurien de subsumir en una etiqueta comuna més adequada, com per exemple nacional, oficial, o altres.
- 2 El projecte Language Rich Europe se centra en les polítiques lingüístiques disponibles, però l’oferta només es pot analitzar correctament si es tenen en compte la demanda i els resultats. En el seu ecosistema lingüístic actual, una oferta comparativament reduïda de castellà a les escoles produeix molt bons resultats en competència lingüística, mentre que una oferta també reduïda d’anglès produeix uns resultats baixos en aquesta llengua. És a dir, els camins que duen al multilingüisme poden ser diferents per a cada llengua en cada circumstància, i s’ha de tenir en compte tot l’ecosistema lingüístic. En aquest sentit, la majoria dels indicadors suggereixen que l’aprenentatge de llengües estrangeres és un punt feble de l’ecosistema lingüístic català que mereix una renovació en profunditat.
- 3 En conjunt, el qüestionari reflecteix adequadament la posició feble de les “llengües immigrants” a Catalunya, una posició consistent amb el fet que són recents i amb la seva heterogeneïtat. En el seu disseny actual, el qüestionari està pensat per detectar només iniciatives que afecten grans àmbits de la societat. En el futur es podria desenvolupar una metodologia per incorporar iniciatives comunitàries més disponibles per a nous grups d’immigrants menys establerts —com cursos d’idiomes extraescolars, biblioteques i llibreries comunitàries, televisió via satèl·lit o consum de televisió a través d’Internet. En qualsevol cas, hauria d’augmentar l’atenció pedagògica que es presta a aquestes llengües si es vol preservar el patrimoni lingüístic immigrant dels infants, tant per al seu benefici com per al benefici de la societat catalana.

Iniciatives i programes pilot prometedors

- 1 Diversos programes de Voluntariat lingüístic, patrocinats per iniciatives públiques i privades, han derivat en la creació de “parelles lingüístiques” que han fet possible que milers d’estudiants de català practiquin l’idioma amb parlants fluents de tot Catalunya (vegeu Boix-Fuster, Melià i Montoya, 2011).
- 2 Vila (2010) descriu una sèrie d’activitats destinades a conscienciar sobre les llengües minoritàries desenvolupades a Catalunya, com la Gimcana de les Llengües o la Primavera Amazic.
- 3 Proxecto Galauda (phobos.xtec.cat/galauda/ [en gallec]) és un projecte que ha ensenyat gallec a Catalunya i català a Galícia a diversos centres d’educació secundària com una manera d’ampliar el repertori lingüístic i conscienciar sobre el valor de la diversitat lingüística.

Referències

- Boix-Fuster, Emili; Melià, Joan; Montoya, Brauli (2011). “Policies promoting the use of Catalan in oral communications and to improve attitudes towards the language.” *Democratic Policies for Language Revitalisation: The Case of Catalan*, editat per M. Strubell i Trueta i E. Boix-Fuster. Basingstoke, Anglaterra: Palgrave, 150-181.
- Vila i Moreno, F. Xavier (2008). “Catalan in Spain.” *Multilingual Europe: Facts and Policies*, editat per G. Extra i D. Gorter. Berlín: Mouton de Gruyter, 157-183.
- Vila i Moreno, F. Xavier (2010). “Making choices for sustainable social plurilingualism: some reflexions from the Catalan language area.” *International Perspectives on Bilingual Education: Policy, Practice, and Controversy*, editat per J. Petrovic. Charlotte, N Carolina: Information Age Publishing series, 131-154.

16 ESPANYA

16.3 País Basc

Iván Igartua

Context regional

La Comunitat Autònoma del País Basc (Euskadi) té dues llengües oficials: el basc i l'espanyol. Segons els últims càlculs, al voltant del 37% de la població basca és bilingüe (gairebé 800.000 persones). Hi ha altres territoris en què es parla el basc. Al País Basc francès, on el basc no compta amb cap tipus de reconeixement administratiu, els parlants bascos representen al voltant d'un terç de la població (unes 80.000 persones). A Navarra, on només és oficial a la part més septentrional del territori, el parla una desena part de la població (unes 50.000 persones).

Actualment pràcticament no hi ha parlants bascos monolingües, perquè els bascos que no saben espanyol ni francès representen menys d'un 1% de la població. Atesa la situació sociolingüística actual, l'objectiu principal del Govern basc és avançar cap a un bilingüisme viable basat en tres principis: en primer lloc, el consens de les forces polítiques representades al Parlament Basc; en segon lloc, l'acceptació de la pluralitat de la societat basca, i, finalment, el respecte per les decisions lingüístiques pròpies dels ciutadans. I aquest és exactament l'esperit de la Llei de normalització aprovada el 1982.

Des d'aleshores, la situació del basc ha millorat molt. A Euskadi la normalització lingüística sempre s'ha entès com un avantatge. El poble d'Euskadi i el seu govern s'han compromès amb el bilingüisme, no amb un monolingüisme cap a una banda o l'altra. La idea dels drets lingüístics és bàsica en la legislació i en la pràctica política del País Basc, i quan parlem de drets lingüístics parlem dels drets tant dels parlants bascos com dels parlants espanyols. Durant les últimes dècades el basc ha millorat, però la situació de l'espanyol no ha empitjorat en absolut.

En els últims trenta anys la política lingüística basca s'ha basat principalment en dues àrees prioritàries: l'educació i l'Administració. La tercera àrea prioritària de qualsevol procés de normalització (els mitjans de comunicació, i especialment la televisió) ha tingut un impacte comparativament inferior sobre l'adquisició del basc, però també ha estat crucial en el desenvolupament d'una varietat estàndard. Quan es va aprovar la Llei de normalització, s'entenia que la distinció entre àrees prioritàries i no prioritàries (com la policia, el sistema de salut pública, el sistema judicial i les empreses del sector privat) només duraria uns anys. Però som ja a la quarta dècada del procés i aquesta distinció es manté, perquè la presència del basc en algunes d'aquestes àrees encara és feble.

Des de l'inici del procés de normalització els polítics i la societat basca en conjunt tenien clar que el basc seria oficial a tot el territori, fins i tot als llocs en què feia segles que no es parlava. De fet, en el cas del basc seria més exacte parlar de la recuperació o el ressorgiment de la llengua i no tant d'un procés clàssic de normalització i estandardització de la llengua. Això vol dir que la transmissió de la llengua dins la família no era suficient. Per aquest motiu, l'educació s'ha convertit en la clau de la recuperació de la llengua. El que és més important és que aquesta recuperació s'està aconseguint a través d'un consens social i de la llibertat individual, perquè són els pares, i no el Govern basc, els que trien la llengua d'ensenyament per als seus fills.

Un aspecte especial de l'educació al País Basc és la *basquització* lingüística dels adults. Durant segles, la relació entre el basc i l'espanyol o el francès era unidireccional. Molts parlants bascos van abandonar la seva llengua i, tant voluntàriament com obligats per les circumstàncies, van adoptar una de les llengües oficials. Des dels anys seixanta la relació entre el basc i l'espanyol o el francès ha estat recíproca. El basc continua perdent parlants al País Basc francès, però al mateix temps molts bascos la llengua materna dels quals és el francès o l'espanyol estan aprenent el basc. Algunes persones que han après basc en edat adulta han arribat a dominar tan bé la llengua que s'han convertit en escriptors famosos en basc o fins i tot en membres de l'Acadèmia de la Llengua Basca. Actualment, fins a 40.000 persones estan aprenent basc o millorant-ne el nivell als *euskaltegis*, els centres d'aprenentatge i perfeccionament del basc per a adults. Sense els *euskaltegis* i l'ampliació de la comunitat de parlants de basc hauria estat gairebé impossible el ressorgiment de la llengua (en el sentit en què aquest terme s'ha fet servir fins ara).

Quant a l'Administració, les institucions públiques s'han obligat a respectar les decisions lingüístiques de cadascú en lloc d'obligar-los a fer servir una llengua o l'altra. És a dir, molts funcionaris haurien de parlar les dues llengües oficials de la comunitat autònoma. En aquest moment, el 44% dels treballadors de les institucions públiques basques tenen un certificat de llengua basca. De fet, és possible ser funcionari basc —fins i tot en un càrrec elevat— sense saber ni una sola paraula de basc, especialment a les àrees no prioritàries esmentades abans. D'altra banda, les dades sobre les sol·licituds dels ciutadans mostren que només entre un 14 i un 15% fa servir el basc quan s'adreça a les institucions públiques.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de l'espanyol, el basc i les llengües estrangeres. L'aprenentatge i l'ensenyament del basc a l'estranger estan finançats o cofinançats a 34 universitats d'Europa i les Amèriques. Espanya ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament, amb el suport de la Carta, per al basc al País Basc.

Al País Basc hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades regionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens i dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals i regionals a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa, una pregunta sobre la llengua principal i una pregunta sobre la llengua materna, més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

En els últims vint anys, el Govern del País Basc ha produït molts textos sobre planificació i política lingüística. Alguns dels documents més destacats són el Pla general de promoció de l'ús del basc (EBPN, 1999) i el breu assaig *Cap a un pacte renovat* (2009), que va establir la base per a la política lingüística al principi del segle XXI. Després de la Llei de normalització (1982), s'ha desenvolupat la legislació sobre diversos aspectes del bilingüisme, inclòs el sector empresarial privat. Des del 1991 s'ha dut a terme l'Enquesta Sociolingüística cada cinc anys per tal de conèixer el nivell de competència lingüística i l'ús de les llengües al País Basc. Aquesta enquesta també inclou informació bàsica sobre la primera llengua dels ciutadans. L'any 2011 el Govern basc ha completat un estudi, basat en indicadors, sobre la situació actual i l'evolució del basc.

LON = llengua oficial nacional
LE = llengües estrangeres
ALO = altres llengües oficials
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LE	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
ALO	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a la LON	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

ALO	Basc
LE	Anglès

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a la LON	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a la LON	professors de llengua	general	general	no aplicable
ALO	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

ALO	Basc
LE	Anglès obligatori

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a la LON	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	només als immigrants	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	tot
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	vinculat al Marc europeu comú	tot

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a la LON	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
ALO	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

ALO	Basc
LE (llengües en cursiva s'ofereixen a la secundària superior únicament)	Anglès i alemany són obligatoris. Àrab, francès, italià, rus i turc són <i>opcionals</i>

Actualment, al País Basc l'escola és molt més important que la família en relació amb la transmissió de la llengua basca. El basc és la llengua d'ensenyament que trien el 60% dels pares quan decideixen com volen educar els seus fills, independentment de si ells parlen basc i de si el basc és una llengua viva a la seva àrea/ciutat (a més, el 22% trien un model bilingüe i la resta, el 18%, trien el basc com a assignatura escolar). A l'educació infantil el percentatge de pares que trien el basc per als seus fills és fins i tot més elevat, de manera que gairebé no quedaran monolingües que parlin només espanyol entre els nens de menys de sis anys.

El problema més important relatiu a l'escola és que els nens amb l'espanyol com a llengua materna identifiquen el basc amb els deures de l'escola. Deixen de parlar el basc en el moment en què surten de l'escola. Normalment, els nens de les àrees en què es parla espanyol parlen només espanyol a casa o al carrer, tret dels casos en què com a mínim un dels pares parli basc. En aquestes circumstàncies, rarament se senten prou segurs o còmodes fent servir la llengua que han après a l'escola. Tanmateix, com s'ha dit anteriorment, l'escola ha estat crucial per al ressorgiment de la llengua.

A l'educació primària i secundària s'ha d'aprendre una llengua estrangera. Tot i que una àmplia majoria de les escoles ofereixen l'anglès com a primera llengua estrangera, també es poden aprendre altres llengües, com el francès o l'alemany.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
ALO	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
	Institució C	limitada	sense directrius	no aplicable	total
LE	Institució A	limitada	coherent i explícit	nacional	total
	Institució B	limitada	general	cap	total
	Institució C	limitada	general	nacional	total

Ensenyament superior (a dues institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinatari del suport adicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en la institució	només parlants nadius de la llengua nacional	sense oferta	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	cap	cap	només internacional	sense oferta	opcional

Actualment, el 45% dels estudiants de la Universitat del País Basc estudien en basc, de manera que la situació del basc en el sector universitari és molt millor ara que fa trenta anys. En els nivells de grau i especialment de postgrau, l'anglès es va introduint progressivament en els plans d'estudis.

A la formació professional també estan sorgint perfils multilingües, però ho fan a un ritme més lent. Per exemple, només el 25% dels alumnes trien el basc com a llengua d'ensenyament.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	doblades	de vegades	de vegades

Al País Basc hi ha un diari per a tot el territori i gairebé cinquanta revistes regionals o locals que es publiquen totalment en basc. També hi ha un canal de televisió que emet exclusivament en basc. Progressivament va creixent la presència d'altres llengües, a banda de les oficials, a les publicacions accessibles als ciutadans bascos, però la situació encara reflecteix un interès moderat per les llengües estrangeres.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4						
3-4	Vitòria					
1-2	Sant Sebastià Bilbao	Sant Sebastià Vitòria Bilbao	Sant Sebastià Vitòria Bilbao	Sant Sebastià Vitòria Bilbao	Sant Sebastià Vitòria Bilbao	Sant Sebastià Vitòria Bilbao

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis de transport = Serveis educatius = Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Debats polítics i presa de decisions	Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis de transport Serveis d'educació Programacions teatrals

Normalment els serveis públics s'ofereixen en espanyol i en basc, les dues llengües oficials del País Basc. En alguns casos (serveis de traducció, atenció primerenca als immigrants, etc.) també es fan servir altres llengües, com l'anglès, el francès, l'àrab, el xinès, el rus, el georgià o el wòlof.

8 Llengües a les empreses (de vint empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	6	14	8	8	1	5	3	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
ALO	Practicada àmpliament	1	0	2	3	20	19	19	20	19	18
AE	Practicada àmpliament	3	1	10	5	5	8	9	4	8	11
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	4	1	6	2	3	1	2	9	8	10

Les empreses basques estan intentant integrar pràctiques de gestió lingüística en la seva feina diària. Aquest aspecte de la seva estratègia empresarial va més enllà del bilingüisme oficial, perquè altres llengües, principalment (però no exclusivament) l'anglès, són absolutament necessàries en les seves relacions amb empreses de tot el món. Un aspecte que hauria de millorar és el foment de les competències lingüístiques entre els empleats.

Resultats globals principals

Sembla que el País Basc presenta uns perfils comparativament sòlids en l'educació primària i secundària per a l'espanyol, el basc i les llengües estrangeres més importants (amb l'anglès en primera posició). Ara bé, les llengües immigrants, per exemple, tenen una presència molt feble o inexistent en el sistema educatiu.

En l'àmbit de l'ensenyament superior, els mitjans de comunicació impresos, els serveis públics i les empreses privades estan sorgint perfils multilingües a un ritme força elevat. Això millorarà i es consolidarà en el futur a través del desenvolupament d'una base educativa adequada orientada al multilingüisme.

Iniciatives i programes pilot prometedors

El multilingüisme és tot un repte per a una societat que està molt lluny de ser el 100% bilingüe. El progrés gradual cap a una societat bilingüe, per tant, s'ha de combinar amb la necessitat i la demanda creixent d'estratègies multilingües. Una d'aquestes estratègies ja està encarrilada: s'ha desenvolupat un programa pilot per introduir un marc trilingüe en l'educació primària i secundària. Al voltant de 120 escoles han adoptat aquest nou marc, que probablement s'acabarà estenent a tot el sistema educatiu.

Dins l'àmbit de les noves tecnologies, s'estan dedicant molts esforços a la creació d'un sistema de traducció automàtica que pugui traduir textos i pàgines web de l'espanyol i l'anglès al basc i viceversa. Aquesta nova eina es basarà en un potent analitzador gramatical i una gran reserva pública de memòries de traducció.

L'objectiu d'aquesta (i altres) iniciatives no és fàcil d'aconseguir, però és molt atractiu: desenvolupar i reforçar els perfils multilingües en una societat que vol augmentar, i ho està intentant, l'ús del basc, la llengua sociolingüísticament més feble.

Referències

IV Encuesta Sociolingüística (2006). Vitoria-Gasteiz: Eusko Jauriaritza / Govern basc, 2008.

Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia / Pla general de promoció de l'ús del basc (EBPN). Vitoria-Gasteiz: Eusko Jauriaritza / Govern basc, 1999.

Euskararen egoerari eta bilakaerari buruzko adierazleak / Indicadors de situació i evolució del basc. Viceconselleria de Política Lingüística (2011). Disponible a: http://www.euskara.euskadi.net/r59-738/es/contenidos/informacion/argitalpenak/es_6092/adjuntos/ebpn_txostena/EBPN%20Txostena%20cast.pdf.

Itun berritu baterantz / Cap a un pacte renovat, Vitoria-Gasteiz, Eusko Jauriaritza / Govern basc, 2009 [Versió anglesa: http://www.euskara.euskadi.net/r59-738/es/contenidos/informacion/7041/es_2447/adjuntos/Maketa-Pacto_Baja-1eng%202.pdf].

17 SUÏSSA

Raphael Berthele, Bernhard Lindt-Bangerter i Susanne Obermayer

Context nacional

Suïssa és una confederació parlamentària. Està formada per vint-i-sis cantons i l'any 2010 tenia 7,9 milions d'habitants.

Com a estats federats amb les seves pròpies constitucions, els cantons tenen un grau d'autonomia molt elevat. En particular, el sistema educatiu, que és el tema que ens ocupa en aquest article, està organitzat per cantons; com a conseqüència, els sistemes escolars sovint presenten diferències considerables entre els diferents cantons. Actualment s'està treballant per harmonitzar els sistemes (d'acord amb el que estipula un article constitucional del 2006 i un acord per harmonitzar l'escolarització obligatòria, vegeu més avall).

A Suïssa tradicionalment s'han parlat quatre llengües en uns territoris relativament homogenis: l'alemany, el francès, l'italià i el retoromànic. Les tres primeres han estat llengües nacionals des de la fundació de la Confederació l'any 1848; la quarta ho és des del 1938. Una Llei sobre les llengües revisada, en vigor des del 2010, regula l'ús i la promoció de les llengües i recalca l'estatus del retoromànic com una de les llengües oficials. L'estatus dels dialectes alamànics —la primera llengua de la majoria dels suïssos— encara no s'ha aclarit. Mentre que la UNESCO ha situat els dialectes de l'alemany suís entre les llengües vulnerables del món, les institucions educatives tendeixen a limitar-ne l'ús. Els dialectes italians de Ticino s'estan veient cada cop més desplaçats per l'italià estàndard, i les varietats francoprovençals parlades a la Suïssa occidental es poden considerar moribundes.

Cada cantó és responsable de definir la seva llengua oficial. Dels vint-i-sis cantons, disset han designat l'alemany com a llengua oficial, quatre el francès i un l'italià. Tres cantons són oficialment bilingües (francès i alemany), i un cantó és trilingüe (alemany, retoromànic i italià). A més, hi ha diversos municipis oficialment bilingües a la frontera lingüística francoalemanya.

El cantó trilingüe de Graubünden representa una situació lingüísticament única. La llengua minoritària del retoromànic ha anat perdent terreny durant segles; l'alemany, com a *lingua franca*, cada cop amenaça més la riquesa i vitalitat de la quarta llengua de Suïssa. En un intent per assegurar un territori de parla retoromànica, Graubünden ha aprovat una nova llei lingüística cantonal amb noves estipulacions. Ara un municipi es considera monolingüe si un 40% de la població parla retoromànic, i multilingüe si el 20% el parla. A més, a les àrees retoromàniques, el dialecte local és l'única llengua que es parla a les guarderies i durant els primers anys de l'escola primària.

Segons el cens nacional de l'any 2000, el 63,7% de la població parlava alemany com a llengua principal, el 20,4% parlava francès, el 6,5% italià, el 0,5% retoromànic i el 9% una llengua no oficial.

Aproximadament el 30% de la població és d'origen immigrant; és a dir, o ells o els seus pares van immigrar a Suïssa. Més o

menys una tercera part d'aquest grup la formen ciutadans suïssos naturalitzats. Les llengües originàries més àmpliament representades per ordre de freqüència són: alemany, francès, italià, bosnià-croat-serbi, albanès, portuguès, espanyol, anglès, turc i tàmil (font: cens de l'any 2000).

La integració lingüística dels immigrants que parlen una llengua estrangera és un dels temes principals que es tracten a les polítiques federals actuals (que inclouen cursos de les llengües regionals).

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de les quatre llengües nacionals (francès, alemany, italià i retoromànic), les llengües estrangeres i les llengües immigrants.

L'aprenentatge i l'ensenyament de les llengües nacionals per als infants i/o adults d'origen suís que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a més de vint països d'Europa i de la resta del món. La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries ha estat firmada pel Govern i ratificada pel Parlament de Suïssa. La Carta reconeix les llengües següents: l'italià i el retoromànic en l'àmbit federal, el francès al cantó de Berna, l'alemany a Bosco-Gurin, Ederswiler, i als cantons de Fribourg i Valais, i el jiddisch, el yenish i el walser. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit nacional o regional, amb el suport de la Carta, per al retoromànic i l'italià.

Des del 2010 hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística a Suïssa mitjançant les dades del padró municipal que s'actualitzen cada any (STATPOP). En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les llengües nacionals, R/M i immigrants a partir tres preguntes diferents sobre la llengua: (1) "En quina llengua pensa i coneix millor?", (2) "Quina llengua o llengües normalment parla a casa, amb els membres de la seva família?", i (3) "Quina llengua o llengües parla normalment a l'escola o a la feina?".

Fins a l'any 2000 Suïssa elaborava un cens per recopilar dades sobre tots els residents. A partir del 2010 només es farà una selecció de mostres aleatòries, de manera que no es podrà fer cap tipus d'afirmació sobre el nivell dels municipis individuals, la qual cosa és especialment problemàtica per avaluar la vitalitat del retoromànic. Les llengües es cataloguen segons els tres criteris següents: llengua principal i llengua/llengües a la llar, a l'escola i a la feina.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil

Zuric (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i les llengües estrangeres)
Ginebra (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i les llengües immigrants)
Ticino (cap disposició en relació amb l'ensenyament d'idiomes)

		Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LI	Zuric	només parlants nadius	1 any	cap	<0,5 dia	general	específica de l'assignatura	parcial
Suport addicional a l'LN	Zuric	només nens immigrants	≥2 any	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	cap	total
	Ginebra	tots	≥2 any	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LI	<p>A Zuric: albanès, àrab, bosnià, xinès, croat, finlandès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, portuguès, portuguès (Brasil), rus, eslovè, espanyol (Amèrica Llatina), turc</p> <p>A Ginebra: albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol, turc</p>
----	---

En la seva activitat de promoció de les capacitats lingüístiques a l'educació infantil, les autoritats se centren clarament en la llengua oficial de cada regió. En la política educativa actual, els infants normalment van a la guarderia durant dos anys i, normalment, la integració lingüística es produeix per immersió. A les guarderies amb un percentatge elevat d'infants que parlen una llengua estrangera, s'ofereixen classes en grups petits i amb mòduls especials d'aprenentatge de llengües.

Durant els pròxims anys les mesures específiques de promoció de la integració haurien de donar cada cop més suport als projectes que proporcionen una intervenció primerenca (és a dir, a l'etapa d'infantil) per ajudar els infants d'origen immigrant a aprendre la llengua local.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

		Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	Zuric	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	només immigrants	basat en l'escola
	Ginebra	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	ningú	nacional estandarditzat
	Ticino	general	abans de l'ensenyament general	només immigrants	absent

		Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
Altres LN	Zuric	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
	Ginebra	tots	coherent i explícit	cap	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
	Ticino	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes escolars	total
LE	Zuric	tots	coherent i explícit	cap	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total
	Ginebra	tots	coherent i explícit	cap	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals i escolars	total
	Ticino	tots	coherent i explícit	cap	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals i escolars	total
LI	Zuric	només parlants nadius	general	localizat	des del primer any	parcialment en horari escolar	cap	basat en l'escola	sense especificar	parcial
	Ginebra	sense previsió								
	Ticino	sense previsió								

Ensenyament

		Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	Zuric	professors generals	específica de l'assignatura	cap	no aplicable
	Ginebra	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
	Ticino	professors generals	general	cap	no aplicable
Altres LN	Zuric	professors generals	general	cap	no aplicable
	Ginebra	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
	Ticino	professors generals	general	cap	no aplicable
LE	Zuric	professors generals	específica de l'assignatura	cap	incorporada a l'ensenyament
	Ginebra	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	incorporada a l'ensenyament
	Ticino	professors generals	general	cap	incorporada a l'ensenyament
LI	Zuric	professors generals	general	específica de l'assignatura	no aplicable
	Ginebra	sense previsió			
	Ticino	sense previsió			

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

Altres LN	Alemany, francès, italià
LE	Al cantó de Zuric: anglès i francès obligatoris Al cantó de Ginebra: anglès i alemany obligatoris Al cantó de Ticino: francès obligatori
LI	A Zuric: albanès, àrab, bosnià, búlgar, xinès, croat, finlandès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, kurd, portuguès, rus, serbi, eslovè, espanyol, turc, suec, A Ginebra: albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol, turc

A Suïssa l'ensenyament obligatori dura nou anys. A partir del setè any, la majoria dels cantons tenen dues o tres categories basades en la capacitat acadèmica. En general els estudiants entren a l'escola secundària (institut) a partir de vuitè o novè.

L'ensenyament d'una segona llengua nacional és una part tradicional de l'ensenyament obligatori. Els últims anys, però, l'ensenyament de llengües ha patit canvis importants: s'ha redactat un acord (HarmoS) entre una majoria dels cantons amb l'objectiu d'harmonitzar la seqüència de les assignatures que s'ensenyen i els objectius educatius. Els canvis concrets que això implica per a l'ensenyament de llengües són els següents: a més d'una segona llengua oficial per a tots els estudiants, també s'ha d'ensenyar l'anglès. A més, la primera llengua estrangera s'ha d'haver introduït com a molt tard a tercer, i la segona llengua estrangera a cinquè. En un futur, l'alemany serà la primera llengua estrangera que s'ensenyarà a la Suïssa de parla francesa i a les àrees de Graubünden en què el retoromànic o l'italià són les llengües regionals; el francès serà la primera llengua estrangera al Ticino de parla italiana i a molts cantons de parla alemanya de la part occidental de Suïssa. Als territoris de parla alemanya de Graubünden, l'italià serà la primera llengua estrangera, mentre que una majoria dels cantons de parla alemanya de la zona central i oriental de Suïssa introduiran l'anglès com a primera llengua estrangera. El fet que una part de la Suïssa de parla alemanya hagi triat l'anglès per davant de la llengua nacional, el francès, ha provocat moltes crítiques.

L'objectiu declarat de HarmoS és que els estudiants assoleixin competències lingüístiques comparables en les dues llengües estrangeres durant l'etapa d'educació obligatòria. Actualment s'estan redactant els estàndards educatius per a totes les llengües.

Com a norma general, la promoció i el cultiu de la primera llengua dels infants d'origen immigrant és responsabilitat de les nacions en qüestió, i de vegades també s'hi veuen implicades organitzacions privades. La Conferència de Ministres Cantonals d'Educació recomana que els cantons donin suport a cursos específics sobre la llengua i la cultura heretada dels pares. A la majoria dels cantons hi ha les infraestructures necessàries (aules, etc.) per dur a terme aquests cursos, i alguns cantons de parla alemanya ho autoritzen sempre que segueixin un currículum prescrit. En aquests cantons hi ha diverses formes de cooperació entre els professors de les llengües habituals i les llengües heretades, a més d'un ensenyament integrat.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

		Curriculum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	Zuric	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	basat en l'escola
	Ginebra	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	nacional estandarditzat
	Ticino	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	ningú	basat en l'escola

		Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
Altres LN	Zuric	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
	Ginebra	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
	Ticino	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes escolars	total
LE	Zuric	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total
	Ginebra	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total
	Ticino	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LI	Zuric	només parlants nadius	general	localitzat	parcialment en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	parcial
	Ginebra	només parlants nadius	general	generalitzat	fora de l'horari escolar	cap	basat en l'escola	sense normes	parcial
	Ticino	sense previsió							

Ensenyament

		Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít	Mobilitat
Suport a l'LN	Zuric	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
	Ginebra	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
	Ticino	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	vinculat al Marc europeu comú	no aplicable
Altres LN	Zuric	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	no aplicable	no aplicable
	Ginebra	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
	Ticino	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	no aplicable	no aplicable
LE	Zuric	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	vinculat al Marc europeu comú	suport financer informal
	Ginebra	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal
	Ticino	professors de llengua	específica de l'assignatura	cap	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal
LI	Zuric	professors de llengua	general	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
	Ginebra	professors de llengua	general	general	no aplicable	no aplicable
	Ticino	sense previsió				

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

Altres LN	Alemanys, francès, italià
LE	Anglès, grec, llatí, espanyol: són obligatòries una o dues llengües.
LI	A Zuric: albanès, bosnià, xinès, croat, croat, finlandès, francès, grec, hongarès, italià, coreà, kurd, portuguès, rus, serbi, eslovè, espanyol, suec, turc A Ginebra: albanès, àrab, italià, portuguès, espanyol, turc

L'ensenyament de llengües nacionals i estrangeres i el foment del plurilingüisme continuen sent qüestions que preocupen les autoritats cantonals i federals en el nivell de l'educació secundària. Com a norma, dues llengües estrangeres (normalment una altra llengua nacional i l'anglès) són obligatòries per a tots els alumnes fins al final del cicle superior de l'ensenyament secundari. Al final del cicle superior de l'ensenyament secundari s'espera que els alumnes hagin assolit el nivell B2 del Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa.

Moltes escoles d'educació secundària ofereixen currículums bilingües. La combinació lingüística predominant és la de la llengua oficial regional i l'anglès, especialment a la Suïssa de parla alemanya.

Per als alumnes d'origen immigrant també hi ha la possibilitat de fer cursos extracurriculars en llengües immigrants, organitzats per aquestes comunitats lingüístiques però sovint amb el suport de les autoritats escolars locals.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a dues institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
Altres LN	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	total
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament superior (a tres universitats)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	tots	cap	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	nacional, altres llengües nacionals i estrangera	restringits	vinculat al Marc europeu comú	només internacional	opcional	opcional

Suïssa té un percentatge comparativament baix d'estudiants que entren a la universitat, perquè es dona molta importància a la formació professional de qualitat. En els plans d'estudis de la formació professional, els aprenents treballen en una empresa i estudien a les escoles de formació professional un o dos dies a la setmana, i el grau d'atenció a la promoció de la llengua oficial regional o les llengües estrangeres és molt divers. Dins els plans d'estudis de formació comercial, per exemple, la llengua té un paper destacat (és obligatori estudiar una segona llengua oficial i l'anglès), mentre que a les professions que són principalment manuals les llengües estrangeres reben un tractament molt superficial, si és que el reben. Per tant, és impossible fer afirmacions generals sobre el tractament de les llengües estrangeres a la formació professional.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
doblades	subtitulades	sempre	regularment

Els programes nacionals de ràdio i televisió de les diferents regions lingüístiques s'emeten a tota Suïssa. Hi ha programes de qualitat comparable que s'emeten en les mateixes condicions dins les quatre regions lingüístiques. Es duu a terme una redistribució considerable dels ingressos derivats de les llicències a les empreses regionals de les regions amb llengües minoritàries per tal de donar suport i fomentar la diversitat lingüística i cultural.

La majoria de les llars tenen televisió per cable o per Internet i per tant tenen accés a molts programes addicionals, nacionals i estrangers, en diferents idiomes. Tanmateix, cal dir que la majoria dels consumidors de ràdio i televisió prefereixen les emissions en la seva llengua.

Tot i que els mitjans impresos en la llengua nacional i moltes llengües estrangeres estan disponibles a tot el territori, els llegeixen principalment les comunitats lingüístiques respectives.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Zuric Ginebra	Zuric			
3-4	Ginebra Lugano	Lugano	Lugano			
1-2	Zuric		Ginebra	Zuric Ginebra	Zuric	

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis educatius Serveis sanitaris Serveis socials Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració	Serveis educatius Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis de transport

A l'Administració federal, el percentatge d'empleats de cadascuna de les comunitats amb llengua oficial és proporcional a la població total. Tanmateix, hi ha diferències jeràrquiques, amb una deficiència parcial en la representació de les minories nacionals en els càrrecs executius. A més, es van observar deficiències en relació amb l'avenç d'un multilingüisme individual dels empleats de l'Administració federal.

Les llengües minoritàries immigrants també estan clarament infrarepresentades a l'Administració federal.

Recentment s'han reduït considerablement les dimensions de les tropes de l'exèrcit suís, la qual cosa ha derivat en un major nombre de grups lingüísticament molt diversos (l'exèrcit s'organitzava territorialment i per tant ho feia sobretot en grups monolingües, d'acord amb el principi tradicional de la territorialitat). En absència d'una política lingüística coherent a l'exèrcit, aquest desenvolupament està despertant una certa por a la germanització en els grups minoritaris nacionals, perquè els grups mixtos tendeixen a funcionar en la llengua majoritària, l'alemany.

8 Llengües a les empreses (de trenta-dos empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	8	23	4	5	0	3	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	4	0	5	2	30	28	29	29	32	28
AE	Practicada àmpliament	3	1	6	2	11	7	4	7	13	10
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	3	0	3	1	7	3	7	5	11	13

Els factors més importants que fan que les empreses valorin les capacitats lingüístiques es poden vincular al sector, al tipus de clientela i al càrrec de cada persona dins la jerarquia empresarial. Tot i que aquest estudi només pot reflectir aquesta afirmació de manera molt limitada, les dades sí que confirmen estudis més amplis que revelen que les altres llengües nacionals continuen ocupant una posició important en el món professional. Aquests estudis també han indicat que no es pot parlar d'un desplaçament general, sinó més aviat sectorial i local, de la llengua regional en favor de l'anglès. Moltes empreses més petites d'arreu del país són monolingües.

Resultats globals principals

En l'educació obligatòria, la forta rellevància econòmica de l'anglès l'ha dut a competir amb les llengües oficials que no es parlen en una determinada regió. Aquesta situació afebleix la posició de les llengües oficials més petites, especialment l'italià. De fet, el retoromànic i l'italià pràcticament no estan representats a les escoles o a la vida pública més enllà del seu propi territori.

El progrés de la integració i la valoració de les llengües originàries dels immigrants no és gens satisfactori a l'escola ni a la societat.

Iniciatives i programes pilot prometedors

El Schweizer Institut für Kinder-und Jugendmedien promou l'alfabetització a la família. El projecte Schenk mir eine Geschichte (que es podria traduir com a "explica'm un conte") va dirigir específicament a les famílies immigrants i les anima a cultivar les seves llengües d'origen. (www.sikjm.ch/d/?/d/lesefoerderung/projekte/family_literacy.html).

ch Foundation és un important punt de contacte per a programes d'intercanvi lingüístic a Suïssa i a l'estranger per a estudiants de les escoles, estudiants de formació professional i universitaris. Està finançant principalment per la Confederació i els cantons. (www.chstiftung.ch/).

El cantó de Basilea-Ciutat va iniciar un concepte lingüístic general per a les escoles que reconeix el paper de les diferents llengües: l'alemany com a llengua principal, les llengües estrangeres que s'ensenyen i les llengües originàries dels infants d'origen immigrant. (sdu.edubs.ch/faecher/fremdsprachen/herkunftssprachen).

El Forum du Bilinguisme a la ciutat bilingüe de Biel/Bienne dona suport a projectes que fomenten el multilingüisme. Per exemple, l'organització concedeix una "etiqueta de bilingüisme" a les empreses que practiquen una cultura de bilingüisme. (www.bilinguisme.ch/).

Diverses institucions acadèmiques duen a terme una recerca aplicada en l'àrea del multilingüisme. Això inclou l'Osservatorio linguistico della Svizzera italiana i el Fachstelle für Mehrsprachigkeit a la Universitat de Magisteri de Graubünden. Les dues institucions observen la situació actual de la política lingüística a la Suïssa de parla italiana i retoromànica i formulen crides per adoptar mesures. El Centre de Recerca sobre el Multilingüisme de Friburg, que rep finançament de la Confederació, coordina la recerca duta a terme a les institucions acadèmiques sobre la qüestió del multilingüisme institucional i individual. (www4.ti.ch/index.php?id=38747; www.phgr.ch/Mehrsprachigkeit.404.0.html?&L=0; www.institute-multilingualism.ch/en).

Referències

Conferència Suïssa de Ministres Cantonals d'Educació (EDK). *Ensenyament en llengües immigrants (en alemany, francès i italià)*. Disponible a: <http://www.edk.ch/dyn/19191.php>. Accés realitzat el gener de 2012.

Conferència Suïssa de Ministres Cantonals d'Educació (EDK). *Ensenyament de llengües (en alemany i francès)*. Disponible a: <http://www.edk.ch/dyn/11911.php>. Accés realitzat el gener de 2012.

Lüdi, Georges; Werlen, Iwar (2005). *Sprachenlandschaft in der Schweiz*, Neuchâtel, disponible a l'Oficina Federal Suïssa d'Estadística.

Schweizerisches Sprachengesetz. Diponible a: <http://www.admin.ch/ch/d/ff/2007/6951.pdf>.

Sprachengesetz des Kantons Graubünden. Disponible a: <http://www.gr-lex.gr.ch/frontend/versions/238>.

18 UCRAÏNA

Lyubov Naydonova

Context nacional

Amb data 1 d'octubre de 2011 la població d'Ucraïna era de 45,7 milions d'habitants (segons el Servei Estatal d'Estadística d'Ucraïna). Segons el cens nacional, l'any 2001 Ucraïna tenia entre els seus habitants representants de més de 130 nacionalitats i grups ètnics, i els ucraïnesos representaven el 77,8% de la població. El grup minoritari més important era el rus, amb 8,3 milions de persones (un 17,3% de la població del país). Es calcula que la resta de minories etnolingüístiques importants representen menys de 2,4 milions de persones (un 4,9% de la població ucraïnesa), i cadascuna d'aquestes minories compta amb menys de 300.000 persones.¹

D'acord amb la Llei de 1989 sobre llengües i la Constitució de 1996, la llengua estatal és l'ucraïnès. Les llengües més utilitzades a Ucraïna són l'ucraïnès i el rus. Ucraïna està dividida regionalment en una part occidental que parla principalment ucraïnès i una part oriental que parla sobretot rus, mentre que a les regions centrals el rus domina a les grans ciutats i l'ucraïnès a les ciutats i pobles petits. Les ciutats i pobles amb més habitants es troben a la Ucraïna oriental, la qual cosa va influir en el fet que, per a la recerca basada en tres municipis, s'escollís Lviv com a ciutat més important entre totes les poblacions de la zona occidental de parla ucraïnesa.

El panorama lingüístic d'Ucraïna està determinat pel fet que el rus, que no és una llengua estatal, és utilitzat per la majoria de la població, incloses les persones que pertanyen a les altres minories. L'any 2011 el 67,5% dels habitants ucraïnesos reconeixien que l'ucraïnès era la seva llengua materna, mentre que el 29,6% considerava que la seva llengua materna era el rus. Segons dades sociològiques més recents,² la comunicació en ucraïnès disminueix i la comunicació en rus augmenta.

La qüestió lingüística de l'equilibri entre l'ucraïnès i el rus és l'eix principal d'un intens debat públic. L'ús generalitzat de l'ucraïnès es tradueix en una restricció inevitable dels camps en què es fa servir el rus, pel fet que anteriorment es va produir un llarg procés que pretenia fer abandonar l'ús de l'ucraïnès en favor del rus. La renovació de l'estatus de l'ucraïnès compta amb el suport oficial, però la posició real del rus dins la societat es manté sòlida. Aconseguir l'equilibri adequat entre l'ucraïnès i el rus és una tasca crucial per als processos socials i polítics actuals a Ucraïna.

El nivell d'immigració a Ucraïna és bastant alt, i cada any arriben més de 30.000 persones al país.³ Els immigrants que viuen a Ucraïna es consideren minories des del punt de vista lingüístic. Molt sovint, els immigrants que arriben han d'aprendre l'ucraïnès (més rarament) o el rus (més sovint) o fer servir l'anglès.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de la llengua nacional, les llengües estrangeres i tota una sèrie de llengües R/M. L'aprenentatge i l'ensenyament de la llengua nacional per als infants i/o adults d'origen ucraïnès que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a quinze països d'Europa i de la resta del món. Ucraïna ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. La Carta reconeix les tretze llengües R/M següents: alemany, bielorús, búlgar, eslovac, gagaús, grec, hongarès, jiddisch, moldau, polonès, romanès, rus i tàtar de Crimea. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit nacional o regional, amb el suport de la Carta, per a totes aquestes llengües.

A Ucraïna hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens i dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades s'inclouen les varietats de llengua nacional i llengües R/M basades en una pregunta sobre la llengua materna.

L'any 1996 Ucraïna va firmar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries que va entrar en vigor l'1 de gener de 2003. L'autoritat responsable de les qüestions relatives a les minories és el Comitè Estatal sobre Nacionalitats i Religions.

Segons la informació facilitada pel Govern, la llengua és una qüestió que es controla de manera oficial a Ucraïna. Ucraïna va presentar el seu primer informe periòdic sobre la implementació de la Carta al secretari general del Consell d'Europa l'1 d'agost de 2007. El Comitè d'Experts va acceptar les conclusions el 27 de novembre de 2008 i les recomanacions corresponents es van aprovar el 7 de juliol de 2010.⁴

Les qüestions lingüístiques són estudiades sistemàticament per institucions científiques, i els resultats de la recerca social i sociolingüística es publiquen a la premsa i als mitjans de comunicació electrònica de masses, de manera que es posen a disposició d'un públic ampli.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	cap suport	≥2 anys	>10	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
LE	cap suport	≥2 anys	>10	<0,5 dia	específica de l'assignatura	general	parcial
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	general	general	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Tàrtar de Crimea, alemany, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus
LE	Anglès, francès, alemany, espanyol. Una d'aquestes llengües és obligatòria.

El sistema educatiu ucraïnès comprèn al voltant de 15.000 institucions d'educació infantil i 21.000 escoles en què el 84,6% dels infants reben educació en ucraïnès i el 14,8% en rus, i a les àrees densament poblades per habitants d'altres nacionalitats uns 6.500 infants reben educació en hongarès, moldau, romanès, tàrtar de Crimea i altres llengües. No hi ha educació infantil en bielorús, gagaús ni grec. Les autoritats han de dur a terme més consultes amb els parlants d'aquestes llengües per avaluar millor la necessitat d'ensenyar els infants en les llengües de les seves minories i assegurar la formació del professorat i la provisió de materials educatius.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	cap	ningú	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del cicle mitjà	parcialment en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	general	general	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Bielorús, búlgar, tàrtar de Crimea, gagaús, alemany, grec, hebreu, hongarès, moldau, polonès, romanès, rus, eslovac
LE	Obligatòria: una o dues entre anglès, francès, alemany o espanyol, depenent de l'escola Opcional: armeni, txec, coreà, turc, vietnamita, com a llengua extracurricular

Abans les llengües estrangeres s'ensenyaven a partir de cinquè, però des del 2002 es comença a segon. Ara s'ha decidit que a partir del 2012 una llengua estrangera serà obligatòria des del primer curs de primària. Des del 1996 fins al 2006, el nombre de professors de llengua estrangera per a les escoles de primària s'ha multiplicat gairebé per sis.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nadius	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	cap	tothom	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigut per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica a l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Rus, hongarès, romanès, moldau, tàrtar de Crimea, polonès, alemany, eslovac, bielorús, búlgar, gagaús, grec, jueu
LE	Anglès, alemany, francès, espanyol: depenent de l'escola, una o dues d'aquestes llengües són obligatòries Coreà, turc, armeni, txec, vietnamita, llengües opcionals, extracurriculars

Hi ha uns 3,1 milions d'alumnes a l'educació secundària. Poden estudiar setze llengües estrangeres, una o dues de les quals s'han d'escollir dins l'ensenyament obligatori. Més del 90% de les escoles trien l'anglès. En els últims anys, el nombre de professors d'anglès ha crescut més d'una tercera part (el 2008 en comparació amb el 1996).

La llengua d'ensenyament a les escoles de secundària està determinada pels pares i normalment la trien ells. L'ensenyament en llengües minoritàries a les escoles de secundària està ben cobert si ho comparem amb els altres nivells educatius. Les bones perspectives de desenvolupament creen condicions propícies per ensenyar els alumnes de les escoles de secundària fent servir el karaïm, el krymchak i llengües romanis.

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/minoritàries i immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	limitada	coherent i explícit	nacional	total
	Institució B	limitada	general	nacional	total
	Institució C	limitada	coherent i explícit	cap	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera	nacional, estrangera i R/M	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera	tots	nacional o basat en l'institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat C	només nacional	nacional, estrangera	tots	nacional o basat en l'institució	només internacionals	opcional	opcional

A Ucraïna la formació professional s'ofereix a 919 institucions educatives estatals que utilitzen principalment l'ucraïnès. Trenta-tres institucions educatives ofereixen als seus estudiants ensenyament en rus (a 123 institucions les assignatures s'ensenyen parcialment en rus), i només hi ha una institució en què les assignatures s'ensenyen en hongarès. A les universitats, les llengües estrangeres i minoritàries s'ensenyen principalment com a assignatures específiques.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

	Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
Kyiv	de vegades doblades	doblades	mai	de vegades
Kharkiv	subtitulades	doblades	regularment	de vegades
Lviv	de vegades doblades	de vegades doblades	de vegades	de vegades

Segons el Servei d'Afers Públics del Ministeri de Justícia, l'any 2007 entre les publicacions nacionals només en ucraïnès hi havia 4.390 diaris impresos, 2.495 publicacions en rus i 35 publicacions en anglès. Hi havia 4.389 publicacions registrades en format mixt: la majoria estan en rus i altres llengües, tretze estan en tàrtar de Crimea i altres llengües, vuit estan en búlgar i altres llengües, deu estan en polonès i altres llengües, cinc estan en romanès i altres llengües, 324 estan en anglès i altres llengües, vint-i-vuit estan en alemany i altres llengües, vuit estan en francès i altres llengües, dues estan en xinès i altres llengües, i quatre estan en bielorús i altres llengües. Les tres ciutats triades per a la recerca no presenten un gran nombre de publicacions en llengües minoritàries, tret del rus, i per tant l'índex no mostra la imatge completa de la diversitat lingüística d'Ucraïna.

La situació lingüística en els mitjans de comunicació de masses es caracteritza per dues peculiaritats. La primera està relacionada amb la correlació entre l'ús de l'ucraïnès i el rus, amb un domini considerable del rus, especialment en relació amb la tirada de diaris i revistes, la llengua dels programes de televisió en l'horari de més audiència i la llista de cançons més escoltades a les emissores de ràdio. La segona és una cobertura clarament baixa de les necessitats lingüístiques d'altres grups minoritaris de la població. Així doncs, l'emissió en llengües minoritàries a la televisió i la ràdio (tret del rus) només està disponible a cinc de les vint-i-sis òblasts d'Ucraïna. Encara hi ha l'opinió generalitzada, que es remunta a l'època soviètica, que els grups que parlen altres llengües han de satisfer la seva necessitat accedint als mitjans de comunicació en llengua russa.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4						
3-4		Kyiv Kharkiv Lviv		Kharkiv		Kyiv
1-2			Kharkiv Lviv	Lviv	Kyiv Kharkiv Lviv	Kharkiv

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis d'immigració i integració Serveis de transport Turisme Serveis sanitaris Programacions teatrals	Turisme Serveis d'immigració i integració Serveis sanitaris Serveis de transport = Serveis educatius = Serveis d'emergència = Serveis socials = Serveis jurídics = Programacions teatrals

En el camp jurídic s'utilitza principalment la llengua estatal. Entre les llengües minoritàries es fa servir el rus, especialment a la regió oriental d'Ucraïna. Hi ha poca informació disponible sobre l'ús de serveis de traducció a altres idiomes si la persona no sap ucraïnès o rus. Els documents oficials dels governs locals es publiquen en ucraïnès i en rus, i la comunicació oral en altres llengües dins els organismes estatals i públics es facilita només en els ajuntaments de ciutats petites de les àrees de concentració de les minories. Els representants de les minories ètniques (excepte els russos) fan servir la llengua nacional a l'hora de comunicar-se amb les autoritats governamentals a les àrees en què el grup ètnic corresponent representa la majoria o una part considerable de la població i té representació al Govern. En altres casos, aquests requisits lingüístics poques vegades es compleixen.

La preparació per entrar a la zona euro l'any 2012 ha fet que a Ucraïna es fomenti la introducció de l'anglès als espais i serveis públics, cosa que ha estimulat el desenvolupament d'agències que presten serveis als turistes que parlen altres llengües.

8 Llengües a les empreses (de vint empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/finançament de la UE	Coneixement dels programes/finançament de la UE
Practicada àmpliament	8	13	6	6	0	2	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recomptes/promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	1	0	1	0	23	22	23	22	23	20
AE	Practicada àmpliament	2	0	6	1	9	15	11	5	11	12
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	1	0	1	10	12	6	7	11	15

Hi ha poca informació disponible sobre la diversitat lingüística en l'àmbit empresarial. A les normatives de les empreses no hi ha disposicions que exclouin o limitin l'ús de les llengües regionals o minoritàries, com a mínim entre les persones que fan servir la mateixa llengua.

Resultats globals principals

La correlació lingüística actual a Ucraïna és, d'una banda, la continuació d'un procés de russificació total i, de l'altra, el reflex del desig del poble ucraïnès d'aconseguir consciència nacional i política pròpia. Per tant, l'ús de l'ucraïnès i el rus, que s'ha convertit en el tema d'un encès debat social i polític, continua sent la qüestió central del desenvolupament lingüístic. La controvèrsia sobre la necessitat d'establir l'ucraïnès i la preservació de l'ús del rus s'ha de resoldre estratègicament i s'ha de regular per llei.⁵ En particular, afecta àmbits com ara els mitjans de comunicació de masses, l'educació i la vida social. El desenvolupament de les altres llengües minoritàries (excepte el rus) requereix el suport estatal i una aspiració més conscient per part dels grups ètnics de preservar i desenvolupar la seva llengua nacional i, d'aquesta manera, reclamar l'exercici dels seus drets en tota l'extensió que permetin les lleis ucraïneses. Actualment, les llengües dels immigrants són les menys protegides a Ucraïna i necessiten més atenció per part de les autoritats estatals i les organitzacions públiques, a més d'un reconeixement més gran en a la societat.

Entre les iniciatives més destacades per a les relacions internacionals i el desenvolupament cultural de les minories ucraïneses s'inclouen les següents: esdeveniments culturals i educatius destinats a crear tolerància, respecte per la cultura, la història, els costums i les tradicions dels representants de les diferents nacionalitats; suport financer estatal als diaris publicats en les llengües de les minories i assistència als centres culturals; rutes turístiques a les àrees densament poblades per grups minoritaris per conscienciar sobre la identitat ètnica, cultural i lingüística.

Referències

1. Aplicació de la Carta a Ucraïna. Primera fase de control: *Informe del Comitè d'Experts sobre l'aplicació de la Carta a Ucraïna*. Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa sobre l'Aplicació de la Carta a Ucraïna. / ECRML 2010 (6). – Estrasburg, 7 de juliol de 2010.
2. Besters-Dilger, J. (ed.) (2a ed.) (2008). "Language Policy and Language Situation in Ukraine: Analysis and Recommendations". Projecte INTAS "Language Policy in Ukraine: Anthropological, Linguistic and Further Perspectives (2006–2008)". Ed. Kyiv-Mohyla Academy, p. 363.
3. Aplicació de la Carta a Ucraïna. Primera fase de control: *Informe del Comitè d'Experts sobre l'aplicació de la Carta a Ucraïna*. Recomanació del Comitè de Ministres del Consell d'Europa sobre l'Aplicació de la Carta a Ucraïna. / ECRML 2010 (6). – Estrasburg, 7 de juliol de 2010.
4. *Personal and Interpersonal Backgrounds for Increasing Status Value of Communication in Ukrainian among Students* (V.O. Vasiutynskyi, K.M. Kalachnikova, D.V. Pozniak, G.V. Tsyganenko, V.V. Chorny) – K., 2010.
5. Publicacions de llibres de referència estadística del Servei Estatal d'Estadística d'Ucraïna. Disponibles a: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

19 REGNE UNIT

19.1 ANGLATERRA

Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch

Context nacional

Anglaterra té una població de 51,8 milions d'habitants, un 16% dels quals pertanyen a un grup ètnic minoritari o són de races mixtes.¹ Des del punt de vista lingüístic és un territori afavorit no només per tenir una llengua majoritàriament reconeguda a escala mundial com a llengua oficial —l'anglès— sinó també pel seu alt nivell de diversitat lingüística: l'última enquesta de Londres va donar com a resultat un total de 233 llengües diferents.² Un de cada sis alumnes de primària (el 16,8%) i un de cada vuit de secundària (12,3%) coneixen una altra llengua a banda de l'anglès —gairebé un milió a tot Anglaterra.³

Anglaterra només té una llengua minoritària regional reconeguda —el còrnic, utilitzada fins a cert punt per diversos centenars de persones (2008).⁴

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

A Anglaterra, l'anglès, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants són tractades a la legislació relativa a les llengües i/o en els documents sobre política lingüística. L'aprenentatge i l'ensenyament de l'anglès per als infants i/o els adults del Regne Unit que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Alemanya, Bèlgica, Belize, Brunei, el Canadà, les illes Falkland, Gibraltar, Itàlia, els Països Baixos i Xipre. El Regne Unit ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. A Anglaterra, la llengua R/M reconeguda a la Carta és el còrnic, per al qual també hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit regional.

A Anglaterra hi ha mecanismes oficials de recollida de dades sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del padró, el cens i enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten la varietat nacional, les llengües R/M i les llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa i una pregunta sobre la llengua principal més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

Hi ha poc volum de legislació com a tal a Anglaterra o al Regne Unit en general, més enllà de la relacionada amb les llengües R/M. L'anglès, les llengües estrangeres, les llengües R/M i la llengua de signes es tracten en una sèrie de documents sobre política i orientació lingüística. A Anglaterra, després de les eleccions del 2010 s'ha revisat una bona part d'aquesta legislació.

Anglaterra ha reconegut la seva única llengua R/M —el còrnic— en virtut de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (ECRML), fet que l'any 2004 va derivar en la publicació de l'Estratègia per a la Llengua Còrnica com a eina de suport per a l'ensenyament i l'aprenentatge del còrnic a la regió.

¹ Oficina d'Estadístiques Nacionals, *estimació de la població resident per grups ètnics*, 2009.

² *Language Capital: mapping the languages of London's schoolchildren*, Eversley et al, CILT, 2011.

³ Departament d'Educació, *dades dels alumnes del 2011*.

⁴ Informe sobre l'Enquesta de la Llengua Còrnica, *Cornish Language Partnership*, 2008.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	<0,5 dia	general	general	parcial
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Còrnic a Cornualla
LE	Ocasionalment, francès, alemany, italià, espanyol

A partir dels quatre anys, tots els infants amb coneixements limitats d'anglès reben un suport addicional per part de professors amb una formació adequada. Ocasionalment s'ensenyen llengües estrangeres en el nivell d'infantil, però els professors no reben formació especial en aquest sentit. El còrnic s'ensenyava de manera informal en un nombre reduït però creixent d'escoles d'educació infantil.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tots	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	absent	des del primer any	fora de l'horari escolar	5-10	nacional estandaritzat	normes nacionals o regionals	parcial
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del cicle mitjà	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o escolars	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Support a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors generals	cap	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Còrnic
LE	Opcional. Tota llengua viva pot ser oferta. A la pràctica, sobretot francès, espanyol, alemany, amb una mica de xinès, italià, urdú.
LI	Urdú, xinès o turc, per exemple

L'any 2000, després d'una àmplia consulta pública, la Nuffield Languages Inquiry⁵ va recomanar una sèrie de mesures que incloïen l'aprenentatge primerenc d'una altra llengua. Es va convertir en un dels punts principals de l'Estratègia Nacional per a les Llengües per a Anglaterra iniciada pel Govern laborista l'any 2002. El 2010, després d'un programa de llarg abast de desenvolupament curricular, suport a les escoles i formació de professors, el 92% de les escoles de primària oferien una llengua estrangera. Tot i que aquesta llengua era principalment el francès, l'orientació fomentava un plantejament holístic del desenvolupament de competències lingüístiques, i establia vincles explícits amb el coneixement de l'anglès i altres llengües que coneguin els infants. Normalment les llengües estrangeres les ensenyen professors generals que han rebut formació en ensenyament de llengües abans de treballar o que la reben quan ja estan treballant; sovint compten amb el suport de col·legues de l'escola secundària. A la majoria de les escoles, l'aprenentatge de llengües comença el primer any de l'escola primària, als set anys, i normalment s'hi dediquen de 30 a 40 minuts a la setmana.⁶

Tot i que l'Estratègia Nacional per a les Llengües es va abandonar quan el govern actual va arribar al poder, hi ha una sèrie d'orientacions no legislades específicament que continuen en vigor —*Key Stage 2 Framework for Languages*— i la majoria de les escoles basen la seva pràctica en aquest document. Actualment s'està duent a terme un procés de consulta sobre el currículum nacional i el comitè assessor ha recomanat que a partir del 2014 l'aprenentatge de llengües s'iniciï com a mínim als nou anys. El juny del 2012 el Govern va anunciar la seva intenció de legislar l'aprenentatge obligatori de llengües estrangeres a partir dels set anys.

Un pròsper sector voluntari "complementari" facilita oportunitats per tal que els infants aprenguin les llengües que es parlen a les seves comunitats. Serveix tant per als infants de primària com per als de secundària (i també per a infants més petits). Una enquesta realitzada el 2005⁷ va revelar l'existència de recursos en aquest sentit mitjançant classes que s'oferien després de l'horari escolar i els dissabtes per a un mínim de 61 llengües. Un innovador programa nacional, *Our Languages*, va estar en marxa entre el 2008 i el 2010 per fomentar i reforçar aquestes classes i per posar-les en contacte amb les escoles normals. Dins aquest pla, a les escoles de primària es pot oferir qualsevol llengua i s'ensenyen algunes llengües de tot el món, normalment en àrees amb grans poblacions minoritàries i/o com a part de programes de "tast de llengües" i programes de conscienciació intercultural.

L'*Ethnic Minority Achievement Grant* (subsidi per millorar el rendiment de les minories ètniques —abreviat com a EMAG—) ha proporcionat finançament per oferir suport lingüístic als nous nens i als alumnes bilingües. Aquest suport s'oferix dins i fora de l'horari escolar, i periòdicament es fa un seguiment de les competències assolides. Des del 2011 l'EMAG ha passat a formar part del "corrent principal" del finançament general i hi ha alguns dubtes sobre com es farà servir en el futur.

A Cornwall, aproximadament el 30% de les escoles de primària del comtat ofereixen el còrnic, normalment com a assignatura extracurricular, en el nivell KS2. Es disposa d'un finançament limitat per donar suport als professors i hi ha un currículum per al còrnic disponible amb una avaluació vinculada al CEFR.

⁵ *Languages – the next generation: The final report and recommendations of the Nuffield Languages Inquiry*, Londres 2000.

⁶ *Language learning at key stage 2, a longitudinal study*, DCSF Research report RR198, Departament per a la Infància, les Escoles i les Famílies, 2010.

⁷ *Community Language Learning in England, Wales and Scotland*, CILT, 2005.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	vinculat al Marc europeu comú	total
LI	tots	coherent i explícit	cap	parcialment en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	sense normes	parcial

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica a l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal
LI	sense qualificació	cap	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LE	Una llengua obligatòria fins als 14 anys. Tota llengua viva, però amb una recomanació que hauria de ser l'acreditació adequada. Les llengües principals que s'ofereixen són el francès, l'alemany, l'espanyol, i també s'inclouen italià, urdú, àrab, polonès, xinès, rus, portuguès, turc i japonès.
LI	Àrab, xinès, urdú, polonès, portuguès, turc, bengalí, punjabi

La situació de les llengües estrangeres a les escoles de secundària d'Anglaterra ha estat un tema de preocupació durant molts anys. Fins a l'any 2004 les llengües estrangeres eren obligatòries fins als 16 anys, però a partir d'aleshores va passar a ser-ho fins als 14. Des d'aleshores, el nombre d'alumnes que es presenten als exàmens oficials s'ha reduït dràsticament: l'any 2001 el 78% de la cohort es va presentar a un examen GCSE en llengües, mentre que l'any 2011 només ho va fer un 43%. El francès i l'alemany són les que han registrat una davallada més important; en canvi, l'espanyol i moltes de les llengües menys ensenyades han passat a ser més populars. Entre els 16 i 18 anys el nombre d'estudiants de llengües s'ha mantingut més estable. Aquest èxit relatiu és conseqüència principalment del fet que les escoles independents han mantingut l'aprenentatge de llengües estrangeres. Aquestes escoles atenen al voltant del 7% de la població escolar d'Anglaterra però representen més del 40% de les inscripcions a les classes de llengües de nivell avançat. Això revela un problema crucial per al futur de l'ensenyament de llengües a Anglaterra: el de la desigualtat social.

El govern actual està animant les escoles a donar prioritat a les llengües introduint l'English Baccalaureate' —una forma general de certificació per als estudiants que treuen bones notes en cinc assignatures clau que inclouin una llengua. El grup assessor del Govern en temes de currículum nacional ha recomanat que l'aprenentatge de llengües sigui obligatori per a tots els alumnes fins als 16 anys.

Les llengües s'ensenyen com a assignatures. També hi ha plans pilot i plans individuals d'AICLE que impliquen l'ús d'una altra llengua com a mitjà d'ensenyament.⁸ Hi ha un currículum clar, i es fa un seguiment de les competències mitjançant l'ús d'instruments nacionals. Aquests descriptors dels "objectius d'assoliment" del Currículum Nacional es basen en la Languages Ladder ('escala de les llengües') (DSCF 2007), que està alineada amb el CEFR.

Hi ha exàmens nacionals per a 28 llengües i moltes escoles de secundària faciliten l'accés a aquests exàmens als alumnes que han desenvolupat les competències pertinents —normalment fora de les escoles generals. Una iniciativa desenvolupada com a part de l'Estratègia Nacional per a les Llengües —Asset Languages— va aconseguir el desenvolupament d'exàmens en llengües noves, com el còrnic, el tàmil i el ioruba, per a les quals no hi havia cap examen.

A Cornwall hi ha un nombre reduït però creixent d'escoles de secundària que ofereixen el còrnic normalment com a assignatura extracurricular. No s'ofereix cap currículum a les escoles. Als centres urbans, com Londres, s'ensenya gal·lès i irlandès.

Per a l'anglès com a segona llengua normalment es fa servir el currículum de l'anglès estàndard.⁹ Es fa un diagnòstic de les competències en anglès abans d'entrar a l'educació secundària, i se'n fa un seguiment periòdicament mitjançant instruments estàndards adequats per a cada edat. L'Ethnic Minority Achievement Grant també s'ha utilitzat per donar suport lingüístic a les escoles de secundària (vegeu més amunt —Primària—).

⁸ Towards an integrated curriculum – CLIL National Statement and Guidelines 2009.

⁹ Font: www.naldic.org.uk/eal-teaching-and-learning/faqs

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Currículum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial
	Institució B	sense especificacions	coherent i explícit	nacional	parcial
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial
LI	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	només nacional	només nacional	tothom	nacional o basat en l'institució	alumnes internacionals i immigrants	opcional	opcional
Universitat B	només nacional	només nacional	tothom	nacional o basat en l'institució	només internacionals	obligatòria	opcional
Universitat C	només nacional	només nacional	tothom	nacional o basat en l'institució	alumnes internacionals i immigrants	obligatòria	opcional

Tot i que les tres institucions de formació professional enquestades per a l'estudi de Language Rich Europe proporcionen suport lingüístic, a tot Anglaterra hi ha molt pocs recursos per a les llengües al llarg dels cursos de formació professional. Una enquesta realitzada el 2006 va estimar que menys de l'1% de tots els estudiants de cursos de formació professional estudiaven alguna llengua. Els que ho feien, estudiaven principalment espanyol dins els estudis de Turisme o Negocis. Una enquesta de seguiment realitzada el 2011 va revelar que els cursos havien disminuït i que s'estava fent molt poca cosa dins el sector per vincular les llengües al món laboral.¹⁰

Les universitats angleses ofereixen una àmplia varietat de llengües com a assignatures de grau o mòduls complementaris. Els estudis tradicionals de llengua i literatura sempre han estat sòlids a les universitats antigues. Tanmateix, hi ha hagut un declivi en l'estudi de llengües durant les últimes dècades. Des del 2005 les llengües han estat designades "assignatures estratègicament importants i vulnerables" dins l'educació superior anglesa. Això vol dir que compleixen els requisits per rebre finançament públic addicional per tal de fer front a la disminució de la capacitat nacional. Hi ha una manca de cursos de grau en les quatre llengües més parlades de la comunitat (el terme del Regne Unit per allò que l'LRE anomena llengües immigrants): urdú, cantonès, panjabi i bengalí, i són motius de preocupació les barreres per a la formació professional en ensenyament, traducció i interpretació en les llengües de la comunitat.¹¹ La concentració de les llengües a les universitats més antigues, l'estret perfil de les classes d'estudiants de llengües en els nivells de pregrau i la poca incidència dels cursos que combinen llengües amb assignatures científiques i tecnològiques són factors addicionals que preocupen dins el sector.

¹⁰ *Vocationally related language learning in further education, CILT, 2006.*

¹¹ *Community Languages in Higher Education, McPake and Sachdev, Routes into Languages, 2008.*

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	de vegades	regularment

L'ús de llengües diferents de l'anglès no és freqüent en els mitjans audiovisuals principals (com la ràdio i la televisió terrestre), tot i que hi ha algunes sèries policials subtitulades relativament populars; en els mitjans més nous, però —televisió per cable, satèl·lit, Internet—, hi ha canals de televisió europeus i de llengües minoritàries àmpliament disponibles. També hi ha molts programes de ràdio de la comunitat disponibles a les ciutats angleses. Hi ha diaris disponibles en un ampli repertori de llengües, especialment a les grans ciutats. Al Regne Unit les pel·lícules en llengua estrangera s'emeten en la llengua original amb subtítols tant al cinema com a la televisió. La llengua de signes s'ofereix regularment en els esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació a totes les ciutats, i per llei s'exigeix als canals de televisió que tinguin en compte els espectadors amb discapacitats visuals.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal (dues ciutats)

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4	Londres Sheffield	Londres Sheffield	Londres	Londres Sheffield		Londres
3-4						
1-2						

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
<ul style="list-style-type: none"> = Debats polítics i processos de presa de decisions = Serveis educatius = Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis d'immigració i integració 	<ul style="list-style-type: none"> = Debats polítics i processos de presa de decisions = Serveis educatius = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis d'immigració i integració = Turisme

A les ciutats estudiades, la policia, els serveis sanitaris, els tribunals i els govern local fan un ús extens de serveis de traducció i interpretació i hi ha informació escrita i en línia en una varietat de llengües. Les llengües que reben suport estan definides per les llengües de les comunitats a les quals serveixen.

8 Llengües a les empreses (de vint-i-una empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	8	8	9	7	0	4	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/ promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
LN	Practicada àmpliament	3	2	10	0	21	21	21	21	19	21
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	4	3	8	0	8	7	8	9	12	12

L'estimació de la necessitat de determinades competències per part de les empreses del Regne Unit no revela una demanda gaire elevada de coneixement de llengües.¹² D'una banda, això pot ser perquè moltes empreses monolingües tenen una percepció força limitada del valor de les llengües a les seves empreses; d'altra banda, perquè les que sí que valoren les competències lingüístiques no tenen problemes per trobar persones entre una extensa oferta de treballadors multilingües nascuts a l'estranger. Tanmateix, les organitzacions patronals com la CBI periòdicament assenyalen la importància de les competències lingüístiques per tenir competitivitat dins l'economia global, i una enquesta recent va revelar que només una quarta part de les empreses britàniques no necessitava comptar amb competències lingüístiques.¹³ Un estudi recent sobre els plantejaments de les petites i mitjanes empreses respecte de l'exportació va mostrar que consideren la llengua i els temes culturals que hi estan relacionats com una de les barreres més importants per fer negocis a l'estranger.¹⁴

¹² Leitch Review of Skills, 'Prosperity for all in the global economy: world class skills' 2006.

¹³ Building for Growth: business priorities for education and skills, CBI Education and Skills survey 2011.

¹⁴ The eXport factor, British SME's approach to doing business overseas, Barclays and Kingston University Small Business Research Centre, 2011.

Resultats globals principals

La manca de “capacitat nacional” lingüística a Anglaterra ha estat un assumpte de debat important els últims anys i especialment des de la Nuffield Languages Inquiry de l'any 2000. En l'àmbit polític i en el discurs públic es dona molta importància a les llengües, però en la pràctica s'han produït moltes fissures. No hi ha dubte que això és un reflex de la importància creixent de l'anglès com a *lingua franca* i de la percepció que “amb l'anglès ja n'hi ha prou” i que les altres llengües són “importants però no essencials”.¹⁵ No obstant això, s'han aconseguit progressos significatius i s'ha innovat introduint l'aprenentatge primerenc d'altres llengües, donant suport a les llengües de les comunitats i promocionant la competència lingüística entre les persones joves. En part com a resultat de tot plegat, les llengües es mantenen a l'agenda política i no es pot dir que el cas estigui tancat.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Anglaterra ha estat especialment activa en l'aportació de proves per demostrar la necessitat de les llengües i en el desenvolupament de raonaments coherents per a l'aprenentatge de llengües.

L'Estratègia Nacional per a les Llengües (2002-2011) va ser responsable d'una sèrie d'iniciatives clau, especialment la creació d'un marc per a l'aprenentatge de llengües 7-11 (The Key Stage 2 framework for Languages) i un nou marc d'avaluació (The Languages Ladder / Asset Languages) basat en el CEFR. També va donar suport als enllaços entre les escoles generals i les complementàries, com la iniciativa Our Languages.

Routes into Languages, gestionat per la Universitat de Southampton, s'ha adreçat als estudiants de secundària amb missatges sobre la importància de l'aprenentatge de llengües a través de la implicació directa amb universitats i estudiants ambaixadors. Ha posat les universitats en contacte amb les escoles i ha desenvolupat alguns models de col·laboració molt fructífers.

L'informe del 2011 *Labour Market Intelligence on Languages and Intercultural Skills in Higher Education* (CILT) va revelar la necessitat de l'existència d'una àmplia varietat de llengües en els sectors públics i privats en combinació amb diferents capacitats laborals.

L'any 2011 es va iniciar una nova campanya per donar suport a l'aprenentatge de llengües: Speak to the Future. Aquesta campanya ha creat una àmplia coalició de suport al voltant de cinc temes clau per promocionar la importància de les competències lingüístiques i desencadenar canvis en les polítiques i les actituds.

¹⁵ King et al, *Languages in Europe, Towards 2020 – Analysis and Proposals from the LETPP Consultation and review*. Londres 2011.

19 REGNE UNIT

19.2 Gal·les

Hywel Jones

Context nacional

Gal·les té una població de tres milions d'habitants. L'any 2001, el 20,8% (582.000) sabien parlar gal·lès, segons el cens.

Conquerit per Anglaterra l'any 1282, la Llei de la unió de 1563 va prohibir que les persones que parlaven gal·lès tinguessin cap càrrec públic. La majoria de la població de Gal·les va continuar parlant gal·lès fins al final del segle XIX. La forta immigració, principalment d'Anglaterra i Irlanda a causa de la Revolució Industrial, juntament amb l'exclusió virtual del gal·lès quan es va introduir l'educació secundària, va provocar un descens del nombre i el percentatge de parlants de gal·lès i una contracció de l'àrea en què el gal·lès es parlava àmpliament. L'any 2001, 75.000 parlants de gal·lès vivien a les tres ciutats cobertes per l'estudi, la qual cosa representava el 12% de la seva població total.

Al principi del segle XX Cardiff era el port exportador de carbó més important del món, i mariners d'altres parts del món van establir-hi comunitats immigrants, com també a Newport i Swansea. En èpoques més recents han arribat immigrants del subcontinent indi i, des de l'expansió de la UE, de l'Europa de l'Est. El 25% de la població del 2001 ha nascut fora de Gal·les (el 20% a Anglaterra).

L'Assemblea Nacional de Gal·les es va establir el 1999. Inicialment, els seus poders legislatius es van limitar a legislar de manera secundària en algunes esferes, que inclouen l'educació. Després de la Llei del Govern de Gal·les de 2006 i un referèndum celebrat el març del 2011, ara té poders legislatius primaris en moltes àrees de la política interna.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

La legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de l'anglès, el gal·lès i les llengües estrangeres. L'aprenentatge i l'ensenyament del gal·lès per als infants i/o adults de Gal·les que viuen a l'estranger no estan finançats o cofinançats a l'estranger. El Regne Unit ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament, amb el suport de la Carta, per al gal·lès a Gal·les.

Hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades nacionals sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens i dades d'enquestes que s'actualitzen periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten la varietat nacional, les llengües R/M i les llengües immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua que es parla a casa i una pregunta sobre la llengua principal més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

El primer document legislatiu que ha tractat l'estatus del gal·lès va ser la Llei dels tribunals gal·lesos de 1942, que va permetre l'ús de la llengua als tribunals. La Llei de la llengua gal·lesa de 1967 garantia el dret de fer servir el gal·lès més àmpliament als tribunals i també n'establia l'ús a l'Administració pública. La Llei sobre la llengua gal·lesa de 1993 va establir el principi que en les transaccions públiques i l'Administració de justícia a Gal·les l'anglès i el gal·lès havien de ser tractats sobre una base d'igualtat. Amb aquesta llei es va establir la Junta de la Llengua Gal·lesa, que tenia la funció de promoure i facilitar l'ús del gal·lès i una obligació legal d'acordar i controlar la implementació dels programes de llengua gal·lesa dels organismes públics. Aquests programes per a la llengua gal·lesa havien d'especificar les mesures que els organismes públics proposaven per donar efecte al principi d'igualtat de la llei.

La Mesura per a la Llengua Gal·lesa (Gal·les) de 2011 inclou la declaració que "la llengua gal·lesa té l'estatus de llengua oficial a Gal·les". Determina l'establiment d'un Comissionat per a la Llengua Gal·lesa i l'abolició de la Junta de la Llengua Gal·lesa (vegeu la secció sobre Iniciatives Prometedores més endavant).

La llengua de signes britànica ha estat reconeguda com a llengua de ple dret, però no hi ha cap legislació directament relacionada i tampoc hi ha legislació per a les llengües estrangeres i immigrants, a part de la legislació relativa a l'educació. Les llengües diferents del gal·lès, quan apareixen a la legislació en aspectes que no estan relacionats amb l'educació, s'esmenten sobretot en relació amb els serveis d'interpretació o traducció.

LN = llengua nacional
 LE = llengües estrangeres
 LRM = llengües regionals/minoritàries
 LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb el suport addicional a llengua nacional, llengües estrangeres i llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Gal·lès
-----	---------

L'estat no proporciona educació infantil; la major part dels recursos provenen del sector del voluntariat. L'any 1971 es va formar una organització, ara anomenada Mudiad Meithrin, amb l'objectiu de proporcionar guarderies en què es parlés gal·lès. Tenen més de 550 grups, que es calcula que atenen al voltant del 17% dels nens de dos anys de Gal·les. Més de dues terceres parts dels infants d'aquests grups són de llars en què el gal·lès no és la llengua principal, i per tant l'assistència a aquests grups és la seva introducció a la llengua.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	abans de l'ensenyament general	totes	basat en l'escola

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	basat en l'escola	normes nacionals o regionals	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Gal·lès
-----	---------

Més del 20% dels alumnes de l'escola primària estudien en gal·lès, una proporció que ha anat creixent gradualment des de fa anys. L'ensenyament en gal·lès està disponible a tot Gal·les. A la resta dels alumnes se'ls ensenya el gal·lès com a segona llengua. No hi ha cap tipus d'ensenyament en llengües comunitàries (terme preferit al Regne Unit per allò que a l'LRE s'anomenen llengües immigrants) o llengües estrangeres. En algunes escoles s'ensenyen llengües estrangeres, i en menor grau llengües immigrants. També es proporciona suport de llengua anglesa als alumnes de minories ètniques.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nousvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandaritzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	sense especificar	total
LE	tots	coherent i explícit	cap	en horari escolar	cap	nacional estandaritzat	sense especificar	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat durant la feina	Nivell lingüístic exigint per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	sense especificar	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	cap	incorporada a l'ensenyament

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Gal·lès
LE	Francès, alemany, espanyol, una d'aquestes llengües és obligatòria

L'ensenyament en gal·lès a l'educació secundària també està creixent. El curs 2010-2011 un 16,7% dels alumnes aprenien el gal·lès com a primera llengua (gairebé tots a escoles amb ensenyament en gal·lès). La resta d'alumnes tenien el gal·lès com a segona llengua, tot i que el nivell d'assoliment és baix. Tots els alumnes han d'estudiar com a mínim una llengua estrangera durant els primers tres anys de l'escola secundària. El percentatge d'alumnes que es presenta a l'examen oficial en una llengua estrangera moderna als quinze anys ha anat caient amb els anys: el 2010 només un 28% es van presentar a l'examen GCSE en una llengua estrangera moderna, comparat amb el 50% de l'any 1997. Les llengües de la comunitat s'ensenyen només en un grupat d'escoles de secundària i de manera esporàdica, en funció del nombre d'alumnes, que pot fluctuar segons les tendències immigratòries. Com en el sector de l'educació primària, es proporciona suport en llengua anglesa als alumnes de minories ètniques.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Curriculum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
LI	Institució A				
	Institució B				
	Institució C	limitada	general	no aplicable	total

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	tothom	nacional o basat en l'institució	només internacionals	obligatòria	opcional
Universitat B	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en l'institució	només internacionals	obligatòria	opcional
Universitat C	nacional, estrangera i R/M	nacional, estrangera i R/M	restringits	nacional o basat en l'institució	només internacionals	sense oferta	opcional

Les tres ciutats cobertes per l'estudi són les poblacions en què hi ha la gran majoria de comunitats immigrants. Així i tot, la demanda i els recursos per a l'ensenyament en qualsevol llengua de la comunitat són limitats. L'ús del gal·lès com a mitjà d'ensenyament està molt més limitat en aquests sectors. A l'educació superior, l'ensenyament en gal·lès, tot i que encara no és molt extens, es concentra principalment a les universitats que no s'han cobert a l'estudi, és a dir, Bangor i Aberystwyth, i també a la Universitat de Gal·les Trinity St. David, Carmarthen.

Les inscripcions d'estudiants procedents de la Unió Europea van representar el 5% de totes les inscripcions a les institucions d'educació superior gal·leses el curs 2009-2010, i les inscripcions de fora de la UE, un altre 13%. Hi ha recursos considerables per oferir suport a aquests estudiants en anglès.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	sempre	de vegades

L'ús del gal·lès en els mitjans audiovisuals es limita a l'únic canal de televisió en llengua gal·lesa, S4C, (establert el 1982) i principalment al servei de ràdio nacional en llengua gal·lesa de la BBC Radio Cymru (establert el 1977).

Altres llengües gairebé no tenen cap presència en els mitjans audiovisuals generals més enllà de les subtitulacions ocasionals de pel·lícules a la televisió.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Cardiff Swansea Newport				
3-4						
1-2	Cardiff Swansea		Cardiff Swansea Newport	Cardiff Swansea Newport	Cardiff Swansea Newport	Cardiff Swansea Newport

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
Serveis socials Serveis jurídics Serveis d'immigració i integració Turisme Serveis sanitaris	Serveis socials Turisme = Serveis educatius = Serveis sanitaris = Serveis jurídics = Serveis de transport = Programacions teatrals

En els governs local i central i les seves agències, l'existència de programes per a la llengua gal·lesa, exigits per la Llei de la llengua gal·lesa de 1993, assegura la disponibilitat d'una sèrie de serveis en gal·lès i l'ús extens del gal·lès, per exemple en la senyalització i els formularis. Tanmateix, atès que l'estudi se centra en tres ciutats en què el percentatge de parlants de gal·lès és baix comparat amb àrees del nord i l'oest de Gal·les, els serveis en llengua gal·lesa també són menys que els de les àrees amb percentatges més elevats de parlants de gal·lès. D'altra banda, aquestes ciutats tenen concentracions més elevades d'immigrants, i per tant l'ús dels serveis d'interpretació probablement és més elevat que el que trobaríem a altres àrees de Gal·les.

8 Llengües a les empreses (de vint empreses)

	ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES GENERALS							
	Estratègia lingüística instaurada	Importància de les competències lingüístiques en el moment de la contractació	Recursos per a la mobilitat internacional	Ús de traductors/ intèrprets externs	Manteniment de registres sobre les competències lingüístiques del personal	Ús de xarxes per a la formació en idiomes	Ús dels programes/ finançament de la UE	Coneixement dels programes/ finançament de la UE
Practicada àmpliament	1	2	2	3	1	0	0	0

		ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES INTERNES						ESTRATÈGIES LINGÜÍSTIQUES EXTERNES			
		Associacions amb el sector educatiu per a les llengües	Programes de recompenses/promoció basats en les competències lingüístiques	Recursos per a la formació en idiomes	Ús del Marc europeu comú de referència per a les llengües	Llengües utilitzades per als documents del lloc de treball/intranet	Llengües utilitzades per al programari i programes d'Internet	Llengües utilitzades per als informes anuals/de gestió	Llengües utilitzades per al màrqueting	Llengües utilitzades per al desenvolupament de la marca/identitat corporativa	Llengües utilitzades per a la pàgina web
Anglès	Practicada àmpliament	0	1	1	0	20	20	20	20	20	20
Gal·lès	Practicada àmpliament	0	0	0	0	1	0	0	2	3	2
Llengües addicionals	Practicada àmpliament	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3

A les empreses, l'ús intern de llengües que no siguin l'anglès és limitat a les ciutats, tot i que fins a cert punt es fa servir el gal·lès a les etiquetes i la publicitat.

Resultats globals principals

Es continuen fent esforços per assegurar un tracte igualitari per al gal·lès i l'anglès a Gal·les. S'han fet progressos en educació, però queda molt per fer en els altres sectors. Les llengües estrangeres i immigrants tenen una presència relativament feble, fins i tot a l'escola.

Iniciatives i programes pilot prometedors

El Coleg Cymraeg Cenedlaethol (Facultat Nacional de la Llengua Gal·lesa) es va establir el 2011. No és una entitat geogràfica única ni un organisme que concedeixi graus. Treballarà amb totes les universitats de Gal·les i a través seu per proporcionar més oportunitats als estudiants que vulguin estudiar en gal·lès.

D'acord amb la Mesura per a la Llengua Gal·lesa (Gal·les) de 2011, s'ha d'establir un Comissionat per a la Llengua Gal·lesa a partir de l'1 d'abril de 2012. El Comissionat tindrà les funcions de promoure i facilitar l'ús del gal·lès, treballar per assegurar que el gal·lès no sigui tractat de manera menys favorable que l'anglès, investigar les interferències amb la llibertat d'utilitzar el gal·lès, i dur a terme investigacions en assumptes relacionats. El Comissionat ha de tenir en compte el "principi que les persones de Gal·les haurien de poder viure fent servir el gal·lès si així ho desitgen". Els ministres gal·lesos (de l'Assemblea Nacional de Gal·les) han d'adoptar una estratègia en què s'estableixi com proposen fomentar i facilitar l'ús del gal·lès. També els permet especificar estàndards que han de complir els organismes públics. Aquests estàndards substituiran el sistema actual dels programes en llengua gal·lesa. El Comissionat supervisarà la implementació dels estàndards.

El Govern gal·lès va publicar la seva nova estratègia per a la llengua gal·lesa l'1 de març de 2012.

Referències

Govern de Gal·les (2010) Welsh-medium education strategy: *information. Information document No: 083/2010*, Cardiff, Govern de Gal·les. Disponible a: <http://wales.gov.uk/docs/dcells/publications/100420welshmediumstrategyen.pdf>

Govern de Gal·les (2010) *Making languages count: Modern foreign languages in secondary schools and Learning Pathways 14–19 Information document No: 088/2010*, Cardiff, Govern de Gal·les. Disponible a: <http://wales.gov.uk/topics/educationandskills/publications/guidance/makinglanguagescount/?lang=en>

Govern de Gal·les (2012) *A living language: a language for living*, Cardiff, Govern de Gal·les. Disponible a: <http://wales.gov.uk/docs/dcells/publications/122902wls201217en.pdf>

Llei sobre la llengua gal·lesa de 1993. Disponible a: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1993/38/pdfs/ukpga_19930038_en.pdf

Mesura per a la Llengua Gal·lesa (Gal·les) de 2011. Disponible a: http://www.legislation.gov.uk/mwa/2011/1/pdfs/mwa_20110001_en.pdf

19 REGNE UNIT

19.3 Escòcia

Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch

Context nacional

Escòcia té una població de 5,22 milions d'habitants, 92.000 dels quals, és a dir, només un 2%, té coneixements de gaèlic.¹ Escòcia ha estat rebent immigrants des del 2002:² el cens del 2001 reflectia un 2% de minories ètniques no blanques, la majoria d'origen pakistanès, però l'any 2009 una enquesta nacional feta als alumnes³ va revelar que el 4,3% dels infants feia servir una llengua diferent de l'anglès a casa seva. Es van registrar un total de 138 llengües parlades, entre les quals el polonès encapçalava la llista amb un 0,8% de la població escolar, seguida del panjabi, l'urdú, l'àrab, el cantonès, el francès i el gaèlic. Es van registrar 626 alumnes que parlaven principalment gaèlic a casa, una mica menys d'un de cada mil. Tanmateix, n'hi ha molts més que reben ensenyament en gaèlic o als quals se'ls ensenya gaèlic en gaèlic —4.064 l'any 2011, l'equivalent a un de cada 180 alumnes.⁴

Escòcia es troba en el segon any d'implementació d'un nou Currículum per a l'Excel·lència, que tracta l'aprenentatge des d'una perspectiva holística en comptes de fer-ho com una sèrie d'assignatures separades. Des d'alguns sectors s'ha pensat que això podria agreujar la situació de les llengües perquè tant les escoles de primària com les de secundària donen prioritat al càlcul, la lectoescriptura, la salut i el benestar. Com a conseqüència, la Inspecció de les Escoles Escoceses (Scottish Schools Inspectorate) es va veure obligada a fer una declaració ferma sobre la importància de les llengües en el currículum.⁵

Normalment no s'ofereixen llengües immigrants a les escoles escoceses, atès que es dona més importància a l'ensenyament d'anglès als infants immigrants.

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

A Escòcia, la legislació relativa a les llengües i/o els documents sobre política lingüística s'ocupen de l'anglès, les llengües estrangeres, les llengües R/M i les llengües immigrants. L'aprenentatge i l'ensenyament de l'anglès per als infants i/o els adults del Regne Unit que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Alemanya, Bèlgica, Belize, Brunei, el Canadà, les illes Falkland, Gibraltar, Itàlia, els Països Baixos i Xipre. El Regne Unit ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. A Escòcia, la Carta reconeix les llengües R/M següents: escocès i gaèlic. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit regional, amb el suport de la Carta, només per al gaèlic.

A Escòcia hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament, les dades dels registres municipals i les dades obtingudes a partir d'una enquesta. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals, R/M i immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua de casa i la llengua principal, més una pregunta sobre competència lingüística en anglès, escocès i gaèlic relativa al nivell amb què aquestes llengües es parlen / s'entenen / es llegeixen / s'escriuen.

La Llei sobre la llengua gaèlica (Escòcia) de l'any 2005 exigia la creació d'un Pla nacional per al gaèlic, i el Govern escocès s'ha compromès a millorar l'estatus de la llengua, la seva adquisició i el seu ús. Fa poc ha publicat un esborrany del Pla nacional de la llengua gaèlica per a 2012-2017⁶ que ha inclòs el desenvolupament d'un currículum en gaèlic. La posició relativament favorable atorgada al gaèlic ha plantejat qüestions sobre la posició de l'escocès, que també està reconeguda a la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries al costat de l'escocès de l'Ulster. L'Informe del Grup de Treball Ministerial sobre la Llengua Escocesa (de nombre del 2010)⁷ exigia al Govern escocès que desenvolupés una política sobre la llengua escocesa i que Escòcia fos presentada internacionalment com a país trilingüe.

La política i la pràctica que envolta l'anglès com a llengua addicional i el suport per als nuinguts es van revisar el 2009.⁸ L'informe subsegüent recomana que les bones pràctiques detectades entre les autoritats locals es comparteixin més àmpliament, la qual cosa inclou: rebre els nuinguts i plantejar avaluacions inicials i continuades; permetre que els infants i

¹ Scotland's Census 2001: Gaelic Report 2005, General Register Office for Scotland.

² Scotland's Population 2010, The Registrar General's Annual Review of Demographic Trends, agost de 2011.

³ Pupils in Scotland 2009, Scottish Government Publications.

⁴ Scottish Government, Pupil Census, Supplementary, data de 2011.

⁵ TESS 4/6/2010.

⁶ www.scottish.parliament.uk/parliamentarybusiness/CurrentCommittees/45383.aspx

⁷ Informe del Grup de Treball Ministerial sobre la Llengua Escocesa, novembre del 2010.

⁸ Count Us In report, 2009 www.ltscotland.org.uk/Images/cuimnns_tcm4-618947.pdf

joves nouvinguts facin servir la seva primera llengua com a eina per aprendre, i proporcionar formació adequada al personal per permetre que pugui satisfer les necessitats dels infants i joves nouvinguts de manera més efectiva.

Al Regne Unit hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades a escala nacional sobre diversitat lingüística mitjançant el padró municipal, les dades del cens i enquestes periòdiques.

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	sense suport	1 any	cap	>1 dia	específica de l'assignatura	cap	total
LE	sense suport	<1 any	cap	<0,5 dia	cap	cap	parcial
Suport addicional a l'LN	tots	1 any	cap	<0,5 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Gaèlic, escocès
LE	Xinès, francès, alemany, italià, espanyol, però sovint només en el sector privat

Un nombre reduït però creixent d'institucions d'educació infantil ofereixen suport en llengües estrangeres, principalment en el sector privat, però algunes autoritats locals ofereixen ensenyament de llengües estrangeres a partir dels tres anys. Tots els infants amb un domini limitat de l'anglès reben un suport addicional, si el necessiten, proporcionat per professors formats o no formats en anglès com a llengua addicional.

El gaèlic s'ofereix en un nombre reduït d'institucions d'educació infantil (hi ha uns dos mil infants inscrits). Poques vegades s'ofereixen llengües immigrants.

3 Llengües a l'educació primària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nouvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	totes	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	normes escolars	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	només en el cycle superior	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	vinculat al Marc europeu comú	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LE	professors generals	general	específica de l'assignatura	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Gaèlic, escocès
LE	Francès, alemany, espanyol, opcionals

Escòcia va ser de les primeres a adoptar les llengües estrangeres a la primària (1992), i l'any 2005 pràcticament a totes les escoles de primària escoceses s'ensenyava una llengua estrangera. El francès era i és la llengua dominant (en comparació amb l'espanyol, l'alemany, l'italià i el gaèlic). Tots els joves tenen dret a aprendre com a mínim una llengua estrangera des del cicle superior de l'educació primària, però no és obligatori. El Currículum per a l'Excel·lència dóna orientacions clares per a l'ensenyament de llengües estrangeres i el nivell que s'ha d'assolir al final de la primària és el nivell A1 del Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa. En la majoria dels casos, l'ensenyament de llengües estrangeres està limitat als últims dos anys de l'escola primària —infants de 10 a 12 anys— i s'hi dedica poc temps. Els aspectes que preocupen més recentment són la formació dels professors i el suport de les autoritats locals (a causa de la reducció del finançament).⁹

L'aprenentatge del gaèlic ha rebut un tractament molt diferenciat amb l'establiment, des del 1986, d'unitats d'ensenyament en gaèlic a les escoles de primària de tot Escòcia, complementades per ensenyament infantil en gaèlic a moltes àrees. L'informe més recent de la Inspecció d'Educació de Sa Majestat (HM Inspectorate of Education – HMIE)¹⁰ va registrar un total de 2.312 infants que rebien educació en gaèlic a la primària, la majoria dels quals sense el gaèlic com a primera llengua. El gaèlic també s'ofereix com a segona llengua en una sèrie d'escoles de primària.

Tots els nous nens de les escoles generals reben suport en anglès abans de les classes normals i durant les classes, i les seves capacitats lingüístiques s'avaluen i es controlen periòdicament a través d'un especialista en anglès com a llengua addicional. Poques vegades s'ofereixen llengües immigrants.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament	tothom	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Currículum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	localitzat	en horari escolar	5-10	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	coherent i explícit	absent	en horari escolar	cap	basat en l'escola	vinculat al Marc europeu comú	total

⁹ 'Pupils risk being lost in translation', *Edinburgh Evening News* 16/4/2010.

¹⁰ HMIE, *Gaelic Education: Building on the successes, addressing the barriers*, 21 de juny de 2011.

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	normes nacionals o escolars	no aplicable
LRM	professors de llengua	general	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	incorporada en l'ensenyament

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Gaèlic, escocès
LE	Generalment francès, alemany o espanyol. També italià i xinès: una d'aquestes llengües és obligatòria/opcional.
LI	Xinès, rus, urdú

Les llengües modernes són una part integral del Currículum per a l'Excel·lència i tots els infants tenen dret a aprendre una llengua moderna com a part de la seva educació general (S1–S3). Tenen dret a tenir l'oportunitat d'assolir com a mínim el nivell A2 del Marc europeu comú de referència per a les llengües, i la majoria dels alumnes ho aconseguiran dins l'educació general àmplia (S1–S3) i no tant a l'etapa superior (S4–S6). El Govern escocès té l'objectiu d'implementar polítiques per garantir que tots els infants aprenguin dues llengües a més de la seva llengua materna.

Tanmateix, la situació actual de les llengües estrangeres a les escoles de secundària és un motiu de preocupació. Mentre que l'any 2001 pràcticament tots els alumnes estudiaven una llengua fins a quart de secundària, l'any 2010 el percentatge ha caigut fins al 67%.¹¹ El francès representa un 70% de les inscripcions als exàmens, seguit de l'alemany (16%) i l'espanyol (10%). L'espanyol ha anat en augment tot i la baixada general.¹² En els nivells més avançats, la situació és més estable.¹³

L'any 2011 més de la meitat de les autoritats locals escoceses van indicar que hi havia almenys una escola de secundària en què les llengües no eren obligatòries, i les escoles interpretaven que el "dret" a aprendre llengües ja s'havia satisfet a l'escola primària.¹⁴ Les pressions sobre la despesa pública han afectat la contractació de professors assistents de llengua estrangera de les escoles (de 285 l'any 2005 a 59 l'any 2011), cosa que ha derivat en una protesta pública dels cònsols generals estrangers i un cert grau d'inquietud respecte de la competitivitat futura de les empreses escoceses.⁵

Representa un repte molt important donar continuïtat a l'aprenentatge en gaèlic dels infants fins a l'escola secundària, perquè només hi ha 36 escoles que l'ofereixen i principalment confinen l'oferta als dos primers anys de l'educació secundària.

L'escocès no s'ensenyava com a assignatura específica però forma part de les llengües que molts infants porten a les escoles. Per tant, s'anima les escoles a aprofitar-ho i oferir als alumnes la possibilitat d'experimentar diferents aspectes de la llengua escocesa entre les diferents assignatures curriculars.

Hi ha un currículum clar per a l'ensenyament de l'anglès com a primera i segona llengua. Els nous nadius reben suport addicional, però els recursos varien àmpliament a tot Escòcia. Ocasionalment s'ofereixen llengües immigrants als infants d'àrees amb molta població immigrant, però posant èmfasi sobre l'anglès per fomentar la integració.

¹¹ *Modern Languages Excellence Report, Scottish CILT, 2011.*

¹² *Modern Languages Excellence Report, Scottish CILT, 2011.*

¹³ *Modern Languages Excellence Report, Scottish CILT, 2011.*

¹⁴ *L'enquesta va ser realitzada per TESS i es va registrar com a: 'Poor language skills put Scots at disadvantage', TESS 25/3/2011.*

¹⁵ *'Backlash from diplomats over language cuts', Scotland on Sunday, 4/12/11.*

5 Llengües a la formació posterior i superior (cap disposició en relació amb les llengües regionals/migratòries i immigrants)

Ensenyament posterior (a tres institucions)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Curriculum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	total
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial

Ensenyament superior (a tres institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	només nacional	només nacional	tots	nacional o basat en l'institució	només intencionals	obligatòria	opcional
Universitat B	només nacional	només nacional	restringits	nacional o basat en l'institució	només intencionals	obligatòria	opcional
Universitat C	només nacional	només nacional	tots	vinculat al Marc europeu comú	alumnes internacionals i immigrants	obligatòria	opcional

Les universitats escoceses pateixen fortes pressions financeres, i això ha fet témer pel futur dels departaments lingüístics d'algunes universitats i per la viabilitat de les llengües menys ensenyades en particular. S'ha demanat al Parlament Europeu que assegurí un suport específic per a les llengües "estratègicament importants i vulnerables" de la mateixa manera que es fa a Anglaterra.

Les dades disponibles més recents de l'Autoritat Escocesa de Qualificacions mostren que l'ensenyament de llengües modernes en el sector de l'educació superior escocesa es trobava prop d'enfonsar-se totalment.¹⁶ L'anàlisi revelava que una creença perpetuada entre les empreses i els experts en tendències que "amb l'anglès ja n'hi ha prou" havia tingut un efecte negatiu sobre l'ensenyament de llengües en l'educació posterior i superior.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	regularment	regularment

Els programes de ràdio s'ofereixen principalment en anglès, però també hi ha contingut diari en gaèlic disponible a la BBC Radio nan Gàidheal. Els programes de televisió són principalment en anglès i gaèlic, però també hi ha emissions en senegalès, hindi, danès i llengua de signes britànica. Des del 2008 un canal de la BBC en gaèlic escocès, BBC Alba, ha estat disponible en televisió digital, satèl·lit i per Internet, amb una audiència setmanal de més de 500.000 espectadors. A Escòcia les pel·lícules en llengua estrangera s'emeten en la llengua original amb subtítols tant al cinema com a la televisió. Però hi ha ràdio i televisió en llengua estrangera i llengües R/M disponibles a través de Freeview, per Internet o via satèl·lit, per exemple. La llengua de signes normalment s'ofereix en esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació a totes les ciutats. Hi ha diaris disponibles en un ampli repertori de llengües a les grans ciutats.

¹⁶ *La Grande Illusion: Why Scottish further education has failed to grasp the potential of modern languages*, Scottish Languages Review, edició 23, primavera de 2011, Hannah Doughty, Universitat de Strathclyde.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Glasgow Edimburg Aberdeen			Edimburg	
3-4						
1-2			Glasgow Edimburg Aberdeen	Glasgow	Glasgow	Glasgow Edimburg

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
<ul style="list-style-type: none"> = Serveis educatius = Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis d'immigració i integració 	<ul style="list-style-type: none"> Serveis d'emergència Serveis de transport Serveis d'immigració i integració = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics

A les ciutats estudiades, la policia, els jutjats, els serveis sanitaris i els governs local fan un ús extens de serveis de traducció i interpretació i hi ha esforços per facilitar informació escrita i en línia en una varietat de llengües. Normalment la comunicació escrita està disponible en anglès i gaèlic i en una àmplia varietat de llengües addicionals. Les llengües que reben suport estan definides per les llengües de les comunitats a què serveixen. Tant Edimburg com Glasgow tenen plans per millorar els coneixements de gaèlic del seu personal d'acord amb el Pla nacional per al gaèlic i la Llei de la llengua gaèlica (Escòcia) del 2005.

8 Llengües a les empreses

Les enquestes escoceses sobre les competències necessàries no solen identificar com a problema la manca de competències lingüístiques.¹⁷ Tanmateix, la investigació derivada d'aquests estudis ha revelat que les empreses escoceses solen esquivar les necessitats relatives a les competències lingüístiques, en comptes d'abordar-les, i exporten només a països anglòfons o a països en què poden trobar fàcilment parlants anglesos.¹⁸ Clarament hi ha una dimensió lingüística en les barreres més habituals per a l'exportació —les dificultats per trobar socis de confiança a l'estranger.

¹⁷Leitch Review of Skills, 'Prosperity for all in the global economy: world class skills' (2006), and Futureskills Scotland (2007), Skills in Scotland (2006), Glasgow, Scottish Enterprise.

¹⁸Modern Languages Excellence Report, Scottish CILT, 2011.

Resultats globals principals

Com confirma la recerca del Language Rich Europe, el gaèlic gaudeix d'un alt nivell de suport polític i compta amb el Pla per a la llengua gaèlica, a més d'una demanda continuada de l'educació en gaèlic per part dels pares. El seu estatus és molt diferent de l'estatus de què gaudeixen altres llengües parlades i utilitzades a Escòcia. Un estudi sobre llengües de la comunitat (el terme utilitzat al Regne Unit per allò que a l'LRE s'anomenen llengües immigrants) publicat el 2006¹⁹ va revelar que els infants en edat escolar estudiaven vint-i-una d'aquestes llengües en classes complementàries, però no hi havia res disponible per a la resta de llengües que es parlaven, inclòs l'escocès. Els recursos més significatius eren per a l'urdú, per al qual es van identificar 42 classes complementàries, a més de recursos generals a escoles de primària i secundària, que incloïen oportunitats per estudiar l'assignatura com a llengua moderna. Tot i que la qüestió de l'aprenentatge de llengües estrangeres ara sembla que comença a entrar a l'agenda política, clarament cal continuar apostant pels beneficis socials, culturals, intel·lectuals i econòmics per a Escòcia, i també cal continuar invertint en formació d'alta qualitat per als professors.

Iniciatives i programes pilot prometedors

Fa poc el Govern escocès ha establert l'objectiu que tots els infants d'Escòcia aprenguin dues llengües a més de la llengua materna (segons el Consell Europeu). Pretén implementar-lo en el transcurs de dues sessions parlamentàries i ha establert un grup de treball que l'any 2012 informará els ministres amb recomanacions.²⁰

El Grup d'Excel·lència de Llengües Modernes, presidit per l'SCILT, el Centre Nacional per a les Llengües d'Escòcia, ha publicat un informe que estableix clarament que l'estudi de les llengües estrangeres modernes s'ajusta dins el Currículum per a l'Excel·lència, i indica què és el que ha de passar per tal d'assegurar, fomentar i millorar l'ensenyament de llengües modernes a Escòcia.²¹ És molt positiu que s'hagin establert estàndards, d'acord amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües del Consell d'Europa, per tal que tots els infants assoleixin l'objectiu al final de l'escola primària (A1) i després dels primers tres anys de la secundària (A2).

L'Scottish Baccalaureate in Languages és una altra iniciativa interessant i prometedora, destinada a omplir el buit entre l'escola i la universitat, i proporcionar competències per a l'aprenentatge, la vida i la feina.

¹⁹ *Provision for community language learning in Scotland*, Scottish CLT/Universitat de Stirling, 2006.

²⁰ *Registre del debat al Parlament escocès del 8/12/11*, pàgina web del Parlament escocès.

²¹ *Modern Languages Excellence Report*, SCILT, març de 2011.

19 REGNE UNIT

19.4 IRLANDA DEL NORD

Teresa Tinsley i Philip Harding-Esch

Context nacional

Irlanda del Nord té una població d'1,8 milions d'habitants. Tot i que l'anglès és la llengua vernacle, el cens del 2001 va indicar que el 10% de la població deia tenir "alguns coneixements" d'irlandès.¹ Des de l'estabilització de la situació política al final dels anys noranta, el país ha atret un nombre creixent d'immigrants. Segons el cens del 2001, els grups lingüístics més significatius identificats van ser el xinès, l'àrab i el portuguès; ara bé, la immigració més recent dels vuit països en tràmits d'adhesió a la Unió Europea (A8) ha fet que el polonès hi tingui una presència significativa, seguit del lituà. Actualment un 3% dels infants de primària no tenen l'anglès com a primera llengua; el percentatge s'eleva fins a l'11% a Dungannon, el districte amb més diversitat.²

1 Llengües en els documents i bases de dades oficials

A Irlanda del Nord, l'anglès, les llengües estrangeres i les llengües R/M són tractades a la legislació sobre la llengua i/o en els documents sobre política lingüística. L'aprenentatge i l'ensenyament de l'anglès per als infants i/o els adults del Regne Unit que viuen a l'estranger estan finançats o cofinançats a Alemanya, Bèlgica, Belize, Brunei, el Canadà, les illes Falkland, Gibraltar, Itàlia, els Països Baixos i Xipre. El Regne Unit ha firmat i ratificat la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. A Irlanda, la Carta reconeix les llengües R/M següents: irlandès i escocès de l'Ulster. Hi ha recursos oficials en l'ensenyament d'àmbit regional, amb el suport de la Carta, només per a l'irlandès.

A Irlanda del Nord hi ha mecanismes oficials de recopilació de dades sobre diversitat lingüística mitjançant les dades del cens que s'actualitza periòdicament. En aquests mecanismes de recopilació de dades es tracten les varietats nacionals, R/M i immigrants a partir d'una pregunta sobre la llengua principal més una pregunta sobre competència lingüística relativa al nivell amb què la llengua es parla / s'entén / es llegeix / s'escriu.

L'Acord de Divendres Sant de 1998 va establir principis de respecte i tolerància en relació amb la diversitat lingüística. "La llengua irlandesa, l'escocès de l'Ulster i les llengües de les diferents minories ètniques" s'esmentaven explícitament per contribuir a la "riquesa cultural" de la província.³ L'Organisme per a la Llengua Nord/Sud, establert el 2 de desembre de 1999 i format per dues agències separades, Foras na Gaeilge (Agència per a la Llengua Irlandesa) i Tha Boord o Ulster-Scotch (Agència per a l'Escocès de l'Ulster), fomenta l'irlandès i l'escocès de l'Ulster i implementa polítiques acordades pels ministeris del Consell Ministerial Nord/Sud (NSMC) a Irlanda del Nord i la República d'Irlanda respecte d'aquestes dues llengües. L'agost de l'any 2000 el Departament d'Ensenyament d'Irlanda del Nord va fundar Comhairle na Gaelscolaíochta per fomentar i facilitar el desenvolupament estratègic de l'ensenyament en irlandès i oferir orientació i assessorament al sector de transmissió en llengua irlandesa.

Hi ha requisits legals publicats per a l'ensenyament de llengües estrangeres només a l'etapa del cicle inicial de secundària (11-14).⁴ L'any 2006 el Departament d'Ensenyament va encarregar el desenvolupament d'una Estratègia Completa per a les Llengües per a Irlanda del Nord, "que considerés tots els aspectes de les llengües: en els nivells d'educació primària, secundària, posterior i superior, l'anglès com a llengua addicional, llengües per als negocis, les llengües d'Irlanda del Nord, llengües maternes immigrants, llengua de signes, llengües per a necessitats especials", però encara se n'ha de fer l'informe corresponent.⁵

El suport a la llengua anglesa es va revisar completament en el període comprès entre els anys 2005 i 2009 amb el programa Totes les Escoles són Bones Escoles – Suport als Alumnes Nouvinguts iniciat l'1 d'abril de 2009.

El Govern del Regne Unit reconeix l'irlandès i l'escocès de l'Ulster d'Irlanda del Nord com a llengües de l'ECRML.

¹ Agència de Recerca i Estadístiques d'Irlanda del Nord (NISRA) (2002). *Cens d'Irlanda del Nord 2001: Key Statistics Report*. Belfast: HMSO.

² Informe anual de 2010 del Registre de la Propietat Immobiliària d'Irlanda del Nord, Agència de Recerca i Estadístiques d'Irlanda del Nord, 2011. *Dades dels alumnes del cens escolar*, octubre de 2010.

³ Acord assolit a les Negociacions Multilaterals (Acord de Divendres Sant) (1998). Govern del Regne Unit i Govern d'Irlanda.

⁴ www.nicurriculum.org.uk/key_stage_3/areas_of_learning/modern_languages/

⁵ www.arts.ulster.ac.uk/nils/index.php

LN = llengua nacional
LE = llengües estrangeres
LRM = llengües regionals/minoritàries
LI = llengües immigrants

2 Llengües a l'educació infantil (cap disposició en relació amb les llengües estrangeres i les llengües immigrants)

	Grups destinataris	Durada	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Dies a la setmana	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Finançament estatal disponible
LRM	tots	≥2 anys	>10	>1 dia	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	total
Suport addicional a l'LN	tots	≥2 anys	cap	0,5-1 dia	específic de l'assignatura	específic de l'assignatura	total

Llengües que s'ofereixen a l'educació infantil

LRM	Irlandès
------------	----------

Els infants amb coneixements limitats d'anglès sovint reben un suport addicional, i els professors que donen aquest suport reben una formació específica abans de començar a treballar i un cop estan treballant. En general no s'ensenyen llengües estrangeres en el nivell d'educació infantil, però hi ha 44 escoles infantils d'ensenyament en irlandès⁶ i almenys una guarderia privada bilingüe francès-anglès.⁷

3 Llengües a l'educació primària

Organització

	Curriculum	Suport addicional als nous nens	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	coherent i explícit	abans de l'ensenyament general	tots	nacional estandarditzat

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Inici de l'ensenyament de llengües	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	coherent i explícit	generalitzat	des del primer any	en horari escolar	>10	basat en l'escola	sense especificar	total
LE	tots	coherent i explícit	localitzat	des del primer any	parcialment en l'horari escolar	cap	nacional estandarditzat	sense especificar	total

⁶www.deni.gov.uk/index/85-schools/10-types_of_school-nischools_pg/schools_-_types_of_school-irish-medium_schools_pg/schools_-_types_of_school_lists_of_irishmedium_schools_pg.htm

⁷Informe sobre la revisió de l'ensenyament en llengua irlandesa, Departament d'Educació d'Irlanda del Nord, sense data.

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	general	no aplicable
LE	professors generals	cap	específica de l'assignatura	cap

Llengües que s'ofereixen a l'educació primària

LRM	Irlandès
LE	Francès i espanyol, opcionals

L'ensenyament en irlandès ha anat augmentant a Irlanda del Nord des de la primera escola de primària en irlandès fundada per un grup de pares fora del sistema general l'any 1971. Un 1,67% de tots els infants de primària van a escoles d'ensenyament en irlandès o unitats d'ensenyament en irlandès dins d'escoles de primària d'ensenyament en anglès, i el nombre d'alumnes augmenta cada any. L'ensenyament en irlandès rep el suport de la política governamental.

Les llengües modernes no es van incloure en el nou currículum d'educació primària d'Irlanda del Nord, que es va revisar el 2007, tot i l'avaluació positiva dels projectes pilot que van tenir lloc entre el 2005 i el 2007, i que implicaven vint-i-una escoles que ensenyaven principalment francès i algunes espanyol. Malgrat la manca d'una exigència curricular, una enquesta realitzada el 2007 va revelar que el 47% de les escoles de primària enquestades tenien recursos per a l'ensenyament d'una segona llengua, tot i que en més de la meitat dels casos es feia en forma d'activitat extracurricular. El nou currículum fomenta l'ensenyament de llengües modernes dins un marc multidisciplinari i s'han publicat orientacions per ajudar els professors a desenvolupar-lo i integrar-lo. Aquestes orientacions inclouen recursos en línia per al francès, l'alemany, l'irlandès i l'espanyol. Des del 2008 el Departament d'Educació d'Irlanda del Nord finançava el Programa de Llengües de Primària, que permetia als professors que treballaven a més d'un centre en espanyol o irlandès treballar al costat dels professors de primària de Nivell 1 (el polonès també es va incloure a partir del 2009). Va ser un pla criticat perquè no incloïa el francès, que és la llengua més ensenyada a l'educació secundària. L'any 2009 hi havien participat 247 escoles en espanyol i 76 en irlandès.⁸

Els nouvinguts reben un suport intensiu en anglès abans de les classes normals i durant aquestes classes, i s'han dedicat esforços coordinats per proporcionar suport a la llengua anglesa els últims anys, atès que Irlanda del Nord ha rebut un nombre creixent d'immigrants. No s'ofereixen llengües immigrants, només el polonès ocasionalment.

4 Llengües a l'educació secundària (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

Organització

	Currículum	Suport addicional als nouvinguts	Proves de diagnòstic en el moment de la inscripció	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques
Suport a l'LN	general	abans de l'ensenyament	ningú	nacional estandarditzat

⁸Primary languages in Northern Ireland: too little, too late? Purdy et al, *Language Learning Journal* vol 38, 2, 2010.

	Grups destinataris	Curriculum	AICLE	Programació	Requisits sobre la mida mínima dels grups	Seguiment de l'evolució de les competències lingüístiques	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	tots	general	localitzat	en horari escolar	>10	nacional estandarditzat	normes nacionals o regionals	total
LE	tots	general	absent	en horari escolar	cap	nacional estandarditzat	sense especificar	total

Ensenyament

	Qualificacions dels professors	Formació del professorat abans de començar a treballar	Formació del professorat mentre treballa	Nivell lingüístic exigít per a parlants no nadius	Mobilitat
Suport a l'LN	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	sense especificar	no aplicable
LRM	professors de llengua	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	no aplicable	no aplicable
LE	professors generals	específica de l'assignatura	específica de l'assignatura	estàndards nacionals o regionals	suport financer informal

Llengües que s'ofereixen a l'educació secundària

LRM	Irlandès
LE	Una llengua obligatòria entre francès, alemany o espanyol

La situació de les llengües estrangeres modernes a les escoles de secundària d'Irlanda del Nord s'ha deteriorat ràpidament des que les llengües van passar a ser assignatures opcionals després dels tres primers anys de l'educació secundària com a part de la reforma del currículum de 2007. Això va provocar una caiguda del 19% en el nombre d'alumnes que es presentaven als exàmens GCSE durant tres anys, i el francès va ser la llengua que va quedar més malparada perquè era la llengua estrangera més ensenyada. L'espanyol és ara la segona llengua moderna més ensenyada i està aconseguint mantenir les xifres. Tanmateix, l'alemany també va patir caigudes. En el cicle inicial de secundària, però, moltes escoles exigeixen que els alumnes estudiïn dues llengües.

Fins a la introducció del Currículum d'Irlanda del Nord l'any 1989, l'irlandès era la segona llengua més comuna després del francès tot i ensenyar-se només en el sector (catòlic) concertat, i va mantenir aquesta posició a les inscripcions del GCSE fins al 2002. La llengua va quedar exclosa d'haver de complir el requisit lingüístic obligatori ofert per les escoles en virtut del Currículum d'Irlanda del Nord¹⁰ però s'hi ha reincorporat des del 2006. Es va introduir un examen d'irlandès GCSE (Gaeilge) l'any 1993 per cobrir el nombre relativament baix d'alumnes de secundària que rebien l'ensenyament en irlandès. L'ensenyament en irlandès presenta més dificultats en el nivell de secundària que en el de primària per la manca de professors que puguin ensenyar altres assignatures en irlandès en aquest nivell. Menys del 0,5% de tots els alumnes de secundària reben l'ensenyament en irlandès.

Entre els 16 i 18 anys, el nombre d'alumnes que estudien llengües s'ha mantingut més estable, però han disminuït de manera proporcional a la cohort. El francès està baixant significativament; l'alemany ho fa menys perquè parteix d'una base més petita; l'espanyol encara puja, i l'irlandès es manté.

Els nous nadius reben un suport addicional en anglès abans de les classes normals i durant aquestes classes. No hi ha cap diagnòstic de la competència en llengua anglesa basat en les necessitats abans d'entrar a l'educació secundària, però es fa un seguiment periòdic de les competències mitjançant l'ús d'instruments estàndards apropiats per a cada edat. Igual que en el cas de l'educació primària, en els últims anys s'han dedicat esforços coordinats per proporcionar suport a la llengua anglesa, a mesura que Irlanda del Nord ha anat rebent un nombre creixent d'immigrants. No s'ofereixen llengües immigrants.

¹⁰McKendry, E. (2007) *Minority-language Education in a Situation of Conflict: Irish in English-medium Schools in Northern Ireland*. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. Vol. 10, Núm. 4, 2007, 394-409.

5 Llengües a la formació posterior i superior

Ensenyament posterior (a tres institucions) (cap disposició en relació amb les llengües immigrants)

		Varietat de programes de suport lingüístic	Curriculum	Nivell que s'ha d'assolir	Finançament estatal disponible
LRM	Institució A	limitada	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	no aplicable	parcial
	Institució C	limitada	coherent i explícit	no aplicable	cap
LE	Institució A	àmplia varietat	coherent i explícit	vinculat al Marc europeu comú	parcial
	Institució B	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial
	Institució C	àmplia varietat	coherent i explícit	nacional	parcial

Ensenyament superior (a dues institucions)

	Llengua/ Llengües d'ensenyament	Llengües a la pàgina web	Grups destinataris del suport addicional en la llengua nacional	Nivell que s'ha d'assolir en l'ensenyament de llengües estrangeres	Inscripció d'estudiants no nacionals	Mobilitat per als estudiants de disciplines lingüístiques	Mobilitat per als estudiants de disciplines no lingüístiques
Universitat A	només nacional	només nacional	tots	nacional o basat en l'institució	només internacionals	obligatòria	opcional
Universitat B	només nacional	només nacional	tots	nacional o basat en l'institució	alumnes internacionals i immigrants	obligatòria	opcional

Igual que a la resta del Regne Unit, hi ha pocs recursos per a les llengües en els estudis de formació professional, tot i que les dues universitats d'Irlanda del Nord (Queen's University de Belfast i la Universitat de l'Ulster) ofereixen llengües en combinació amb altres especialitats, a més de cursos de grau en les llengües estrangeres que s'ensenyen a les escoles. Tanmateix, la Queen's University de Belfast va tancar el seu departament d'alemany l'any 2009, reflex de la reducció de les llengües a l'educació superior que s'està patint a tot el Regne Unit. Irlanda del Nord està molt lluny de ser autosuficient a l'hora de produir lingüistes en les llengües que podrien ser les més necessitades a les empreses del futur, com les llengües asiàtiques i una varietat més àmplia de llengües europees.

6 Llengües dels mitjans audiovisuals i la premsa (només a Belfast)

Produccions de televisió en llengua no nacional	Pel·lícules en llengua no nacional al cinema	Programes en llengües R/M fora de la regió	Disponibilitat de la llengua de signes a la televisió
subtitulades	subtitulades	regularment	regularment

Els programes de ràdio s'ofereixen principalment en anglès, algunes hores a la setmana en irlandès i alguns minuts en cantonès. Els programes de televisió són principalment en anglès, però hi ha emissions en irlandès, escocès, gaèlic, francès i escocès de l'Ulster. Tanmateix, el concepte de *canals terrestres* està esdevenint obsolet en l'era digital, i hi ha canals de ràdio i televisió en llengua estrangera àmpliament disponibles a través de Freeview, Internet i via satèl·lit. La llengua de signes normalment s'ofereix en esdeveniments importants retransmesos pels mitjans de comunicació. La premsa en llengua estrangera no sempre està disponible en paper, però sí que està àmpliament disponible en format digital.

7 Llengües als serveis i espais públics

Estratègies lingüístiques institucionalitzades en l'àmbit municipal

LN	Presència de la pàgina web	Traductors i intèrprets externs o interns	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats	Contractació de parlants de llengües per donar suport als objectius corporatius	Oferta de formació en llengües per als empleats	Informe actualitzat periòdicament sobre les competències lingüístiques dels empleats
>4		Belfast			Belfast	
3-4						
1-2				Belfast		

Serveis de comunicació

Els cinc serveis de comunicació oral més importants	Els cinc serveis de comunicació escrita més importants
<ul style="list-style-type: none"> = Debats polítics i processos de presa de decisions = Serveis d'emergència = Serveis sanitaris = Serveis socials = Serveis jurídics = Serveis d'immigració i integració = Turisme 	<ul style="list-style-type: none"> Serveis d'emergència Serveis sanitaris Serveis socials Serveis d'immigració i integració = Serveis de transport = Turisme

L'Acord de Divendres Sant, juntament amb la immigració recent, sembla que ha ajudat a prendre consciència sobre els aspectes lingüístics de la vida pública i sobre la necessitat de la traducció i la interpretació en els serveis públics. Segons l'estudi Language Rich Europe, molts organismes públics de Belfast proporcionen informació no només en irlandès —i en menor mesura escocès de l'Ulster— sinó també en altres llengües com el polonès, el lituà, el portuguès, l'eslovac, el cantonès i l'àrab. Les llengües que reben suport estan definides per les llengües de les comunitats a les quals serveixen.

8 Llengües a les empreses

Tot i que no han estat enquestades pel Language Rich Europe, igual que a la resta del Regne Unit les empreses d'Irlanda del Nord no són gaire conscients sobre les llengües. Tanmateix, una millora de les capacitats lingüístiques ajudaria l'economia d'Irlanda del Nord a afrontar els reptes que implica l'augment de les exportacions, la promoció del turisme i el foment de les inversions.

Resultats globals principals

Durant l'última dècada s'han experimentat grans canvis a Irlanda del Nord. De ser un país emigrant i de conflictes al final del segle xx, ha passat a ser un país més pacífic i més connectat globalment, amb un augment del turisme, els vols de baix cost i la immigració. Tot i que encara és probablement la menys lingüísticament diversa de les quatre nacions del Regne Unit, la seva història la fa sensible a les qüestions sobre llengua i cultura, i les mesures que s'han adoptat fins ara són inclusives. Tanmateix, com revela l'estudi Language Rich Europe, Irlanda del Nord té un perfil dèbil respecte de l'aprenentatge de llengües estrangeres i ha de donar-hi més prioritat a tots els nivells del sistema educatiu.

Iniciatives i programes pilot prometedors

La proposta de l'Estratègia per a les Llengües per a Irlanda del Nord, resultat de més de cinc anys de consultes i debats amb els legisladors, té la intenció de proporcionar assessorament sobre les necessitats i un pla d'acció que inclogui tot l'espectre de les llengües a l'ensenyament, les empreses i la vida pública, i hauria d'oferir oportunitats per aconseguir un desenvolupament centrat.

A Irlanda del Nord hi ha hagut alguns exemples encoratjadors de desenvolupament de la formació de professors en llengües. S'ha informat sobre l'èxit d'un desenvolupament a la Stranmillis University College, amb la introducció d'un mòdul opcional de llengües per a primària que ara s'ha convertit en una part integral del curs de Magisteri.¹¹ Com a resposta a la demanda de professors d'assignatures específiques en el creixent sector de l'educació secundària en irlandès, el St. Mary's University College, la Queen's University de Belfast i la Universitat de l'Ulster s'han associat per oferir un curs de postgrau en Educació d'un any als estudiants interessats a convertir-se en mestres d'educació secundària en irlandès. S'han afegit places addicionals per a aquest postgrau per a les dues universitats, específicament per als sol·licitants que volen ensenyar en el sector de secundària en irlandès. En acabar el curs, aquests estudiants rebran un certificat en educació bilingüe del St. Mary's University College a més de la qualificació corresponent al postgrau.

¹¹ Informe sobre la revisió de l'ensenyament en llengua irlandesa, Departament d'Educació d'Irlanda del Nord, sense data.

Language Rich Europe és un projecte realitzat per un consorci de més de 30 socis.

Amb el suport de :

www.language-rich.eu

© **British Council 2012** Design Department/C001
 Organització internacional del Regne Unit dedicada a les relacions culturals i les oportunitats educatives.
 Organització benèfica registrada: 209131 (Anglaterra i Gal·les) SC037733 (Escòcia).

Published by

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS

ISBN 978-1-107-65580-5

9 781107 655805 >